

Міністерство освіти і науки України
**ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

**SVEUČILIŠTE SJEVER
IN VARAŽDIN**

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної
науково-методичної конференції
«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»**

конференція - XXII

**Одеська державна академія
будівництва та архітектури**

20-21 КВІТНЯ 2017р.

ЧАСТИНА 1

ОДЕСА – 2017

ББК 74.58(4Укр) я 431

М 341

УДК 338 (063)

В збірнику наведені матеріали, які докладалися на XXII Міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (м.Одеса, 20-21 квітня 2017р.), висвітлюються: результати науково-методичної роботи ОДАБА й інших ВНЗ та організацій **України, Хорватії, Болгарії, Словенії, Німеччини, Молдови** з питань:

- модернізації структури та змісту освіти;
- завдань вищої освіти у сфері гуманітарного розвитку суспільства;
- розвитку наукової та інноваційної діяльності в освіті;
- методичного забезпечення та організації навчального процесу;
- удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки.

Редакційна колегія:

А. В. Ковров, к.т.н., професор – голова

Ю. С. Крутій, д.т.н, професор - заступник голови

І. А. Педько, д.ек.н., доцент

О. Ю. Гілодо, к.т.н., доцент

Д. О. Голубова, к.т.н., доцент

Я. Г. Мар'янюк, к.ф.н., доцент

Відповідальні секретарі:

М. О. Лесняк

К. С. Яричук

Рекомендовано до друку
Методичною Радою ОДАБА
(Протокол № 6 від 23 березня 2017р.)

Тези доповідей надруковано в авторській редакції. Автори матеріалів несуть відповідальність за вірогідність наведених відомостей, точність даних за цитованою літературою та за використання даних, що не підлягають відкритій публікації.

Відповідальний за випуск: д.т.н., професор **Ю. С. Крутій**

©Одеська державна академія будівництва та архітектури, 2017

МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ОСВІТИ

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ ОРГАНИЗАЦИИ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОХРАНЫ ТРУДА

Беспалова А. В., Файзулина О. А., Ветох А. М. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Для придания гибкости и адаптивности процессу обучения и методам оценки качества знаний студентов на кафедре организации строительства и охраны труда предлагается система обеспечения качеством обучения (далее СОКО).

Качество обучения на кафедре обеспечивается при взаимодействии элементов СОКО и достигается не контролем, а мастерством профессорско-преподавательского состава кафедры и согласованностью их взаимодействия. Контроль в данном случае служит источником информации для управления.

Качество обучения является хорошим, если все цели и задачи СОКО достигнуты в той или иной степени, и отличными, если они достигнуты в полном объеме и не менее половины студентов подтвердили свои знания, полученные в процессе обучения.

Целями системы обеспечения качества образования являются: формирование у студентов самостоятельности, активности в образовательном процессе, потребности в улучшении качества образования; активизация инновационной деятельности и процесса самоанализа преподавателей по повышению качества обучения.

Для достижения этих целей следует решить следующие задачи: определить условия, необходимые для обеспечения качества образования; разработать систему контроля качества образовательного процесса; разработать структуру системы и организацию управления; апробировать СОКО и, по возможности, распространить ее для реализации в других подразделениях академии.

Составляющие каждого из условий представлены на схеме.

Система контроля образовательного процесса представляет собой законченный цикл оценки и анализа показателей, характеризующих качество обучения, по результатам которых учебный процесс на кафедре совершенствуется и развивается.

Контроль образовательного процесса может быть внутренним и внешним.

Различают 3 вида внутреннего контроля:

- самоконтроль;
- контроль качества знаний студентов;
- контроль образовательных программ.

Самоконтроль - это самоанализ и самооценка деятельности студента и преподавателя, предусматривающие определение уровня усвоения материала студента через пробные тестирования, обучающие компьютерные программы, лабораторные работы на установках, стендах и т.д. На основе самоконтроля деятельности на разных организационных уровнях проводится определение стратегии развития с учетом анализа рисков и ошибок, краткосрочных и долгосрочных требований к подготовке специалистов.

Контроль качества знаний студентов проводится в виде текущей, промежуточной, а также итоговой аттестаций. Контроль образовательных программ предусматривает оценку учебных планов, рабочих программ и методических разработок.

Внешний контроль осуществляется со стороны государства и общественности. Государственный контроль предусматривает аттестацию студентов с целью определения уровня достаточных знаний, государственную аттестацию (лицензирование) учебного заведения, проводимую вышестоящей организацией для подтверждения права на образовательную деятельность.

Общественный контроль предусматривает оценку знаний работодателями специалистов, прошедших обучение, сбор мнений студентов и др.

СОКО - совокупность организационных структур, мероприятий, методов, измерений, показателей и объектов контроля, взаимодействующих между собой, отражающих степень соответствия образовательной деятельности и оказываемых услуг потребностям общества, способствующих повышению уровня подготовки специалистов. Основными принципами формирования и функционирования данной системы должны быть объективность, цикличность, преемственность, точность и строгая периодическая отчетность.

Структура системы должна охватывать всех участвующих в образовательном процессе - от студента до преподавателя, от кафедры до руководства академии и учитывать мнение потребителя и результаты государственного и общественного контроля, оказывающих влияние на качество обучения.

АНАЛІЗ СИСТЕМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИБІР НАЙБІЛЬШ ПРИЙНЯТНОЇ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Білега О. В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Одним з важливих завдань сучасного вищого навчального закладу є підготовка професіонала, мобільного на ринку праці, здатного до адаптації та як найповнішої реалізації власного творчого потенціалу.

Навчальний процес організується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та організується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки. Тому важливим питанням є розгляд систем організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, адже саме вони задають навчальний процес, його інтенсивність та ефективність.

Світовій вищій освіті відомі принаймні три системи організації навчального процесу.

У низці країн світу, зокрема в країнах, що входили до колишнього Радянського Союзу, історично склалася унітарна або курсова система освіти, тобто така система, за якою всі студенти навчалися протягом п'яти років (заочно – 6-ти) і яким вищий навчальний заклад надавав однаковий у межах однієї спеціальності обсяг знань.

Мабуть, одна з переваг радянської системи освіти, полягала в тому, що студенти отримували не тільки професійну освіту, але й серйозні політичні, гуманітарні знання, що давало їм змогу успішно управляти виробничими колективами, проявити себе на державній службі, на політичному поприщі. Вітчизняна система завжди відрізнялася фундаментальною підготовкою фахівців, які були здатні завдяки цьому в достатньо стислі строки опанувати будь-яку спеціальність.

Предметна система, дозволяє студентам вивчати дисципліни за власним вибором. Студент самостійно визначає перелік обов'язкових і додаткових (за вибором) дисциплін, що вивчатимуться. До того ж, він сам визначає термін складання іспиту. Основою предметної системи стали самостійні заняття студентів. У відповідності до індивідуальних планів з іспитами не в конкретно вказаний термін, а по мірі проходження конкретних предметів. Дана система не

вимагає обов'язкової присутності студента на заняттях. Завдання викладача, в основному, обмежуються індивідуальними консультаціями, прийомами іспитів і заліків за заявками студентів.

Предметна система є основою кредитно-модульної, надзвичайно популярної сьогодні у вищих навчальних закладах розвинених країн. Кредитно-модульна система організації навчального процесу розробляється як модель організації навчального процесу з поєднанням модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць – залікових кредитів.

Україна приєдналась до Болонського процесу, однак в нашій системі вищої освіти існує ряд проблем:

- велика кількість вишів, надлишкова кількість напрямів і спеціальностей;
- тенденція до погіршення якості вищої освіти;
- недостатня співпраця між сферою освіти і ринком праці;
- рівень автономії вітчизняних вишів значно нижчий від європейського;
- проблема хабарництва у вишах - недостатньо викорінено продаж оцінок, коли іспити приймає викладач, який навчав студентів упродовж семестру;
- відсутність мобільності студентів - у більшості з них немає можливості вчитися за кордоном, хоча понад чверть наших студентів мали б здобувати знання в інших країнах;
- в європейських країнах молодь бере активну участь в освітніх процесах, проте українські студенти скаржаться, що з ними фактично ніхто не радиться;
- викладачі вишів зазвичай працюють з невстигаючими студентами, а натомість мають приділяти більше уваги молодим людям, які прагнуть знань.

Необхідність реформування системи освіти України, її удосконалення і підвищення рівня якості є найважливішою соціокультурною проблемою, яка значною мірою обумовлюється процесами глобалізації та потребами формування позитивних умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації та самореалізації у цьому світі. Зазначені процеси диктують перш за все необхідність визначення, гармонізації та затвердження нормативно-правового забезпечення в галузі освіти з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартів та сертифікації.

Для вітчизняної вищої освіти є необхідність подальшого удосконалення підготовки і студентів, і викладачів вищих навчальних закладів України, щоб у складний період освітніх інтеграційних процесів максимально зберегти позитивні здобутки національної системи освіти й ефективно використати досвід європейських країн для підготовки мобільного, творчого спеціаліста високої кваліфікації. Адже відомо, що перехід від однієї системи до іншої, з одного рівня на інший дуже часто супроводжується кризовими явищами.

ЗМІСТОВІ АСПЕКТИ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Біляковська О. О. (Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна)

Сучасний етап розвитку українського суспільства потребує пошуку ефективних шляхів модернізації змісту освіти та вдосконалення навчального процесу вищої школи, яка зможе підготувати висококваліфікованого вчителя, творчого, ініціативного, толерантного, здібного до постійного особистісного зростання та самовдосконалення. Важлива роль у професійній підготовці вчителів нової генерації належить природничо-математичній освіті.

«Природничо-математична освіта» розглядається нами як цілеспрямований педагогічний процес, результатом якого є засвоєння сукупності знань із природничих та математичних наук, формування відповідних умінь і навичок. Метою природничо-математичної освіти є оволодіння майбутніми вчителями знаннями з дисциплін, які характерні для цього напрямку, уміннями та навичками з метою подальшого їх використання у професійній діяльності. Одне з головних завдань природничо-математичної освіти – формування у молодого покоління цілісного природничо-наукового світогляду.

Розрізняють загальну та спеціальну природничо-математичну освіту. Загальну природничо-математичну освіту ми одержуємо в загальноосвітніх навчальних закладах, а спеціальна забезпечується в умовах ВНЗ. Спеціальна – надає можливість майбутньому вчителю здобути і реалізувати систематизовані знання та практичні навички з природничо-математичних наук, які є необхідними для розв'язання теоретичних і практичних завдань за обраним профілем підготовки та отриманим освітньо-кваліфікаційним рівнем.

Зазначимо, що фундаментальна природничо-математична підготовка вчителя не повинна втрачати зв'язки з курсом шкільних природничо-математичних дисциплін, має слугувати його природною теоретичною базою. У процесі навчання необхідна збалансованість основних ідей і фактів природничих та математичних дисциплін як наук і як шкільних предметів, чітка скоординованість фундаментальної й елементарної частин підготовки майбутнього вчителя. Важливим є оптимальне поєднання теоретичного і практичного компонентів. Зокрема при підготовці вчителя значна увага у змісті відводиться практичному компоненту. Так, частина практичних занять може проводитися не у стінах навчального закладу, а на базах практики, що сприятиме професійному становленню та педагогічному зростанню майбутнього вчителя.

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Бубнов І. В. (*Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна*)

Сьогодні технологічні новації швидко пронизують в усі сфери суспільного життя, а потенційні роботодавці дедалі вимогливіше підходять до підготовки кандидатів на працевлаштування саме за критерієм їхньої компетентності в оволодінні та застосуванні цих інновацій. Як відповідь на такий виклик часу освітній ринок все частіше починає пропонувати різноманітні нові короткострокові вузькопрофесійні курси і програми, в тому числі онлайн форматі. За таких умов традиційному університетському навчанню, що розраховане на декілька років, загрожує поступова втрата конкурентоспроможності. Тим більш, що визначити заздалегідь набір знань, необхідних на роки вперед, стає практично неможливо. За оцінкою Світового банку (WorldBank, 2016), 65% сьогоdnішніх учнів початкової школи працюватимуть над завданнями, яких ще взагалі не існує. Тобто знання застарівають швидше, ніж встигають потрапити у підручник.

Отже, актуальною і гострою в цілому в світі стала проблема переосмислення змісту і форм освіти в умовах сучасності. Суттєвим поштовхом до серйозних досліджень в цьому напрямку став на початку 70-х років XX ст. проект консалтингової фірми McBeber з набору персоналу для дипломатичної інформаційної служби Держдепартаменту США. Традиційно розпочавши відбір на основі іспитів з історії Америки, західних цивілізацій, англійської мови, економіки та інститутів США, консультанти і їхні замовники швидко були розчаровані: система вочевидь дискримінувала людей з неанглосаксонським культурним корінням і при цьому не дозволяла прогнозувати успішність роботи в інших країнах. Тривалі спостереження над найнятими працівниками дозволили виявити ключові чинники їхньої успішності: здатність працювати в команді, аналітичне мислення, вплив на розвиток колег, упевненість у собі, здатність поважати людей іншої культури та передбачати їхню реакцію.

Ці дослідження продемонстрували, що у підготовці і відборі майбутніх кадрів фокус має бути зосереджений не лише на знаннях і вміннях, а на особистих якостях потенційних кандидатів на працевлаштування, таких як розвинений інтелект, внутрішня свобода, культурно-психологічна чутливість та лідерські риси. Саме такий висновок було підтверджено і на нещодавньому Світовому економічному форумі, де було визначено ключові компетенції, необхідні у XXI ст., та деякі тенденції у площині їхніх близьких змін.

Мабуть саме в такому напрямі має рухатися і сучасна освіта в Україні. «Всесвітня Декларація про вищу освіту для XXI століття: підходи і практичні заходи» (UNESCO, 1998) наголошує на ролі освіти як основи прав людини, демократії, сталого розвитку і миру. Декларація наголошує на нагальній потребі переходу від традиційної лекційно-експертної моделі навчання до педагогіки взаємодії і співпраці, що розвивається на основі технологій як невід'ємної частини життя сучасної людини.

Неодмінною умовою виконання освітою такої ролі має бути відповідна свобода, і саме університети мають стати її осередками. Адже первинне призначення університетів у суспільстві полягало не у стандартизації й уніфікації, а у зіткненні ідей. Це робило навчальні заклади небезпечними як для авторитарних урядів, що воліють жорстко контролювати програми і дослідження, так і незручними в управлінні для ієрархічної бюрократії в самих університетах. Нажаль в освітньому просторі сучасної України, внаслідок явних і прихованих процесів, орієнтованих на збереження застарілих підходів, склалася система, якій притаманні пасивність, конформізм, низька самооцінка і, врешті-решт, низька конкурентоспроможність економіки країни, найактивніша частина жителів якої при цьому намагається емігрувати.

Усвідомлюючи актуальність демократизації і модернізації освіти для майбутнього України, слід зосередити зусилля на вирішенні певних конкретних завдань, серед яких, в тому числі має бути формування цифрових компетенцій і культури майбутніх фахівців. Адже оволодіння існуючими мобільними технологіями, робить саму освіту більш самостійною та персоніфікованою.

Розв'язання таких завдань дуже часто наштовхується на необхідність подолання протиріччя, коли студенти вже сьогодні мають вищий рівень компетенцій, порівняно з викладачами, у технічному, соціальному та інформаційному аспектах використання цифрових технологій. І це підтверджує, що домінуюча в сучасній освітній сфері України модель «студент як особа, що пасивно отримує знання від викладача» суперечить реальному стану справ і є гальмом для розкриття талантів і справжнього постіндустріального навчання.

Сьогоднішні студенти стратегічно планують своє життя, дбаючи про власне майбутнє. Така мотивація є надзвичайно сприятливою задля розвитку цінностей демократичного самовираження, зростання як індивідуальної конкурентоспроможності молоді, так і якості її внеску в розбудову країни в цілому.

Отже, означені проблеми формування постіндустріальної освіти мають стати відправними точками для подальших досліджень необхідних ціннісних та інституціональних змін в освітній сфері сучасної України.

СИСТЕМА РОЗВИТКУ РИТОРИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Будянський Д. В. (*Харківський національний педагогічний університет
ім. Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна*)

Сьогодні ключову роль у підвищенні якості освітніх послуг відіграють викладачі вищої школи (науково-педагогічні працівники) – «...особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність» [1, с. 177]. Високий професійний рівень викладача забезпечується ґрунтовною підготовкою, сумлінним ставленням до своїх посадових обов'язків, практикою, обміном досвідом з колегами з інших навчальних закладів держави і зарубіжжя (участь у конференціях, семінарах, нарадах), також самостійною роботою по вдосконаленню професійно-необхідних та особистісних якостей (самоосвітою і самовихованням).

Проте, сучасні реалії розвитку освіти, обумовлюють необхідність розробки і запровадження нових технологій, методів і форм підвищення професійної майстерності науково-педагогічних працівників, в тому числі, вдосконалення окремих професійно-необхідних якостей [2;3;4].

Однією із найважливіших умов формування у студентів професійно-необхідних компетенцій, в тому числі комунікативної, є володіння викладачем високорозвиненою *риторичною культурою* яка передбачає втілення знань, досвіду, особистісного розуміння освітніх проблем і ораторських якостей в оригінальному мовленнєвому продукті (риторичній події, лекції, доповіді, бесіді тощо) з метою розв'язання педагогічних завдань.

Ми розглядаємо риторичну культуру викладача як комплекс комунікативно-риторичних та індивідуальних якостей особистості, завдяки якому відбувається регулювання комунікативно-навчальної діяльності студентів в педагогічному процесі ВНЗ [5].

Розглянемо шляхи розвитку риторичної культури викладача вищої школи в процесі професійної діяльності. На наш погляд, система розвитку риторичної культури викладача вищої школи в процесі професійної діяльності може бути представлена як впорядкована сукупність 4 компонентів: мотиваційного, риторичного, інформаційного, дієво-практичного.

Схематично систему розвитку риторичної культури викладача вищої школи у процесі професійної діяльності можна представити наступним чином:

Рис. 1.

Система розвитку риторичної культури викладача вищої школи в процесі професійної діяльності

Таким чином, в умовах стрімкого розвитку новітніх форм і засобів комунікації, збільшення обсягів інформації розвиток риторичної культури викладача постає як один із пріоритетних напрямків вдосконалення навчального процесу у вищих навчальних закладах. Викладач, який усвідомлює відповідальність за рівень професійної підготовки студента, постійно вдосконалює фахову майстерність, в тому числі і таку її важливу складову як риторична культура. Процес розвитку цієї якості повинен мати системний характер. Отже, його ефективність може бути забезпечена комплексом дієвих заходів, спрямованих на розвиток основних складових риторичної культури.

Актуальним напрямком подальших науково-практичних пошуків, на наш погляд, є розробка сучасних засобів та технологій розвитку риторичної культури, дослідження викладацького досвіду визначних вітчизняних та зарубіжних учених, створення умов для постійного професійного вдосконалення педагога тощо.

Література

1. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
2. Ільчук, В. В. Шляхи підвищення якості науково-педагогічних кадрів / В. В. Ільчук, А. М. Коломієць // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – № 3. – С. 84-89.
3. Брюховецька, О. В. Професійно значущі якості особистості викладача вищого навчального закладу / О. Брюховецька, Т. Чаусова // Післядиплом. освіта в Україні. – 2012. – № 1. – С. 74-78.
4. Федірчик, Т. Професійно значущі якості викладача вищої школи як особистісна складова його педагогічного професіоналізму / Т. Федірчик // Молодь і ринок. – 2013. – № 5. – С. 77-82.
5. Будянський Д.В. Суть і структура риторичної культури викладача вищого навчального закладу / Д.В. Будянський // Теорія та методика навчання та виховання. Харків. 2016. – Вип. 39. – С. 12-22

О ВВЕДЕНИИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

Войтенко И. В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Современные условия, характеризующиеся интеграцией Болонского процесса в систему образования Украины, обуславливают необходимость развития дистанционной формы образования. Дистанционное образование – вариант взаимодействия участников учебного процесса, основанный на использовании совокупности современных информационно-коммуникационных технологий.

Получив стартовую платформу с так называемого «Корреспондентского обучения» в Европе, предложенного Исааком Питменом в 1840 г. (он обучал своих студентов стенографии, обмен информацией осуществлялся через почту), в настоящее время такой вид образования является серьезным конкурентом для традиционных форм обучения. Так, известный американский экономист Питер Друкер высказал предположение, что американские университеты в своем традиционном виде прекратят существование к 2030 году.

Идея организации дистанционной формы обучения была озвучена в 1926 году британским ученым Джоном Кларком Стобартом, занимавшем должность директора образовательных программ BBC и предложившем создать специальный Воздушный университет. Этот проект оставался нереализованным до 60-х годов прошлого века. В 1962 году Майкл Янг, британский социолог и один из руководителей лейбористской партии, предложил создать дистанционный «Открытый университет», который бы отличался невысокой стоимостью и доступностью. Это произошло в 1969 г. и, несмотря на шквал критики, этот университет через два года набрал 25 тысяч студентов на междисциплинарные подготовительные курсы. В США первенцем в деле дистанционного обучения был Национальный технологический университет, который в 1984 г. ввел дистанционное образование.

Сейчас такие развитые страны мира, как Великобритания, США, Канада вкладывают огромные средства в развитие электронного образования.

Очевидны преимущества такого образования: гибкость, экономичность, дальное действие, сокращение времени обучения, самостоятельность, повышение качества образования, создание единой образовательной среды. Для обучения нужны две вещи – компьютер и желание. Такой способ обучения наиболее подходит для работающих людей, домохозяек, студентов, находящихся в академ. отпуске, людей с ограниченными возможностями. Идеальной является

такая форма для второго образования и повышения квалификации, для временно или постоянно находящихся за границей, а также для проживающих на временно оккупированных территориях, что особенно актуально для нашей страны сегодня. Безусловно, такое обучение не для ленивых, так как требует самоорганизации, ответственности и самодисциплины.

Современные технологии позволяют использовать различные формы телекоммуникации, интернет-ресурсы и связь для организации процесса обучения (телефон, соц.сети, e-mail, Skype..).

Современные формы дистанционного обучения включают:

- чат-занятия (проводятся синхронно или асинхронно);
- веб-занятия (дистанционные уроки, конференции, семинары, лабораторные и практические занятия);
- веб-форумы;
- теле-, видео- конференции;
- рассылка почты.

Заметим, что взаимодействие учащихся и преподавателей может происходить в режиме on-line и off-line.

Студенты имеют доступ к Электронным библиотекам, содержащим необходимые материалы по лекционным, практическим и лабораторным занятиям.

Текущий контроль осуществляется посредством тестов, выполнения заданий в виде рефератов, курсовых работ и проектов, которые отсылаются в электронном виде. Студент имеет возможность консультироваться с преподавателем с использованием любых доступных интернет - ресурсов. Итоговый контроль осуществляется в виде экзаменов, защиты дипломов, как правило, предусматривает присутствие студента. Однако, в некоторых случаях допускается проведение экзаменов в виде видео-конференций.

Дистанционное образование в Украине регулируется Концепцией развития дистанционного образования в Украине и Положением о дистанционном образовании МОН Украины. Однако, ввиду недостаточно отработанной нормативной базы, регуливающей порядок получения лицензии, а также финансовыми, организационными и методическими трудностями, связанными с введением дистанционного обучения, лишь немногие ВУЗы предлагают этот альтернативный вид образования. Интернет-источники сообщают о 36 учебных заведениях, официально использующих дистанционной обучение.

Как показывает опыт, для введения дистанционной формы обучения на базе академии необходимо проведение следующих шагов:

- 1) Создание центра дистанционного обучения, как структурного подразделения со своим уставом, кадровым, финансовым и материально-техническим обеспечением;
- 2) Выбор платформы для системы дистанционного обучения;
- 3) Переподготовка и повышение квалификации кадров по технологиям дистанционного обучения;
- 4) Разработка курсов и учебных программ с привязкой к особенностям дистанционных занятий;
- 5) Создание общей электронной базы данных, включающей необходимое учебно-методическое обеспечение дистанционных занятий;
- 6) Создание электронных баз на кафедрах, где будут храниться электронные материалы для проведения лекционных, практических и лабораторных занятий, а также методические указания для разработки расчетно-графических, курсовых и дипломных проектов. Такие базы также должны содержать необходимую литературу для самостоятельной работы студента;
- 7) Организация учебного процесса с учетом особенностей дистанционного образования (мультимедийные лекции, виртуальные занятия и др.);
- 8) Разработать концепцию проведения лабораторных занятий и практик с учетом особенностей специальностей;
- 9) Разработать систему текущего и итогового контроля знаний студентов на каждом этапе обучения;
- 10) Обосновать систему оплаты преподавателей, вовлеченных в процесс дистанционного обучения;
- 11) Рассмотреть вопросы материально-технического и финансового обеспечения процесса обучения;
- 12) Использовать отечественный и зарубежный опыт дистанционного образования, осуществлять международное сотрудничество в сфере дистанционного образования.

Безусловно, это только эскиз предстоящей работы, однако целенаправленный, систематический и творческий подход позволит нашей академии стать частью международного образовательного процесса и в таком перспективном направлении, как дистанционное образование.

СОСУЩЕСТВОВАНИЕ СИСТЕМ ЗНАНИЙ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Выровой В. М., Суханов В. Г., Виноградский В. М. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Образование представляет собой совокупность знаний, полученных в результате обучения. Процесс обучения регламентируется учебными программами, определяющими по каждой учебной дисциплине объем содержания знаний в конкретной отрасли.

Знания как результат познавательной мыслительной деятельности человека являются базовым атрибутом образовательной деятельности. При этом знания каждого человека о любом объекте, включая учебные дисциплины, ограничиваются тем и только тем, что содержится в его индивидуальной системе знаний. Совокупное «хранилище» индивидуальных (локальных) систем знаний следует отнести к интегральной системе знаний. Расширение потенциальных возможностей индивидуальных знаний ставит задачи установления характера организации структуры систем знаний, что позволит оценить роль сосуществования двух систем знаний в повышении эффективности образовательных систем.

Базовым методическим приемом первичного описания любых систем является вербальный метод. Использование когнитивных подходов позволяет применять метафорические оценки, что, в свою очередь, делает возможным привлекать методы аналогий, способных вызывать определенный ряд ассоциаций. В совокупности принятая методика дает возможность проанализировать функциональную организацию индивидуальных и интегральных структур знаний-систем.

Локальные и интегральные системы знаний являются открытыми, что предполагает их перманентное самообновление путем выстраивания информационных структур. В анализируемых системах можно выделить наборы консервативных, нестабильных и активных элементов. Консервативные элементы содержат базовые общеобразовательные знания в рамках действующих парадигм. Метастабильные элементы способны, при сохранении основных «консервативных» положений, саморазвиваться за счет синергетических междисциплинарных воздействий. Динамику и направление спонтанного саморазвития локальных и, следовательно, интегральных систем знаний задают активные элементы, способные к производству новых знаний,

превращая тем самым локальную систему знаний в аутопоэзисную (У. Матурана, Ф. Варела).

Набор структурных составляющих определяет научную идеологию носителя локальных систем. Действующие системы образования и обучения формируют базис консервативных элементов, поскольку они безраздельно пользуются идеями и методами импринтинга (запечатления) – первого неизгладимого впечатления (К. Лоренц). Кроме того консервативные элементы формируют и защищают базовые положения действующих парадигм во всех сферах деятельности, обязывают производить обучение по утвержденным планам и программам, создают номенклатуры видов деятельности и законодательную нормативную базу разрешительных документов, определяют приоритетные направления собственного развития и т.п.

Суть консервативных элементов заключается в сохранении проверенного, существующего. К основным свойствам следует отнести их инертность, что не позволяет системам знаний накапливать непроверенную информацию, но и не позволяет избавляться от заблуждений.

Метастабильные элементы способствуют трансформированию существующих информационных структур, созданию новых структурных групп знаний за счет междисциплинарных подходов, формированию условий развития знаний о знаниях, проявлению кажущейся актуализации консервативных элементов за счет привлечения новых методов получения и обработки информации.

Консервативные и метастабильные элементы локальных и интегральных структур систем знаний определяют научную идеологию парадигм. Непрерывная мыслительная деятельность, накопление результатов, выпадающих из зоны привычного, создают условия формирования пассивного поля (Л. Н. Гумилев), что ведет к появлению активных элементов структуры индивидуальных систем знаний. Активные структурные составляющие способствуют повышению сложности систем, создают принципиально новые информационные структуры, что ведет к проявлению энергетических свойств и создают условия реализации принципов Ноя (Б.Мандельброт), выводят не только на необходимость междисциплинарных исследований но и на «пересечение» идей и концепций, что дает возможность использовать эффекты Медичи (Ф. Йохансон), превращают системы знаний в производительную силу, вызывают сдвиг парадигм, что ведет к структурной перестройке консервативных и метастабильных структурных составляющих.

Активные элементы работают «здесь и сейчас» расширяя горизонты незнания, провоцирующие возникновение нового знания (В. В. Налимов).

Сосуществование всех элементов структуры в локальных системах предполагает, что в зависимости от индивидуальных особенностей носителя знаний могут доминировать те или другие структурные составляющие. Например, при оценке знаний при помощи тестов работает, как правило, реактивное мышление, направленное на запоминание консервативных составляющих знаний. Полученные положительные результаты тестирования могут создать иллюзию успешности принятых методик обучения. Подготовленные специалисты могут не соответствовать требованиям по деятельности в условиях сдвига парадигм. Определенная автономность индивидуальных и интегральной систем знаний неотделима от их зависимости как друг от друга, так и от окружения. Немотивированное пребывание студентов в ВУЗах делает окружение систем знаний непредсказуемым. Это ведет к размытости, расфокусировке внешнего воздействия. В таких условиях большинство студентов не ориентированы на потребление и, особенно, на производство локальных знаний, направленных на повышение своей профессиональной конкурентной способности. Поэтому формирование пакетов знаний для подготовки знающих и умеющих специалистов сводится к созданию проверенных стереотипов, что усиливает влияние консервативных составляющих. Неопределенное настоящее не дает возможность выработать стратегию конструирования желаемого будущего. Актуализируются проверенные учебные программы, которые закрепляют в настоящем основные положения прошлых достижений. Стоит вопрос о способности носителей индивидуальных систем знаний адаптироваться к нынешним требованиям при выполнении необходимых условий сохранения своей основной функции – подготовки специалистов. Непрерывное развитие систем знаний позволяет оптимистично надеяться на сокращение периода непредсказуемости, что позволит программам самосохранения трансформироваться в программы новых образовательных парадигм.

Проведенный анализ показал, что объективно сосуществуют интегральная и индивидуальная системы знаний. В системах знаний можно выделить по функциональному назначению консервативные, метастабильные и адекватные структурные составляющие. Сосуществование достаточно широкой гаммы структурных групп в локальных системах создает условия определения приоритетов сдвига акцентов на те структурные группы, которые адекватно отвечают требованиям текущего и будущего времени. Поэтому учебные программы должны быть гибкими, что позволит реализовать потенциальные возможности локальных знаний-систем при подготовке специалиста, ориентирующегося в динамичной сложноорганизационной действительности.

РОЛЬ ФІЗИКИ В ФУНДАМЕНТАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Герасимов О.І., Андріанова І.С., Курятников В. В. (Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна)

Підвищення якості освітньої системи підготовки фахівців відіграє важливу роль у процесі реформ, які спрямовані на удосконалення національних систем освіти та їх зближення з метою отримання випускниками вузів дипломів єдиного Європейського зразку. Це передбачає певну уніфікацію освітніх програм підготовки спеціалістів, особливо у міждисциплінарних напрямках підготовки. Як показує аналіз освітніх програм та навчальних планів підготовки спеціалістів в області екології, цей процес, на жаль, останнім часом супроводжується скороченням годин, що відводяться на вивчення загального курсу фізики, яка природно виграє об'єднуючу роль у вивченні найважливіших проблем екології. Одна з найважливіших задач екології як науки про організацію і еволюцію біосферних систем, полягає у вивченні процесів самоорганізації та еволюції систем різного рівня складності в живій і неживій природі, вивченні стійкості цих систем. І тут конструктивна роль фізики у вивченні ключових проблем екології - є наочною:

- фізичний характер природних процесів та явищ, а також процесів зовнішнього впливу, (радіаційне опромінювання, електромагнітне, акустичне, теплове випромінювання, шкідливі домішки);
- широкий спектр фізичних методів вивчення речовини, який повинен знайти і знаходить застосування в створенні ефективних засобів моніторингу екосистем різного рівня;
- досвід розробки фізико-математичних моделей природних процесів, який може бути корисним в дослідженні впливу антропогенних чинників на функціонування екосистем.

Отже, з урахуванням мети підготовки фахівців технічних спеціальностей у галузі захисту навколишнього середовища, використання у навчанні фізичних (теоретичних та експериментальних) методів в їхньому логічному поєднанні, вивчення фізичних моделей (за характером – багатокомпонентних, нерівноважних, нелінійних, динамічних, стохастичних) систем навколишнього середовища, якими є атмосфера, водні об'єкти, літосфера, ґрунти, повинно стати складовими «ядра» освітньої системи підготовки спеціалістів - екологів.

Можливості фізики у вивченні екологічних проблем дають підставу навіть для виділення в окрему дисципліну екології «Екологічну фізику».

ЩОДО ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ВВНЗ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ ОВТ

Головань В. Г., Верламов О. М., Дроздов М. О. (*Військова академія,
м.Одеса, Україна*)

Як відомо, в освітньому процесі за курсом «Військово-спеціальної підготовки» вивчаються не лише тактико-технічні характеристики, особливості конструкції та принципів дії певних видів озброєння та військової техніки (ОВТ), але і надаються відомості про їх принципові недоліки та недосконалості для врахування при застосуванні за призначенням.

В ході застосування ОВТ в бойових умовах природним чином виникає можливість поповнити ці, корисні для підготовки військових фахівців, знання. Дуже важливим є те, щоб здобута інформація була оперативнішим чином і з достатньо високим науково-методичним забезпеченням включена до змісту освіти ВВНЗ за відповідними напрямками підготовки військових фахівців.

Авторами була запропонована і впроваджена в освітній процес методика оперативного коригування змісту освіти з урахуванням досвіду бойового застосування ОВТ в описаному вище контексті. Вона передбачає наступні принципові послідовні дії:

- освітній процес має бути повністю позанятісно забезпечений методичними розробками з навчальної дисципліни, зміст якої передбачається оновлювати;
- визначається повнота і якість інформації про тактико-технічні та конструкційні недоліки та недосконалості озброєнь та військової техніки, яка міститься в згаданих вище методичних розробках;
- різноманітними дозволеними способами збирається інформація про тактико-технічні та конструкційні недоліки та недосконалості озброєнь та військової техніки, яка виникає у наслідок їх застосувань в бойових умовах;
- інформація щодо конструкційних недоліків та недосконалостей озброєнь та військової техніки, яка міститься в методичних розробках експертно-аналітично порівнюється з такою, що була здобута у наслідок застосування ОВТ в бойових умовах і блок інформації, який уявляє собою очевидну різницю рішенням предметно-методичної комісії кафедри включається в оновлення змісту навчальної дисципліни.

Процес оновлення змісту навчання, за описаною вище методикою, автоматизується сучасними інформаційними технологіями, що робить його достатньо оперативним і коректним.

МЕТОД УПЕРЕДЖУВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В РОЗВ'ЯЗУВАННІ ПРОБЛЕМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВІЙСЬКОВОГО ВНЗ

Горліченко М. Г., Дроздов М. О., Маміч В. В. (Військова академія, м.Одеса, Україна)

У зв'язку з потребами професійної військової підготовки на викладання фундаментальних дисциплін виділяється все менше часу на аудиторні заняття, що негативно впливає на результати навчання. Для вирішення цієї проблеми на кафедрі Фундаментальних наук Військової академії (м.Одеса) був розроблений та впроваджений метод організації освітнього процесу, який автори назвали методом упереджувального навчання. До його основи була покладена ідея про внесення в процес очного навчання елементів заочного та дистанційного навчання. Заочне навчання на протязі багатьох десятиліть довело своє право на життя і має ту позитивну особливість, що ставить того кого навчають в стан повної особистої відповідальності за результати навчання і тому вимагає відповідної самостійної пізнавальної діяльності.

З іншого боку, практика очного навчання виявила його принциповий недолік – занадто часто викладач перетворюється на постійного «поводиря», що ніяк не сприяє самостійній пізнавальній діяльності тих кого навчають. При цьому зауважимо - реформування освітніх систем розпочалося, перш за все, заради подолання протиріччя між різким зростом змісту освіти і обмеженим часом навчання.

Першим кроком у реалізації методу упереджувального навчання, що зайняло декілька років, стало активне використання сучасних інформаційних та комунікативних технологій освітнього процесу, розробка повної і досконалої бази даних навчального процесу в електронному вигляді: електронних посібників для забезпечення всіх видів занять, роздавального матеріалу для індивідуальних практичних, лабораторних та семінарських завдань, а також інтерактивних засобів самостійного тренажу та контролю знань.

Потужне інформаційно-комунікативне забезпечення стало основою для реалізації методу упереджувального навчання в освітньому процесі. За його алгоритмом курсанти самостійно завчасно ознайомлюються з матеріалом майбутнього аудиторного заняття шляхом попереднього його конспектування з використанням роздавального матеріалу в електронному вигляді. Це дає курсантам можливість зосередитись на слуханні попередньо вивченого матеріалу поточної лекції, практичного або лабораторного заняття з метою усунення проблем, які виникають під час самостійної роботи.

ІННОВАЦІЙНІ НЬЮАНСИ МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Данилова О. І., Решта С. П. (*Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна*)

Аналіз сучасного стану вищої технічної освіти України свідчить, що зсуви в економіці привели до істотних змін в структурі підготовки фахівців - відбувався подальший ріст долі підготовки фахівців гуманітарної спрямованості, економістів з тенденцією зниження долі підготовки фахівців інженерно-технічного профілю. Змінилася і структура прийому у ВНЗ по інженерно-технічних спеціальностях та їх перелік. Зокрема, збільшилася доля прийому студентів по групах спеціальностей інформатики і обчислювальної техніки, сервісу, зросла доля прийому студентів по міждисциплінарних природно-технічних спеціальностях (екологія і природокористування), набагато менше студентів вибирають технології продовольчих продуктів. Тому необхідною є не тільки модернізація система навчально-методичного забезпечення учбового процесу, але й диференціація та оновлення модульної системи навчання, яка давно вже стала реалією життя, але останнім часом не зазнавала суттєвих змін.

В ОНАХТ значна увага приділяється не тільки ознайомленню студентів з основними досягненнями сучасної науки, теорії і практики спеціальності, але й отриманню адміністративно-організаційних навичок, принципам діяльності з забезпечення ефективного функціонування і вдосконалення систем якості, економічному змісту дисциплін, що вивчаються. Оскільки професійна підготовка фахівців у технічних ВНЗ вимагає не тільки наявності чіткої структури набуття знань і розробки нових методологічних підходів до освіти і технології навчання, але й забезпечення якості та ефективності окремих нововведень і загального інноваційного процесу, зокрема, в організації управління виробництвом та наданням послуг, тому необхідно прищепити студентам навички аналізу ситуацій на виробництві та при наданні послуг. Це здійснюється при проведенні практичних занять з таких дисциплін, як «Харчова хімія», «Біотехнологія», «Мікробіологія галузі», «Управління якістю», «Інноваційні технології» тощо. Саме тому інтегроване навчання представляється найбільш оптимальним і результативним, воно дозволяє усунути протиріччя між невпинно зростаючим обсягом знань та здатністю їх засвоєння, вирішувати завдання цілісної професійної підготовки і забезпечує органічне злиття змісту, методів і форм організації навчального процесу.

В ОНАХТ процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок має тенденцію до базування на принципах мобільності, доступності, високої швидкості отримання і передачі інформації, здатності її опрацювання різними системами. Одним із прикладів може бути дистанційне навчання під час вимушених довгих зимових канікул. При цьому враховується, що зміст освіти не є сталою величиною, він постійно змінюється в залежності від рівня розвитку науки, соціально-економічного, культурного стану суспільства. При цьому необхідно врахувати підвищені потреби освітньої підготовки молоді, зокрема, принцип «безперервної освіти» та перспективи соціального й економічного розвитку країни, щоб майбутні фахівці стали затребуваними спеціалістами.

Завдяки комплексному підходу до модульної системи студенти мають можливість отримати навички, що дозволять враховувати, відстежувати, прогнозувати наслідки інновацій для системи управління підприємством, психологічного клімату всередині колективу, кожної частини об'єкта управління, а також впливу зовнішніх чинників на підприємство та системи маркетингу для підвищення вартості ділової репутації. Під час лабораторних, практичних занять, семінарів опрацьовуються робочі ситуації, надаються можливі варіанти вирішення як технічних, так і соціолого-психологічних ситуацій. Співпраця викладача і студента в зв'язці процесів з обох боків: навчання-робота-вирішення конкретної проблеми; практика-керівництво; захоплення-наука дозволяє більш повно реалізувати різні варіанти розвитку особистості та закріпити теоретичні та практичні досягнення у вигляді професійних навичок і позитивного відношення до роботи.

В ОНАХТ реалізовано систему, завдяки якій тісно переплетено дисципліни технічного і природного напрямів, наявні тісні міждисциплінарні зв'язки, на лекціях, практичних, лабораторних, семінарських заняттях широко застосовуються як загально-дидактичні принципи (науковості, єдності теорії і практики, систематичності і послідовності; розвивального і виховного характеру навчання; доступності; структурної єдності предметної та процесуальної сторін змісту освіти; взаємозв'язку змісту, форм і методів навчання), так і специфічні принципи формування змісту професійної підготовки, а також принципи випереджаючого (прогностичного) характеру змісту освіти; принципи врахування закономірностей професійного становлення. Таким чином, праця викладачів ОНАХТ спрямована на те, щоб вища технічна освіта була б визнаною, масштабною і авторитетною не тільки у вітчизняній освітній системі, але й за кордоном, ґрунтуючись на динамічній інноваційній підготовці науково-технічних і інженерних кадрів, які є ключовим чинником соціально-економічного розвитку будь-якої країни.

ВИМОГИ ДО СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Димитрієва Н. А., Іванюта Г. А. *(Ізмайльський технікум механізації і електрифікації сільського господарства, м.Ізмаїл, Україна)*

Зараз в умовах науково-технічного прогресу значно ускладнилися завдання вищої школи, а сам навчальний процес стає більш багатофакторним та багатоплановим. Соціально-економічні зміни в суспільстві, зростання конкуренції на ринку праці ставлять високі вимоги до учасників освітнього процесу.

Постають питання: як забезпечити засвоєння складного і більш об'ємного матеріалу, як вирішити протиріччя між складністю навчання та індивідуальними можливостями кожного студента.

На сучасному етапі належить перейти від орієнтації на засвоєння студентами певного об'єму знань до створення механізмів для розвитку природних здібностей молоді. І упор потрібно робити на креативний розвиток студентів, на їх самостійність в виборі способів вирішення нестандартних задач і ситуацій. Як організувати і як забезпечити навчальний процес в такому напрямі.

Існують сучасні освітні технології особистісно-орієнтованого навчання.

- Технологія критичного мислення. Студент контролює інформацію, порівнює, формує власну думку.
- Технологія ситуаційного моделювання орієнтована на організацію самостійного здобуття знань.
- Технологія проблемного навчання – це створення проблемних ситуацій і розв'язання проблеми самими студентами.
- Технологія навчального проекту – дослідницькі, творчі, інформаційні.
- Технологія креативного розвитку направлена на створення методичного забезпечення тим студентам, які мають нестандартне мислення і йдуть нестандартним шляхом.

Навчальний процес не може бути ефективним без самостійної роботи студентів. У вищих закладах освіти більшості західних країн саме самостійна робота студентів складає основу навчання. Самостійна робота зумовлює студента знаходитись в постійному пошуку і дає розвиток творчого потенціалу особистості.

Важливий не так об'єм отриманих знань, як те, що студент вміє відшукати необхідну інформацію, користуючись сучасними технологіями.

Функції самостійної роботи:

- пізнавальна – засвоєння системи знань;

- самоосвітня – формування певних умінь і самостійного їх застосування;
- прогностична – уміння передбачити і оцінити результат, вибрати оптимальний напрям своєї діяльності;
- коригуюча – вміння в певних умовах і ситуаціях коригувати свою діяльність.

На сучасному етапі розвитку суспільства, науки, освіти неможливо обійтись без застосування нових сучасних Web-технологій. Їх використання забезпечує формування освітнього середовища студентів і впливає на їх результат в навчально-дослідницькій діяльності.

Вимоги суспільства до якості надання освітніх послуг постійно змінюється.

Сучасний стан інформаційного розвитку суспільства обумовлює можливість переходу до так званих «хмарних» послуг. Вони дозволяють використовувати інформацію з персональних комп'ютерів, мобільних телефонів, планшетів.

Світовий досвід впровадження та використання «хмарних» технологій свідчить про їх перспективність використання і у вітчизняній системі освіти. Впровадження сучасних технологій в освітній процес навчального закладу має ряд переваг.

Переваги «хмарних» технологій:

- економія засобів, тобто безкоштовне використання програмного забезпечення в навчальних цілях;
- зменшення потреб в спеціалізованих приміщеннях;
- мобільність;
- можливість діалогу викладача і студента без прив'язки до часу;
- універсальність доступу до інформації;
- захист персональних даних;
- можливість впровадження інтерактивних форм роботи і т.д.

В наш час, роблячи в розвитку суспільства кроки вперед, ми не можемо крокувати назад в освіті, пригадуючи старі часи. Ми повинні йти в ногу з часом, використовувати сучасні можливості для надання освітніх послуг. Молодь зараз інша з іншими поглядами, з іншими цінностями. «Інша» – не значить «гірша». І освіта не може не змінюватись, вона повинна бути «іншою». А якою вона стане залежить не тільки від новоутворень, а й від педагогів, які повинні і можуть змінювати своє відношення до сучасної молоді і до освіти в цілому. Тому що діючий сьогодні педагогічний засіб завтра виявляється безплідним, нове втрачає привабливість і новизну, творче завдання сприймається вже як стереотипне. Це і породжує необхідність викладачеві весь час перебувати у творчому і інформаційному пошуку, використовуючи сучасні можливості.

АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПЕРШОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СКОРОЧЕНИМ ТЕРМІНОМ НАВЧАННЯ

Довгань О. Д., Хлицов М. В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна), Яворська Л.В. (Чернівецький будівельний коледж Львівського національного аграрного університету, м. Чернівці, Україна)

Вступ. Підготовка фахівців за першим рівнем вищої освіти в Одеській державній академії будівництва та архітектури (ОДАБА) здійснюється на підставі стандартів вищої освіти (СВО).

В переліку нормативних документів таких, як: Закон України «Про вищу освіту», Методичних рекомендаціях щодо розроблення СВО (Науково-методична Рада МОН України, Протокол №3 від 29.03.2016р.) та проекті Стандарту вищої освіти за спеціальністю 192 – «Будівництво та цивільна інженерія», чітко визначено основні вимоги щодо освітньої програми: обсяг кредитів ЄКТС; нормативний зміст підготовки здобувачів, виражений у термінах результатів навчання, тощо.

Слід зазначити, що обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) визначається вищим навчальним закладом (ВНЗ), але за умови не менше 180 та відповідно не більше 240 кредитів ЄСТС для всіх перших рівнів вищої освіти. Також, ВНЗ може пере зараховувати частину кредитів ЄКТС при необхідності набуття відповідних компетентностей без скорочення визначеного ним же загального обсягу освітньої програми підготовки бакалавра.

Запровадження рекомендацій і стандартів дозволяють сприяти сумісності та порівнянності навчальних планів, визнанню термінів підготовки здобувачів бакалаврського рівня, які вступають до ВНЗ на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Постановка завдання. Однією із головних ланок реформи освіти в Україні є удосконалення процесу підготовки освітнього ступеню відповідно до потреб і вимог сучасності. Модернізація змісту освіти передбачає, в тому числі і розробку інтегрованих навчальних планів (оновлених за державними стандартами вищої освіти) у вузах при спільній роботі із профільними технічними закладами освіти.

Аналіз затверджених правил прийому 2017р. на спеціальність 192 – «Будівництво та цивільна інженерія» провідних вузів країни (*Таблиця 1*)

показує, що набір студентів зі скороченим терміном навчання різний. Відповідно до запланованого набору абітурієнтів розробляється навчальний план. За необхідності, для виконання нормативних вимог, ВНЗ проводить часткове пере зараховування частини обсягів освітньо-професійної програми, в тому числі із до здачею студентами окремих навчальних дисциплін. В основному, це стосується тих здобувачів бакалаврського рівня, які прийняті на термін навчання – два роки.

Наведена інформація в *Таблиці 1* вказує, що набір абітурієнтів на перший курс за скороченою програмою навчання (2 роки) проводиться лише трьома вузами країни (ЛНАУ, НУВГП, ЧНУ).

Необхідно все ж таки відзначити, при подовженому терміні навчання в цілому для отримання повної вищої освіти, студент надає перевагу закладу із максимально зменшеним строком навчання – це пов'язано в основному необхідністю його суміщати навчання із роботою через обмеженість в матеріальних ресурсах.

Таблиця 1

Назва вищого навчального закладу	Бакалавр зі скороченим терміном навчання на 1 курс		Бакалавр із нормативним терміном навчання, на курс	
	денна ф.н.	заочна ф.н.	денна ф.н.	заочна ф.н.
Київський національний університет будівництва і архітектури (КНУБА)	2р.10м.	2р.10м.	–	–
Львівський національний аграрний університет (ЛНАУ)	2р.	2р.6м.	2 курс (3р.)	2 курс (3р.8м.)
Національний університет водного господарства та природокористування (НУВГП)	2р.	3р.	2 курс (2р.10м.)	2 курс (4р.)
Національний університет «Львівська політехніка» (НУ «ЛП»)	3р.	3р.	2 курс (3р.)	–
	–	–	3 курс (2р.)	3 курс (2р.)
Одеська державна академія будівництва та архітектури (ОДАБА)	2р.10м.	3р.10м.	2 курс (2р.10м.)	2 курс (3р.10м.)
	–	–	3 курс (1р.10м.)	3 курс (2р.10м.)
Полтавський національний технічний ун-т ім.і Ю. Кондратюка (ПНТУ)	2р.10м.	3р.10м.	2 курс (2р.10м.)	2 курс (3р.10м.)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (ЧНУ)	2р.	2р.	–	–

Для реального забезпечення рівного доступу всіх громадян до якісної конкурентоспроможної освіти та можливості її безперервності в отриманні, пропонується розглянути модель двох річного навчання на бакалаврському рівні при умові виконання вимог нормативного змісту здобувачем обсягом в 180 кредитів ЄКТС.

Матеріал досліджень. З метою розробки інтегрованих навчальних планів за основу взята модель затверджених раніше освітніх програм, так як оновлені державні стандарти знаходяться в стані проекту.

Сумісність нормативних частин навчальних планів доцільно проводити через запроваджений обсяг кредитів ЄКТС за циклами дисциплін плану, що полегшує порівнянність закінчених курсів та сприяє максимальному розширенню мобільності студентів. Згідно з [1], кредит ЄКТС – це умовна одиниця виміру навчального навантаження студента при вивченні якоїсь складової навчальної програми чи окремої дисципліни (курсу), виконаної студентом під час навчання.

Для дослідження сумісності та порівнянності використовувалися навчальні плани (2014р.) підготовки фахівців за спеціалізацією «Технологія будівельних конструкцій, виробів і матеріалів» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Молодший спеціаліст» (Чернівецького будівельного коледжу) та «Бакалавр» (ОДАБА).

Для проведення аналізу із нормативної частини за кожним циклом дисциплін підготовки вибиралися лише навчальні програми курсів, що взаємозв'язані за змістом. Також, слід зазначити, що подані курси студентами за планом ВНЗ вивчаються здебільшого на початкових курсах. Отриманий результат приведено в Таблиці 2.

Таблиця 2

Назва вищого навчального закладу	Нормативна частина, в кредитах ЄКТС			Всього за навчальним планом (2014р.)
	Цикл дисциплін гуманітарної і соціально- економічної підготовки	Цикл дисциплін природничо- наукової підготовки	Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки	
Одеська державна академія будівництва та архітектури	18,50	45	87,25	150,75
Чернівецький будівельний коледж Львівського національного аграрного ун-ту	13,50	15,0	32,25	60,75

З аналізу отриманих даних видно, що підготовка здобувачів за бакалаврським рівнем вищої освіти може проводитися при обсязі освітньо-професійної програми 180 кредитів ЄКТС та двоохрічній системі підготовки за рахунок організації триместрового графіку навчального процесу.

Висновок. Проведений аналіз навчальних планів дозволяє зробити наступне заключення: необхідно більш зважено підходити до формування навчальних планів бакалаврів, виключаючи викладання дублюючих дисциплін та звертати більше увагу курсам спеціалізації та практичній підготовці фахівців у ВНЗ.

Література: 1. Степко М.Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков. – К.: Изд., 2004. – 24 с.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Зуб В. М. (*Кременецьке медичне училище імені Арсена Річинського,
м.Кременець, Україна*)

При нинішніх темпах розвитку сучасного суспільства і сучасних технологій період професійного навчання є недостатнім для забезпечення готовності до професійного розвитку упродовж усієї кар'єри та життя в цілому. Це у свою чергу вимагає все більшої участі самого фахівця в пошуку нових професійних знань і способів їх обробки, а також його відкритості новим цінностям і сенсам, уміння приймати рішення і працювати в команді, управляти конфліктами і професійно зростати, бути гнучким, мобільним і відповідальним. Є проблеми, які неможливо повністю вирішити у рамках навчального процесу. Це, передусім, адаптація, комунікація, стресостійкість, а також управлінська компетенція. Не існує певної моделі, вивчивши яку, вищезазначені проблеми будуть вирішені. Можна викликати бажання вивчати, розвивати мислення і комунікативні компетенції, допомогти усвідомити важливість професійного зростання для свого психологічного здоров'я, а також технологічно озброїти прийомами і способами самовдосконалення у професійній сфері. На думку прибічників модернізації змісту вищої освіти, орієнтованої не лише на підготовку студента до професійної діяльності, але і безперервний професіогенез, доцільним є введення спецкурсів з основ професійного зростання, управління стресом та профілактики професійного психічного вигорання, психології управління, управління конфліктами, а також розвиток у студентів здібностей бачити себе «над вирішенням проблеми» і коригувати стратегії самоуправління.

Суттю модернізації системи освіти в сучасному світі в цілому та в Україні зокрема стала зміна освітньої парадигми: від тієї, в основі якої були покладені знання, вміння та навички, до нової, в основі якої – формування ключових компетентностей. Введення до наукового обігу таких освітніх концептів, як «компетентності», «компетенції» було запропоновано ще у 70-х рр. минулого століття в публікаціях Р.Бадера, Д.Равена та ін. Проблемі впровадження компетентнісного підходу в освіту України присвячено дослідження таких українських науковців, як Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пометун та ін. Науковцями із США, Канади та Швейцарії була розроблена програма з визначення ключових компетентностей (DeSeCo), як таких, що дають змогу особистості ефективно реалізовуватись у багатьох соціальних сферах та сприяють особистому успіхові. Вони запропонували інтегрований підхід до визначення трьох категорій ключових компетентностей, а також дали наступне

трактування поняття «компетентність» – як здатність успішно відповідати на індивідуальні та соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Кожна компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних відношень та практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань, умінь, усього того, що можна мобілізувати для активної дії.

Рада Європи виділяє п'ять базових компетенцій, необхідних будь-яким фахівцям: 1) політичні й соціальні компетенції, пов'язані зі здатністю покладати на себе відповідальність, брати участь у спільному вирішенні питань, у функціонуванні й розвитку демократичних інститутів; 2) компетенції, які стосуються життя в полікультурному суспільстві, покликані перешкоджати виникненню ксенофобії, розповсюдженню атмосфери неприязності до представників інших народів і культур; 3) компетенції, які визначають володіння усним і писемним мовленням; 4) компетенції, пов'язані з накопиченням інформації. Володіння новими технологіями, розуміння їх позитивних і негативних сторін, здатність критично сприймати всю інформацію, яка надходить через ЗМІ, інтернет; 5) компетенції, які сприяють бажанню навчатися все життя не тільки з професійної точки зору, а й в особистому та суспільному житті.

Володіти сукупністю компетенцій, необхідних для успішної інтеграції в сучасний соціум, означає вміти мобілізувати в певній ситуації отримані знання та досвід. На думку Л. Філатова, суть компетентнісного підходу полягає у наступному: 1) компетентність об'єднує інтелектуальну й навичкову складові освіти; 2) поняття компетентності включає не лише когнітивну й операційно-технологічну складові, а й мотиваційну, етичну, соціальну, поведінкову; 3) охоплює результати навчання (знання й уміння), систему, звички, ціннісні орієнтації; 4) компетентність означає здатність мобілізувати одержані знання, уміння, досвід і способи поведінки в умовах конкретної ситуації, конкретної діяльності; 5) компетентнісний підхід поєднує в собі ідентифікацію основних умінь.

Отже, компетентнісний підхід до навчання – це сукупність конкретних знань, умінь, навичок, здатностей, готовності до наукового пізнання, розуміння підготовленості особистості до професійної діяльності на основі наявності визначених компетенцій. Компетентнісний підхід – це спроба привести до відповідності освіту та потреби ринку, пом'якшити протиріччя між навчальною та професійною (фаховою) діяльністю. Суть компетентнісного підходу в системі вищої освіти полягає у вивченні та аналізі потреб суспільства та ринку праці, розробці ефективних методів та педагогічних технологій для досягнення головної мети – формування у студентів ключових компетенцій.

ТВОРЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

Каранфилова Е. В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса. Украина*)

Сегодня в условиях стремительного развития общества актуализируется проблема новизны в научном творчестве. Ведь открытие и инновация является всегда продуктом научного и инженерного творчества. И перед выпускниками современных технических вузов стоит непростая задача – создавать конкурентно способный, высококачественный, востребованный продукт инженерной мысли. А без активизации творческого начала и умения вносить креативный элемент в процесс производства, это невозможно. Поэтому современные вузы должны активно использовать свои ресурсы для развития творческой деятельности у студентов. Под творческой деятельностью традиционно понимается та деятельность человека, которая осуществляется в области науки, техники, литературы, искусства и др. Социальная творческая деятельность рассматривается в качестве формы деятельности человека, направленной на создание качественно нового продукта, отличающегося уникальными новаторскими характеристиками, а также как сущностный показатель инновационной профессиональной деятельности.

В созидании материальных ценностей, в том числе средств техники, особая роль принадлежит инженерно-техническим работникам. Именно инженер придает окончательную форму идее, в соответствии с которой, впоследствии создают вещь, материальную ценность. В этом смысле научная деятельность, как правило, отличается от инженерной, так как ставит задачу получения научной истины, которая безотносительна к человеческим интересам. То есть инженерная идея и деятельность по ее выработке всегда должна учитывать интерес, потребности человека, которым должна удовлетворить создаваемая вещь. Поэтому сегодня перед высшим образованием стоит непростая задача – модернизировать процесс обучения таким образом, чтобы максимально актуализировать и задействовать творческие интенции студентов инженерных специальностей. В этом особую роль играют предметы гуманитарного цикла – философия, философия творчества, эстетика. Именно они обладают возможностью глобального обобщения и синтеза имеющихся у человечества знаний в разных областях и сферах творческой деятельности. И именно они способны воспитать в студентах культуру и особую гуманистическую наполненность современной инженерной мысли.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

**Касьянова О. М., Посохова І. С., Долгопол О. О., Наумова І. І.,
Андрейко Я. В., Зюзько В. В.** (*Харківська медична академія післядипломної
освіти, м.Харків, Україна*)

Інноваційний характер сучасного суспільства зумовлює трансформації у структурі та змісті професійної діяльності, посилення вимог до фахівця та, у свою чергу, актуалізує дискурс із проблем моделювання педагогічного процесу у закладах післядипломної освіти.

Моделювання – це цілеспрямований процес аналітико-синтетичної та конструктивно-проектувальної діяльності з метою відображення об'єкта (системи) у цілому та/або його характерних складових, що зумовлюють функціональну спрямованість об'єкта (системи) та забезпечують стабільність його функціонування та розвитку.

Використання саме методу моделювання у післядипломній освіті зумовлено тим, що педагогічний процес підвищення кваліфікації фахівців є складною системою, функціонування і розвиток якої залежить від множини чинників і взаємозв'язків.

Моделювання процесу формування і розвитку професійно-педагогічної компетентності викладача у післядипломній медичній освіті здійснюється на наукових засадах системного і компетентнісного підходів, теорії моделювання та з урахуванням специфіки діяльності фахівця – він поєднує лікарську практику та викладацьку діяльність.

Значення моделювання неможливо переоцінити. Завдяки створенню моделі формування і розвитку професійно-педагогічної компетентності фахівців забезпечується подолання проблем педагогічного і методичного характеру, «прогалин» у знаннях лікарів, які здійснюють викладацьку діяльність, більше уваги приділяється індивідуальному підходу, розвитку професійного «почерку» та самобутності медичного фахівця.

Аналіз практики організації підвищення кваліфікації викладачів вищих медичних навчальних закладів дає підстави говорити про те, що адресної науково-методичної допомоги потребують як молоді, так і досвідчені фахівці, з урахуванням конкретної педагогічної проблематики, досвіду викладацької та професійної діяльності. Виходячи із соціальних вимог щодо рівня професійно-педагогічної компетентності фахівців, потреб і зацікавлень замовників освітніх послуг та з метою надання науково-методичної допомоги цільовій аудиторії

слухачів – викладачів вищих медичних навчальних закладів, кафедра педагогіки, філософії та мовної підготовки ХМАПО постійно оновлює робочий навчальний план, вводячи до нього актуальні освітянські теми, модифікує зміст циклів тематичного удосконалення. Засвоєння змісту циклів здійснюється в межах компетентнісного підходу шляхом формування у слухачів не просто знань, а способів та досвіду отримання інформації, її опрацювання, застосування нових знань у різних педагогічних ситуаціях. Від підходу, який відображає декларативні знання «знати, що», викладачі кафедри перейшли до процедурних (діяльнісних) «знати, як» та ціннісно-змістових «знати, навіщо і чому».

Із метою удосконалення навчально-пізнавальної діяльності дорослим слухачам пропонуємо поєднання традиційних методів і прийомів роботи з інтерактивними: групові дискусії, вільні дискусії, поділ на групи для виконання творчих завдань у вигляді проектів, метод аналізу конкретних ситуацій, рішення проблемних задач, дидактичні ігри, та ін. Методи навчання, що оптимізують опанування змістом освіти, спрямовані на розвиток у слухачів творчого ставлення до педагогічних ситуацій та задач, що виникають у професійній діяльності, на удосконалення їх дослідницького потенціалу, актуалізацію навчально-пізнавальних потреб фахівців, зокрема, тих, хто поєднує медичну та педагогічну практику.

Успішному засвоєнню інформації та її практичному використанню слухачами сприяє добре організована на кафедрі науково-методична робота. Проведення конференцій, круглих столів, семінарів, консультацій, педагогічних читань, науково-методичних нарад, створення тимчасових творчих груп, мовні олімпіади та конкурси – це далеко не повний перелік форм науково-методичної роботи, що успішно впроваджені та постійно відбуваються на нашій кафедрі.

Наразі кафедра педагогіки, філософії та мовної підготовки ХМАПО йде в авангарді впровадження дистанційної форми навчання слухачів. У викладачів кафедри є досвід у вирішенні проблеми науково-методичного забезпечення дистанційного навчання, проведення занять різних типів у режимі онлайн та заключного етапу навчання – тестування за допомогою комп'ютерних навчаючих програм.

Реалізація розробленої моделі формування та розвитку професійно-педагогічної компетентності фахівців медичної галузі потребує побудови процесу навчання на суб'єкт-суб'єктних відносинах, інноваційного, творчого підходу до організації та проведення занять на циклах тематичного удосконалення, що передбачає постійне підвищення педагогічної майстерності викладачів кафедри.

АНДРАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ТА КРИТЕРІЇ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Кисельова О. І. (Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м.Одеса, Україна)

Традиційно, у системі сучасної вищої освіти склалися дві моделі: андрагогічна і педагогічна, їх найсуттєвішою різницею є відведення провідної ролі педагогові (педагогічна), що доцільно, коли йдеться про навчання дитини, або тому, хто навчається (андрагогічна) – навчання дорослої людини, сформованої особистості.

Навчання у ВНЗ та інших закладах, що надають освітні послуги для дорослих має будуватися відповідно до андрагогічної моделі, хоча широкий загал сприймає андрагогіку, як систему навчання дорослих у закладах отримання післядипломної освіти, на курсах підвищення кваліфікації тощо, не замислюючись над тим, що здобуття вищої, професійної освіти випускником ЗОШ у закладі будь-якого рівня акредитації, теж має будуватися за принципами андрагогіки, оскільки це є свідомим вибором дорослої людини. У реальності навчальний процес у ВНЗ в основному будується на педагогічних принципах і провідна роль відводиться науково-педагогічному складу навчального закладу.

При навчанні за класичною педагогічною моделлю учні/студенти орієнтуються на придбання знань на перспективу, знаючи, що більшість із знань, якщо й знадобляться їм у житті, то пізніше. Викладачі забезпечують навчання, завданням якого є передача якомога більшої кількості знань, умінь, навичок і особистісних якостей без конкретного зв'язку із практичною діяльністю. Курс навчання будується за розділами навчальних дисциплін, виходячи з логіки даного наукового знання.

Проте, у рамках андрагогічної моделі студенти прагнуть до негайного застосування отриманих знань і вмінь, щоб стати більш компетентними в рішенні будь-яких проблем. Курс навчання будується на основі розвитку певних аспектів компетенції студентів й орієнтується на рішення їх конкретних життєвих завдань. Їх діяльність полягає в придбанні тих конкретних знань, умінь, навичок і особистісних якостей, які необхідні їм для рішення життєво важливої проблеми, а діяльність викладача зводиться до допомоги йому в цьому.

Основними принципами андрагогіки є: 1) пріоритет самостійного навчання; 2) принцип спільної діяльності; 3) принцип опори на досвід того, хто навчається; 4) індивідуалізація навчання; 5) системність навчання; 6) контекстність навчання (термін А.А. Вербицького); 7) принцип актуалізації

результатів навчання; 8) принцип розвитку освітніх потреб; 9) принцип усвідомленості навчання або принцип рефлексивності.

Останній принцип, заснований на свідомому ставленні дорослого до навчання, що, у свою чергу, є головною частиною його мотивації. Все це свідчить про те, що андрагогічна модель та принципи навчання не суперечать педагогічним принципам і моделі навчання. Вони повинні доповнювати одна одну й застосовуватися гнучко та індивідуально не стільки залежно від віку студентів, скільки залежно від цілей, змісту, умов навчання, рівня самосвідомості й відповідальності, обсягу й характеру життєвого досвіду та попередньої підготовки.

Відповідно до андрагогічних положень та положень про неперервність і наступність освіти для дорослих (освіта протягом життя), нами визначені критерії андрагогічного аспекту навчання студентів у вищій школі. До них належать:

Суб'єкт-суб'єктні відносини – відносини засновані на рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній установці, емпатії, готовності до взаємодії, взаєморозуміння.

Прагнення до самореалізації та самостійності – робота здійснюється на основі самостійності, самоуправління та усвідомленого прагнення до реалізації мети навчальної діяльності студентами.

Виховання і самовиховання – взаємозумовлені і взаємозалежні процеси, які певною мірою присутні в будь-яких освітніх системах і закладах. Виховання – формування особистості шляхом цілеспрямованого впливу патріотичного, правового, загальнокультурного, етичного, соціально-правового, екологічного змісту; формування моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах. Самовиховання – організована, активна й цілеспрямована діяльність особистості, спрямована на систематичне формування й розвиток позитивних та усунення негативних якостей відповідно до усвідомлених потреб і вимог суспільства, професійної діяльності, а також на реалізацію особистої програми розвитку.

Вітагенна спрямованість навчання – ґрунтується на актуалізації життєвого досвіду особистості, її інтелектуально-психологічного потенціалу з освітньою метою.

Практична спрямованість навчання – спрямованість змісту і методів навчання на розв'язування задач і проблемних ситуацій професійної спрямованості, формування навичок самостійної діяльності професійного характеру; розуміння зв'язків і залежностей між пізнанням дійсності, наслідком якої є теорія, та

практикою. Під час проведення теоретичних занять студенти мають здобувати професійні знання, а на практичних заняттях – навчитись ефективно діяти в змодельованих або відтворених складних професійних умовах.

Дидактичні умови організації навчання – спеціально створені обставини навчання, які є результатом відбору, конструювання та застосування елементів змісту, форм, методів і засобів навчання, які сприяють ефективному вирішенню поставлених завдань і оптимально поєднують процесуальні компоненти системи навчання.

Організаційно-виховні умови навчання – сукупність факторів, що забезпечують регулювання, взаємодію об'єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої мети, вдосконалюють міжособистісні стосунки учасників педагогічного процесу для вирішення конкретних дидактичних завдань, сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, їхньої самостійності, ініціативності, професійного інтересу.

Проаналізувавши принципи та критерії андрагогічної системи освіти можна зробити висновки: в систему вищої освіти необхідно активно впроваджувати проєктивні системи освіти, спрямовані на випередження, створення специфічного навчального середовища життєдіяльності дорослої людини, яке б забезпечило дотримання принципів та критеріїв андрагогічної моделі вищої освіти. Нове навчальне середовище має ґрунтуватися на загально-педагогічних принципах адаптованих для андрагогічної освіти:

- адаптація дорослої людини в інформаційному суспільстві, як поєднання гуманістичної, наукової і технологічної складової, як бази для організації особистого, соціального і професійного життя (*принцип соціального й особистісного розвитку*);
- інтеграція культурно-історичного і ціннісно-аксіологічного феноменів, засвоєння яких дозволить в сучасному розумінні досягнути особливості пізнання природи, суспільства, людини, інформації, науки, культури й мистецтва (*принцип культурно-історичного і ціннісного розвитку*);
- реалізація інтегративно-модульних технологій освіти, оснований на єдності нормативного (соціального) та індивідуального, що дозволяє особистості конструювати індивідуальні освітні маршрути (*принцип індивідуального просування*);
- забезпечення грамотності і компетентності, розвиток загальної інтелектуальної культури, створення наукової бази в професійній сфері (*принцип компетентнісного підходу*).

ПРО СТРИМУЮЧІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кіт Н. В. (*Військова академія, м.Одеса, Україна*)

Сучасні умови життєдіяльності українського суспільства з реальними можливостями вдосконалення вимагають розвитку варіативного, гнучкого типу мислення. Для досягнення цього необхідно забезпечити середовище, вільне від соціально-економічних репресій, відкрите для вільних обговорень, коректних спростувань, пошуку наукової істини.

Слід визнати, що сьогодні укріплюється тенденція до орієнтування на економічну політику. Сучасні економічні реалії в нашій державі свідчать про ряд суперечностей, які дезорієнтують працівників освітньої сфери в трудовій діяльності. Вони змушені існувати в умовах невідповідності матеріальної винагороди за працю та застосованої якості, об'єму та інтенсивності праці. Ці фактори сприяють стримуванню продуктивності, заохочують безвідповідальність, повільні темпи роботи, перекладання роботи на інших і т. д. Крім того, одностороння орієнтація на економічні показники принижує гуманістичні цінності та не дозволяє забезпечити нормальні умови життєдіяльності людини, не говорячи про майбутні покоління, а також не може сприяти розвитку духовної сфери суспільства.

Соціально-економічна недосконалість проявляється у відсутності дієвої системи заохочень та підтримки освітян. Трудова активність безпосередньо залежить від мотивації, яка формує мету та визначає шляхи її досягнення. Практика свідчить, що більшість студентів та викладачів не мотивовані нині до кропіткої навчальної роботи та збагачення свого світогляду. Цьому сприяють сумніви щодо подальшого працевлаштування за професією, а також усвідомлення відсутності суспільної підтримки та соціального захисту. Суспільство не забезпечує систему стимулів, яка могла б виражатися, наприклад, у диференціації пільг чи суттєвій різниці у заробітній платі для тих, хто отримали різні наукові ступені. Український студент не конкурентоспроможний, оскільки дипломи українських вишів не визнаються іншими державами.

Спостерігається певна міра відчуження від освітнього процесу, яке буде посилюватись, якщо не вжити необхідних заходів. Перевага, що нині віддається матеріальному збагаченню, відтісняє можливість духовного розвитку суспільства. Гонитва за матеріальними статками перешкоджає заглибитись в культуру та гармонійно розвивати свою особистість. Саме духовна складова є запорукою матеріального збагачення людства.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В РОЗРОБЦІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Ковров А. В., Височан Н. К. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

З набуттям чинності закону України «Про Вищу освіту» відбулися певні зміни в підході формування освітніх стандартів, а саме зміст підготовки здобувачів вищої освіти формулюватиметься у термінах результатів навчання, а освітні програми визначатимуться самими навчальними закладами.

Освітня програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

По кожній освітній програмі створюється проектна група, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) – науково-педагогічний або науковий працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років. Керівник проектної групи може одночасно виступати гарантом лише однієї освітньої програми.

При розробці освітніх програм слід насамперед визначитись з основними компонентами освітньої програми:

- обсягом кредитів, необхідним для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- програмним компетентностями випускника;
- нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованими у термінах результатів навчання;
- формами атестації здобувачів вищої освіти;
- вимогами до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимогами професійних стандартів (у разі їх наявності).

Освітня програма повинна відповідати діючому стандарту вищої освіти.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно

здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

На сьогодні компетентності поділяються на дві групи: спеціальні та загальні.

До спеціальних відносяться компетентності, які:

- є специфічними для даної предметної області (галузі/напрямку/дисципліни);
- безпосередньо пов'язані із спеціальними знаннями у предметній області;
- визначають профілі програми, тобто роблять її індивідуальною, істотно відмінною від інших програм.

Загальні компетентності – знання, розуміння, навички та здатності, якими студент оволодіває у рамках виконання певної програми навчання, але які мають універсальний характер.

На основі визначених і чітко сформульованих компетентностей мають бути описані очікувані результати навчання.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою в процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Результатів навчання слід формулювати в рамках фахових та загальних компетентностей, до яких входить знання, розуміння, уміння та навички, здатності та цінності.

Відмінність між результатами навчання та компетентностями полягає в тому, що перші формулюються викладачами на рівні освітньої програми, а також на рівні окремої дисципліни, а компетентності набуваються особами, що навчаються.

Розробка освітніх програм ґрунтується на компетентностях та результатах навчання. При формуванні результатів навчання та компетентностей слід зберігати їх цілісність та формулювати результати навчання у термінах компетентностей.

Після досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання і набуття відповідних компетентностей здобувачу проваюється певна кваліфікація, що засвідчується документом про вищу освіту.

Важливо те, що розробка освітніх програм на базі освітньо-професійних програм підготовки, які були вже запроваджені у навчальному процесі з реалізацією нових категорій, повинна забезпечити зберігання накопичуваного науково-методичного досвіду та спадкоємність.

Сучасний підхід розробки освітніх програм з урахуванням компетентнісного підходу має стати основою методики, що буде впливати на професійну підготовку здобувачів у вищому навчальному закладі.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ОДЕСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Ковров А. В., Закорчемний Ю. О. (Одеська державна академія
будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Імплементація Закону України «Про вищу освіту» передбачає запровадження системи забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. В Одеській державній академії будівництва та архітектури розроблена система внутрішнього забезпечення якості, яка побудована на принципах дотримання державних вимог та ліцензійних умов надання освітніх послуг. Вона покликана підтримувати розвиток культури якості, в межах якої всі учасники освітнього процесу беруть на себе відповідальність за якість і долучаються до забезпечення якості на всіх рівнях.

Побудована система базується на основних засадах які потребують постійного вдосконалення та реагування на сучасні виклики та потреби, серед яких:

- *Розробка та затвердження освітніх програм.* Програми мають бути розроблені відповідно до встановлених цілей і очікуваних навчальних результатів. Кваліфікація, що здобувається внаслідок опанування програми, повинна бути чітко сформульована і роз'яснена. Повинен відбуватися безперервний моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм.

- *Оцінювання результатів навчання.* Студенти сьогодні отримують можливості до більш широкого кола освітніх послуг та програм і стають все більш мобільними. Це вимагає ретельної розробки структури і способу подачі навчальних програм та оцінювання результатів. Повинно бути забезпечено таке викладання програм, що заохочує студентів до активної участі у навчальному процесі та відповідне його оцінювання. критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок мають бути чіткими та оприлюднюватися заздалегідь. Це сприятиме адекватному зворотному зв'язку.

- *Забезпечення якості викладацького складу (якісний склад науково-педагогічних працівників).* Викладацький склад відіграє ключову роль у навчальному процесі та забезпеченні умов для набуття студентами знань, компетенції і навичок. В сьогоднішніх умовах, саме Академія несе основну відповідальність за якість викладачів та створення для них сприятливого середовища, що дозволить їм ефективно виконувати свою роботу.

Забезпечення якості – це безперервний процес, що не завершується після одержання очікуваного результату чи підготовки чергового звіту. Після завершення однієї фази процесу, враховуючи її результати ведеться підготовка та реалізація наступної.

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОТОКИ В СОВРЕМЕННОЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Ковцур Е. Г., Любый Е. В. (*Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина*)

Развитие системы образования неразрывно связано с развитием общества в целом, характерными особенностями которого является изменения, связанные в основном со спецификой адаптации различных социальных объектов к новым условиям. В соответствии с этим и система образования требует изменений.

В рамках основных тенденций изменений системы образования актуализируется вопрос качества образования и конкуренции на рынке образовательных услуг. Проблема управления инновационным развитием ВУЗов Украины усложняется тем, что на сегодняшний день отсутствуют практические рекомендации для успешного ее решения, а в условиях социальных трансформаций такие рекомендации почти невозможны. И тут решаемым становится личный опыт преподавательского состава и их способности «идти в ногу со временем». При этом необходимо уделить особую роль деятельности управленческих структур ВУЗов, роль которых заключается не столько в выдвижении инноваций, сколько в их стимулировании. Особое значение приобретает система мероприятий для поддержки и внедрения инноваций в ВУЗах Украины. Инновационные изобретения в рамках научно-исследовательской деятельности должны быть направлены на развитие научного потенциала ВУЗа и его максимального раскрытия в современных условиях. В данном аспекте актуальным становится не только теоретические разработки тех или иных вопросов, но и выполнение хозяйственных работ с использованием инновационных подходов.

Важным является усовершенствование и развитие внешних связей ВУЗов Украины, т.к. инновации любого характера чаще всего уже были апробированы в других, например, иностранных учебных заведениях, и в этом контексте обмен опытом мог бы стимулировать инновационное развитие внутри ВУЗа.

Проблема управления инновационным развитием ВУЗа нуждаются в нестандартном решении их для всех учебных заведений Украины. Особое внимание им необходимо уделить таким принципам, как:

- инновационные переходы должны состояться во всех сферах деятельности ВУЗов, и их доля в нем должна быть равной;
- инновации должны быть «привязанными» к социальным условиям;
- учет многовариативности развития ВУЗа под воздействием инновационных программ.

РИЗИКИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА НОВИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ

Косач Н. І., Павленко В. М. *(Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м.Харків, Україна)*

У вищих навчальних закладах України в 2016 році був здійснений перший прийом абітурієнтів на бакалаврський і магістерський рівні за новими спеціальностями, затвердженими Постановою КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266. Згідно з цією постановою і затвердженою Таблицю відповідностей переліку напрямів і спеціальностей, за якими здійснювалася підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» і «магістр» відповідно, у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» було об'єднано кілька напрямів і спеціальностей в одну спеціальність. Це призвело до того, що навчальні програми й плани були ретельно переглянуті з метою створення нових з урахуванням єдиних критеріїв до нових спеціальностей. Але при цьому виникли певні труднощі, пов'язані з тим, що, по-перше, доводилося об'єднувати різні напрями й спеціальності (у межах кафедр і факультетів), а по-друге, стандарти за новими спеціальностями, у яких повинні регламентуватися відповідні вимоги та компетентності до випускників, ще не затверджено. Тому для складання нових навчальних програм потрібно було враховувати ризики, пов'язані, зокрема як з об'єднанням деяких дисциплін, які викладалися на різних кафедрах, так й з вибором студентів відповідних освітніх програм (спеціалізацій).

У документі «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)», ухваленому 14–15 травня 2015 р. Міністерською конференцією в Єрвані, визначено, що вищі навчальні заклади (ВНЗ) повинні мати процедури розроблення й затвердження своїх програм, які мають бути розроблені відповідно до встановлених цілей і очікуваних навчальних результатів. Тому при складанні таких узагальнених навчальних програм і планів виникають певні ризики, які необхідно визначити й оцінити. Існують як зовнішні, так і внутрішні ризики стосовно забезпечення повного комплексу надання освіти за фахом з урахуванням вибору студентами той чи іншої спеціалізації в межах однієї спеціальності.

До зовнішніх ризиків, зокрема, можна віднести коректність складання стандарту вищої освіти за певною спеціальністю, який повинен відповідати як національній кваліфікаційній рамці, так й Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Тому що кваліфікація, здобувана внаслідок опанування програми, яка складається за цим стандартом, повинна бути чітко

сформульована, роз'яснена, а також відповідати належному рівню.

До внутрішніх ризиків можна зарахувати здатність науково-педагогічних працівників переорієнтуватися на нові стандарти, скласти нові сучасні узагальнені програми, наявність у достатній кількості сучасної науково-методичної літератури, а також здатність студента свідомо вибрати ту або іншу спеціалізацію без тиску з боку викладача. Останнє є дуже важливим, тому що свідомий вибір може бути позитивною мотивацією до засвоєння матеріалу в повному обсязі, позитивною мотивацією до навчання, студент буде нести відповідальність за рівень отриманих знань і досвіду, а також проявляти зацікавленість у працевлаштуванні за фахом тощо.

Треба також ураховувати ризики впровадження новітніх технологій надання освітніх послуг, зокрема дистанційне навчання – одного з методів отримання студентами вищої освіти, який потребує вдосконалення освітніх програм і планів, новітніх підходів до їхнього складання й реалізації, перебудови мислення викладачів тощо.

Необхідність оцінювання ризику пов'язана з отриманням доказової інформації та її аналізування з метою приймання обґрунтованого рішення щодо зменшення його впливу на якість навчальної програми. Для цього повинні бути визначені методи обробляння ризиків, які дозволять розуміти їх вплив на досягнення цілей; надати інформацію для ухвалення рішень, ідентифікувати важливі чинники, що сприяють ризикам, і слабкі ланки у ВНЗ тощо.

Але найголовніше – треба регулярно здійснювати моніторинг і критичне аналізування ризиків і засобів їх контролювання для перевіряння того, що припущення щодо ризиків й надалі чинні та очікуваних результатів досягають.

Можна казати, що вся діяльність ВНЗ пов'язана з ризиками, якими треба керувати. Процес керування ризиками допомагає ухвалювати рішення з урахуванням невизначеності й можливості настання майбутніх подій чи обставин (навмисних або ненавмисних) і їхніх впливів на узгоджені цілі.

Належні сучасні методики вибірання й застосування методів загального оцінювання ризиком викладено в стандарті ДСТУ ІЕС/ISO 31010:2013 «Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику». Але поряд з ним, можуть застосовуватися спеціальні стандарти, які встановлюють кращі методології та рівні загального оцінювання стосовно конкретних випадків застосування, якщо це необхідно.

Таки чином, перехід на узагальнені навчальні програми та плани навчання за новими спеціальностями потребує дуже ретельного аналізування, визначення пріоритетів, переосмислення й якомога більш широкого застосування новітніх технологій.

ДО ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Краснянська Н. Д., Михальчук К. В. (Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна)

Освіта охоплює всю життєдіяльність людей, суспільство, тому освіту розглядають як один з найважливіших чинників соціального розвитку, прогресу. Кабінетом Міністрів затверджена комплексна національна освітня програма «Освіта» («Україна-XXI століття»), націлена на найближчу та більш віддалену перспективу. Програма ґрунтується на поєднанні освіти, науки і культури, вітчизняного і світового педагогічного досвіду. Її метою є піднесення вітчизняної освіти до світового рівня. Стратегічними цілями української освіти визначено гуманізацію та гуманітаризацію навчального процесу, виховання школярів, студентів на підвалинах національних та загальнолюдських цінностей, морально-етичних ідеалів гуманістичного світогляду. Реформується вся система вищої освіти. В 2014р. був прийнятий закон «Про вищу освіту». Нині все вирішує рівень освіченості суспільства. Якщо раніше вважалося, що витoki підвищення продуктивності праці зумовлюються фізичними можливостями робітника, то в сучасному виробництві переваг набув інтелектуальний аспект трудового процесу. Світовою практикою доведено, що інвестиції в людський капітал-найефективніші. Продуктивність праці від техніки залежить тільки на 20%, а на 80% від людини. Сьогодні економічне зростання на 16% забезпечується фізичним капіталом, на 20%- природним і на 64%- людським капіталом, основу якого становить освітній потенціал. Основне національне багатство мають складати вже не сировинні ресурси та засоби виробництва, а так званий живий, тобто людський потенціал. Не можна не помітити що саме ті нації досягли економічного прогресу, які в основу всього поставили національну ідею, духовність народу. Нині викликають занепокоєння значні проблеми у сфері духовності, культури, освіти взагалі в Україні. Проблеми сучасної української освіти визначаються двома обставинами: освітньою радянською спадщиною і труднощами сучасного періоду. Соціологічні та експертні опитування працівників освіти свідчать про падіння престижу навчання і професії педагога. Про це свідчать опитування старшокласників, студентів вищих навчальних закладів: навіть інструментальна цінність освіти (як засіб для досягнення інших цілей) перебуває на середніх і більш низьких позиціях. Одночасно падає цінність культури, особливо загальної, і зростає її комерціалізація.

Погіршується структура і рівень фінансування, а заодно і стан матеріально-технічної бази навчальних закладів. Недостатня мотивація на освіту негативно позначається на навчальній дисципліні і тим самим погіршує мотивацію на професію педагога з боку як працюючих, так і молоді [1.305-306]. Погіршення справи в освіті можуть призвести до істотних втрат соціально – економічного і культурно - гуманітарного характеру. Тому зазначені факти варто розглядати не лише як теоретичні проблеми, а і як серйозні практичні загрози. Падіння рівня загальної і професійної освіти зумовлено низкою чинників:- падінням престижу освіти і диплому; - відносно низьким загальноосвітнім рівнем населення порівняно з потребами суспільства і вимогами науково- технічного прогресу. За таких умов існуючий рівень освіти не відновлюватиметься, що може призвести до негативних наслідків у професійно- кваліфікаційній структурі, продуктивної праці, морально-правовій поведінці. Погіршення умов навчально-виховного процесу зумовлено погіршенням його фінансування. Це виявляється в погіршенні матеріально- технічної бази існуючих навчальних закладів і зменшенні фондів, кількості шкільних та вузівських бібліотек, недостатній або неякісній навчально-інформаційній базі, сповільненні комп'ютеризації навчального процесу. Становище ускладнюється ще і тим, що погіршення фінансування освіти відбувається на тлі загального зниження матеріального рівня більшості населення. За таких умов збільшується кількість учнів у класах і студентів у групах. Знижується професійний статус і погіршуються умови існування педагогів. Плинність кадрів зменшує внутрішню конкуренцію педагогічного середовища, негативно позначається на підвищенні кваліфікації, призводить до істотних змін у внутрішній структурі професійної групи, збільшує взаємну відчуженість, ізолюваність і аномію. Зменшення мотивації до навчання є відповіддю на щонайменше тимчасову втрату освітою якості бути ефективним засобом досягнення особистих цілей. Як самоцінність, освіта можлива лише тому і тією мірою, в якій виступає інструментальною цінністю. Сьогодні склалася така ситуація, що для доброго заробітку і «красивого» життя зовсім не обов'язково мати вищу освіту і престижний диплом. Багато опитаних пов'язує падіння престижу освіти саме з ринковими перетвореннями. Цілком реально є загроза повної втрати позитивного досвіду минулого. Вона є емпіричним свідченням того, що реформування освіти відбувається без попередньої підготовки. Деструктивні чинники в такій ситуації діють сильніше, ніж конструктивні. З усіх можливих втрат найбільш важко відновлюваною буде втрата корпусу педагогів, який отримала українська освіта у спадок від колишнього СРСР. Він в основному був на рівні світових стандартів і повинен стати тією віссю, навколо якої має

розгортатися реформування освіти в Україні. В системі освіти України тепер функціонують два типи навчальних закладів: державні й недержавні. Вони мають різні статуси, джерела фінансування, управління, спрямованість дій, відповідальності. Державним навчальним закладам держава визначає цілі, фінансує їх, організовує і контролює їх діяльність, бере на себе відповідальність за наслідки, у тому числі й негативні. Держава зобов'язана посилити фінансування цих закладів, планову, фінансову і виконавську дисципліну, поліпшити облік і контроль, впливати на винагороду й мотивацію. Тільки держава може поліпшити їх навчально - інформаційну базу, здійснити комп'ютеризацію навчального процесу, підвищити заробітну плату вчителів і педагогів вищої школи, зменшити їх навантаження. Демократизація державних навчальних закладів передбачає доступність і безкоштовність освіти, особливо середньої, відсутність будь-якої сегрегації учнів і студентів, правове забезпечення оцінювання і академічної селекції, чітку регламентацію стосунків між педагогами і управлінцями освіти. Реформується в Україні і система науки. Важливою при цьому є проблема формування сучасного вченого. Від її успішного розв'язання залежить підвищення соціальної ефективності науки взагалі. Сучасний рівень науки вимагає, щоб дослідник мав не лише знання і вміння класифікувати факти, а й евристичну здібність знаходити нове їх висвітлення, що не збігається з традиційними уявами. Хоча вчений починає діяти у дедалі вужчій галузі, від нього вимагається застосування універсальних знань до спеціальної проблеми. Відповідно до логіки розвитку науки, її потрібні не вузькі професіонали, а люди з широким світоглядом, які при вивченні певної проблеми спираються на знання закономірностей і методів суміжних наук, уміють мислити широко й використовувати це для розв'язання наукових питань. У галузі вищої освіти необхідні зрушення, які б ліквідували розрив між вимогами науково-технічного прогресу і традиційними методами навчання.

Отже, найбільшим багатством стає саме людина, її освітній та культурний рівень розвитку. Колись вирішальним фактором виробництва була земля, а пізніше - капітал, який сприймався як сукупність знарядь праці, то нині все більшою мірою вирішальним фактором стає сама людина, тобто її здатність до пізнання, яке виявляється через наукове знання.

Література

1.Семенченко В.А.Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. /В.А.Семенченко.-К.:Вища шк.,2004.-360с.

ТЕОРІЯ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ

Красюк І. А. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Сучасний етап розвитку суспільства висуває на передній план особистість як абсолютну цінність, і при цьому чітко виявилася залежність соціуму від тих здібностей і якостей особистості, які формує і розвиває освіта. Перед людиною, що живе в умовах формування інноваційного середовища, постають завдання засвоювати актуальні наукові, технологічні знання; адекватно сприймати інноваційні технології; швидко адаптуватися до запитів і вимог мінливого світу, спираючись на свій освітній потенціал. Сьогодні на перший план висувається завдання - не стільки підготувати фахівців вузької кваліфікації, скільки сформувати у них такі характеристики, як здатність набувати нові знання та вміння, творчу активність в ухваленні рішень, широку професійну орієнтацію. Умовою, що забезпечує її рішення, є підвищення якості навчальної самостійної діяльності, професійний саморозвиток студента. Назріває потреба в підсиленні ролі самостійної діяльності студентів, в перегляді підходів до її організації та формуванню в навчальному процесі вишу, який повинен будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студента здатності до саморозвитку, самоосвіти, творчого застосування отриманих знань в процесі самореалізації, способам адаптації до професійної діяльності в сучасному світі. Ідея формування самостійної діяльності студентів виникла ще в глибоку давнину і аналізувалася Аристотелем, Сократом, Платоном тощо. Сучасна особистісна парадигма освіти актуалізувала необхідність переведення студента з позиції пасивного споживача інформації, яким він був в системі традиційного навчання, в позицію самостійного, активного учасника процесу навчання. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є, на наш погляд, визначення можливостей інтеграції технологічного та особистісного підходів до формування самостійної діяльності в процесі навчання. Сказане визначає необхідність модернізації процесу формування самостійної діяльності учнів, а також розробки технологічних характеристик формування особистісно розвиваючої самостійної діяльності в навчальному процесі. Однак, незважаючи на широту вивчення різних аспектів навчальної самостійної діяльності, інноваційні процеси, активно протікають на сучасному етапі в освіті та навчанні у вишах, поки що недостатньо використовуються в процесі формування навчальної самостійної діяльності студентів.

МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Маміч В. В., Оленів М. В., Цапріка Д. С. (*Військова академія, м.Одеса, Україна*)

Сучасні тенденції модернізації структури та змісту вищої військової освіти полягають у суттєвих змінах цілей вищої військової освіти; у структурній перебудові системи вищої військової освіти з метою надання їй гнучкості та варіативності; у поверненні системи військової освіти до 3-4 річних військових училищ, для яких характерна більш вузька загальноосвітня підготовка і більш чітка професійна спрямованість; удосконалення системи ліцензування та акредитації вищих військових навчальних закладів; розвиток наукового потенціалу вищих військових навчальних закладів. В останні роки у вітчизняній вищій школі поширена тенденція до впровадження інновацій, які ґрунтуються на використанні закордонного досвіду, ставить проблему цілісного осмислення та об'єктивного оцінювання її ефективності. Корисним для застосування вітчизняної освіти є досвід функціонування при ВВНЗ кабінетів планування кар'єри, завданням якого є збирання інформації та створення картотеки існуючих вакантних посад, довідковий матеріал про військові частини, їх дислокація, історичний шлях, структура тощо. Кабінет з планування кар'єри друкує бюлетень з об'явами про приїзд представників військових частин, проводить зустрічі з курсантами випускних курсів.

На основі досвіду кабінет з планування кар'єри пропонує курсантам сформулювати для себе такі питання: що для мене краще-працювати з людьми чи з діловими паперами? Чи вмію я добре слухати іншого? Чи зможу я зберігати спокій у надзвичайній ситуації? Відповіді на ці питання можуть бути для випускника переконуючим доказом наявності необхідних для цієї роботи особистих рис і досвіду.

У складі кабінету з планування кар'єри повинні входити: начальник кабінету-фахівець в галузі консультування з проблем кар'єри, який має досвід роботи з курсантами; менеджер, який відповідає за зв'язки з військовими частинами, кадровими органами; курсанти випускного курсу, які допомагають начальнику кабінету і менеджеру вести картотеки кабінету, а також своїм однокурсникам навичкам та умінням пошуку подальшої військової служби.

Таким чином, кабінети з планування кар'єри працюють в тісному зв'язку з кадровими органами, командирами курсантських підрозділів і виявляють ті ділянки, де курсанти могли б з користю застосовувати свої знання та здібності та відповісти на питання готовності кожного до захисту держави при виконанні своїх службових обов'язків у військах.

КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Марцева Л. А. (Вінницький регіональний центр оцінювання якості освіти, м.Вінниця, Україна), **Митинський В. М.** (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Для отримання компетентного випускника, підготовленого відповідно до Державних стандартів і запитів роботодавців, а отже, затребуваного на ринку праці, необхідно розглядати декілька варіантів навчання залежно від змісту та якості початкових компетенцій, подальших прагнень і планів випускників. Враховуючи вікові, інтелектуальні, психологічні особливості студентів, їхню мотивацію до отримання певної кваліфікації, необхідно підбирати найбільш прийнятний алгоритм професійної підготовки.

Загально-професійні (базові) та професійні компетенції, які формуються на основі природничо-наукових і загально-професійних дисциплін, залежать від початкових компетенцій абітурієнтів, певного «стартового капіталу», від їхніх знань, умінь і навичок, набутих у загальноосвітній школі, та пов'язаних з алгеброю, геометрією, фізикою, хімією тощо. Для розвитку професійних компетенцій соціально-особистісного характеру (професійно-особистісних), пов'язаних з комунікативними та соціально-ціннісними якостями також необхідний певний «стартовий капітал», набутий у процесі навчання у школі, передусім за допомогою соціально-гуманітарних предметів.

Практика переконливо свідчить, що для формування належного рівня будь-якої складової компетентності фахівця в певній галузі недостатньо оволодіти лише однією дисципліною. Без взаємодії компетенцій неможливо добитися їх інтегрування, від якого залежить мобільність та оперативність діяльності випускника, а отже – якість його підготовки. Відсутність зв'язків, безперечно, знижує рівень професійної компетентності та готовності фахівця в цілому. Процес формування професійної компетентності у процесі професійної підготовки повинен здійснюватися у взаємозв'язку та взаємодії знань і вмінь з природничо-математичних, соціально-гуманітарних, загально-професійних і професійно орієнтованих дисциплін. Зокрема, під час вивчення технічних аспектів майбутньої професійної діяльності варто розглядати також питання загальної та професійної культури, питання професійного спілкування, етики тощо. Необхідність вивчення відповідних тем слід показувати студентам та переконувати їх, створюючи ситуації, близькі до виробничих.

У цьому контексті зазначимо, що надзвичайно важливим елементом формування професійної компетентності майбутнього фахівця є готовність

викладачів до реалізації компетентнісного підходу на рівні кожної навчальної дисципліни. Зауважимо, що функції викладача в компетентнісно орієнтованій професійній підготовці студентів значно змінюються: з транслятора готових знань він перетворюється в менеджера-організатора процесу самонавчання, навігатора в інформаційних потоках, консультанта-дослідника, наставника, що виховує ціннісні орієнтації у студентів. Одним із способів формування професійної компетентності є науково-дослідна робота, спрямована на розвиток навичок самостійного оволодіння науково-технічними знаннями та їх творчого застосування під час професійної діяльності. Цьому аспекту навчально-виховного процесу, як свідчить аналіз, педагоги приділяють недостатньо уваги.

Професійно важливі якості особистості розвиваються шляхом «трансформації» професійного в індивідуальне. В їх основі лежать найбільш стійкі способи і форми професійної діяльності та поведінки майбутнього фахівця, тому сформувавшись на початковому етапі підготовки вони переходять з однієї стадії професійного розвитку в іншу. Науковці виділяють такі стадії професійно-особистісного розвитку: виникнення професійних намірів, вибору професії; професійної підготовки; професійної адаптації; професіоналізації; досягнення майстерності.

Кожна з цих стадій означає певний якісний стан професійно-особистісного розвитку фахівця та відрізняється специфічними завданнями і змістом. Ефективні способи вирішення завдань при цьому поступово закріплюються у формі психологічних механізмів і професійно важливих якостей. З цих позицій професійно-особистісний розвиток майбутніх фахівців різних профілів і ступенів кваліфікації характеризує якісні зміни структури і змісту вирішення професійних завдань.

Структура кожної компетентності включає певні компоненти, основні з яких: 1) когнітивний – знання засобів, способів діяльності, вирішення соціальних і професійних завдань, правил і норм поведінки, 2) поведінковий – досвід застосування, реалізації знань, умінь і навичок; 3) ціннісно-сміслове ставлення – відношення до змісту компетентності та розуміння її значимості; 4) мотиваційний – прагнення до успішної професійної діяльності, готовність до прояву здібностей; 5) емоційно-вольова регуляція – адекватне виявлення компетенції в ситуаціях соціальної та професійної взаємодії. Тому в науковій літературі компетенції фахівців часто поділяють та описують не за групами, а за компонентами, які залежать від профілю підготовки та освітньо-кваліфікаційного рівня майбутнього фахівця. Вважаємо найбільш важливими такі компоненти професійної компетентності: ціннісно-мотиваційний; когнітивний; операційно-діяльнісний; контрольно-рефлексивний.

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Мосьпан Н. В. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м.Харків, Україна*)

У сучасному світі з кожним роком посилюється роль професійної підготовки майбутніх фахівців всіх спеціальностей, що обумовлюється високим рівнем конкуренції на ринку праці. Це пояснює необхідність переосмислення концепції вищої професійної освіти, а особливо – практичної підготовки випускників вищих навчальних закладів. Нова педагогічна парадигма повинна ґрунтуватись на створенні системи освіти, орієнтованої на інформатизацію, гуманізацію і творчий характер педагогічного процесу. В рамках вищезазначених тенденцій потрібно використовувати передові методи навчання студентів, що спрямовані на адаптацію отриманих ними знань до сфери їх майбутньої професійної діяльності. Одним з таких методів є метод ділової гри.

Головною особливістю методу ділових ігор є комунікація учасників гри, в результаті чого до основних цілей її проведення додається й формування у студентів соціально-психологічних компетенцій, таких як: навички аргументованого захисту своєї позиції, виступи та представлення інформації аудиторії, робота в команді і прийняття спільних рішень, вміння працювати в стресовій ситуації. Крім того, в ділових іграх, як правило, не існує єдиного правильного рішення, що надає її учасникам творчу свободу.

При розробці ділових ігор для студентів повинні враховуватися наступні фактори: рівень теоретичної підготовки студентів; рівень підготовки викладача по темі гри, що дозволило б йому вільно орієнтуватися в рамках теми, швидко реагувати на найнесподіваніші ідеї студентів; можливість прийняття припущень і умовностей задля спрощення умов гри, з метою недопущення перевантаження ігрового сценарію; деякий теоретичний матеріал є важким для розробки ділової гри, у зв'язку з чим доцільніше використовувати інші методи його засвоєння, такі як вирішення кейсів, проведення командних вікторин і т. ін.; можливість зміни акцентів ділової гри залежно від напрямку навчання студентів.

Таким чином, творчий, вільний характер ігрових технологій дозволяє викладачам формувати оновлене навчальне середовище, залучаючи в його простір всіх студентів. Крім того, використання ігрових технологій в навчальному процесі сприяє розвитку креативного мислення у студентів та формуванню навичок їх самовираження.

ПРИМЕНЕНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТРЕНАЖЕРОВ В ДИСТАНЦИОННОМ ОБУЧЕНИИ

Пейчева Н. Н., Чернега С. Н., Чернега Л. Г. (Одесский УВК №27, г.Одесса, Украина)

Главной задачей любого УВК-СШ является обеспечение качественных теоретических знаний и практических навыков учеников. Большой проблемой при решении этой задачи является обеспечение практических навыков у учеников при обучении с отрывом. Дистанционное обучение (ДО) является пожалуй, единственным решением проблемы. Успешно применяется ДО в одесских УВК и колледжах.

Преимуществами дистанционного обучения являются:

- возможность проводить обучение для множества студентов;
- повышение качества обучения за счет современных средств, электронных библиотек и т.д.;
- снижение затрат на обучение (затраты на аренду помещений, и т. п.).

Центры дистанционного обучения в СШ для закрепления теоретических материалов предлагают выполнить ряд виртуальных лабораторных работ, в ходе выполнения которых за процессом следит инструктор. Инструктор может указать на ошибки и ответить на вопросы учеников в процессе выполнения интерактивной лабораторной работы.

При обучении большого количества учеников возникает вопрос, сколько инструкторов необходимо для такого вида занятия, и как разделить нагрузку между ними. Проблема решается с внедрением компьютерных тренажеров с интеллектуальным инструктором. Компьютерные тренажеры незаменимы при внедрении новой техники и технологий, когда необходимо оперативно обучить или переобучить большое количество работников, при отработке практических навыков работы со сложной техникой и приборами, а также отработке действий в случае возникновения чрезвычайной ситуации. Применение тренажеров, воспроизводящих натурный объект технической эксплуатации, позволяет обучаемому персоналу получить навыки эксплуатации и эффективного использования оборудования, близких к реальным, дает возможность в дальнейшем, в условиях нормальной эксплуатации избежать многих осложнений и аварийных ситуаций. Даже достаточно простые, с программной точки зрения, тренажеры показывают высокую эффективность при организации учебного процесса, с применением нейронных сетей, нечеткой логики и системного подхода.

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Полякова М. Л. (*Ізмаїльський технікум механізації та електрифікації
сільського господарства, м.Ізмаїл, Україна*)

Сучасні інтеграційні процеси, в яких знаходиться Україна, призвели до необхідності змін майже всіх сфер життя. Це стосується і освіти. Незважаючи на те, що в нашій країні більше 70% населення мають вищу освіту [1], динаміка її якості стає актуальною проблемою розвитку нашої держави. Можливим варіантом вирішення цього питання, на нашу думку, може стати використання світового досвіду, а саме розповсюдженої дуальної системи професійної освіти, концепція якої комбінує теоретичне навчання в навчальному закладі та здобуття практичних навичок безпосередньо в процесі діяльності на підприємствах.

Система дуальної освіти виникла в Німеччині у минулому столітті, і швидко здобула популярності серед студентів. Доцільність цієї системи підтверджується економічною стабільністю країни, і тому зараз її досвід широко використовується в країнах Європейського Союзу. Німецька система професійної освіти відрізняється практикоорієнтованим навчанням та активною участю бізнесу в підготовці кадрів у визначених законодавчих рамках, тобто головною особливістю німецької дуальної системи є тісна співпраця між системою освіти, працедавцями, профспілками та владою. Керівництво підприємств має великий вплив на зміст та форму навчальних програм для врахування їх вимог та інтересів. Невід'ємною умовою ефективності дуальної системи є відповідальна робота всіх її учасників [2].

Ще одним важливим елементом дуальної системи є незалежність оцінювання результатів навчання та сертифікація кваліфікацій. При цьому використовуються стандарти сучасних європейських країн. Незалежність оцінки є констатацією набуття кваліфікації, проведення незалежної від навчальних процедур оцінки, яку проводять експерти (представники інших підприємств відповідної спеціалізації, які мають необхідний досвід та високу спеціалізацію).

Використання дуальної системи професійної освіти повинно орієнтуватися на потреби ринку праці. Вона передбачає вивчення обраної студентом спеціальності за двома напрямками, чергуючи цикли навчання: 1-2 дні теоретичного навчання у вищому навчальному закладі, весь інший час – на підприємстві. Саме цим дуальна система навчання відрізняється від традиційної. В ідеальному варіанті цей процес має виглядати так: підприємства

роблять замовлення навчальним закладам на конкретну кількість спеціалістів, роботодавці активно приймають участь у складанні навчальної програми, студенти проходять практику без відриву від навчання[3].

Вивчення досвіду впровадження та використання дуальної системи в сфері професійної освіти передовими країнами світу дає можливість виокремити основні переваги цієї системи в порівнянні з традиційною:

- дуальна система підготовки спеціалістів усуває головну проблему традиційних методів та форм навчання – розрив між теорією та практикою;
- під час реалізації концепції дуальної системи професійного навчання відбувається створення нової психології майбутнього спеціаліста;
- дуальна система навчання передбачає створення високої мотивації отримання знань та набуття практичних навичок роботи, адже якість отриманих знань пов'язано з виконанням службових обов'язків на робочих місцях;
- зацікавленістю керівників підприємств у практичному навчанні необхідних студентів-спеціалістів;
- навчальний заклад, працюючи у тісному контакті з підприємствами, враховує усі вимоги до майбутніх спеціалістів у процесі навчання, тощо.

Ще одним із головних завдань дуальної системи освіти – це сприяння розвитку самостійності та легкої адаптації молодих спеціалістів до дорослого життя. Програми такого навчання повинні бути розроблені таким чином, щоб студенти вже під час навчання починали отримувати винагороду за свою роботу. Дуальна освіта забезпечує поступове пристосування до робочого середовища, запобігаючи стресам, які пов'язані з відсутністю досвіду та теоретичних знань.

Таким чином, основна концепція дуальної системи професійної освіти базується на посиленні практичного напрямку при підготовці спеціалістів через раціональне та оптимальне поєднання навчального та виробничого процесів, що значним чином збільшує можливість професійної мобільності випускників навчальних закладів.

Література

1. Державна служба статистики. Електронне джерело - <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Howthedualsystem – practicalvocationalandacademic - worksinGermany. –
3. Bonn, Germany: BIBB. – 2012.
4. Кутумова А.А., Яркова Г.А. Дуальная система обучения как технология подготовки бакалавров профессионального обучения в современных условиях педагогического вуза // Современные наукоемкие технологии. – 2016. – № 4-1. – С. 139-142.

РОЛЬ АНАЛИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Попов Ю. Г. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Преподаватели и эксперты отмечают факт, что на протяжении последних лет наблюдается снижение качества образования в высших учебных заведениях Украины. В марте 2015 года фонд «Демократические инициативы» провел опрос среди студентов с целью узнать, какие проблемы современного украинского образования они считают наиболее острыми: 32% опрошенных отметили низкий уровень образования.

Целесообразно рассмотреть причины, которые приводят к таким негативным последствиям, а также определить пути, способные уменьшить отрицательное влияние этих причин на образование. В дальнейшем речь пойдет о точных и технических дисциплинах, хотя многие выводы и умозаключения будут справедливыми и для других дисциплин.

В последние десятилетия происходит активное внедрение в учебный процесс технических средств обучения и информационных технологий. Полезно проанализировать результаты этих нововведений. Применение в обучении вычислительной техники приводит к значительной экономии времени при выполнении расчетов. Однако имеются и отрицательные результаты этих инноваций: многие студенты не знают таблицу умножения, не могут выполнить примитивных арифметических действий без калькулятора. Использование компьютерных программ для инженерных расчетов приводит к экономии времени, значительно расширяет возможности научных исследований. При появлении компьютеров возникла возможность получать информацию с помощью интернета. Легкая доступность знаний привела к безразличному отношению к их запоминанию. В результате студенты не знают многих элементарных формул алгебры, геометрии, физики. Следствием этих нововведений является снижение интеллектуального потенциала обучаемых, у них возникают трудности с усвоением учебной информации.

В последнее время наблюдается снижение активности аналитического мышления у современной молодежи. Аналитическое мышление представляет собой способность человеческого мозга получать информацию, проводить её анализ и выбирать правильное решение в различных областях повседневной жизни: образовании, науке, работе, межличностных отношениях. Особенно неопределима его роль в образовании и науке. Как отмечают известные ученые и

исследователи, этот вид умственной деятельности может появиться и существовать, если человек постоянно активизирует определенные участки головного мозга. Если этого не делать, то эти области постепенно переходят в атрофированное состояние.

Преподаватели в своей профессиональной деятельности должны выбрать приоритетные направления, которые будут способствовать развитию аналитического мышления у обучаемых.

При проведении лекций педагог должен заинтересовывать слушателей, стимулировать их к самостоятельному расширению знаний по изучаемому вопросу. Мощным источником активизации аналитического мышления является привлечение студентов к научной работе.

Преподавателям надо выработать новый подход к методам контроля знаний, к методической литературе. В тестовых заданиях не должно быть примитивных вопросов, на которые можно ответить, не имея знаний. Учитывая низкий уровень образования современной молодежи, это должны быть простые вопросы, которые, однако, заставят студента вспомнить основные законы, проанализировать их и в результате умозаключений выдать правильный ответ.

При составлении методических указаний к лабораторным работам в разделе контрольные вопросы имеется широкое поле деятельности для развития аналитического мышления: необходимо добиваться от студента понимания физического явления, знания законов (математических формул) с помощью которых описывается данный процесс, обучаемый должен уметь выводить простые формулы, прибегая к аналитическому мышлению. Аналогичные предложения можно дать и для разработки указаний к практическим занятиям.

На основании изложенных фактов, можно сделать вывод, что уровень образования в нашей стране находится на недостаточно высоком уровне. Одна из причин этого явления – атрофированное состояние аналитического мышления у современной молодежи. Такая ситуация является недопустимой, поэтому преподаватели в своей профессиональной деятельности должны выбрать определенные приоритеты, которые приведут к модернизации содержания образования. Эта модернизация должна быть направлена на активизацию аналитического мышления у студентов. Основными направлениями этого процесса являются особый подход к изданию методической литературы, создание тестовых заданий с новым интеллектуальным подходом, привлечение студентов к научной работе. Обладая аналитическим мышлением, обучаемые будут полноценно усваивать учебную информацию, что в конечном итоге приведет к повышению качества образования.

КАУЗАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З АВТОМАТИЗАЦІЇ ЕНЕРГОСИСТЕМ

Рудевіч Н. В. (*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м.Харків, Україна*)

Інтеграція системи освіти держави у європейський простір вимагає переходу від знаннєвої парадигми освіти до діяльнісної, орієнтованої на актуальні і затребувані життям результати навчання, що може бути реалізовано за допомогою компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід, як один із напрямів підвищення якості освіти підготовки фахівців, нині утверджується і починає впроваджуватися у систему вищої освіти України. Впровадження компетентнісного підходу в систему вищої технічної професійної освіти в першу чергу потребує оновлення методології навчання.

Аналіз професійної діяльності майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем показав, що встановлення причинно-наслідкових (каузальних) зв'язків лежить в основі успішного виконання професійних задач з науково-дослідної та управлінської діяльності, проектування та експлуатації систем управління об'єктами енергосистем. Тому, без сумніву, методологічною основою процесу навчання майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем повинне слугувати каузальне навчання.

В американській енциклопедії наук пізнання можна зустріти таке поняття як «causal learning», що означає каузальне пізнання і передбачає вивчення причинно-наслідкових відношень серед набору двох або більше подій. Каузальне навчання є предметом дослідження вчених європейських вищих навчальних закладів, доказом чого слугує низька опублікованих наукових праць на цю тему. Дослідження спрямовані переважно на суспільні науки, такі як філософія, психологія, соціологія, економіка і т.п. Каузальне навчання знайшло особливий відгук в технологізації шкільного навчання у таких вітчизняних педагогів як В. Гузеєв, М. Данилов, Ф. Фрадкін, В. Юдін та ін. Вченим П. Підкасітим зазначається, що одним із способів побудови логічних доводів в процесі навчання повинні виступати судження о причинній залежності. Науковець М. Лазарєв в своїй монографії обґрунтовує доцільність використання причинно-наслідкових зв'язків для вивчення загальноінженерних дисциплін.

Каузальне навчання передбачає використання каузальних моделей системи знань про об'єкти вивчення, що складаються з таких підсистем знань, як

призначення, побудова, принцип функціонування та параметри, об'єднаних між собою каузальними зв'язками. Традиційно професійна підготовка майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем будується на викладанні знань кожної з підсистем, при цьому зв'язки між підсистемами носять несистемний, фрагментарний, невпорядкований характер, а іноді і зовсім відсутні. Тому сутність каузального навчання полягає в установленні каузальних зв'язків між різними підсистемами знань, що лежить в основі успішного виконання професійної діяльності майбутніми інженерами з автоматизації енергосистем.

Реалізація каузального навчання під час професійної підготовки майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем перш за все передбачає розроблення каузальних моделей змісту проектування, експлуатації, науково-дослідної та управлінської діяльності, які в той же час є моделями формування проектної, експлуатаційної, науково-дослідної та управлінської компетентностей. Кожна з цих каузальних моделей змісту повинна базуватися на фундаментальному інваріантному каузальному ланцюзі знань щодо вирішення професійних задач майбутніми інженерами з автоматизації енергосистем на різних рівнях ієрархії систем управління об'єктами енергосистем.

Методи навчання під час професійної підготовки майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем на основі каузального навчання повинні виступати каузальними методами формування проектної, експлуатаційної, науково-дослідної та управлінської компетентностей та відображати процес виконання професійних видів робіт, що складаються з каузальних ланцюгів дій щодо вирішення професійних задач на базі фундаментального інваріантного каузального ланцюга знань.

Професійна підготовка майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем на основі каузального передбачає розроблення спеціальних каузальних засобів формування проектної, експлуатаційної, науково-дослідної та управлінської компетентностей у вигляді каузальних ланцюгів, які будуть відображати фрагменти каузального змісту з кроками каузального методу.

Отже, для максимального досягнення нового якісного навчання майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем каузальне навчання повинно лежати в основі модернізації їх професійної підготовки. Каузальне навчання лежить в основі формування понять, умінь, навичок, професійно важливих якостей, і як наслідок – професійних компетентностей, що призведе до суттєвого підвищення якості професійної підготовки майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем. Одночасно вдасться оптимізувати зміст навчальної інформації, ефективно реалізувати системний підхід до навчання, придати навчальному процесу діяльнісний характер.

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ШЛЯХОМ ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ СТАНУ ЇХ ЗДОРОВ'Я

Сергєєва Т. П., Халайджі С. В. (Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна)

Постановка проблеми. Україна знаходиться на шляху інтеграції до Європейського освітнього простору. Цей процес потребує нових підходів до збереження та формування здоров'я учасників освітнього процесу. Необхідність формування мотивації на здоров'язбереження обумовлена тим, що в Україні, яка є найбільшою за територією та п'ятою за численністю населення державою Європи, спостерігається прогресуюча деградація здоров'я населення, особливо здоров'я молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За даними Міністерства охорони здоров'я України, майже 90 % студентів мають відхилення у здоров'ї. Науковці (Г. Кривошеєва, З. Литвинова, О. Трещева та ін.) з'ясували, що 74 % студентів не відчують потреби в самооздоровленні, вдаються до самолікування, переоцінюють можливості свого організму.

Біологічний вік (за Войтенко В.П., 1982) – це показник рівня зносу структури і функції певного структурного елементу організму, групи елементів і організму в цілому, виражений в одиницях часу шляхом співвіднесення значень заміряних індивідуальних біомаркерів з еталонними середнепопуляційними кривими залежностей змін цих біомаркерів від календарного віку.

У сучасних джерелах проблемі співвідношення біологічного та паспортного віку у студентської молоді присвячено ряд робіт авторів В.П. Войтенко, А.М. Полюхова, Л.Г. Барбарука, С.І. Присяжнюка ін. У роботах цих авторів вказується, що невідповідність між біологічним та паспортним віком студентів становить від 10 до 40 років, тоді як 15-20 років тому різниця між календарним і біологічним віком складала 4 – 5 років. Якщо біологічний вік серця значно перевищує паспортний, то виникає ризик розвитку захворювань серцево-судинної системи та передчасного старіння серця.

Здоров'язбереження у вищих навчальних закладах потрібно розглядати як основу підготовки спеціаліста, що дозволяє формувати у нього знання, які сприяють усвідомленню здорового способу життя, доцільності здоров'язберегаючих дій, ставлення до свого здоров'я як цінності життя. Здоров'язбереження являє собою процес, в основі якого покладене фізичне виховання, тобто фізкультурно-оздоровча діяльність, яка в свою чергу повинна бути мотивованою.

Метою дослідження є вивчення самооцінки стану здоров'я студентів,

визначення біологічного віку.

Завдання дослідження: - вивчити стан питання за даними літературних джерел; - провести соціологічне опитування студентів щодо самооцінки стану їхнього здоров'я; - дослідити біологічний вік студентів I курсу за методикою В.П.Войтенко та порівняти його з паспортним; - визначити основну мотивацію до здоров'язбереження для студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження, у якому взяли участь 378 студентів першого курсу ОНАХТ п'яти факультетів, із них 256 жінок і 122 чоловіки, проводилось у 2015 році. Отримані дані всіх респондентів із самооцінки стану здоров'я свідчать про те, що 65,2 % опитаних дівчат та 58,1 % юнаків оцінюють свій стан здоров'я як добрий, 10,6 % дівчат та 29,1 % юнаків - як відмінний і лише 3 % дівчат і 1,2 % хлопців - як незадовільний.

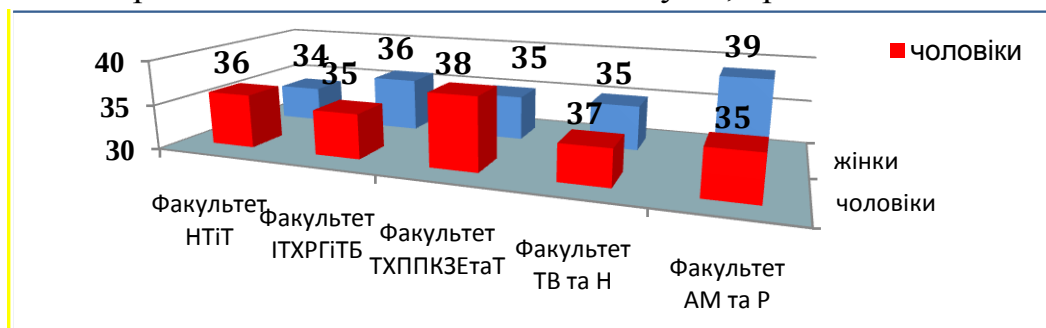
При цьому ми бачимо, що кількість хлопців, які вважають свій стан здоров'я відмінним, майже втричі більше, ніж у дівчат. Це свідчить про переоцінку ними свого стану здоров'я. Можна припустити, що однією з причин обрання більше, ніж половиною респондентів відповіді «добре», є фактична необізнаність студентів про реальний стан власного здоров'я. З одного боку, вони можуть не знати про деякі свої захворювання, а з іншого, навпаки, приписувати собі неіснуючі хвороби.

Аналіз результатів показує, що самооцінка здоров'я залежить від статі респондентів: жінки схильні оцінювати своє здоров'я гірше, ніж чоловіки.

Методика визначення біологічного віку (БВ) дозволила розрахувати ступінь «вікового виснаження» чи «запасу» здоров'я.

Аналіз результатів дослідження показав, що у чоловіків всіх п'яти факультетів біологічний вік більш ніж 34 роки. При цьому середній календарний вік студентів складав приблизно 18,5 років (діаграма 1).

В середньому біологічний вік хлопців виявився 36,2 років. У дівчат спостерігався середній показник біологічного віку 35,8 років.

Діаграма 1. Біологічний вік студентів I курсу (в роках)

Як видно з результатів дослідження біологічного віку, він у всіх досліджених суттєво відрізнявся від календарного. За відносним показником біологічний вік студентів факультету ТХППКЗЕтаТ на 105,4 % перевищує паспортний. При

цьому, різниця між показниками дівчат і хлопців не є суттєвою.

На жаль, методика оцінки біологічного віку не передбачає вивчення об'єму та змісту рухової активності, тому ми не маємо змоги провести аналіз її впливу на біологічний вік чи самооцінку.

Після проведення досліджень, ми спостерігали підвищений інтерес студентів до цієї теми: зацікавленість результатами, запитання про можливі причини низьких показників фізичного здоров'я та високих показників БВ. В окремих випадках були прохання про конфіденційність результатів, проведення повторних досліджень, бажання отримати формулу тощо. Але найбільша кількість запитань студентів була про можливі шляхи покращення визначених в дослідженні показників їхнього здоров'я. Тож, можемо стверджувати, що суб'єктивні показники стану здоров'я студентської молоді впливають на формування позитивної мотивації до здоров'язбереження.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Самооцінка стану здоров'я та визначення біологічного віку є суб'єктивними показниками. При цьому, вони ґрунтуються на об'єктивних кількісних показниках захворюваності студентів та різноманітності діагнозів цих захворювань. У нашому дослідженні ми не ставили завдання корелювати ці показники. Можливо, це буде завданням наших подальших досліджень.

За результатами опитування із самооцінки стану здоров'я можна зробити висновок, що і юнаки і дівчата значно переоцінюють свій стан здоров'я, про що свідчить достатньо маленька кількість тих, хто оцінив його як «незадовільний» (відповідно 1,2% юнаків і 3% дівчат). Результати досліджень засвідчують необхідність формування адекватної самооцінки стану фізичного здоров'я в студентів, усвідомлення потреби і мотивів підтримки і поліпшення здоров'я. Дослідження біологічного віку показало, що у всіх студентів незалежно від статі біологічний вік майже удвічі перевищує календарний (коливання від 83,8% до 105,4%), що є досить тривожним показником. Таким чином, темпи старіння студентів різко прискорені.

Однією з основних мотивацій до здоров'язбереження для студентів академії виявилися показники визначеного у результаті дослідження біологічного віку. Тому ми вважаємо, що надати студентів інформацію про суб'єктивні показники стану його здоров'я та навчити контролювати їх впродовж життя – актуальне завдання просвітницького характеру, яке може бути вирішене в процесі фізичного виховання.

У подальших дослідженнях планується провести факторний аналіз і на його основі програмувати раціональне співвідношення засобів та методів фізичного виховання з метою зниження біологічного віку студентів та покращення показників їхнього фізичного здоров'я.

ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Токмиленко Т. Т. (*Харківський автомобільно-дорожній університет, м.Харків, Україна*)

Сучасні концепції освіти оперують поняттями, які розглядають освіту як "LifelongProcess", процес навчання, який триває протягом усього життя, на відміну від традиційної концепції, де освіта здобувається в основному в період формальної академічної освіти.

Останнім часом питання неформальної освіти обговорюється різними фахівцями в області освіти. Сучасне життя створило необхідність залучення нових моделей освіти, які створюють умови для безперервного процесу навчання і пізнання. Такі моделі, як навчання протягом усього життя (lifelong learning), неформальна освіта (Nonformal education) і внеформальна освіта (Informal education), стали важливими складовими сучасного освітнього простору. Якщо формальна освіта створює «загальну базу», то неформальна освіта швидше розвиває її, поглиблюючи компетентність в сферах, що складають інтерес для самих студентів, формує стійку мотивацію до навчання та особистого розвитку або ж формує вміння, що виходять за межі цілей формальної освітньої системи (вміння справлятися з проблемами і стресовими ситуаціями, вміння критично мислити і брати участь в суспільних процесах, вміння жити в умовах різноманіття і динамічних змін у суспільстві, вміння вчитися і т.п.).

Принципово неформальна освіта ґрунтується на трьох важливих засадах, які мають поєднуватись в кожному освітньому заході. Це такі принципи, як:

- вчитися в дії, тобто отримання різних вмінь під час практичної діяльності;
- вчитися взаємодіяти, що передбачає навчання роботі в команді та спонукання до співпраці з оточенням;
- вчитися вчитись – цей принцип передбачає отримання навичок пошуку та обробки інформації, а також вмінь аналізувати власний досвід та отримувати з нього живі знання.

Навчання в діяльності - це життєздатний підхід до практичної освіти і важливий елемент підготовки. Він передбачає включення студентів в групові ситуації з метою допомогти кожному члену групи навчатися в процесі пошуку рішень проблем. Через цей процес, студенти підвищують свідомість в скоєнні дій і освоюють нові знання, відносини, поведінку і навички для прийняття змін і підстроювання (уточнення) своїх ролей в нових контекстах.

Характеристики навчання в діяльності:

- навчання засноване на рішенні реальних проблем;
- навчання носить взаємний характер і відбувається спільно з тими, хто зацікавлений у вирішенні реальних проблем;
- члени групи несуть відповідальність за вирішення власних проблем;
- члени групи є зацікавленими в здійсненні заходів на основі прийнятих рішень, а не тільки в проведенні аналізу та отриманні порад.
- ситуативне навчання.

Ситуативне навчання є іншим підходом, який заслуговує на увагу в питанні навчання. У ситуативному підході до навчання, знання і навички освоюються в контекстах, які відповідають тим умовам, в яких знання будуть застосовуватися в реальних життєвих ситуаціях. Ця стратегія заснована на передумові, що знання не є незалежним, але принципово, є частиною діяльності, контексту і культури, в яких воно отримано. В ситуативному навчанні важливий певний соціальний контекст, в якому відбувається навчання, що дає перевагу в нарощуванні знань і пропонує студенту можливість застосування цього знання на новому рівні і в нових ситуаціях.

Ситуативне навчання, як і навчання в діяльності, більшою мірою орієнтоване на зміну поведінки як результат рефлексії досвіду діяльності. Випадкове навчання - це ще один спосіб навчання під час виконання практичних робіт, який в меншій мірі має на увазі рефлексію. Випадкове навчання є ненавмисним і не передбачає контролю освоєння. Воно не ґрунтується на рефлексії, а просто є частиною будь-якої осмисленої активності.

Кожен із способів навчання має з іншими загальні властивості і атрибути. Наприклад, всі вони припускають залучення студентів в експериментальне навчання. Розрив між студентом і експертом (викладачем) зникає, так як кожен може бути експертом в якійсь частині роботи співтовариства. Навчання часто має місце в команді, і посилюється за рахунок комунікації і співпраці між окремими учасниками і групами, і приносить користь всім.

Умови, які підвищують ефективність навчання, і які є загальними для трьох підходів, полягають в наступному:

1. Проактивність, коли студент бере відповідальність і керує своїм навчанням. Вона визначається самостійністю і відповідальністю.

2. Критичне мислення, за допомогою якого студенти створюють і проводять відбір формалізованих норм, цінностей, а також робочих гіпотез, які дозволяють отримувати необхідні результати.

3. Творчий підхід, що дозволяє побачити ситуацію з різних позицій і точок зору.

Ця освітня діяльність структурована, вона має освітню мету, визначенні тимчасові рамки, інфраструктурну підтримку і відбувається усвідомлено.

Неформальна освіта може «вбудовуватися» в систему формального, доповнюючи його і працюючи з ним в певній синергії.

Можливо виділити такі основні напрямки впровадження принципів неформальної освіти в практику ВНЗ: в рамках традиційних аудиторних занять; при впровадженні інноваційних форм організації навчального процесу; в факультативному навчанні.

Так в якості успішних прикладів можна привести проведення практичних занять на тему «Побудова дерева цілей». Групу було розбито на команди. Пошук проблем, що існують в транспортних системах України, проводилось в форматі методики «світове кафе».

Другий напрямок реалізовувався шляхом проведення замість стандартних практичних робіт «Складання топологічної схеми міста» (дисципліна «Транспортні системи») інтерактивного workshop «Мікрорайонування по генеральному плану м.Харкова 2020 р.». В основі методу лежить інтенсивна групова взаємодія, при цьому акцент робиться на отриманні динамічного знання. Особу увагу було приділено формуванню команд (не рендомно, а за результатами тестувань).

Щодо поза аудиторної роботи, одною з популярних практик для студентів є літні чи зимні освітні школи. Найчастіше їх проводять аспіранти університетів або вчені-ентузіасты. Міжнародні школи зазвичай створюються, щоб залучати талановитих студентів до дослідницької роботи. Це не тільки нові знання, а й корисний практичний досвід, а також нові знайомства. В жовтні 2016 року на базі кафедри транспортних систем і логістики ХНАДУ проходила перша міжнародна освітня школа зі сталої мобільності. Школа працювала в рамках програми міжнародного співробітництва Харківського національного автомобільно-дорожнього університету та Технічного університету Дрездена, за підтримки Національного екологічного центру України. Школа об'єднала студентів 8 українських ВНЗ і проходила в форматі лекцій, тренінгів, освітніх візитів, робочих сесій.

При цьому неформальна освіта відбувається, як на когнітивному рівні, так і практичному та афективному рівні. Студент набуває не тільки нові знання стосовно фактів, осмислюють теорії та встановлюють логічні зв'язки, але й пробують реалізувати власні ідеї і рішення, а також тренують навички. Також такі форми організації навчального процесу сприяє становленню особистісної складової професійної компетенції, усвідомленню цінностей, самоіндефікації.

ФУНДАМЕНТАЛИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННЫХ ТРЕБОВАНИЙ К СПЕЦИАЛИСТАМ

Хоменко А. А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Развитие технического образования необходимо связывать с его фундаментализацией, которая рассматривается как системное насыщение учебного процесса фундаментальными знаниями и методами творческого мышления, выработанными именно фундаментальными науками, создающими основу для разносторонней профессионализации будущего специалиста. Прикладные науки возникают и развиваются на основе постоянного использования фундаментальных законов природы, при этом общепрофессиональные и специальные дисциплины также становятся носителями фундаментальных знаний. Следовательно, в процесс фундаментализации высшего образования должны быть вовлечены наряду с естественнонаучными и общепрофессиональные, и специальные дисциплины. В технических ВУЗах такой подход обеспечит фундаментализацию обучения на всех этапах, начиная с первого курса обучения.

На это направлено реформирование системы образования в Украине с начала XXI века, которое предполагает глубокие изменения, в том числе и в системе профессионального высшего образования. Подписание Болонского соглашения оказало влияние на выдвижение новых требований к личности и деятельности преподавателей высшей школы. Такими требованиями являются: глубокие знания и высокая научная компетентность; эффективная подготовка, учитывающая современные тенденции развития системы высшего образования; высокий нравственный потенциал; высокий уровень профессионализма; высокий уровень развития личности и т.д.

Перед современной высшей школой стоит новый социальный заказ: подготовка специалиста, который способен быстро реагировать на изменяющуюся социально-экономическую среду, быстро адаптироваться к новым условиям профессиональной деятельности. Выполнить такой заказ возможно только при интеграции учебного процесса и научно-исследовательской деятельности, при постоянном повышении профессионального мастерства преподавателя и его личностном росте на всех этапах профессионального развития.

К профессионально-значимым личностным качествам преподавателя, которые в полной мере отвечают целям и задачам высшего профессионального образования, на современном этапе можно отнести: гибкость; мобильность;

адаптивность; психологическую готовность к получению и использованию новой информации, овладению новыми технологиями; готовность к постоянной образовательной и самообразовательной деятельности на всех этапах профессионального пути.

По отношению к студентам основная задача, выступающая конечной целью обучения и воспитания в ВУЗе, решается преподавателем путем преобразования обучения студентов в самообучение, путем внешней регуляции их действий и поступков в направлении саморегуляции. Преподаватель должен преобразовать педагогические цели в психологические цели студента. Решить эту сложнейшую педагогическую задачу можно, осознав общую цель, разложив ее на ряд более частных, соподчиненных целей, и преобразовав их в педагогические задачи. Иначе говоря, речь идет об определенных требованиях, предъявляемых к знаниям и умениям современного преподавателя высшей школы. При этом важное значение имеет степень осознания этих требований, предъявляемых к самому преподавателю. Это еще раз подтверждает, что работа преподавателя высшей школы требует от него не только абсолютного знания своего предмета, но и всесторонней педагогической подготовки, глубоких психологических знаний, владения многообразными приемами методики преподавания.

Совершенствование процесса обучения в инженерно-технических ВУЗах возможно при организации учебного процесса с учетом последних достижений педагогической практики, использования новых моделей и методов преподавания в высших учебных заведениях. Результатом поиска новых форм, средств и методов обучения, освоения новых принципов взаимодействия технического ВУЗа с производственными предприятиями явилась интенсификация технологии обучения путем средств самоорганизации.

Самоорганизация в общем виде понимается как процесс интеграции индивидуальных, личностных, профессиональных свойств человека, является показателем его социально-психологической и творческой зрелости. Этот процесс предполагает высококвалифицированное сознательное отношение к деятельности, настойчивость в достижении цели, высокую ответственность за результаты деятельности, организованность, способность управлять собой. Наличие этих качеств в сочетании с глубокими профессиональными знаниями, развитым творческим мышлением, готовностью к постоянному самообразованию является необходимым условием деятельности специалистов, ориентированных на опережение.

С этой точки зрения можно говорить о том, что в основе интенсивной технологии образования лежит развивающее обучение, которое предполагает преобразование студента в субъекта, заинтересованного в самоизменении и

способного к нему, преобразование студента из обучаемого в обучающегося. Обеспечение условий для такого превращения и является основной целью развивающего обучения в техническом ВУЗе.

Условиями для такого обучения являются: интеграция аудиторных и внеаудиторных занятий с использованием различных дидактических методов обучения (проблемного, модульного, компьютерного и т.д.); дифференциация образования по интересам, способностям, в соответствии с природными задатками студентов; внедрение в практику обучения технических средств, компьютеризация, поиск новой психолого-педагогической технологии обучения мышлению и т.д.

В организации самостоятельной работы студентов (также, как и в самовоспитании) важна ориентация на выбор средств, с помощью которых можно добиться поставленных целей. Такими средствами являются: постановка цели, самонаблюдение, самоанализ, самооценка, самоубеждение, самоконтроль, самопоощрение.

На пути фундаментализации одной из наиболее острых проблем высшего технического образования является преодоление разобщенности учебных курсов естественнонаучных, общепрофессиональных и специальных дисциплин. Связь системообразующих элементов методической системы обучения на основе применения информационных технологий реализуется путем создания общих целей формирования устойчивого интереса к обучению, путем разработки методики проблемного метода, который заключается в постановке проблемных вопросов на основе моделей профессиональной направленности и межпредметных связей. С этой точки зрения при реализации системного подхода к применению информационных технологий и реализации многоплановой задачи построения целостной системы обучения важным является согласование программ и содержательной части дисциплин образовательных стандартов, направлений и специальностей технических ВУЗов.

Такой подход предполагает: создание методического обеспечения лекционных курсов, практических и лабораторных занятий по техническим дисциплинам и самостоятельной работы студентов; включение научных достижений преподавателей ВУЗов в качестве региональных и ВУзовских компонентов образовательных стандартов; разработку и применение интерактивных обучающих систем для практических занятий и самостоятельной работы студентов; создание видеолекций и их использование.

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ В ВУЗАХ ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ

Хоменко О. И., Гераскина Э. А., Даниченко Н. В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

В настоящее время при подготовке научно-технических кадров на передний план выступают новые требования, обусловленные инновационными процессами в обществе и образовании. Перспективным направлением осмысления инновационных процессов является анализ факторов, способствующих и препятствующих развитию этих процессов. В техническом ВУЗе к числу рассматриваемых факторов в первую очередь относится организация системы обучения с точки зрения требований, которые связаны с системой саморазвития, самореализации, самосовершенствования, образовательной деятельностью студентов.

В системе обучения студентов в вузах инженерно-технического профиля наблюдаются противоречия между объективной востребованностью общества в высококвалифицированных инженерно-технических кадрах, имеющих сформированную установку на постоянное развитие профессиональных и личностных качеств, отвечающих потребностям сегодняшнего дня, и недостаточной проработкой методологии процесса оптимизации профессионального обучения; между необходимостью формирования требуемых профессиональных компетенций в процессе обучения будущих инженеров и жестким определением критериев оптимизации обучения необходимым дисциплинам в ВУЗе; между требованиями современных промышленных и инженерно-технических предприятий к инженерным кадрам и несоответствием уровня компетентности педагогических кадров ВУЗов.

Такая постановка вопроса свидетельствует об актуальности осмысления теоретических основ и практических путей совершенствования системы подготовки компетентных специалистов в ВУЗах инженерно-технического профиля. При определении инновационной составляющей современного образования, ориентированного на международный уровень предприятий, прежде всего необходимо определиться с перечнем знаний и навыков, которыми должен обладать специалист, чтобы быть востребованным.

Таким образом выпускник вуза должен не только быть специалистом в своей области, но и владеть набором необходимых экономических и юридических знаний, владеть иностранным языком, уметь принимать нестандартные решения, знать принципы постановки задач и организации ведения научно-

исследовательских и опытно-конструкторских работ, а также обладать знаниями основных принципов коммерциализации результатов своей деятельности.

Эти требования предполагают развитие как у студентов, так и у преподавателей качеств, связанных с наличием не только определенных знаний, умений и навыков, но и особых компетенций, которые бы позволяли успешно реализоваться в реальном профессиональном пространстве при возникновении новой конкурентной среды. Это связано с наличием установки на непрерывный процесс саморазвития и самообразования специалиста, обуславливает качественные изменения в познавательных возможностях молодого человека, в результате чего возникают и развиваются способность анализа нестандартных ситуаций, умение видеть перспективы в решении различного рода возникающих проблем.

Для студента технического ВУЗа важным этапом обучения становится развитие умственных способностей, связанных с теоретическим мышлением, умением абстрагироваться, делать обобщения. Все это относится к общим требованиям, предъявляемым к современному специалисту инженерно-технического профиля.

Важно также учитывать, что в настоящее время будущая профессиональная деятельность специалистов, работающих согласно должностных инструкций на инженерных должностях, является достаточно обширным.

Можно выделить следующие группы инженеров по выполняемым ими функциям:

- инженеры-организаторы (менеджеры) – занимаются организацией работы на производстве и принимают управленческие решения (мастер, прораб, начальник участка, отдела, директор предприятия и т.п.);
- инженеры-конструкторы – занимаются проектированием зданий, сооружений, инженерных сетей;
- инженеры-технологи – участвуют в проектировании и внедрении технологических процессов;
- инженеры-эксплуатационники – обеспечивают функционирование производственных процессов;
- инженеры-исследователи – занимаются научно-исследовательской работой в научно-исследовательских организациях;
- инженеры прочих функциональных подразделений – обеспечивают функционирование производства.

Однако социального заказа на инженеров определенной специализации не существует, поэтому обучение в современных технических вузах должно

ориентироваться на подготовку специалистов расширенного профиля, что будет обеспечивать готовность специалистов к профессиональной деятельности в изменяющихся современных условиях.

В настоящий момент существующую модель образования можно определить как модель «разового образования» из-за присущих ей черт массовости, ориентации на потребности сегодняшнего дня, неспособности обеспечить будущего специалиста таким набором знаний, умений и навыков, которых хватило бы на все время его трудовой деятельности в условиях быстро меняющегося мира.

В образовании можно выделить следующие тенденции, которые будут проявляться в разной степени в ближайшем будущем:

- осознание каждого уровня образования как органической составной части системы непрерывного образования;
- компьютеризация и технологизация обучения, что позволяет действительно усилить интеллектуальную деятельность современного студента;
- переход от преимущественно информационных форм к активным методам и формам обучения, т.е. обучению проблемному, с широким использованием резервов самостоятельной работы обучающихся.

Важно подчеркнуть, что мышление инженера представляет собой процесс, имеющий сложную структуру. Этот процесс содержательно включает экологический, эргономический, экономический, эстетический, управленческий и коммуникативный компоненты, процесс мышления функционально выражен в логических, научных, практических, творческих и образно-интуитивных формах мышления. Чтобы сформировать такого гармонично развитого специалиста, обладающего системным мышлением, преподаватели технического вуза должны преодолевать узкоспециальный взгляд на задачи обучения и особую роль своей учебной дисциплины.

Эффективным и все более распространенным является интерактивный метод обучения, с помощью которого студенты более полно усваивают материал. При использовании такого метода студенты регулярнее посещают занятия, более ответственно относятся к учебе. Суть этого метода состоит в том, что преподаватель не читает лекции, а студенты разбиваются на группы и коллективно отвечают на вопросы. Такой метод приучает студентов к научному подходу: молодые люди учатся прогнозировать результаты экспериментов, решать возникающие проблемы, рассуждать и критически оценивать результаты учебной деятельности.

КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД К МАТЕМАТИЧЕСКОМУ ОБРАЗОВАНИЮ В ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ

Хорсева Л. Ю., Чумак Л. А. (Приднепровская государственная академия
строительства и архитектуры, г.Днепропетровск, Украина)

На современном этапе развития мирового сообщества к уровню подготовки специалистов любого профиля предъявляются повышенные требования. Наиболее профессионально пригодной является личность, способная к быстрому обучению, непрерывному обновлению знаний, а также готовая к смене области применения своих способностей. Подготовка такой критически мыслящей личности требует создания новых условий и методик обучения. Наиболее перспективным для образовательного процесса в современных реалиях является компетентностный подход.

В отличие от широко используемого в настоящее время «знаниево-ориентированного» обучения, компетентностный подход предполагает слияние образовательного процесса и его осмысления, в ходе которого происходит формирование отношения учащегося к предмету своей деятельности. Основной целью такого подхода является не предоставление отдельных разрозненных знаний, а развитие компетенций – способностей и навыков к деятельности в различных социально-производственных условиях.

Советом Европы были обозначены [1] пять ключевых компетенций, которыми должны владеть молодые европейцы:

- 1) *компетенция личностного совершенствования* – способность учиться на протяжении всей жизни;
- 2) *коммуникативная компетенция* – владение более чем одним языком общения между людьми;
- 3) *общекультурная компетенция* – способность жить с людьми других культур, уважение других мнений, принятие различий;
- 4) *информационная компетенция* – владение современными информационными технологиями, понимание их роли и критическое восприятие информации;
- 5) *политические и социальные компетенции* – способность принимать ответственность, участвовать в принятии групповых решений.

Предложенные Советом Европы компетенции свидетельствуют об изменении глобальных целей образования. Стратегический акцент перемещается от профессиональных знаний специалиста к его человеческим

качествам как личности, способной к активной социально-производственной деятельности без конфликтов и стрессов.

Безусловно, новая концепция должна охватить все этапы образовательного процесса.

В связи с этим хочется остановиться на одном из важнейших аспектов современного образования, а именно – на математической подготовке наших школьников и студентов.

В настоящее время методы преподавания математических дисциплин в нашей стране вошли в противоречие с потребностями современного мира. Обучение построено в дидактически неприемлемой форме – слишком абстрактной, формализованной, оторванной от всяких практических задач. Учащиеся не усматривают связи между изучаемыми математическими идеями и своей будущей профессиональной деятельностью. Этот разрыв между теорией и практикой усугубляется тем, что преподаватели специальных дисциплин не владеют в должной мере математическим аппаратом и используют лишь необходимый минимум.

Как остановить или хотя бы замедлить рост этой пропасти между абстрактным образованием и реальным миром?

Нам представляется, что сокращение курса математики в школьных программах и ВУЗах значительно ухудшило ситуацию в области образования. Изучение математики помогает сформировать правильный мыслительный процесс, выстроить логику рассуждений и аргументации.

В современном мире любая наука, любая область знаний должна быть структурирована и систематизирована. Таким образом, математика является необходимым инструментом познания.

В семнадцатом веке Рене Декарт писал: "К области математики относят науки, в которых рассматриваются либо порядок, либо мера, и совершенно несущественно, будут ли это числа, фигуры, звезды, звуки или что-нибудь другое..., таким образом, должна существовать некая общая наука, объясняющая все, относящееся к порядку и мере, не входя в исследование никаких частных предметов."

Математика прошла долгий путь развития от первичных предметных представлений и образов древних до стройной научной системы взглядов, методов, концепций. Математика всегда развивалась в двух направлениях – с одной стороны, следуя потребностям практики, т. е. отыскивая решения конкретных задач, с другой стороны – следуя внутренней логике своего развития. Именно поэтому математические идеи так часто опережали потребности своего времени и находили приложение лишь спустя много лет.

Использование математических методов позволяет глубже понять суть любого процесса или явления. При современном бурном развитии технологий уверенное владение математическим аппаратом представляется необходимым для любого образованного человека.

Таким образом, кажется вполне очевидным, что при поступлении в любое высшее учебное заведение ЗНО по математике должно быть обязательным, причем задания должны проверять не столько объем и глубину знаний абитуриента, сколько его умение находить правильный ответ, решать определенную жизненную проблему. Это требование повлечет за собой более ответственное отношение к математическим дисциплинам и, как следствие, улучшение математической подготовки наших абитуриентов.

В ВУЗах следует читать профессионально ориентированные курсы высшей математики – Математика для психологов, Математика для строителей, Математика для медиков и т. д. Именно на стыках наук сейчас происходят самые интересные и важные открытия. Специалисты, обладающие достаточными познаниями в области современных математических методов, смогут добиться многого в любой области исследований.

Нельзя не отметить, что в 2018 году Украина впервые примет участие [2] в Программе международного оценивания учащихся – PISA (Programme for International Student Assessment), которая проводится под эгидой Организации экономического сотрудничества и развития. Целью Программы [3] является сравнение образовательных систем различных стран посредством измерения компетентностей учащихся, напрямую не связанных с овладением школьными программами.

Опыт, приобретенный нашей страной в этом проекте, позволит не только получить объективную информацию о готовности молодых украинцев к полноценной жизни в современном обществе в соответствии с мировыми стандартами, но и проанализировать факторы, влияющие на эффективность отечественного образования.

По нашему мнению, это необходимые ближайшие меры, которые помогут изменить к лучшему печальную ситуацию в нашем образовании.

Литература

1. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) a Secondary Education for Europe. Strasburg, 1997.
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2016 р. № 72-р «Деякі питання участі України у міжнародному дослідженні якості освіти PISA-2018».
3. Офіційний сайт Програми PISA в Україні: pisa.testportal.gov.ua

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ РУКОВОДИТЕЛЕЙ И СПЕЦИАЛИСТОВ ОБЪЕДИНЕНИЙ СОВЛАДЕЛЬЦЕВ МНОГОКВАРТИРНЫХ ДОМОВ

Чабаненко П. Н., Дзюба С. В. (*Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Процесс реформирования отраслей экономики Украины определяет задачу подготовки и повышения квалификации специалистов, способных эффективно работать в новых условиях. Не составляет исключение и жилищно-коммунальная сфера. При этом непоследовательность внедрения изменений в данной области заставляет осуществлять перманентный пересмотр учебных планов и программ обучения соответствующих кадров, а также ставит ряд общих вопросов, связанных с необходимым содержанием их образования. Введение новых форм управления объектами коллективной собственности и фактическая неотработанность методов их практической реализации в ряде случаев не позволяет четко дифференцировать направление требуемой подготовки соответствующих специалистов, показательным примером чему являются объединения совладельцев многоквартирных домов (ОСМД), обучение руководителей которых сочетает элементы подготовки управителей и работников технической эксплуатации.

Дебаты о путях и методах реформирования жилищно-коммунальной сферы Украины ведутся с первых дней независимости Украины. Началом реформ явился закон от 19.06.1992г. № 2483-ХІІ «О приватизации государственного жилого фонда» и последующее постановление Кабинета Министров Украины от 8.10.1992р. №572 «О механизме внедрения Закона Украины «О приватизации государственного жилого фонда». Однако, несмотря на дальнейшее принятие множества правительственных постановлений и программ, реального реформирования жилищно-коммунальной отрасли практически не происходило, так как на протяжении длительного периода отсутствовало решение вопроса смены устаревшей системы управления. Ожидаемого результата от принятого в 2002 году закона «Об объединениях совладельцев многоквартирного дома» не было достигнуто в связи с искусственным торможением на местах процесса создания подобных объединений. Так количество ОСМД, организованных в городе Одессе за период с 2002 по 2015 год, составило всего 448 объединения.

Положительным переменам в решении данного вопроса содействовала разработка и претворение в г. Одессе программы развития ОСМД,

учитывающей, в том числе, и проблему подготовки соответствующих специалистов, приведшей к созданию в 2015-2016 годах около 800 объединений.

Резкому увеличению количества совладельцев многоквартирных жилых домов, желающих стать участниками ОСМД, способствовало участие исполнительных органов местного самоуправления в финансировании ремонта инженерных сетей и установки теплосчетчиков, а также кредитование за счет городского и государственного бюджетов мероприятий по термомодернизации зданий. Немаловажное значение имела и целенаправленная деятельность по подготовке руководителей и специалистов создаваемых объединений.

Массовая организация объединений совладельцев многоквартирных домов обострила необходимость обучения их специалистов и актуализировала вопрос содержания предоставляемого образования.

Необходимое обучение председателей ОСМД осуществляется в Одесской государственной академии строительства и архитектуры (ОГАСА) в соответствии с учебным планом, специально разработанной на кафедре городского хозяйства и прошедшим согласование в департаменте городского хозяйства Одесского городского совета. В течение 2015-2016 годов по данному 120-ти часовому плану в ОГАСА повысили свою квалификацию около 270 председателей ОСМД, в том числе 166 за счет средств городского бюджета.

Накопленный опыт обучения руководителей и специалистов объединений совладельцев многоквартирных домов свидетельствует о том, что при их подготовке необходимо предоставление комплексных знаний об организации и правовых аспектах деятельности ОСМД, формах управления многоквартирными домами, об управлении общим имуществом собственников помещений многоквартирных домов и пользовании прилегающими земельными участками, о финансово-экономических аспектах управления объединениями, порядке формирования тарифов (взносов) на содержание домов и придомовых территорий, а также тарифов на управление. Немаловажное значение имеет обучение по организации и ведению бухгалтерского учета и отчетности, деловодству и правовым вопросам, в том числе, связанным с взаимоотношениями с исполнителями коммунальных услуг, аудитом качества их предоставления, а также с взысканием задолженностей. Определенную заинтересованность слушатели проявляют и в подготовке по психологическим вопросам управления ОСМД, формированию межличностных отношений, функционированию социально-психологической модели объединения.

Существенно важным для рассматриваемых специалистов также является обучение, связанное с решением «технических» задач: благоустройством территорий, энергоменеджментом в многоквартирных домах, содержанием и техническим обслуживанием домов, организацией и планированием капитальных ремонтов, содержанием и ремонтом инженерных сетей, охраной труда и техникой безопасности, ответственностью, возникающей при невыполнении технических нормативов. Анонимный опрос слушателей, прошедших обучение, указывает на то, что именно последний круг вопросов вызывает их наибольшую заинтересованность.

Отзывы слушателей, работающих в реально функционирующих ОСМД, выделяют в качестве одних из наиболее актуальных вопросов, требующих обязательного включения в состав учебных планов и программ, мероприятия по повышению энергетической эффективности зданий, их энергетическому обследованию и паспортизации. Вызывают интерес вопросы организации текущих и капитальных ремонтов, технологии и контроля качества их проведения, принципы составления сметной документации, особенности технического обслуживания и ремонта систем теплоснабжения, холодного и горячего водоснабжения, канализации, требования по эксплуатации электросетей. Особую заинтересованность вызывают проблемы, связанные с ответственностью должностных лиц за нарушение жилищного законодательства, правил эксплуатации зданий, пожарных нормативов и техники безопасности.

Таким образом, вышесказанное заставляет усомниться в правильности современной тенденции рассмотрения обучения руководителей ОСМД в соответствии со специальностью 073 Менеджмент и специализацией «Менеджмент (управление) жилого дома (группы домов)», ограничивающей подготовку в соответствии с техническими вопросами, входящими в их прямую ответственность.

Сочетание функциональной ответственности руководителей ОСМД за эффективное управление и поддержание технического состояния принадлежащих объединениям объектов недвижимости определяет содержание их подготовки, соответствующее традиционной специализации «Городское строительство и хозяйство» специальности 192 Строительство и гражданская инженерия. Представляется оправданным дальнейшее совершенствование программ и планов обучения специалистов объединений совладельцев многоквартирных домов в рамках названной специализации.

ВИБІР ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЗГІДНО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ АБО ЗА ВЛАСНИМ БАЖАННЯМ?

Чернєва О. С. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)

За останні декілька років суттєво змінилась структура та зміст вищої освіти, починаючи з правил вступу до ВНЗ згідно складеного ЗНО і закінчуючи переходом на рівень навчання бакалавр та магістр. Не може не радувати така суттєва модернізація вищої та середньої освіти, так як вона була вже широко апробована у всесвітньо відомих навчальних закладах США, що займають перші сходинки у рейтингу найкращих ВНЗ світу. Крім того перехід від 5-ти бальної системи оцінювання на 100 бальну рейтингову систему стимулює студента до навчання та отримання такої бажаної для нього стипендії.

Відкритим залишається питання стимулювання студентів, адже не всі студенти зацікавлені в отриманні стипендій, через що халатно ставляться до відвідування лекційних та практичних занять та виконання обов'язкових завдань з даних дисциплін. В результаті відсоток відвідування занять складає близько 30%, а подекуди і менше, що відображається на рівні отриманих знань.

Студенти США, вступаючи до ВНЗ, мають можливість обирати не тільки спеціалізацію та змінювати її за власним бажанням протягом навчання на більш привабливу, а й обирати предмети, які, на їх думку, більш цікаві для вивчення, при цьому виконуючи необхідну кількість кредитів та заслухавши обов'язкові дисципліни. Якщо студент змінює напрям навчання він втрачає час, вивчаючи інші предмети (кредити), що стосуються нової спеціалізації. Не є новиною і той факт, що навчання у США платне і студент більш прискіпливо обирає перелік дисциплін, звертаючи при цьому увагу на рейтинг викладача та його особисті якості та можливість використання отриманих знань у професійній діяльності. Виходячи з цього формуються потоки студентів і кількість відвідувачів курсу, а отже формується заробітна плата викладача.

Все вище перераховане являє собою мотивацію не тільки для студентів, а й для викладачів. До того ж, якщо студент не склав іспит з дисципліни, він повторно вивчає даний курс, знову його оплачує та прослуховує, що дає можливість викладачу не натягувати оцінку до рівня задовільної, а реально оцінити знання студента. Студента, в свою чергу, такі вимоги стимулюють до ретельного вивчення програми дисципліни для економії власних коштів. Для нашої системи освіти залишилось зробити лише декілька кроків до повної відповідності системі освіти США та інших держав-лідерів, серед яких, сподіваюсь, в майбутньому опиниться і Україна.

МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ТА ЙОГО РОЛЬ У ГУМАНІТАРНОМУ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Шевченко Т. В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*)

Людиноцентризм як система поглядів визначає невід'ємне право кожної людини на вільний розвиток особистості та реалізацію всіх своїх здібностей. Впровадження принципів гуманітарного розвитку у суспільство щільно пов'язане із застосуванням особистісно орієнтованого підходу до визначення змісту освіти на всіх її рівнях.

На протязі багатьох років у різних колах суспільства обговорюється питання необхідності реформування змісту освіти у бік особистісно орієнтованого підходу, складаються документи, плани, програми, але всі вони залишаються лише на папері і носять формальний характер. Дуже суперечливою є ситуація, коли суспільство усвідомлює кращий шлях розвитку, прагне до високих соціальних стандартів, а на практиці не має механізмів його впровадження та реалізації. Економічна та політична нестабільність значно гальмує якісну перебудову змісту освіти і тільки збільшую прірву між тим, як повинно бути, і як є насправді.

Щорічно все більша кількість абітурієнтів прагне отримати освіту закордоном, оскільки зміст вищої освіти досі залишається більш академічним та зверненим у бік підтримання самої системи, він не відповідає в повному обсязі реальним потребам конкретної людини та суспільства в цілому.

В європейських державах розвиток системи вищої освіти та постійне удосконалення змісту освіти відбувається за наявності сприятливих економічних умов та всебічної фінансової програмної підтримки з боку держави та недержавних інституцій. В Україні склалися діаметрально протилежні умови, за таких умов єдиним механізмом та джерелом позитивних змін може бути лише активна громадська позиція, позиція відповідальності, відкритості та довіри.

Побудова прямих імпліцитних домовленостей між представниками реального сектору економіки та вищими навчальними закладами стосовно створення умов для всебічної реалізації особистості майбутнього фахівця, формування першокласного спеціаліста є одним із головних механізмів впровадження особистісно орієнтованого підходу до змісту освіти на шляху підтримки гуманітарного розвитку суспільства.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Шевченко Т. І. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)

Компетентність у перекладі з латинської *competentia* означає коло питань, у яких людина добре обізнана, має знання та досвід. Компетентна в певній сфері людина має відповідні знання та здібності, що дозволяють їй обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній.

Сучасна людина живе і працює у світі, що постійно дуже швидко змінюється, тому завдання сучасного викладача – навчити студентів орієнтуватися в нових умовах і адаптуватися до змін, не втрачаючи своєї індивідуальності. Потрібно так організувати навчання студентів, щоб водночас достатньо повно реалізовувалися формування й розвиток умінь студентів як творчого, так і критичного мислення. Розв'язанню цієї проблеми певною мірою сприяє посилення спрямованості навчання на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Це призводить до формування в освітньому процесі нової культури навчання, під час якої знання й уміння здобуваються в діяльності та розв'язанні проблем в умовах активної позиції студента з урахуванням його індивідуальних особливостей.

На методичному семінарі кафедри вищої математики Одеської державної академії будівництва і архітектури пройшло широке обговорювання питання формування компетентностей на заняттях з вищої математики та в позанавчальний час. Прийшли до висновку, що не достатньо дати студентам знання, ще необхідно навчити користуватися ними на практиці, тому на заняттях збільшується коло задач, які мають професійну орієнтацію. Крім того, дуже важливим є проблема формування мотивації навчальної діяльності. Для цього необхідно роз'яснити студентам важливість та необхідність набутих знань у своїй професійній діяльності, створення на заняттях ситуації захвату від навчального процесу. Пропонуються цікаві і нестандартні задачі із використанням відомостей про історію України, культурного життя українців. Розв'язання таких задач сприяє досягненню виховних цілей навчання і розширює кругозір студентів.

Окремої мотивації до навчання потребують обдаровані студенти. Для них викладачі кафедри готують додаткові завдання та проводять консультації для підготовки до олімпіади.

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Шишкалова Н. Ю. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Україна, як учасниця Болонського процесу, реформує систему вищої освіти у відповідності до світових тенденцій і сучасних запитів українського суспільства. Модернізація системи освіти - це реальна можливість зайняти на світовому ринку високотехнологічних продуктів достойні позиції.

Основні принципи Болонської системи: - дипломи визнаються всіма державами-учасниками Болонського процесу; - система вищої освіти має три рівні (бакалавріат - дозволяє одержати набір компетенцій, для виконання певної функції в одному напрямі; магістратура - пропонує більш широкий діапазон знань, для виконання функцій у декількох напрямках в тому числі в науковому; докторантура - орієнтує на фундаментальну наукову діяльність); - гнучка система накопичення навчальних годин.

Наряду з перевагами ця система має суттєві недоліки. Щоб підвищити рівень освіти бакалавр вимушений продовжити навчання по програмі професійного або наукового магістра. Перші роки майбутні магістри навчаються по програмі, що майже не відрізняється від програми бакалаврів, що веде до зниження якості освіти, так як підготовка професійних магістрів має практичну направленість, а магістрів за науковою програмою орієнтована на науково-дослідницьку діяльність. Український ринок праці не адаптований до такої системи. Трирічний термін навчання бакалавра часто не задовольняє роботодавців. А магістри за професійною і науковою програмою на ринку праці оцінюються майже однаково.

Друга проблема – тенденція до скорочення частини нормативних годин навчання, в першу чергу за рахунок самостійної роботи студентів. Для цього необхідні програми, що враховують індивідуально-психологічні властивості студентів. Очевидно, що тільки дистанційне навчання з використанням інтернет-технологій може забезпечити якість навчального процесу. Навчальні аудиторії повинні бути обладнані великим монітором, на якому викладачі зможуть викладати і пояснювати необхідну інформацію, показувати помилки студентів або приклади з реального виробництва. Основний обсяг інформації, необхідний для вирішення конкретних завдань, студенти вивчають самостійно, використовуючи програми в своїх комп'ютерах, інтернет, бібліотеку і консультації з викладачами. Для самостійної роботи вузи повинні мати бібліотеки з багатими фондами, електронні засоби масових комунікацій. Важливе значення має рівень викладачів, що професійно і психологічно настроєні на комунікативний спосіб навчання.

Третя проблема – це втілення технологій дистанційного навчання. Такими технологіями повинні бути охоплені всі регіони країни. Було би непогано, щоб в державі існували сайти під контролем, наприклад, міністерства освіти, на яких можна було б читати або навіть слухати лекції, одержувати консультації, нехай навіть на платній основі.

Наступна проблема полягає в тому, що недостатнє бюджетне фінансування ставить задачу пошуку небюджетних коштів, що привело до формування платного сектору освітніх послуг у системі вищої освіти. Існування плати за навчання обмежує можливості одержання освіти значної частини молодих людей. Конституція України декларує доступність освіти і тому проблему можна було б вирішити за рахунок надання доступних кредитів, займів, грантів.

Також велика кількість комерційних вузів і недостатній контроль за їх діяльністю породили нове явище для нашої країни – приховану низьку освіту випускників. Перед державою постає завдання відділити «зерна від плевел». Для оцінки якості роботи вузів (професіоналізм викладачів, якості навчальних програм, науково-дослідницьку діяльність) бажано було би залучати незалежних експертів. В якості таких експертів мають бути авторитетні громадські організації, наприклад, асоціації будівельників чи юристів, що зацікавлені в престижі своєї професії. Результати такої оцінки повинні бути прозорими і обов'язково представлені громадськості.

У зв'язку з переліченими основними проблемами вся система української освіти і кожен конкретний вуз окремо знаходяться в складній ситуації, оскільки, сьогодні не існує ні зрозумілої всім теоретичної основи прийняття проектних рішень, ні готовності працівників вузів до такої термінової і кардинальної модернізації, ні адекватних ресурсів - фінансових, кадрових, організаційних. Кожен вуз самовизначається в цієї ситуації по своєму, витрачаючи величезні зусилля на розробку науково-методичної документації.

В умовах побудови громадянського суспільства міняються мета, зміст і методи підготовки кадрів з вищою освітою. Для соціалізації випускників в сучасному суспільстві, досягнення професійних успіхів майбутньому спеціалісту недостатньо фундаментальних і професійних знань. Необхідно мати знання про свої громадянські права й свободи, вміння їх захистити, навички участі в управлінні і взаємодії з муніципальними структурами, виховання толерантності, вміння об'єднуватися для рішення спільних проблем и т. д. Тому вища освіта змінюється у відповідності до соціально-економічних змін в країні, пов'язаних з необхідністю розвитку таких інституцій громадянського суспільства, як місцеве самоврядування, недержавний сектор та ін.

Прогресивний розвиток освіти повинен здійснюватися з врахуванням національних, культурних і педагогічних традицій.

***ЗАВДАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У СФЕРІ ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ
СУСПІЛЬСТВА***

A BRIEF HISTORY OF COOPERATION DEVELOPMENT BETWEEN ODESSA STATE ACADEMY OF CIVIL ENGINEERING AND ARCHITECTURE (UKRAINE) AND UNIVERSITY NORTH (CROATIA)

Anatolii Kovrov(*rector of Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Ukraine*), **Marin Milković** (*rector of University North, Varazdin, Croatia*)

Abstract. У статті описується коротка історія розвитку відносин між Університетом Північ (Хорватія) і Одеської державної академії будівництва і архітектури та наведені найбільш важливі результати співпраці.

One of the main directions of the internationalization of universities is the search for and establishment of inter-institutional cooperation. Effective direction of cooperation between universities are the exchange of experience in the field of administrative management and teaching activity, as well as methods of scientific research, which is noted in the strategic documents of both higher education institutions (HEI) [1, 2]. Considering that the University North is a relatively young and developing (established in 2005 as Polytechnics of Varaždin), it became necessary to increase the methodological experience and teaching stuff in the field of civil engineering. Since the Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture has a lot of experience in the training of specialists in the field of civil engineering, thus the cooperation between the University North and the Academy caused interest on both sides.

Cooperation between University North (UNIN) and Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture (OSACEA) has started in 2010, when the delegation of former Polytechnics of Varaždin (now University North) came to Odessa with the purpose of International cooperation. The plan of the visit was to regulate the terms of cooperation and enroll two young assistant – Alexei Aniskin and Matija Orešković on doctoral studies, which was done in February 2012. As a result, Matija Orešković defended his dissertation in December of 2015 and Alexei Aniskin in February of 2017.

It is necessary to emphasize the important fact that the diploma of a PhD received at OSACEA was recognized in Croatia in very short time (only two weeks), which further confirms the quality of education in OSACEA which was recognized on national level in Croatia and therefore in the EU.

During doctoral studies, by the guidance of a mentor in OSACEA, were initiated and realized a series of unique scientific mutual research and experiments, which

served as a base for further research in both HEIs. On this basis, two scientific themes in the scientific strategy of UNIN [3] were formed. Those themes will be included in the application for funding under EU programs and programs of the Croatian Ministry of Education and Sports.

In addition, taught by successful experience of the previous two PhD candidates two more candidates from Croatia was enrolled for doctoral studies in OSACEA.

So far, around 30 mutual visits in our cooperation were done and two successful Erasmus+ projects, that are currently in the process of realization was submitted. From May 2016 in the frame of Erasmus+ project, more than 10 lectures was held and renewal of the cooperation agreement for an unlimited period was assigned. In the frame of Erasmus+ in March 2017 two students from OSACEA was arrived in University North on study for one semester, for the first time.

Professors from the University of North actively participated in conferences organized by OSACEA. Furthermore, about 30 joint publication was published in Journal "Tehnički Glasnik" [4], which published by UNIN.

Moreover, initiative to joint publishing of "Tehnički Glasnik" journal and negotiations on a joint master's and doctoral studies in the field of construction was started in 2017.

Conclusions.

It can be said that cooperation between Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture and University North is growing, and it is getting wider in range, extending in different spheres and departments of our universities. As a result bigger and more important projects will be submitted. Which entails international recognition of Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture and University North in EU and wider. As a result of the cooperation of our higher education institutions, more than 10 lecturers received experience in the field of Erasmus+ which has an impact on their teaching competence and on their career development.

References

1. University North development strategy [Electronic resource] – Mode of access to the resource: <https://www.unin.hr/o-sveucilistu/propisi-i-dokumenti/strategija-razvitka/>
2. Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture Statu [Electronic resource] – Mode of access to the resource: http://www.ogasa.org.ua/oficial_papers.html
3. Scientific research strategy of University North [Electronic resource] – Mode of access to the resource: <https://www.unin.hr/en/science-and-projects/scientific-research-strategy/>
4. Tehnički Glasnik (Technical Journal) [Electronic resource] – Mode of access to the resource: <https://tehnickiglasnik.unin.hr/>

DIALOGICAL FORM OF COMMUNICATION IN PRACTICAL LEARNING MATERIAL

Syvokin H., Maryanko Y., Kartel T. (*Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Ukraine*)

It is well known that a dialogical form of communication, common in scientific and popular discourse, is one of a widespread technique to gain knowledge, focusing on the thematic part of a sentence structure, enforcing the expressive character of presentation in general. The above mentioned is a bright feature that facilitates to populate the scientific knowledge; so the extensive use of dialogue complexes in scientific and popular discourse proves it. The question-answer complexes and dialogical unities, containing imperative elements can be also observed. Of course, dialogic character of a scientific and popular discourse increases the degree of its expressiveness, which in its turn positively affects the efficiency of perception and keeping in mind some new information. Thus, the conducted study has proved that scientific and popular discourse is characterized by a number of communicative properties that are typologically common for the two languages under analysis:

1. dynamic development of structural features and communication parameters, which make it possible to achieve the tasks that a communicative act is aimed at;
2. main objectives of the scientific and popular discourse as a type of a journalistic discourse should be summarized as follows:
 - a) establishing contact with recipients (to achieve this purpose it is necessary to possess certain information about the social status of listeners, their education, outlook, the stock of knowledge and ability to interpret whatever is heard or read);
 - b) producing the planned impact on the audience which is achieved by the presence of such factors in speech the author as the adequate linguistic means, logical harmony, argumentation, emotionality, etc.;
3. presence of all kinds of subjective interpersonal modality: deontic (pursues to change the outlook of the recipient which is carried out by using orders, appeals, guidelines and suggestions), aleatic (provides the qualification of utterances from the grounds of necessity / eventuality or possibility / impossibility), axiological (delivers a positive or negative evaluation to a recipient), epistemic (provides certain information to a recipient that includes a varying degree of reliability); it should be noted that, as a rule, the mentioned modality types interact in some combinations;

4. application of pragmatic tactics that should be classified as "activation" of the thought - presentation, a thought as real knowledge which according to the stylistic characteristics of the scientific style acquires a significant part of characteristics of a scientific style. Such scientific style features as consistency, objectivity, lack of emotions, objective modality, the obligatory expression of the author's "I" are realized with the help of different linguistic means;

5. communicative peculiarities are evident in the materials of popular scientific presentation, that one is focused directly on the object of the research (in contrast to scientific papers focused on the research process).

The experimental results of linguistic means in the scientific and popular discourse. A complex research and comparison of structural, semantic and pragmatic communicative properties of English and Ukrainian speech in the scientific and popular discourse, objectification of intellectual evaluative attitude of a linguistic text author's attitude towards the object of his speech provide an opportunity to come to a certain conclusion that is read below. The inclusion of implicit and explicit linguistic means of expressing logical, semantic and emotional meaning makes it possible to identify some common and specific language features of linguistic means presenting the scientific and popular discourse in the English and Ukrainian languages. In the list of implicit and explicit forms of linguistic markers that manifest a lack of homogeneity in the scientific and popular discourse the following units are to be included: lexical figures (jargon, book tokens, and abbreviations), grammatical structures (various syntactic constructions in indirect speech), stylistic techniques. One of the above-mentioned markers are: a verbal character and mono-semantic correlation between a speech segment and a certain group of persons who a statement is referred to. Dichotomy "a stranger / a native" clearly demonstrates that "a stranger" in this case is presented by the explicit linguistic forms used by the author of the message, here no claim on the authorship of the information is given. At the same time the presence of a significant number of loans from sources or text passages such as quotes, comparisons, aphorisms, metaphors, etc., demonstrate explicit heterogeneity of popular scientific discourse. In this connection, one should note an important role of the intonation means in emphasizing elements that mark the borrowed language fragment: pauses, loudness, melodic contrast, temporal changes. Prosodic emphasis of speech segments, which is an indicator of heterogeneity in oral scientific and popular discourse, promotes unambiguous perception of the transmitted information and interpretation of "a stranger's presence" in speech.

КУРАТОРСКАЯ РАБОТА – КАК НЕОТЪЕМЛЕМЫЙ ПРОЦЕСС РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ СТУДЕНТА

Агафонова И. П., Иовская Т. В. *(Бендерский политехнический филиал государственного образовательного учреждения «Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко», г.Бендеры, Молдова).*

Важнейшей формой учебно-воспитательной работы в Вузе является кураторство. Опыт работы в данном направлении в БПФ ГОУ ПГУ им. Т.Г. Шевченко показал, что куратор – это человек который незаменим в процессе обучения и его работа наиболее эффективно представлена при взаимодействии студента и преподавателя. Куратор – это организатор и координатор студенческой группы, у которой свой индивидуальный подход к каждому студенту.

Приходя из школы в вуз, студенты сталкиваются с новой системой образования. По своим направлениям эта система отличается от школьной: содержательно, методически и организационно. У вчерашних абитуриентов, студентов-первокурсников, едва переступивших порог учебного заведения, зачастую отмечается: низкий уровень школьной подготовки; отсутствие мотивации к профессионально-личностному самосовершенствованию; вредные привычки и низкая культура поведения; отсутствие активной гражданской позиции [1].

Кураторство, как правило, является основополагающим элементом в решении различных задач и оказание всяческой помощи студентам в процессе обучения. Работа куратора со студентами существенна в таких моментах как:

1. решение проблем возникающих во время учёбы;
2. возможность передачи жизненного опыта;
3. формирование знаний и традиций Вуза;
4. формирование мировоззрения и воздействия на него;
5. взаимосвязь родителей с Вузом и учебным процессом;
6. оказание помощи в определении с жильем.

Важной и основной целью любого учебного заведения является выпуск высококвалифицированных специалистов, которые должны отвечать всем требованиям реалии современного мира.

Если говорить о кураторской работе в нашем Вузе, то можно отметить не маловажный факт значительного повышения сохранения традиций филиала с помощью студентов такие как: празднование юбилейных дат филиала, участие в различных мероприятиях вуза, участие в городских и республиканских

спортивных мероприятиях, посещение датского дома в праздники, организация и участие в акции «Твори добро».

Система организации кураторской работы в нашем ВУЗе заключается в следующем. Кураторскую работу координирует отдел по воспитательной работе. Работниками данного отдела составлен ряд документов регламентирующих непосредственно работу куратора, например «Положение о кураторе академических групп», в котором отражены: общие положения; обязанности куратора академической группы; цели и задачи работы куратора; права куратора; документация и отчетность.

Назначение куратора производится приказом директора, в основном это преподаватель профильной кафедры, что не маловажно так, как это способствует непосредственной поддержке студенту в освоении будущей профессии. В процессе работы куратора с группой возможны моменты, когда куратор не совсем способен решить проблемы возникающие, особенно если это проблемы психологического характера, в данном случае могут быть организованы кураторские часы с привлечением педагога-психолога, который помогает разобрать появившиеся вопросы.

Кураторство академической группой осуществляется на протяжении всего периода обучения студентов, как на уровне «Бакалавр», так и на уровне «Магистр». Ежемесячно формируются планы кураторской работы куда входят: кураторские часы на различные тематики; праздничные мероприятия; встречи с правоохранительными органами и представителем медицинских учреждений; посещение кинотеатров, театров, музеев с оказанием финансовой помощи студенческого профсоюза. Темами кураторских часов могут быть:

- методы борьбы со СПИДом;
- методы разрешения конфликтных ситуаций в группе;
- формирование профессиональных компетенций будущих специалистов в области выбранной профессии;
- правила пожарной безопасности в филиале;
- анкетирование по вопросам распространения вредных привычек среди молодежи.

При проведении кураторских часов не забывается и об учебной работе: подведение и анализ итогов экзаменационной сессии, контроль текущей успеваемости студентов. По итогам семестровых аттестаций проводятся собрания в группах, беседы с отстающими студентами и их родителями. Эти меры приносят положительные результаты в учебе. Родителям студентов-отличников и хорошистов посылаются благодарственные письма. Именно

куратор может разглядеть в своих студентах, начиная с первого курса будущих специалистов, которые делают шаги в науке: публикации студенческих докладов, участие в конференциях [1].

На наш взгляд, работа кураторов основана на энтузиазме, который финансово практически не стимулируется, но при этом куратор оказывает всевозможную помощь студентам, которая включает в себя огромный воспитательный потенциал. Одним из видов поощрения является участие в конкурсе «Лучшая академическая группа» или «Лучший куратор академической группы». Данный конкурс проводится в начале учебного года по итогам предыдущего и основной целью его является реализация социальной и воспитательной деятельности в филиале. При проведении конкурса учитывается: презентация учебной деятельности академической группы; результаты творческой и спортивной деятельности академической группы; общественно-полезная деятельность; дисциплинированной и культура поведения академической группы.

Кураторская работа в Вузе определена на понимание целенаправленной деятельности кураторов, а также создание условий развития студентов на основе общечеловеческих ценностей. К основным видам работы кураторов можно отнести: организационную работу, традиционно-досуговые мероприятия, трудовое и профессиональное воспитание, и формирование научного мировоззрения.

Развитие интеллектуальной и всесторонней культурной личности студента склонной к овладению будущей профессии и решению сложных жизненных проблем и есть основная задача работы куратора, а также формирование у студентов гражданской позиции политической культуры и патриотического сознания.

Сегодня воспитание может и должно быть понято не как одновременная передача опыта от старшего поколения к младшему, но и как взаимодействие и сотрудничество преподавателей и студентов в сфере их совместной учебной и внеучебной деятельности.

Литература

1. Маркина В.М., Хилкова Н.Л., Прудникова Е.Г. кураторская работа как составляющая воспитательного процесса в вузе // Современные проблемы науки и образования. – 2014.

ТОЛЕРАНТНОСТЬ КАК УСЛОВИЕ РЕАЛИЗАЦИИ ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ

Антонюк С. А. (*Национальный университет Одесская Морская академия,
г.Одесса, Украина*)

Особенную актуальность в условиях современной глобализации приобретают вопросы обеспечения мирного сосуществования обществ, государств, наций, групп, которые отличаются друг от друга по своим культурным, этическим, религиозным взглядам, идеалам и ценностям.

В связи с этим возникает проблема воспитания толерантного отношения к представителям другой культуры, религиозной конфессии, национальности. В противном случае вполне реальной видится угроза новых национальных, религиозных, политических, экономических и прочих конфликтов.

В научно-исследовательской литературе толерантность рассматривается одновременно в нескольких аспектах - религиоведческом, культурологическом, политологическом, социологическом. Ключевые слова: толерантность, безопасность, многонациональный коллектив, виды толерантности, границы толерантности, общечеловеческие ценности.

Исследователями подчеркивается, что основной функцией толерантного взаимодействия является предотвращение внутригрупповых конфликтов, формирование и поддержание благоприятного для развития группы микроклимата, ее внутренней стабильности и согласованности.

Для корректного обращения с термином «толерантность» важно знать его семантику. Парадоксально, но это слово на русский язык вообще не переводится. Вернее, обычно мы его переводим как «терпимость». Но, в действительности, это нечто иное. В английской литературе фигурируют два термина: «toleration» и «tolerance». «Toleration», в самом широком смысле, означает терпение. Терпеть – значит поневоле допускать, мириться с существованием кого-либо или чего-либо. Претерпевают то, что обычно доставляет страдание, вызывает отвращение. Что же касается «tolerance», собственно толерантности, то семантика слова выглядит примерно так: толерантность – это признание и уважение иных взглядов, убеждений, традиций, стилей и практик жизни без внутреннего согласия с ними. Таким образом, для толерантности требуется более «глубокий план» взаимоотношений – это принятие ценности различия.

Таким образом, «проблема толерантности как социальная проблема подразумевает не солидарность, не понимание и согласие между «нами» и

«другими», но признание за другими права быть не такими как мы, не соглашаться с нами».

В нормальном обществе, как показывает практика, люди не могут постоянно находиться в идиллическом согласии друг с другом. Борьба мнений всегда сопряжена с конфликтными ситуациями. Она служит двигателем общественной жизни, но только при условии, что не сводится к навязыванию своей воли другим и не вырождается в нетерпимость к инакомыслию. Важным и ценным является умение договориться, однако, не ценой навязывания своего мнения, не путем принуждения к единомыслию. Следовательно, проблема социальной толерантности, в конечном счете, становится проблемой баланса между столкновением и согласованием интересов. Установление такого баланса зависит от наличия в обществе доверия и готовности к компромиссу – умению добиваться своего, считаясь с интересами, убеждениями, верованиями, обычаями и привычками других людей.

Исторически первым возникло терпение. Оно сопровождается ощущением явного дискомфорта от присутствия чего-то чуждого, с напряженным сдерживанием негативных эмоций, вынужденным принятием разномыслия. Толерантность выходит на качественно новый уровень взаимоотношений между людьми: на первый план ставится осознание ценности культурного многообразия, признание за человеком неотчуждаемых прав и свобод, уважительное отношение к другому (иному).

В современной научно-исследовательской литературе принято выделять несколько видов толерантности. Они представлены в каждом обществе, но, как правило, в разном соотношении. Мы рассмотрим те виды, которые характерны для многонациональных экипажей.

Гендерная толерантность – непредвзятое отношение к представителям другого пола, недопустимость априорного приписывания человеку недостатков другого пола, отсутствие идей о превосходстве одного пола над другим. Такой вид толерантности важен для смешанных коллективов, в которых работают представительницы женского пола.

Возрастная толерантность выражается в отсутствии предвзятости к «недостаткам» человека, которые связывают с его возрастом. Интолерантность может выражаться, например, в пренебрежительном отношении к молодым специалистам, которые не имеют опыта и знаний с точки зрения старшего поколения. Или же она связана с убежденностью молодежи в неспособности «стариков» понимать молодежь.

Межклассовая толерантность – терпимое отношение к представителям разных имущественных слоев – богатых к бедным, бедных к богатым.

Интолерантность может выражаться в пренебрежительном отношении более состоятельных членов коллектива к менее состоятельным

Межнациональная толерантность – уважительное отношение к представителям различных наций, способность не переносить недостатки и негативные действия отдельных представителей национальности на других людей, относиться к любому человеку с позиции «презумпции национальной невиновности».

Крайними проявлениями межнациональной интолерантности является этноцентризм – дискриминация личности или целой группы на основе культурных или языковых характеристик. Как правило, он базируется на убеждении в «превосходстве» одних культур над другими. Агрессивный национализм выражается в убеждении, что одна нация превосходит в правах другую.

Расовая толерантность – отсутствие предубеждений к представителям другой расы. В своем крайнем проявлении расовая интолерантность представляет собой расизм – дискриминацию людей по расовому принципу.

Религиозная толерантность – признание догматических и культовых особенностей различных конфессий как представителями различных конфессиональных групп, так и неверующими. А также признание права верующих следовать своим религиозным убеждениям.

Возглавляет перечень видов толерантности, с нашей точки зрения, философско-психологическая толерантность, которая основывается на признании различий уровней сознания людей как объективной причины разнообразия их мировоззрений. Как известно, сознание отдельной личности формируется на основе ее уровня образования, жизненного опыта, системы ценностей, которые она признает и культивирует в своей жизни.

Таким образом, в коллективе необходимо воспитывать у всех членов экипажа не просто терпимости, но чувства толерантности как уважения к другой культуре, религии, национальности.

Воспитание толерантности представляется невозможным без осознания ценности человеческой личности, без уважения ее прав и свобод. Основой толерантности является признание и соблюдение общечеловеческих ценностей, которые представлены в современных религиозных и философских учениях.

МЕНЕДЖМЕНТ ЯКОСТІ ТЬЮТОРСТВА В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Артьоменко В. В., Берлінська Л. І., Зайцев А. С., Первак М. П. (Одеський національний медичний університет, м.Одеса, Україна)

Зміни у системі вищої медичної освіти України пов'язані з участю в створенні Європейського простору вищої освіти. Впровадження системи ECTS передбачає введення у вищому медичному навчальному закладі посад координаторів і консультантів (тьюторів). Необхідність тьюторства у симуляційному медичному навчанні потребує введення відповідних національних державних стандартів у Системі вищої медичної освіти за Законами України «Про вищу освіту» та «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». Впровадження Системи менеджменту якості тьюторства організації роботи на усіх етапах надання медичної освіти дає переваги у наданні медичної симуляційної освіти: всі процедури продумані та задокументовані, кожний тьютор знає та виконує свої обов'язки; у критичних ситуаціях тьютори готові знайти правильне рішення. Це дає змогу підвищити ефективність надання медичної освіти із залученням тьюторства. За результатами виконаних заходів медичного симуляційного навчання в Центрі в ОНМедУ, можна зробити основні висновки, що стосуються розвитку медичної освіти в ОНМедУ із залученням симуляційних методів навчання і тьюторства: завданнями сучасної вищої та післядипломної медичної освіти є створення умов для підготовки кваліфікованих спеціалістів-медиків, відпрацювання практичних навичок без ризику заподіяння шкоди пацієнту та розвиток здатності швидко приймати рішення і бездоганно виконувати більшість маніпуляцій та втручань; впровадження симуляційного методу медичного навчання являє собою нове спрямування в сучасній вітчизняній школі підготовки кваліфікованих медичних кадрів; організація навчання в Центрі повинна здійснюватися шляхом створення умов для самостійного виконання діагностичних та лікувальних маніпуляцій на тренажерах із застосуванням педагогічного колективу та тьюторства, і відбуватися у вигляді тренінгів в залежності від категорії осіб, тематики та цілей навчань. Отримані нами результати вказують на ефективність впровадження Системи менеджменту якості тьюторства під час інтегративного навчання в Центрі в ОНМедУ. Це дозволяє: підвищувати ефективність управління підрозділами медичного навчального закладу під часу надання медичних освітніх послуг згідно Закону України «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ», вимог до систем управління якістю за ДСТУ ISO 9000:2015 та ISO 9001:2015; використовувати переваги замкнутого циклу навчання в ОНМедУ із залученням тьюторства.

ОЦЕНКА СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ АСПЕКТОВ БУДУЩЕЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВЫПУСКНИКАМИ МЕДИЦИНСКОГО ВУЗА

Бажора Ю. И., Гончарук С. Ф., Гончарук Л. В. (*Одесский национальный медицинский университет, г.Одесса, Украина*)

Методом анонимного анкетирования (выборка гнездовая, репрезентативная по полу и возрасту) опрошено 176 студентов – выпускников медицинских факультетов ОНМедУ. Престижность профессии врача в обществе как высокую оценили 71,6%, как среднюю 26,1%, как низкую – 2,3% опрошенных. В качестве приоритетных факторов, определяющих престижность профессии в Украине, 37,4% назвали высокую социальную значимость, 25% – высокий доход, 14,8% – востребованность на рынке труда, 11,4% – интересную работу. Большинство опрошенных полагают, что благополучие врача больше зависит от знаний (36,5%) и умения общаться с больными (21,5%), тогда как 15,9% – от места работы, 10,2% – от умения преподать себя, 9,1% – от государства, и по 3,4% от непосредственного начальства и везения. Среди мотивов выбора специальности наиболее часто опрошенные отмечали: желание получить востребованную профессию – 16,8%; желание получать стабильный доход – 16,1%; желание приносить пользу людям – 16,1%; самореализация – 14,6%; стремление к независимости и самостоятельности – 13,6%. Реже встречались ответы: призвание – 8,9%; желание получить необходимые в жизни знания – 7,5%; желание родителей – 6,4%. В тоже время, большинство (51,1%) опрошенных хотели бы работать за рубежом. Большинство выпускников (73,9%) изъявили желание работать в частных медицинских учреждениях, тогда как в государственных лишь 26,1%. Работу в качестве практикующего врача предпочитают только 41,5%, тогда как 21,9% хотели бы заниматься научно-преподавательской деятельностью, 24,4% работать в органах государственного управления и местного самоуправления, а 12,2% в коммерческих немедицинских фирмах. Таким образом, выпускники-медики престижность будущей профессии оценивают высоко, отмечают высокую социальную значимость. Однако испытывают серьезное беспокойство в отношении перспектив предстоящей профессиональной деятельности в Украине. Приоритетность полученных за время учебы знаний в качестве фактора будущего профессионального благополучия отмечают только 36,5% выпускников, что свидетельствует о необходимости уделять больше внимания социально-гуманитарным вопросам в процессе обучения.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТА

Бикова С. В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)

Складність і багатогранність функціонування сучасного суспільства, як динамічного соціального організму, зростання його системних змін обумовлюють гостру потребу розвитку потенціалу емоційного інтелекту людини задля її ефективної соціальної адаптації та успішної самореалізації. Коли людина вміє розбиратися у своїх емоційних переживаннях, управляти своїм емоційним станом, їй значно легше розв'язувати складні життєві проблеми, міжособистісні конфлікти, спілкуватися з іншими людьми. Саме із емоційним інтелектом пов'язують успішність спілкування та успішність у професійній діяльності, емоційний інтелект розглядають, як фактор психологічної культури суспільства.

Аналіз наукових джерел свідчить про те, що проблема емоційного інтелекту почала привертати увагу дослідників в 90-х роках ХХ століття завдяки працям американських психологів Джека Майєра і Пітера Саловея, які вперше вжили термін «емоційний інтелект» та розпочали дослідницьку діяльність щодо його вивчення.

Феномен емоційного інтелекту є предметом вивчення І.Андрєєвої, так авторка визначає у своїх наукових роботах, що в юнацькому віці загальний рівень емоційного інтелекту у дівчат більш пов'язаний з когнітивними процесами осмислення та розуміння емоцій, а у юнаків – більше з якістю міжособистісних зав'язків.

Деніель Гоулман у своїх дослідженнях доводить, що чоловіки в цілому більш стримані в прояві симпатії, печалі і дистресу, а жінки – в проявах сексуальності, гніву, а також агресії.

У ряді робіт Гіту Орме, піднімалося питання, відмінностей прояву емоційного інтелекту у чоловіків та жінок. Так автором було зазначено, що внутрішньо особистісні показники (здатність відстоювати свої права, самоствердження), здібність справлятися зі стресом (контроль імпульсивності, стресостійкість), а також адаптованість (швидкість вирішення проблем тощо) більш виражені у чоловіків. Жінки ж виявляють вищий рівень за міжособистісними показниками емоційного інтелекту (рівень емоційності, побудова міжособистісних відносин, соціальна відповідальність).

В сучасній психологічній літературі емоційний інтелект визначається як здатність людини до усвідомлення, прийняття та управління емоційними станами і почуттями як власними, так і інших людей, що формуються протягом життя людини у спілкуванні та професійній діяльності. В структурі емоційного інтелекту виокремлюють два аспекти – внутрішньоособистісний і міжособистісний.

Перший характеризується такими компонентами, як самооцінка, усвідомлення власних почуттів, впевненість у собі, терпимість, самоконтроль, відповідальність, мотивація досягнень, оптимізм і гнучкість. Міжособистісний аспект включає емпатію, толерантність, комунікабельність, відкритість, діалогічність, антиципацію. Рівень емоційного інтелекту є важливим засобом успішної самореалізації особистості. Високий емоційний інтелект допомагає збалансувати емоції і розум, відчувати внутрішню свободу та відповідальність за себе, усвідомити власні потреби і мотиви поведінки, рівновагу, а також скорегувати стратегію власного життя. Низький емоційний інтелект призводить до поганого психічного стану і характеризується страхом, самотністю, нестабільністю, агресією, почуттям провини, депресією, фрустрацією.

Існує пряма залежність професійного становлення майбутнього фахівця від рівня розвитку емоційного інтелекту, яка проявляється в усвідомленні особистістю емоційних переживань, пов'язаних із процесом міжособистісної взаємодії, адже саме ця взаємодія буде впливати на подальшу професійну діяльність. Особливість впливу емоційного інтелекту на підготовку до професійної діяльності найвиразніше виявляються у когнітивній (уявлення про себе та про інших), емоційній (емоційне самопочуття), поведінковій (комунікативна поведінка) сферах студентського середовища. Одним із аспектів підготовки студентів є процес розвитку емоційного інтелекту як сукупності здатностей, знань, умінь і навичок, що дозволяють людині управляти власними емоціями й, аналізуючи ситуацію спілкування, створювати сприятливу емоційну атмосферу в процесі комунікації. Для реалізації різноманітних форм професійної діяльності велике значення має здатність особистості зберігати емоційну стійкість, яка в стресових ситуаціях дозволяє адекватно регулювати поведінку людини. В процесі підготовки студентів до професійної діяльності цінність емоційного інтелекту полягає в тому, щоб розвинути у них такі якості, як самомотивація, здатність використовувати емоції задля підвищення ефективності праці та зменшення ризику професійного вигорання, котре призводить до емоційного виснаження, втрати інтересу та бажання працювати, редукції особистих досягнень.

ДО ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ МОЛОДШИХ КУРСІВ

Бикова С. В., Каминская Н. А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Система вищої освіти є безпосередньою ланкою до розвитку індивідуальності особистості. В період навчання у вищому навчальному закладі студент робить крок до самопізнання, адекватної оцінки своїх можливостей і життєвих уподобань. Майбутній фахівець повинен бути налаштований на процес формування знань, умінь і навичок, необхідних для повноцінної самореалізації в трудовій і суспільній діяльності, формування моральних якостей особистості. До речі не кожен студент-першокурсник здатен швидко і без особливих психологічних травм адаптуватися до нової соціальної ситуації, свого нового статусу, нових соціальних вимог.

Складність і багатогранність функціонування сучасного суспільства, як динамічного соціального організму, зростання його системних змін обумовлюють гостру потребу розвитку потенціалу соціальної адаптивності людини задля її ефективної соціальної адаптації та успішної самореалізації.

Вступ до вищого навчального закладу і перші місяці навчання в ньому пов'язані у студентів-першокурсників з труднощами, що виникають при переході на нові умови навчання. Відбувається різка ломка багаторічного звичного робочого (шкільного) стереотипу, результати якої можуть зумовити порівняно низьку успішність, труднощі в спілкуванні, знижується рівень навчальної мотивації. Все це має свій прояв не тільки на самопочутті студента-першокурсника але і на якості засвоєння ним знань, а також взаєминах з однолітками, батьками та викладачами, на його поведінці, вчинках та особистісному стані в цілому. Аналіз наукової літератури з означеної проблеми дозволив розглянути різні підходи до вивчення питання адаптації як вітчизняних, так і зарубіжних вчених.

Так, українськими вченими представлена адаптація як основна якісна стабільність цілісного та в той самий час суперечливого життєвого процесу. Степанова С. І. відокремлює внутрішній та зовнішній аспекти адаптації. В свою чергу А. Б. Георгієвський запропонував власне визначення цього феномену, а саме, він розуміє адаптацію як особливу форму відображення системами впливу зовнішньої та внутрішньої середи, яка полягає в тенденції до встановлення з ними динамічної рівноваги.

Соціальну адаптацію студентів в вузі можливо поділити на: професійну адаптацію (пристосування до характеру, змісту, умовам і організації

навчального процесу, формування навичок самостійності в навчальній і науковій роботі) та соціально-психологічну адаптацію (пристосування особистості до групи, взаємовідносин в ній, формування власного стиля поведінки).

Різні аспекти проблеми адаптації були предметом вивчення і зарубіжних вчених так Ф. Александер, Т.Френч) презентували погляд на мотив діяльності індивіда як такий, що виникає й розвивається через порушення рівноваги між організмом та середовищем як прагнення її відновити. Отже, потреба відновлювати рівновагу із середовищем, що її відчуває організм, розглядалась як основний рушій адаптивної поведінки.

К. К. Платонов вважав, що психологічна адаптивність – це процес реалізації здібностей організму регулювати свої параметри таким чином, щоб утримати їх в границях функціонального оптимуму. Було виділено три аспекти адаптивності: психічна адаптивність, соціально - психічна адаптивність, психофізіологічна адаптивність.

Адаптивність займає значне місце в практиці соціально-педагогічної і психологічної роботи. Саме тому сутність адаптивних процесів, їх механізмів – необхідна умова розвитку особистості. Серед найважливіших психологічних факторів соціальної адаптації визначають активність, здатність до рефлексії, товариськість, самоприйняття, емоційний комфорт, задоволеність спілкуванням, прагнення до самозмін. Водночас високий рівень тривожності, депресія, слабка воля, напруженість, безініціативність, незадоволеність не сприяють соціальній адаптації першокурсника у вищому навчальному закладі.

Виникнення адаптаційного стресу є безумовним супровідником адаптації студентів першокурсників, що виступає психотравмуючим фактором для психічного здоров'я. Однак ефективне подолання адаптаційного стресу надає можливість для збереження та забезпечення психічного здоров'я студентської молоді, росту і розвитку особистості. Сенс навчання у вищому навчальному закладі полягає у тому, щоб зробити цей процес більш безпечними та плідним для студентів, використовуючи різні методи (тренінги, бесіди, кураторські години, індивідуальні програми психологічного супроводу студентів іноземців тощо) що спрямовані на збільшення особистісного адаптаційного потенціалу, зміцнення психічного здоров'я та підвищення стресостійкості особистості студентів.

ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕНЬ ПРО ЗРАДНИЦТВО В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Богач О. В. (Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна)

З проблемою зрадництва стикаються люди різного віку в різних ситуаціях, оскільки воно має тісний зв'язок з такими важливими складовими повноцінного життя, як любов, дружба, довіра, повага тощо. Особливо гостро ця проблема постає уперіод юності, коли від уміння особистості вибудовувати дружні відносини з іншими людьми, певною мірою, залежить якість її психічного розвитку.

Існуючі поняття «зрада» й «зрадництво» є близькими, але не тотожними. У зарубіжній та вітчизняній психології поняття «зрада» використовується при розгляді подружніх відносин і містить у собі контекст сексуальних стосунків. Поняття ж «зрадництво» більш широке, під ним розуміється умисне нехтування цінностями іншої людини, які можуть мати найрізноманітніший характер. Спільними ознаками цих двох понять є втрата людиною довіри до того, хто зрадив, переживання образи, відчуття душевного болю. Наявність або відсутність зрадництва в системі міжособистісних відносин визначає якість близькості партнерів, інтимності їх стосунків.

Врахування особливостей вікового розвитку юнаків дозволяє виділити серед визначальних характеристик внутрішнього світу особистості свободу, ініціативу, любов і дружбу[1]. Якісних перетворень у період юності зазнає моральна самосвідомість, що впливає на можливість особистості усвідомлювати об'єктивну необхідність і особистісний смисл моральних вимог, створювати систему власних моральних настанов і на її основі обирати доцільні форми своєї поведінки в різних життєвих ситуаціях. За визначенням І. Кона, цей віковий період є сприятливим для формування моральних настанов світоглядного рівня, що виступають як певне завершення вироблених особистістю моральних установок, свого роду підсумком загального осмислення виробленої моральної позиції і разом з тим комплексом орієнтирів, що намічають лінію подальшого життя. Ці уявлення сприяють закріпленню цінностей юнаків, що здобуті індивідуальною моральною свідомістю у процесі її становлення, актуалізують особистісні форми прояву моральних вимог (обов'язок, совість, відповідальність, честь, гідність), співвідносять їх з загальнолюдськими моральними нормами, які виражають належні вимоги стосовно обраного способу життя [2, с. 210].

Провідна роль у формуванні світогляду юнаків належить ідеалам, які в цей період також зазнають трансформацій, стають більш узагальненими та уособлюються не в образі конкретної особи, як це було в підлітковому віці, а у вигляді певної системи вимог до особистісних якостей людини [3, с. 42 – 56].

Можливість особистості зраджувати іншу, особливості сприйняття зрадництва, безпосередньо, залежать від системи її ціннісних орієнтирів. Тому ставлення до зрадництва може у людей різного віку суттєво відрізнятися – від негативного до цілковито нейтрального.

З метою визначення розбіжностей у якісних характеристиках поняття «зрадництва», нами було проведено анкетування. У дослідженні взяли участь 93 студенти економічних спеціальностей, першого курсу, денної форми навчання Одеського національного економічного університету. Середній вік досліджуваних – 17,4 роки.

Завдяки контент-аналізу відповідей респондентів, які було отримано на питання «Як Ви розумієте поняття «зрадництва»?», виявлено ряд відмінностей. Усі відповіді було умовно розподілено на групи за наявністю поширених в них змістовних елементів. Серед найбільш поширених є наступні:

- визначення зрадництва як терміну (поняття «зрадництва» сприймалося студентами як особистісно нейтральне та близьке до словникового тлумачення);
- визначення зрадництва через негативні якості особи зрадника («нечесний», «підлий», «неправий», «жорстокий», «егоїстичний», «брехливий» тощо);
- визначення зрадництва через власні негативні емоції, які відчуває юнак стосовно особи зрадника («ненавиджу», «зневажаю», «пусте місце для мене» тощо);
- визначення зрадництва через власні негативно-агресивні висловлювання досліджуваних стосовно сприйняття особизрадника (ознаки бажання заподіяти лиха зраднику, покарати його);
- визначення зрадництва містить необхідність прощення зрадника або спроби зрозуміти мотиви його поведінки;
- наявність у визначеннях емоційно нейтрального ставлення до зрадництва («це завжди є в житті», «від мене це не залежить», «зрада – не кінець» тощо).

Аналіз отриманих відповідей засвідчує, що у більшості частини юнаків розуміння зрадництва ґрунтується на власному негативному ставленні до цього явища (76%). Особливістю таких визначень є сприйняття поняття через суб'єктивні відчуття (того, хто сприймає, ставиться до зрадництва).

Респонденти найчастіше висловлювали власні думки та почуття, своє особистеставлення до зрадництва, як до негативного феномену.

Визначення зрадництва через негативні якості зрадника містить 68% відповідей опитаних. Акцент зроблено на особистісних рисах, які сприяють зрадам. Серед них є як суто соціальні оцінки такі злослів'я в адресу зрадників.

Студентській аудиторії також властиве визначення зрадництва, де акумулюються трансформації власної агресії (20%). У подібних тлумаченнях відбито суб'єктивне бажання покарати зрадника, помститися йому за пережиті негативні емоції.

Передостаннє місце посіло визначення зрадництва юнаками, яке близьке дотермінологічного тлумачення (12%). Особливістю таких висловлювань є чітке розуміння респондентами смислового навантаження поняття «зрадництво» як негативного та власнаемоційно нейтральна позиція відносно нього. Отже, у даної категорії студентів відбулася суб'єктивна трансформація, внутрішній «переклад» об'єктивного значення поняття «зрадництво» в сферу особистісних смислів.

Найменша кількість відповідей містить нейтральне ставлення респондентів до зрадництва (8%) та необхідність прощення зрадника, намагання зрозуміти мотиви його поведінки (8%). Сумарний показник оброблених відповідей не дорівнює 100%.

Таким чином, із аналізу відповідей юнаків стає зрозуміло, що «зрадництво» як поняття, в першу чергу, сприймається як негативне явище в житті людини, основними компонентом якого є переживання зрадженого та оцінки поведінки зрадника. Якісний та кількісний аналіз відповідей дозволяє констатувати, що існують і певні відмінності у визначеннях досліджуваними поняття «зрадництво», які ґрунтуються на власних думках та почуттях різної модальності, що обумовлено системою ціннісно-смислових орієнтирів особистості.

Література

1. Савчин М. В. Вікова психологія / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К.: Академвидав, – 2006. 360 с.
2. Кон И. С. Психология ранней юности : кн. для учителя / И. С. Кон. – М. : Просвещение, 1989. – 255 с.
3. Лапенко М. И. Формирование готовности ученика основной школы к обучению в старшей школе / М. И. Лапенко, В. Г. Моисеев // Практ. психология та соц. робота. – 2005. – № 6. – С. 42 – 56.

ПРО ГУМАНІТАРНУ МОТИВАЦІЮ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТУРНИХ ТА ХУДОЖНІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Бредньова В. П. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна), **Смичковська О. М.** (Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, м.Одеса, Україна)

На сучасному етапі розвитку суспільства суттєве значення має інтеграція природничо-наукового та гуманітарного знання, особливо у сфері освіти та виховання молоді. У цьому сенсі існуюча інформаційна епоха досить наочно демонструє необхідність посилення гуманітарної складової у викладанні дисциплін у вищих навчальних закладах – доказом є в тому числі той факт, що у багатьох технічних університетах вже готують журналістів, дизайнерів та навіть спеціалістів із зв'язку з суспільством

В Одеській державній академії будівництва та архітектури для студентів-першокурсників архітектурних спеціальностей в 2016-2017 навчальному р. у першому семестрі викладалась дисципліна "Мистецтво шрифту" - це графічна дисципліна, яка вивчає основи шрифтової графіки та методику виконання креслення шрифту та шрифтових композицій. Знайомство з мистецтвом шрифту – важливий етап у змісті архітектурної освіти, крім цього, протягом лекційних, практичних занять та самостійної роботи в аудиторії один з авторів цієї роботи проводила моніторинг, а надалі - гуманітарний аналіз впливу такої теорії на формування у студентів загальнокультурних та соціальних компетенцій, розвиток та удосконалення вмінь самостійної творчої роботи, зокрема у виконанні пошукового інтелектуального завдання з шрифтової композиції.

У Південноукраїнському національному педагогічному університеті ім. К.Д.Ушинського при викладанні циклу дисциплін «Основи образотворчого мистецтва: малюнок, живопис, композиція» для студентів 1го-2го курсів художніх спеціальностей значна увага приділяється вихованню самоідентифікації особистості та формуванню моральних цінностей майбутніх фахівців.

Необхідно наприкінці підкреслити, що процес навчання повинен опиратися на безпосередню зацікавленість студентів, а викладач при цьому відіграє роль орієнтира та куратора, що створює психологічний комфорт і забезпечує свободу вибору студентам. В такий спосіб ці умови сприяють мотивованому навчанню з гуманітарним нахилом у будь-якій дисципліні, в тому числі і в технічних вишах. В основі процесу підготовки фахівця, на наш погляд, повинен знаходитись принцип першочергового набуття у студентів власного досвіду, що дозволить йому бути конкурентоспроможним на ринку праці.

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ТРЕБОВАНИЯ К ИНСТИТУТУ КУРАТОРСТВА В ВУЗах

Бычек Л. В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Целью сегодняшнего современного образования является подготовка специалистов высшего уровня к профессиональной деятельности и к жизни в обществе. Для этого необходимо руководствоваться принципами, которые лежат в основе социального, нравственного воспитания студентов. Сегодня большому количеству студентов высших учебных заведений страны известны такие слова как "куратор" и "кураторство".

Роль кураторства и его актуальность в последнее время постоянно возрастает. В своей работе кураторы сталкиваются с большим количеством объективных и субъективных трудностей. Их работа основывается на принципах человеческих ценностей, созданию организованного и сплоченного коллектива в группе, ведет работу по формированию актива группы и построению отношений со студентами.

Несомненно кураторство необходимо для подготовки выпускников школ к обучению в ВУЗе. И конечно же сформированная система кураторства нуждается в реформировании. – Необходимо разработать четкие критерии отбора кандидатов - будущих преподавателей кураторов. Преподаватель претендуя на звание куратора студенческой группы должен обладать навыками социальной работы. – Куратор отвечает за многие показатели группы, в том числе за успеваемость, поэтому нужно четко соизмерять возможности кураторов с их ответственностью: за что должен отвечать, а на что не способен повлиять в той или иной ситуации куратор. – Куратор в первую очередь это представитель своей студенческой группы перед администрацией ВУЗа, поэтому он должен ориентироваться на защиту прав и интересов студентов своей группы, и на их профессиональную и социальную адаптацию. Совместно с руководством ВУЗа куратор контролирует посещаемость занятий, информирует руководство ВУЗа об учебных делах в группе, о запросах, нуждах, об успехах и достижениях.

Куратор не просто преподаватель – он является наставником, доверенным лицом для студентов, что увеличивает к нему доверие среди студентов и повышает его авторитет. Он объединяет педагогов всех уровней и воспитанников, он является связующим звеном между администрацией ВУЗа и студенческой группой. Между ВУЗом и семьей студента, между преподавательским коллективом и студентом.

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Глушкова Н. М. (Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна)

Питання гуманітаризації педагогічного процесу у вищій школі здається на сьогоднішній день досить актуальним. Особливо це стосується негуманітарних навчальних закладів, де останнім часом спостерігається скорочення кількості та обсягу викладання суспільно-гуманітарних дисциплін. У цьому контексті впровадження в навчальні плани дисциплін «Психологія», «Основи педагогіки та психології», «Конфліктологія», «Етика ділового спілкування», «Психологія управління», «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» є важливою складовою підготовки фахівців не тільки до професійної, а й до успішної управлінської діяльності.

Викладання зазначених дисциплін передбачає ознайомлення майбутніх фахівців з психологічними засадами управління виробничим колективом, засобами оптимізації соціально-психологічного клімату у колективі, запобігання конфліктів та екстремальних ситуацій. Особлива увага приділяється психологічним аспектам успішного керівництва трудовими відносинами, психологічним особливостям керівництва і лідерства, методам і стилям керівництва, гендерним відмінностям та їх урахуванню у виробничих стосунках.

Вивчення дисциплін психологічного спрямування має супроводжуватись максимальним наближенням до реальних виробничих ситуацій. З цією метою бажано включати елементи психологічних спостережень, анкетувань, опитувань в плани виробничої практики студентів, що сприятиме їх активній самостійній роботі, зокрема таким її видам як обробка результатів спостережень, опрацювання інформаційних джерел, реферування, підготовка доповідей, тестування, вирішення проблем та творчих завдань. Крім того, у студентів з'являється можливість використовувати результати власних психологічних досліджень при виконанні індивідуальних завдань, передбачених планами вивчення кожної дисципліни.

Для максимального засвоєння студентами обсягу психологічних знань та вмінь, окресленого навчальною програмою, на семінарських заняттях передбачено обов'язкове виконання практичних завдань, участь у тренінгах і професійних психологічних практикумах, виконання психологічних вправ на

розвиток індивідуальних рис особистості, розпізнавання типів темпераменту, рис характеру та емоційних станів людей у конфліктних ситуаціях.

Для магістрантів передбачені такі форми завдань як психологічний аналіз виробничих ситуацій, відбір претендентів на вакантну посаду, характеристика колективу як цілісної системи міжособистісних стосунків. Особлива увага приділяється тренінгам: тренінг лідерства, тренінг протидії професійному стресу, тренінг вирішення конфліктних ситуацій. Майбутні фахівці і керівники виробництва складають і аналізують професіограми, виконують соціометричні дослідження міжособистісних відносин у групі, інтерпретацію результатів цих досліджень, визначають соціометричний статус. Це сприяє формуванню у студентів навичок психологічної діагностики та самодіагностики, лідерських якостей, самостійного дослідження проблем психології трудових відносин.

Оскільки професійна діяльність майбутніх фахівців, зокрема в галузі екології, природоохоронної діяльності, належить не тільки до сфери «людина-природа», а й «людина-людина», важливу роль в їх професійному становленні посідає вміння взаємодії з людьми, вміння спілкуватися, особливо це необхідно для менеджерів середньої ланки і, звичайно, керівників виробництва. А для успішного управління трудовим колективом велике значення має стиль керівництва, який залежить не тільки від індивідуально-психологічних характеристик керівника (темпераменту, характеру, здібностей), і не тільки від професійних знань, а також від його психолого-педагогічної підготовки, професійної етики, знання етики ділового спілкування, здатності до адекватної самооцінки, рефлексії, емпатії.

Для успішного управління виробничим колективом, крім правильно обраного стилю керівництва, необхідно володіти також комплексом особистісних якостей і рис, який складається з кількох компонентів: психофізіологічні якості (міцне фізичне і психічне здоров'я, лідерські та вольові якості, стресостійкість та ін.); інтелектуальні якості (аналітичність та гнучкість мислення, здатність до самоаналізу, толерантність, психолого-педагогічні знання); морально-етичні якості (чесність, порядність, тактовність, ввічливість, справедливість); професійні якості (глибокі знання в галузі свого фаху, знання і використання новітніх науково-практичних досягнень, вміння приймати нестандартні управлінські рішення та ін.); соціальні якості (додержання принципів соціальної справедливості, вміння попереджувати і розв'язувати конфліктні ситуації, вміння брати на себе відповідальність та ін.).

Таким чином, ми бачимо, що фахівець з вищою освітою має бути обізнаним не тільки в галузі своєї спеціальності. Зробити професійну кар'єру, стати успішним керівником виробництва неможливо без психологічних знань.

КРАЇНОЗНАВСТВО ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Глушкова Н. М. (*Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна*)

Комунікативна спрямованість вивчення української мови іноземними студентами передбачає органічне поєднання мовного, професійного та культурного аспектів. Адже знання культурних особливостей народу – носія мови, є не менш важливою умовою вивчення цієї мови, ніж знання граматичних правил. Організація навчального процесу засвоєння мови шляхом ознайомлення із культурними традиціями, реаліями, побутом країни перебування, тобто лінгвокраїнознавство, є засобом і умовою становлення комунікативної компетенції іноземних студентів у повсякденно-побутовому, соціально-культурному і, нарешті, професійному спілкуванні.

Для іноземних студентів екологічного університету важливим країнознавчим матеріалом є природоохоронна тематика, краса і багатство природи України, раціональне природокористування, природні особливості міста Одеси та південного регіону в цілому.

На першому етапі навчання зацікавленість студентів викликають наші побутові та кулінарні традиції: правила та особливості проживання в гуртожитку, відвідування їдальні з незвичними назвами страв (борщ, вареники, галушки, млинці, кисіль і т. ін.). В цьому зв'язку варто звернутись до порівняльного лінгвокраїнознавства, тобто з допомогою студентів провести зіставлення явищ і назв української мови з аналогічними назвами їх рідної мови. До речі, саме кулінарна тема заохочує студентів до активної комунікативної діяльності: вони жваво пригадують національні страви, розповідають про традиції приготування в своїй родині, одночасно порівнюють їх назви з українськими. Тобто, порівняльне лінгвокраїнознавство надає можливості спиратися на рідну для студентів культуру в процесі комунікативного навчання і оволодіння українською мовою.

З метою полегшення адаптації іноземних студентів та задоволення їх соціально-побутових потреб, для використання в навчальному процесі відбирається інформація про традиції, правила вербальної і невербальної поведінки носіїв мови, мовні стереотипи, форми мовного етикету. Вже на перших заняттях цікаво зупинитись на різноманітних етикетних формах привітання, прощання, вибачення, подяки, а саме пояснити доречність

використання в залежності від мовної ситуації форм привітання «доброго дня» і «привіт», або прощання «до побачення» і «до зустрічі» і т. ін.

Багата та різноманітна фразеологія української мови також може бути цікавим лінгвокраїнознавчим матеріалом. Усталені в мові вислови, прислів'я й приказки, жартівливі вирази, крилаті слова несуть стислу і влучну інформацію про національні традиції, звичаї, менталітет народу. Стійкі мовні вислови *бити байдики; піднести гарбуза; брехнею світ пройдеши, та назад не вернешся; чесне діло роби сміло* та багато інших відображають національно-культурну семантику нашої мови, викликають зацікавлення у іноземців. А в контексті порівняльного лінгвокраїнознавства з'являється можливість активізувати комунікативну діяльність студентів, шляхом пошуку еквівалентних за значенням виразів в їх рідній мові.

Активізації комунікативної діяльності студентів-іноземців, формуванню їх мовленнєвих навичок сприяє робота над усним монологічним висловлюванням країнознавчої тематики. Першою в цьому зв'язку має бути тема «Одеса – місто, в якому я живу і навчаюсь», адже краєзнавство – невід'ємна складова країнознавства. З метою порівняльного лінгвокраїнознавчого аналізу паралельно можна запропонувати підготовку теми «Моє рідне місто». Наступним кроком буде робота над темою монологічного висловлювання «Київ – столиця України», а для порівняння – «Столиця моєї країни». І третій рівень цієї роботи – опрацювання теми «Природа України» – «Природа моєї країни». Саме така робота дозволяє не тільки ознайомитись з країною перебування та навчання, а й розповісти про свою країну, її історію і сучасність. Це також надає можливості порівняти природні умови, екологічні проблеми двох країн, використовуючи професійну лексику, термінологію свого фаху.

Формування країнознавчої компетенції іноземних студентів відбувається, звичайно, не тільки під час занять, а й в поза аудиторній роботі. В наших умовах доречні та ефективні такі її форми, як екскурсії до краєзнавчого музею, археологічного та художнього музеїв, де студенти-іноземці мають можливість наочно ознайомитись з історією та багатою художньою культурою нашого міста, нашого краю. Поглибленню лінгвокраїнознавчої компетентності іноземних студентів сприяє також відвідування театрів Одеси, зокрема Українського музично-драматичного театру ім. В. Василька, вистави якого дуже колоритно та емоційно відображають нашу історію і сучасність.

Таким чином, саме країнознавча складова навчального процесу надає можливості на емоційному рівні занурюватися в мовне середовище, що сприяє формуванню комунікативних вмінь, мовних і мовленнєвих навичок в різних сферах спілкування, в тому числі в професійній сфері.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Гончарук В. В., Павлюк О. В. (Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)

Постановка проблеми. У вітчизняній та зарубіжній соціології та психології поняття „здоровий спосіб життя” набуло широкого вжитку. Образ життя прийнято розглядати як одну з найважливіших біосоціальних категорій, в якій поєднуються уявлення про певний вид життєдіяльності людини: навчання або трудова діяльність, побут; використання вільного часу, задоволення матеріальних і духовних потреб, участь у суспільному житті, норми та правила поведінки. Здоровий спосіб проявляється через світоглядну позицію, поведінку та діяльність.

Однак, на жаль, орієнтація на здоровий спосіб життя не набула якості цінностей, що розділяються особистістю і виступають у ролі мети життя й основних способів досягнення цієї мети; здоровий спосіб життя не «опредмечений у речах, зв'язках, стосунках; потребах, цінностях людини».

З огляду на те, що функції ціннісних орієнтацій полягають у формуванні системи визначених установок людини, що регулюють її поведінку в різних ситуаціях, доводиться констатувати відсутність у пересічній особистості внутрішньої установки на ведення здорового стилю життя. Це підтверджують численні дослідження ціннісних орієнтацій студентів, які дають підстави стверджувати, що здоров'я займає серед них провідне місце.

Однак не зважаючи на це, знання про зміст здорового образу життя, значущість його компонентів не набули реального втілення на рівні повсякденного буття.

Мета статті - визначити на рівні теоретичних узагальнень можливі причини втрати студентською молоддю мотивації до систематичних занять фізичною культурою та спортом, а також визначити напрямок докладання зусиль щодо подолання цих негативних тенденцій.

Результати досліджень. Як відомо, ті потреби, які співвідносяться з домінуючими цінностями, - пріоритетні, задовольняються в першу чергу. Піклування про власне здоров'я такою домінуючою цінністю ще не стало; потреба бути здоровим особистістю усвідомлена але вольовими зусиллями та конкретними діями не підкріплена. Необхідно сформулювати і зробити ефективно працюючим наступний ланцюжок: інтерес - мотив - звичка - ціннісна орієнтація – установка.

На думку науковців, інтерес до занять фізичною культурою та спортом можна сформувати шляхом залучення до різних видів фізкультурно-спортивної діяльності, при органічній єдності навчального і виховного процесів, з використанням можливостей навчальних закладів та поза навчальних спортивних установ. Важливо знати мотиви, які заохочують до занять. Типовими мотивами на початку занять є прагнення зміцнити здоров'я, покращити фізичну підготовленість, самопочуття, зниження маси тіла. Згодом у тих, хто займається вже тривалий час мотивація змінюється: це задоволення від програми занять, організації і методики їх проведення, тип активності, соціальні фактори.

Зважаючи на існуючий розрив між «необхідним» і «реальним» головним завданням сьогодення є змінити негативні тенденції в мотивації поведінки особистості щодо збереження власного здоров'я, культивування та зміцнення мотивів, що заохочують до занять фізичною культурою та спортом. Очевидно слід шукати інші, співзвучні сучасному етапу розвитку суспільства шляхи та механізми формування важливих ціннісних орієнтацій, серед яких одне з провідних місць займає установка на ведення здорового способу життя. З цією метою необхідно «конструювати» відповідні ситуації широко впроваджувати їх в практику повсякденного життя. Досягти цього можна використовуючи можливості сучасних комунікативних засобів, в першу чергу засобів масової інформації та інформатизації, створивши ефективно діючу систему зовнішніх заохочень яка сприятиме формуванню внутрішньої мотивації.

Узагальнення та аналіз результатів численних досліджень дають підстави вважати, що основними напрямками роботи щодо формування потреби фізичного удосконалення у вузівській молоді є: наслідування; ознайомлення студентів з діяльністю власного організму; висвітлення ролі фізкультурно-спортивної роботи з провідною діяльністю студентів. Важливу роль відіграють також заходи щодо пропаганди здорового образу життя: бесіди, доповіді, диспути, зустрічі, науково-практичні конференції. Завдяки їм формується впевненість у необхідності впровадження фізичної культури у повсякденне життя, збільшення обсягу фізичної активності за рахунок самостійних занять. На думку ряду дослідників виховання стійкої потреби в самостійних заняттях фізичними вправами є один із основних напрямків удосконалення системи фізичного виховання студентської молоді.

Сьогодні, на думку експертів, фахівців з різних областей наукового знання, визначальними рисами розвитку цивілізації стали процеси інформатизації та глобалізації. Майбутнє людства будуть визначати глобальні інформаційно-комп'ютерні мережі. Слід враховувати факт злиття біо- і техноінформації в

єдину нову силу, яка домінує зараз на планеті. Саме тому проблема формування нової етики ставлення до життя, пошук системо утворюючих факторів формування культури здоров'я особистості, гармонії тілесного і духовного набуває особливої актуальності на фоні втрати існуючою системою рухів, видів фізичної підготовки та спорту змістовної цінності та мотивуючої ролі.

На теперішній час у сфері фізичної культури та спорту інформаційні технології знайшли впровадження у вигляді електронних облікових документів; підручників та посібників; контролюючих тестових програм; експертних систем; експрес-систем функціональної діагностики, оздоровчих практикумів. З урахуванням темпів розвитку новітніх технологій зовсім не важко спрогнозувати в недалекому майбутньому об'єднання цих окремих елементів в єдину інформаційно-освітню систему. Більш важливим є спрогнозувати і направити її інформаційно-комунікативне наповнення.

Змістовну сутність принципу інформативної насиченості (наповненості подіями) також можна розкрити виходячи з тих змін в розвитку людського суспільства, що вже відбулися та відбуваються. Через сучасні засоби комунікації людина отримує безліч інформації. Це прояв глобалізації та інформатизації суспільного життя про які вже згадували, це технологічні тенденції які визначають рівень та якість нашого життя.

Певною мірою змістовно та організаційно фізичне виховання залишилось на рівні XVIII сторіччя. Для того щоб з'явився інтерес до занять фізичними вправами вони повинні для початку щонайменше бути цікавими. Якщо вже дорослі об'єднуються для проведення дозвілля в так званому «автоквесті», то для дітей тим більше треба створювати такі види та форми тренувань, які вимагали б від учасників кмітливості, сміливості, прояву ініціативи, уміння користуватись сучасними технічними засобами отримання та передачі інформації, прояву рівня розвитку рухових якостей та функціональної готовності.

Висновки.

Ефективне формування культури рухової діяльності людини, культури життя, здорового спортивного стилю життя можливе лише при умові відповідного інформаційного забезпечення.

Доцільно внести зміни до змісту та організаційних форм фізичного виховання учнівської молоді. Саме завдяки цьому ми зможемо добитися необхідних змін в психології формування нових цінностей і установок суспільства. У подальшому можлива розробка теоретичного обґрунтування використання у навчально-тренувальному процесі принципів особистої зацікавленості та інформаційного насичення.

РОЛЬ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Горб-Гаврильченко І. В. (ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м.Дніпро, Україна)

У зв'язку швидким розвитком техніки і програмного забезпечення зросли і вимоги до викладання медичних дисциплін. При цьому обов'язковим є дотримання основоположних принципів навчального процесу: різноманітність форм навчання, нерозривність теорії і практики.

Сучасній медицині необхідні фахівці з адекватною, для сучасного рівня розвитку науки, професійною підготовкою, які вміють вирішувати як традиційні завдання, так і завдання, що передбачають вихід з нестандартних ситуацій проблемного характеру. Випускнику медичного вузу повинна бути притаманна професійна компетентність. Професійну компетентність можна визначити як цільову систему знань, умінь, навичок, професійно значущих якостей особистості, що забезпечують можливість виконання професійних завдань різного рівня. На основі професійної компетенції формується компетентнісний підхід в освіті, який акцентує увагу на результаті освіти, причому в якості результату розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти в різних проблемних ситуаціях. Підготовка студентів передбачає не тільки навчання спеціальності шляхом формування основної бази знань на безособових і формальних принципах, але і підготовку висококваліфікованих фахівців, що володіють навичками самоаналізу і самовдосконалення, здатних самостійно і компетентно вирішувати професійні завдання, формувати власний погляд на проблему та шляхи її вирішення. У цих умовах основною тенденцією стає зміна функцій викладача від інформуючої до управлінсько-творчої, тобто контролюючої, коригувальної та розвиваючої. Однією з найважливіших завдань в рамках модернізації освіти є підвищення компетентності студентів через підвищення компетентності педагога. Професійна компетентність викладача полягає в компетентнісному підході до розвитку творчих здібностей студентів, формуванням загальнолюдських цінностей. Для цього сам викладач повинен бути наділений організаційними здібностями, бути творчим фахівцем, мати високі психолого-педагогічні та професійні якості, розвивати і вміти використовувати творчий потенціал в роботі. Уміння пояснювати розглядається як одне з найважливіших якостей викладача. Але разом з тим існує ряд особливостей, які студенти відзначають як бажані для особистості педагога-медика: вміння спілкуватися, вміння зацікавити, почуття гумору, ерудованість, терпіння. Слід зазначити, що іноді значення особистих якостей набагато важливіше знання предмета.

На кафедрі терапевтичної стоматології використовуються традиційні і сучасні методи викладання з залученням мультимедійних технологій, алгоритмів обстеження, діагностики та лікування, які можуть служити інструментом підвищення якості професійної діяльності викладача і студента. Лекційний курс є однією з провідних організаційних форм навчання на основі використання новітньої наукової та навчальної інформації. Застосування мультимедійного супроводу лекцій істотно підвищує наочність лекційного матеріалу. Теоретична частина заняття - це позааудиторна самопідготовка студентів на основі лекцій, підручників і методичних посібників для самостійної роботи. При організації освітнього процесу в руслі ідей модернізації професійної підготовки лікаря необхідною умовою виступають домінування дослідницьких методів навчання, організація творчої діяльності, спрямованої на оригінальне мислення і нестандартне рішення професійних задач. Реалізація такої моделі освіти на кафедрі здійснюється шляхом використання технологій активного навчання: вирішення типових і проблемних ситуаційних завдань, проведення «ділових» і «рольових» ігор, використання кейс-технологій та ін. Викладач, що проводить практичні заняття в клініці, має на меті поглибити і закріпити знання студентів, отримані ними на лекції і в процесі самостійної роботи, перевірити якість знань, допомогти розібратися в найбільш складних питаннях, виробити вміння правильно застосовувати теоретичні положення в практиці майбутньої професійної діяльності. Особлива увага приділяється клінічному розбору хворих. Під час проведення заняття, в процесі спілкування з пацієнтом викладачі демонструють не тільки людські якості та особистісні властивості педагога, але також особистісні характеристики лікаря. Відповідно педагоги виступають в якості еталонів, зразків, орієнтирів, які задають майбутній вигляд особистості професіонала. Адже спочатку, на ранніх етапах навчання, починаючи взаємодію з хворими, майбутні лікарі часто несвідомо, за механізмом наслідування, копіюють стиль поведінки тих лікарів-викладачів, яких особливо поважають, на чію думку орієнтуються, переймаючи у них манеру спілкування з хворими, особливості невербальної поведінки (жести, мімічні реакції, пози, манеру сидіти, розмовляючи з хворим, та ін.), інтонації, запозичують з їх словника ключові фрази (першу фразу, з якої починається контакт з пацієнтом, останню фразу з заключними узагальнюючими формулюваннями).

В ході практичних занять студенти під керівництвом викладачів мобілізують мислення, увагу, волю; закріплюють, вдосконалюють і отримують нові знання, навички, вміння, приводять їх у систему, практично освоюють свою майбутню професію.

МОТИВАЦИЯ УЧАСТИЯ СТУДЕНТОВ В ОБЩЕСТВЕННОЙ И КУЛЬТУРНО-МАССОВОЙ ЖИЗНИ АКАДЕМИИ

Дмитриева Н. В., Попов О. А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Студенческая жизнь это и процесс овладения знаниями и профессиональными навыками, и важный этап развития и становления личности человека. Важную роль в этом играет и организация досуга студентов.

Однако, несмотря на всестороннюю помощь, в организации и проведении культурно-массовых мероприятий, оказываемую администрацией академии, органом студенческого самоуправления, профкомом студентов нерешенной остается проблема современного студенчества – пассивность.

Не вызывает сомнения тот факт, что «внеучебная» работа со студентами должна быть организована таким образом, чтобы создавать оптимальные условия для раскрытия их творческих способностей, разностороннего развития, приобретения организаторских и управленческих навыков, необходимых будущему специалисту. В связи с этим огромную роль играет изучение мотивов, интересов и потребностей современной молодежи.

Мотивацию с точки зрения психологии можно определить как внутреннее побуждение к деятельности, исходящее от желаний, интересов, позиции человека [1].

Поэтому выявление комплекса психолого-педагогически и социальных условий для успешного формирования мотивационного отношения студентов к участию в культурно-массовой и общественной деятельности является актуальным.

На основании анализа литературных источников, опроса и анкетирования студентов различных специальностей и курсов инженерно-строительного института ОГАСА выявлены основные группы мотивов к участию в культурно-массовой и общественной деятельности: соревновательно-конкурентные, эстетические, коммуникативные, познавательно-развивающие, творческие, профессионально-ориентированные, воспитательные, культурологические, психолого-значимые, административные [2].

- Соревновательно-конкурентные мотивы. Данный вид мотивации основывается на стремлении человека или команды совершенствоваться в своих достижениях. Стремление достичь определенного уровня, победить в состязаниях, конкурсах соперника - является одним из мощных регуляторов и значимой мотивацией к активному участию в творческих конкурсах.

- Эстетические мотивы. Мотивация заключается в улучшении внешнего вида и впечатления, работа над вкусами, производимого на окружающих при выступлении на сцене перед публикой.

- Коммуникативные мотивы. Это работа в команде сподвижников и единомышленников (команда КВН, «команда Что? Где? Когда?» и т.д.), являются одной из значительных мотиваций к участию в культурно-массовой работе, что в свою очередь содействуют улучшению коммуникации между социальными и половыми группами.

- Познавательные-развивающие мотивы. Данная мотивация тесно связана со стремлением человека познать свои творческие и организаторские способности, а затем их развить и улучшить. Она во многом близка к соревновательной мотивации, но основана на желании победить себя, свою лень, а не соперника на состязании.

- Творческие мотивы. Культурно-массовая и общественная деятельность дают неограниченные возможности для развития и воспитания творческой личности. Через познание огромных ресурсов своих способностей и характера личность начинает искать новые возможности в своем духовном развитии.

- Профессионально-ориентированные мотивы. Данная мотивация связана с развитием таких важных профессиональных качества как управление, планирование и организация, мобильность, коммуникабельность студентов.

- Административные мотивы. Для получения стипендий и поступления в магистратуру. Получение дополнительных баллов побуждают студентов принимать участие в общественной и культурно-массовой деятельности, как института, так и академии.

- Психолого-значимые мотивы. Участие в культурно-массовой и общественной жизни положительно влияют на психическое состояние подрастающей молодежи, в особенности обучающейся: обретение уверенности в себе; снятие эмоционального и умственного напряжений и т.д.

- Воспитательные мотивы. Занимаясь общественной и культурно-массовой деятельностью, студенты развивают навыки самоподготовки и самоконтроля, морально-волевые качества, а также воспитанию духовности и гражданственности.

Однако факторами, побуждающими к активной деятельности, является стимул. Стимулирование – формирует мотивацию деятельности студента.

Говоря об основных видах стимулирования, следует отметить, что обычно различают материальные и нематериальные. Материальное стимулирование включает в себя назначение различного рода стипендий и премий, награждение поездками и т.д.

Материальные стимулы далеко не всегда стоят на первом месте и не могут быть единственной формой поощрения так, как студенту необходимы ощущение собственной значимости, признание наличия у него творческого потенциала и объективная оценка достигнутых результатов.

К нематериальным методам стимулирования активности студентов относятся: награждение грамотами, дипломами, благодарностями; похвала и оценка заслуг на общих собраниях и праздниках института; отправка благодарственных писем родителям студентов и в их школы, дополнительные баллы в рейтинг студента и т. д.

Однако, несмотря на существующие формы поощрения уровень социальной активности студентов академии по-прежнему остается невысоким. С целью анализа данной проблемы и выявления доминирующих мотиваций был проведен опрос-анкета студентов 1-3-х курсов инженерно-строительного института. Студенты, на вопрос о причинах бездействия в общественной и культурно-массовой работе дали следующие ответы: отсутствие информации о проводимых мероприятиях – 39%, недостаток времени – 48%, отсутствие интереса – 37%, недостаточная стимуляция – 64%, отсутствие материальной или физической возможности – 28%.

Студенты в качестве стимуляции предлагают следующие виды: зачеты и экзамены «автоматом», бесплатное питание в академии, оплата проезда домой, выдача бесплатных билетов на концерты и выставки, дополнительные выходные дни, денежные вознаграждения, надбавки к стипендии, поездки и экскурсии за счет академии или со скидкой, «хорошие» места в общежитии, предоставление работы или рекомендаций на работу, индивидуальный график посещения занятий с первого курса.

На основании проведенного анализа можно сделать следующие выводы:

1. Необходимо расширить существующие виды стимуляции студентов, с максимально возможным учетом их пожеланий
2. Усовершенствовать систему заблаговременного информирования студентов о планируемых мероприятиях (сайт, презентации, газеты и стенгазеты, собрания и т.д.).

Литература

1. Потапова С.А. Социальная активность студенческой молодежи современного молодого города. СПб.: Инфра-да, 2005. — 142 с.
2. Рукавицына О. Социальная активность студентов вуза: механизмы стимулирования и мотивации // СибАК [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sibac.info/index.php/2009-07-01-10-21-16/7987-2013-05-25-02-00-41>.

ПОДГОТОВКА СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ РЕКОНСТРУКЦИИ И РЕСТАВРАЦИИ – ПУТЬ ГУМАНИЗАЦИИ ГОРОДСКОЙ СРЕДЫ

Иванова И.Н. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Каждая Архитектурная школа имеет свои особенности, свою специфику. Ее формирование – это в первую очередь отражение исторических, технических вех того или иного общества. Наша Архитектурная школа на протяжении всего периода ее формирования, безусловно, отвечала задачам времени. В ее собственной истории были не простые периоды, когда она развивалась практически в изоляции, на основе четко выверенных идеологических и политических установок – послереволюционный период, в условиях послевоенных разрушений, когда необходимо было для жесткой экономии средств, свести до минимума запрос общества на эстетику и комфорт. В эти периоды к ее заслугам можно отнести, прежде всего, использования в методике архитектурного проектирования функциональной целесообразности стандартных конструкций, модульных систем, разработку и внедрение единой нормативной базы.

Бурное и непредсказуемое развитие рыночных отношений начала 90-х поставило новые разномасштабные задачи, с одной стороны социальные с другой появились запросы от индивидуальных инвесторов. Бурлящий открытый рынок 90-2000-х гг. не оставлял выбора – это новые материалы, новые технологии в строительстве, новые мощные инструменты в проектировании (компьютерные графические программы), и самое главное, огромный запрос общества на эстетику и комфорт.

Отечественной Архитектурной школе удалось адаптировать не только зарубежный опыт, но и не потерять свои, безусловно, ценные наработки. Тем не менее, школа, она потому и школа, что она всегда несет воспитательную функцию, она, прежде всего, учит и направляет, в ее учебных аудиториях формулируются новые задачи и хранятся «старые заповеди».

Процесс обучения архитектора не должен отставать от процесса развития самой архитектуры, самого общества. Анализ направления и развития в строительной отрасли последних лет показывает, что строительный рынок в силу ряда общих экономических причин развивается, в основном, стихийно. Ведущие специалисты в области архитектуры в статьях, в публичных выступлениях на разных телевизионных каналах все чаще напоминают о том, что необходимо помнить о нашем архитектурном наследии как о духовной составляющей нашей обыденной жизни и жизни будущих поколений.

В тоже время, в стороне остаются проблемы переустройства зданий и комплексной реконструкции сложившейся морально устаревшей застройки 60-70-х гг. Многие здания формирующие исторические центры городов на грани, если не морального, то физического износа. Здания, являющиеся памятниками архитектуры после «восстановления» зачастую теряют свою историческую ценность и т.д. Можно, конечно, все это свести к целому ряду причин в т.ч. экономических. Но следует, прежде всего, искать пути преодоления нерешенных проблем. И делать это нужно на базе научного, системного подхода. Именно расширение учебно-методического процесса с внедрением в его процесс дисциплин связанных с реконструкцией и реставрацией может послужить началом системного гуманитарного процесса и привести к решению многих градостроительных вопросов в целом. Вопросы инфраструктуры, как правило, решаются как запоздалая реакция на стихийное строительство сооружения или комплекса.

В основном понятны и выработаны критерии четкого понимания структуры многомерного архитектурного пространства в широком и современном смысле. Это среда обитания обеспеченная современными удобствами, это духовное пространства, отражающего общие культурные и исторические ценности, это пространство психологического, эстетического, экологического комфорта и одновременно семиотическое поле. Важно что, каждый человек, как член социума на подсознательном или сознательном уровне разделяет эти критерии. Путь реализации – хорошая архитектурная подготовка и четкое осознание в процессе обучения конечных целей и методов проектирования, подготовка специалистов профессионально вооруженных методами проектирования в области реконструкции и реставрации может привести к желаемому результату: создать на базе учебного процесса серьезный фундамент для решения комплексных современных задач архитектуры без утраты собственной идентичности, развить научную базу соответствующую современным вызовам времени.

Реконструкция и реставрация зданий сложный и трудоемкий вид проектной деятельности. Процесс проектирования отличается необходимостью изучения исторических материалов, стилевых и конструктивных особенностей зданий построенных в разное время. Необходимо учитывать техническое состояние объекта реконструкции. Экономическая и функциональная целесообразность достигается, как правило, большим количеством вариативных проектных решений. При этом никто не отменяет при принятии решений существующей государственной нормативной базы. При проектировании учитываются используемые современные технологические методы строительства.

Реконструкцию в реальной жизни необходимо проводить с учетом интересов множества сторон, основными из которых являются органы власти, инвесторы, жители. Инвестиционная привлекательность проектов строительства зданий и сооружений на свободных земельных участках отодвигает работу над объектами реконструкции и реставрации на второй план, это необходимо учитывать на стадии обследования объекта с целью задокументировать существующие параметры и элементы здания. Это, прежде всего, касается особо ценных зданий, памятников архитектуры, которые со временем утрачивают характерные элементы. Их обследование требует определенной профессиональной подготовки. Уже факт их существования для учебного процесса становится вкладом на пути профессионального становления специалистов не только в области архитектуры, но и смежных специальностей.

Продуктивное взаимодействие разных наук – признак нашего времени. Самых серьезных шагов развития архитектуры в области реконструкции и реставрации объектов и градостроительной среды не достаточно чтобы в полной мере и на высоком уровне решать вышеизложенные задачи. Понятно, что это осуществимо только при условии интеграции и комплексного подхода к проблеме. Б. Г. Бархин пишет: «Подготовка архитектора требует усиления междисциплинарных связей...»

Оценка инвестиционной привлекательности в процессах комплексной реконструкции сложившейся застройки отличается организационной сложностью, многообразием производственных связей, широким спектром характеристик результатов работ. Очень часто от профессионализма архитектора, от вариативности его поиска зависит результат оценки.

Положительный результат оценки это констатация того, что задачи реконструкции будут решены с обеспечением рентабельности и окупаемости от проекта до строительства и эксплуатации объекта, с учетом особенностей и проблем инфраструктуры.

Впереди много совместной работы для архитекторов, экономистов, конструкторов, юристов, технологов, экологов, инженеров инфраструктуры города. «Концептуальные мосты» должны быть непрерывными и прочными, их надежность может сформироваться только на базе учебного процесса.

Требование системного подхода к преподаванию, необходимость единого скорректированного и комплексного подхода при составлении программ и учебных планов необходимое условие решения ряда очередных проблем и вызовов, на пороге которых уже стоит наша Архитектурная школа.

ВПЛИВ ФІЛОСОФІЇ НА ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ

Кадієвська І. А., Сазонов В. В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Формування філософської культури, критичного мислення та пізнання навколишнього світу та самого себе, навичок та умінь застосування філософської методології, як ядра знань та дій – мета дисципліни "Філософія".

Вивчення навчальної дисципліни спрямовано на формування частини загальнокультурних компетентностей (загальнонаукових і соціально-особистісних). Компоненти вказаних компетентностей реалізуються у здатності до оволодіння основами загальної духовної культури, перш за все, – культури мислення та свідомого формування системи відношень до світу, самого себе та свого місця у цьому світі.

Основні філософські, загальнонаукові, соціально-особистісні, професійні компетентності це – знання та уміння студентів застосовувати основні надбання філософії для розбудови власних свідомості та культури мислення, використовувати філософський аналіз, основою якого є філософські закони, принципи, категорії та загальнофілософські, природнонаукові, емпіричні методи; структура філософського знання; базові вчення та уявлення про основи філософії, що сприяють розвитку філософської та загальної культури й комунікації особистості. Разом вони сприяють професійній та науково-дослідній діяльності.

Загальнонаукові та соціально-особистісні компетентності формуються в межах кожної теми заняття.

Філософія по справжньому є ядром знань майбутніх фахівців будівельного комплексу, допомагає їм бути стейкхолдерами реформ, як в будівельних компаніях, так і в інших сферах життя.

Стейкхолдер (stakeholder) – поняття, яке описує людини, групу осіб або окремі організації, чії дії, поведінка або рішення можуть впливати на прибуток компанії і процеси в ній.

На цьому ядрі філософсько мисляча людина творчо підходить до протиріч, змін, тенденцій діяльності компаній. Вона розуміє зміни стосовно прояву різних фрагментів діалектики, які відбуваються під час реформ. Фахівець з філософською культурою мислення стає кращим агентом змін. Він адекватно

рефлексує на сучасні ризики ринку: розуміє чому, як і у якому напрямку відбувається розвиток. Тому основне завдання – підвищення кваліфікації майбутніх робітників, їх рівня компетентностей.

Філософія формування професійної команди компетентних фахівців значно підвищує ефективність компанії і дає їй можливість збільшувати не тільки власний прибуток, а й впливати на ринок завдяки стандартам якості продукту та організації робочого процесу.

Досвід проведення занять з філософії допомагає студентам систематизувати теоретичні знання та якісно використовувати їх на практиці.

Потрібна наполеглива робота щодо опанування та запровадження методики компетентнісного навчання усіх дисциплін, які викладаються.

Основними протиріччями, які впливають на формування когнітивних компетентностей майбутніх фахівців будівельного комплексу є:

- протиріччя між вимогами навчальних програм та системою впровадження культу компетентнісного навчання;
- протиріччя між бажанням студентів навчатися та можливостями навчального закладу забезпечувати та супроводжувати навчання сучасною філософською інформаційною базою та ін.

З метою покращення впливу філософії, як методології компетентнісного навчання, в академії потрібно:

- активізувати діяльність науково-педагогічних працівників з питань впровадження методики компетентнісного навчання. Її компонентами вважати: проблемні лекції, презентації, філософський аналіз ролевих ситуацій та рефлексій поведінки людського буття на практичних заняттях, кейс-методи обговорювання навчального матеріалу, мозкові атаки розв'язання невідкладних завдань, підготовку есе (коротких творчих робіт з філософської проблематики);
- змістом методики компетентнісного навчання повинна стати практика формування навичок та умінь застосування філософської методології, як ядра знань та дій;
- реформування освітнянської сфери вимагає збереження кількості годин на філософію та інші гуманітарні дисципліни.

Таким чином, процес навчання філософської методології передбачає засвоєння знань філософських законів, принципів, категорій про суспільство, людину, її природу, можливості її розвитку і саморозвитку, місце і роль особистості в суспільстві, у здійсненні реформ з людиноцентристською спрямованістю, а також впливає на формування ключових компетентностей майбутніх фахівців будівельного комплексу.

ПЕРФОМАНС КАК ОБЪЕКТ ИССЛЕДОВАНИЯ ФИЛОСОФИИ ТВОРЧЕСТВА

Каранфилова Е. В., Леоненко А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса. Украина)*

Спецификой преподавания философии творчества является ее способность находиться в состоянии постоянного развития и расширения границ познания. Одной из основных задач философии творчества является воспитание и развитие креативности, расширение творческого потенциала, умение нестандартными способами решать поставленные задачи. В этой связи интересным представляется раскрытие философского содержания такого интересного явления современного искусства как перформанс. От других видов искусства перформанс отличается тем, что произведение, не просто обычный новый физический объект для эстетических ассоциаций, а осмысление принципиально новой стороны жизни.

Актуальность исследования явления перформанса обусловлена возрастающей его популярностью, как специфического способа самовыражения. Отнесённость перформанса к различным сферам жизни даёт возможность взглянуть на эти виды искусства с философской стороны, рассматривая их как целостные феномены культуры, посредством которых художники выражали свой отклик на социальные, ментальные, художественные изменения.

"Перформанс — одна из форм искусства действия. Получила широкое распространение в искусстве 60–70 х годов. Состоит в исполнении определенных, заранее спланированных действий перед собравшейся публикой....Позволяет в эфемерных событиях воплощать художественные идеи, не прибегая к их пластической фиксации. Лишая зрителя дистанции по отношению к искусству, акции не просто интенсифицируют эстетическое переживание, но и ставят зрителя перед необходимостью заново определять и формулировать систему взаимоотношений с искусством." [1]

Перформанс - один из немногих видов искусства, который не может существовать отдельно от других наук, таких как психология и философия.

Перформанс с помощью интерактивности и взаимодействия со зрителем ставит совершенно точные и очевидные вопросы, практически всегда философского характера. В отличие от любого другого вида искусства он не использует других тем, идей и направлений. Взглянув на любой известный перформанс, мы увидим: все они носят протестный, философский характер. Более того, перформанс использует те же самые приемы, что и философия при

выведении доказательств своих догм. Перформер заставляет зрителя проделать ряд логически-ассоциативных аналитических шагов, чтобы прийти к пониманию перфоманса и принять ту или иную позицию по отношению к нему. В основном, перфомансы строятся по принципу “от противного”. Перформер обычно в безобразных, ужасающих, часто опасных утрированных формах демонстрирует проблему, активно вовлекая зрителя, даже встречая сопротивление, давая возможность зрителю осмыслить впоследствии собственное отношение и действия. Чаще всего зритель принимает негативную позицию по отношению к предмету перфоманса, даже если ранее эта проблема не вызывала в нем отрицания. Самоцель - переосознание, переоценка, “поиск истины” в поставленном вопросе.

Сегодня, перформативный акт – это, как правило, тактильное участие автора, наблюдаемое зрителями в реальном времени. От театра перформанс отличается тем, что художник не играет какую-либо роль, а остается собой, выражая через действие своё отношение к окружающему миру. Исполнитель или участник художественной акции совершает абсолютно реальные действия, которые ничего, кроме них самих, не изображают.

В рамки жанра перформанс не вписывается, так как в нем нет четких установок на жесткую заданность определенной тематики. В отличие от жанра, где просто задается тематика, в перформансе (как и в других видах искусства) художник совершает действие. Суть перформанса – интерпретация. Скорее всего, перформанс – это вид искусства. Основанием для такого утверждения можно считать и классическое утверждение перформанса в западной искусствоведческой литературе. Перформанс определяется как нечто инновационное, что заменило для современного художника традиционную картину, скульптуру, театральное действие. Работая с теми же предметами искусства, как предметная среда, человеческие отношения, перформанс выстраивает другие отношения с этими объектами. [3]

В преподавании философии творчества важно помнить – акцентуализация и исследование такого явления современной культурной жизни как перформанс открывает новые грани и возможности творчества, новые физические объекты для эстетических ассоциаций, и осмысление принципиально новой стороны в искусстве.

Литература

1. Бобринская. Концептуализм. Новое искусство XXвек / Е.Бобринская.- М., 1994.
2. Турчин В.С. По лабиринтам авангарда – http://royallib.com/read/turchin_v/po_labirintam_avangarda.html#0
3. Гниренко Ю. Перформанс как явление современного отечественного искусства/ Ю.Гниренко - <http://www.osbook.net/author/103-gnirenko-yu.html>

ФИЛОСОФСКОЕ ОСМЫСЛЕНИЕ ПРОБЛЕМ КНИЖНОЙ ГРАФИКИ

Каранфилова Е. В., Самаркина А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса. Украина)*

В процессе преподавания философии студентам специальности «Изобразительное искусство» следует учитывать тот факт, что именно философия в синтезе с графикой помогает последней трансформироваться в новые формы, раскрывать полноту рельефа графического полотна и интерактивно использовать глубину тоновых пятен. В некотором плане, философия «освобождает» графику от рамок и границ, в которые её загоняют академические правила и штампы. Таким образом, благодаря объединению с философией, графика получает возможность новаторски использовать пространство, согласно философской идее, включать в себя элементы других видов искусства, максимально раскрывать качества графических художественных приемов – штриха, линии, пятна, фона.

В классическом понимании, графика - вид изобразительного искусства, главными приемами которого является использование линии, штриха, пятна и цвета фона, без использования красок. Исключением является только акварельная техника, в которой используются акварельные краски, но эту технику традиционно относят к графике. Особое значение и популярность в современном мире получила так называемая “книжная графика”. Книжная графика - это составная часть книжного издания. Книга включает в себя литературу, графику, искусство шрифта и полиграфическое искусство. А «графика и книга - явления родственные и полностью их разделить невозможно» [1, с.5]. Чтобы наиболее ярко раскрыть возможности, техники и разнообразие, графика все чаще обращается к философским темам. Философская тематика, в общем и целом, в последнее время вышла на первый план в современном искусстве. Ведь человеку становится мало просто довольствоваться картиной как предметом эстетики, мало просто созерцать переливы цветов и форм - картина должна наталкивать на рассуждение, ставить вопросы, ответы на которые ищет уже сам зритель. И обычно этот ответ не будет однозначен. Многообразие этих ответов точно определил Канарский: «...приятно не глазу, а человеку, обладающему глазами; важно не настроение как таковое, и чувственное состояние, зависящее, помимо прочего, не только от восприятия вещи, но и от более сложных и устойчивых факторов – от жизненной позиции человека, его мировоззрения, идеала и многого другого» [3, с.31].

В этом заключается плотная взаимосвязь современной графики и философии. Можно сказать, одно раскрывает другое. Однозначно, человеку проще воспринимать вопрос, не как эфемерную задачу внутри своего сознания, но как визуализированный образ. А учитывая все возможности графики, её тонкость и простоту восприятия, она наиболее ярко воплощает эти образы.

И, действительно, мир современной книжной графики невероятно разнообразен и неоднозначен. Он расширяется, меняется и развивается постоянно, но этот мир всегда служит человеку - помогает осмыслить, принять, переоценить все свое окружение и взглянуть на философию и её вопросы с другой эстетической, образной стороны. Утверждение о том, что “искусство как бы дополняет жизнь и расширяет ее возможности” [2, с.236], однозначно подтверждает вышесказанное. И зритель также должен прикладывать усилия для того, чтобы воплотить это утверждение в жизнь. Здесь зритель - это главный герой истории художника, главный герой его работы. Выбирая темой своей графики философские вопросы или догмы, художник сознательно создает пространство для размышления самого зрителя, благоприятные условия для поиска ответов на извечные вопросы. Это пространство для размышлений в равной степени важно и интересно и непосредственно для философов, как образно-примерный способ исследования и образного дополнения системы знаний.

Таким образом, можно уверенно говорить о том, что сегодня графика и философия часто идут рука об руку и дополняют друг друга. Расширение тематики книжной графики, с помощью вовлечения большего количества философских вопросов и философского мировоззрения, может значительно расширить поле её использования, популярности и многообразности. И, безусловно, можно утверждать то, что книжная графика, как и современной искусство в общем и целом, будет все теснее переплетаться с философией в будущем и расширит границы этих, на первый взгляд, разных систем восприятия.

Литература

1. Герчук Ю.Я. История графики и искусства книги. -М.:РИП-холдинг. - 2014. - 316 с.
2. Канарский А.С. Диалектика эстетического процесса. -К.:Мироновская типография. - 2008. - 370 с.
3. Выготский Л.С. Психология искусства. Под ред. М.Г. Ярошевского. -М.:Педагогика. - 1987. - 344 с.
4. Комцян Т. Б. Искусство книжной графики: классика и современность // Молодежный научный форум: Гуманитарные науки: электр. сб. ст. по материалам XXIX студ. междунар. заочной науч.-практ. конф. — М.: «МЦНО». — 2015 — №10 (28) /[Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: <https://nauchforum.ru/studconf/gum/xxix/8859>

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В АКАДЕМІЇ

Крутий Ю. С., Серьогіна Н.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Створення якісної моделі взаємодії студентської молоді з професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів обумовлює необхідність проведення виховної роботи. Актуальність та значення виховної роботи в навчальному середовищі в умовах включення національної системи освіти в загальноєвропейський Болонський процес набуває нових рис [1].

Виховна робота – це діяльність педагогічного складу, яка спрямована на підвищення освітнього рівню студентів і формування їх всебічного розвитку, та здійснення якої не обмежується аудиторними заняттями. Метою виховного процесу є формування інтелектуально та морально розвиненої особистості наряду із закладенням необхідних компетенцій та наданням знань по спеціальним дисциплінам, а результатом його проведення має бути розвиток свідомої діяльності студентів, що керуються критеріями знання, професіоналізму, усвідомленням відповідальності за власні дії.

Виховання є суттєвим фактором розвитку та формування особистості. Під цим терміном розуміємо цілеспрямований, спеціально організований процес взаємодії викладача та студентів з метою формування в останніх позитивних властивостей та якостей особистості [2]. Ефективне виконання виховної роботи не є можливим без задіяння викладачів, як основного важеля створення високого інтелектуального, морального та естетичного фону у навчальну процесі, внаслідок чого має підвищитися прагнення студентів до самоосвіти й досягнення успіхів у навчанні. Окрему увагу слід приділити питанню інтеграції іноземних студентів у студентську громаду, яке полягає у вирішенні задач в тому рахунку через навчальний процес. Основна задача у вирішенні цього питання – створення викладачем умов для взаємодії між студентами різних країн через виконання сумісних проєктів, що не тільки дозволить зміцнити майбутні професійні навички, але і сприятиме розвитку спілкування та налагодженню зв'язків між студентами академічної групи.

Важливе значення у сучасному процесі виховання набуває робота кураторів. Якщо викладач має викликати зацікавленість у вивченні дисциплін та набутті практичних навичок, то робота кураторів є більш поширеною. Водночас, оскільки виховання, поряд з навчанням, є одним з важливих компонентів освіти, виховна діяльність не повинна обмежуватись позаучбовою роботою, вона повинна стати невід'ємною частиною учбового процесу. Це постійно стимулює викладача-наставника підвищувати не тільки свої професійні

навички, але й високо тримати планку морально-етичних якостей [1]. Організаційно-виховний вплив та послідовне надання допомоги студентам в опановуванні ними наукових знань, формування всебічно і гармонійно розвинутої особистості, спроможної до самовдосконалення в суспільстві – основа роботи куратора академічної групи. Таким чином, механізм, що забезпечує ефективну роботу кураторів, має бути визначений у відповідному документі, єдиному для усіх факультетів вищого навчального закладу.

Вирішення зазначених вище задач обумовлює необхідність створення певної організаційної структури, функції якої будуть враховувати розробку нормативних документів, що регламентуватимуть діяльність суб'єктів виховного процесу у навчальному закладі. Створення організаційної структури може відбуватися у різних формах, але найбільш ефективною є рада з виховної роботи, мета роботи якої полягає у взаємодії із суб'єктами виховного процесу, підтримці їх діяльності та сприянні процесу розробки та удосконалення механізмів і заходів щодо організації виховного процесу.

Серед функцій ради з виховної роботи слід відмітити визначення напрямів виховної роботи у вищому навчальному закладі, які мають враховувати роботу зі студентами не тільки стосовно навчання, але й з організації культурного, інтелектуального та спортивного дозвілля, в результаті чого розвивається здатність студентів самостійно мислити, знаходити нестандартні рішення та адекватно орієнтуватися в оточуючих обставинах. Основні принципи функціонування ради з виховної роботи та організаційно-змістовна основа її діяльності мають бути визначені відповідним положенням, а для реалізації зазначених цілей та задач створюється щорічний комплексний план виховної роботи, який включатиме розробку заходів по всім напрямам виховної роботи. Правильна раціональна організація виховної роботи призводить до набуття студентами високого рівня знань та свідомої самодисципліни.

Література

[1] Сімурова Н. В. Куратор — професіонал і людина [Електронний ресурс] / Н. В. Сімурова // Матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції «Виховна робота у вищому навчальному закладі — невід'ємна складова підготовки висококваліфікованих фахівців: традиції та новаторство». – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://nuft.edu.ua/page/51adaed39c2a2/files/2013_Vyhovna_robota_u_VNZ.pdf.

[2] Тернопільська, В. І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В. І. Тернопільська, Т. В. Коломієць, І. О. Піонтківська. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. – 264 с.

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОСТІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА ДЛЯ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Куковський А. Г. (*Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне, Україна*), **Діордієнко Л. Д., Семчук П. П.** (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*).

Методика навчання у вищій школі вирішує задачі освітні, виховні, практичні і наукові. Метою роботи є використання творчості Т.Г. Шевченка в методології виховання студентів як патріотів своєї незалежної держави України.

На основі відношення Шевченка до вад українців, яке є різким контрастом з його безмежною любов'ю до них можливо будувати методологію виховання студентів як патріотів своєї незалежної держави України.

Найбільше у житті Шевченка хвилювала доля України.

"Все йде, все минає і краю немає... Одне зацвіло, а друге зів'яло, навіки зів'яло". Чому у тому вічному колообігу життя одні нації падають, а другів стають? Особливо боліло й мучило поета це питання у відношенні його до України.

Причини національної катастрофи України Шевченко знаходив насамперед в дегенерації провідної верстви, в дегенерації пастирів. На думку поета політичний, економічний і моральний занепад України стався внаслідок звиродіння нащадків панства козацького, які за миску сочевиці продали займанцям право первородства у своїй землі, право правити нею.

Поет вірив, що тоді, коли запанує в народі пристрасна віра в правду, коли закріпиться воля битися за неї, тоді лише впадуть з нього ланцюги рабства. Не тому терплять люди, що гноблять їх царі, а тому їх гноблять, що дрібніють вони душею.

Шевченко вражав сучасників хижим проявом своєї загарливої ненависті до всього, що гнобило й душило його Україну.

Ненависть до ворогів, гнобителів України і земляків перевертнів, "дядків отечества чужого", які совість продали "за шмат гнилої ковбаси" у Шевченка поєднується з любов'ю до природи України, бо це був "рай та й годі", співчував і жалів той "покірний люд", "темних людей", які лиш "журились", що нема кому їм "порадоньки дати". Але він не виправдовував той "покірний люд", а в хвилини гніву лає їх "мільйонами свинопасів", "плебеями", "німими підлими рабами", які "аби пуга в руках була", під кожним деспотом робити будуть. Напевно, в такі хвилини не любив їх!

В поезії часто простежується поділ на гнобителів і пригноблених

"Розбійники-людоїди правду побороти, люди стогнуть у кайданах... Немає з ким взятись, розкуватись, стати за Євангеліє правди, за темні люди". А найбільше, найпристрасніше любов поета була до тих, хто порве кайдани і що любов він переказав нам у Заповіті.

Тих, хто кував кайдани Шевченко проклинав; тих, що їх несли покійно, жалів; а тих, що їх рвали любов, бо тільки вони могли зробити з племені рабів вільну націю, де була б своя правда, своя сила і своя воля, а не воля і сила займанця, ні його брехня.

Він писав своє послання не лише для живущих сучасників, а й до ненароджених синів і онуків - тобто до нас.

Здавалось би проста арифметична більшість українців в Україні усуває проблему викривленого стану у поширенні української мови, коли абсолютна меншість хоче поширювати свою мову за рахунок української мови.

Аналіз показує, що причинами такого стану є:

- дань звичці і неохота до цілеспрямованої роботи у цьому напрямку;
- слабкість національного патріотизму, ушкодженого нав'язаними ідеями інтернаціоналізму і братерства, які на ділі не справдились внаслідок того, що різні народи не лише не подібні між собою, а й дуже часто мають різні вдачі, протилежну мову, братами називаються люди, дуже подібні один до одного, чи щільно об'єднанні заради спільної мети;
- укорінене історично яничарство як спосіб опанування українців, за висловом гетьмана Мазепи "самі себе звоювали"; про таких Т.Г.Шевченко влучно казав "раби, підніжки, грязь Москви";
- політична незрілість суспільства, яка полягає в тому, що переважна більшість людей не читає багату наукову і історичну літературу
- нав'язане українцям неукраїнське бачення історії;
- штучна політика денаціоналізації, яка проводилась у минулому, яка, як показує новітня історія, зазнає краху і приводить до кривавих конфліктів і війн.

Здійснилось пророцтво поета про неможливість безкровного способу здобуття волі України, бо була після Шевченка боротьба, були жертви і герої, що полягли за Україну. Тому то й стало можливим так зване мирне проголошення незалежності України.

На наших очах здійснюється найбільша мрія поета про вільну Україну, але боротьба триває. Тому про Шевченка треба нині не на свята промовляти, а скрізь і завжди, щоб як дзвін тривоги калатало його слово, бо він актуальним був і залишається у наш час.

Таким чином, розглянуту тему у творчості Шевченка можна використовувати для виховання національного патріотизму у студентів.

ЯКІСНЕ ВОЛОДІННЯ ФАХОВИМ МОВЛЕННЯМ – ЗАПОРУКА КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Машарова Я. В., Шевчук О. В. (*Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна*)

Досконала мова, у тому числі мова фаху, визначається наступними ознаками: логічною послідовністю, правильністю вживання термінів, точністю та ясністю формулювань. Логічний виклад інформації та вільне володіння мовними засобами, що забезпечують зв'язне мовлення, є запорукою досягнення логічної послідовності викладу матеріалу.

Точність, ясність, доречність фахового мовлення забезпечуються вмінням поєднати володіння певною інформацією з досконалою мовленнєвою підготовкою, зокрема спроможністю вибрати оптимальну за змістом форму розповіді, опису, відповіді тощо для кожної конкретної ситуації. Під правильністю мовлення розуміємо точне формулювання понять та термінів, доречне їх уживання у тексті. У свою чергу, вона досягається суворим дотриманням усталених літературних норм правопису й вимови, будови словосполучень і речень.

Досконале знання мови, вільне володіння нею – це використання мовних засобів залежно від сфери, мети й ситуації спілкування, це належна мовна культура, у тому числі культура професійної мови, яка забезпечує мовленнєву компетенцію особистості в її професійній діяльності [2].

Отже, метою практичних занять з української мови за професійним спрямуванням є формування логіки викладу думки, його точності та правильності через систему галузевої та загальнонаукової термінології, створеної за лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами української літературної мови. Досвід викладання означеного курсу доводить, що студенти на практиці переконуються у необхідності вивчення особливостей фахового мовлення, досягнення якості, зрозумілості тексту. Саме тому питання лексичної синонімії у практиці побудови фахового тексту або перекладу за допомогою комп'ютера заслуговує на особливу увагу.

Зокрема залежність від контексту зобов'язує критично оцінювати прямий комп'ютерний переклад та хаотичний підбір потрібного слова із словника. Під час перекладу багатозначних російських слів слід урахувати підвищену лексичну синонімію української мови. У протилежному випадку вірогідні помилки можуть зруйнувати наукову або ділову основу відповідного тексту, наприклад: «способность к чему-либо», «умственная способность»,

«покупательная способность» – здатність до чогось (потенційна можливість), розумова здібність (показник таланту), купівельна спроможність (показник фінансових можливостей); «технические средства», «денежные средства», «средства труда» – технічні засоби (обладнання), кошти (фінанси), знаряддя праці (предмети); «я считаю, что...», «считать до ста» – я вважаю, що ... (пропозиція), рахувати до ста (підрахунок) тощо.

Причиною текстових помилок часто є і міжмовна омонімія: «область виробництва» замість галузь, «минула неділя» замість тиждень, «об'єм виробництва» замість обсяг (термін «об'єм» вживається як фізична величина) тощо.

Природа наведених прикладів вірогідних помилок полягає у тому, що українська мова, тривалий час контактуючи з багатьма європейськими мовами, вбираючи своєрідність їх лексики, зберегла свої варіанти, що стали основою для розгалуженої лексико-семантичної системи. У зв'язку з цим у межах курсу української мови за професійним спрямуванням сформульовано певні рекомендації щодо складання фахових та ділових текстів. Зокрема, на окрему увагу заслуговує тенденція до інтернаціоналізації термінологічних можливостей. При наявності двох або більше варіантів перевага надається інтернаціональному варіантові, якщо він широко увійшов у розмовну практику (процент, телефонна трубка), або українському (слов'янському), якщо він більш відомий і прийнятний (вертоліт).

За наявності двох українських варіантів у професійному спілкуванні перевага надається нейтральному, наприклад: заробітна плата, а не платня. У цьому контексті в діловому і науковому стилях значну роль відіграють книжні слова, а вживання професійних жаргонів незвичної форми і змісту зводиться нанівець.

Наведені вище роздуми й відповідні приклади ще раз доводять те, що невміле використання лексичної системи у професійному мовленні перетворює процес спілкування на мовленнєвий потік з великою кількістю двозначних формулювань.

Системний підхід у розробленні науково-методичного забезпечення курсу українська мова за професійним спрямуванням полягає зокрема у поглибленому вивченні лексичних особливостей української мови та принципів вживання термінології у практиці професійного спілкування.

Література

1. Винославська О. В. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічного університету / О.В. Винославська, Н.Г. Андрійченко // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 12. – С. 65-69.
2. Чмут Т. К. Культура спілкування / Чмут Т.К. – Хмельницький, 1999. – 358 с.

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Михальчук К. В., Краснянська Н. Д. *(Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна)*

Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті, Концепція екологічної освіти і виховання визначають одне із важливих соціально значущих завдань сучасних вищих навчальних закладів - виховання особистості в дусі дбайливого, відповідального ставлення до довкілля на основі усвідомлення єдності людини й природи та вироблення таких моделей поведінки, що мотивують і спонукають до екологічно безпечної діяльності. Екологічне виховання – систематична педагогічна діяльність, спрямована на розвиток у студентів екологічної культури. Завданнями екологічного виховання є постійне інформування студентів про проблеми природного походження та їх вплив на рівень здоров'я населення країни і світу; інструктування їх з приводу поведінки у зонах різномірних природних катастроф; залучення до поширення знань серед населення про бережливе ставлення до навколишнього світу; спонукання до примноження природних багатств; поповнення знань з екології шляхом ознайомлення з науковими та науково – популярними джерелами відомих вітчизняних учених тощо. Зазначені завдання реалізуються під час лекцій та практичних занять, екологічних конкурсів, заходів, присвячених трагедії на Чорнобильській АЕС, громадських акцій по озелененню міста й ін. Практичні вміння раціонального природокористування студенти здобувають під час навчальної практики. Виховна робота у вищих навчальних закладах складається з багатьох напрямів. Одним із них є екологічне виховання молоді. Питання екологічної освіти та виховання – одне з найважливіших питань на сучасному етапі ліквідації екологічної кризи, від вирішення якого залежить значною мірою оздоровлення соціально – економічного стану держави, відтворення природно-ресурсного потенціалу України. Екологічне виховання передбачає: формування у студентської молоді основ глобального мислення та екологічної культури; оволодіння майбутніми фахівцями знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування; виховання у молодого покоління почуття відповідальності за природу як національне багатство; виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності. Результатом екологічного виховання має бути сформована екологічна культура людини, що характеризується різнобічними глибокими знаннями про навколишнє середовище (природне та соціальне), наявністю світоглядних ціннісних орієнтацій щодо природи, набуттям умінь і досвіду

вирішення екологічних проблем, безпосередньою участю у природоохоронній роботі, передбаченням можливих негативних наслідків природоперетворювальної діяльності людини. Шляхами підвищення екологічної культури молоді й ефективності екологічного виховання є: збільшення ваги екологічних питань як у рамках певних предметів, так і за допомогою налагодження внутрішніх та між предметних зв'язків; створення в закладах освіти відповідної навчально-матеріальної бази: куточків охорони природи, живих куточків та ін.; удосконалення форм і методів екологічного виховання, активне залучення студентів до природоохоронної роботи; формування мотивів відповідального ставлення до природи, прагнення глибше пізнати її, примножувати її багатства. Шлях до високої екологічної культури лежить також через ефективну екологічну освіту. Екологічна освіта, з одного боку, повинна бути самостійним елементом загальної системи освіти, а з іншого боку, виконує інтегративну роль у всій системі освіти. Ця мета досягається поетапно шляхом вирішення освітніх і виховних завдань та вдосконалення практичної діяльності. В основу екологічної освіти покладені принципи гуманізму, науковості, неперервності, наскрізності та систематичності. Екологічна освіта спрямовується на поєднання раціонального й емоційного у взаємовідносинах людини з природою на базі принципів добра й краси, розуму й свідомості, патріотизму й універсалізму, наукових знань і дотримання екологічного права. Підготовка студентів із високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи, повинна стати одним із головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально – економічних проблем сучасної України. Юнацький вік спонукає до пошуку гармонії у світі природи, осмислення особистої позиції. Сутність педагогічної стратегії для цього віку полягає в стимулюванні такої інтелектуальної діяльності студентів, у якій на світоглядному, абстрактному рівні формуються педагогічно бажані зв'язки в індивідуальній картині світу.

Отже, одним із провідних шляхів у попередженні негативних впливів людської діяльності на природу є формування екологічно вихованої особистості на основі формування її екологічного мислення і культури. Важливою умовою є також розвиток глобального екологічного мислення й світорозуміння, адже екологічні проблеми вже давно стали загрозами всепланетарного характеру. Мета екологічного виховання-формування відповідального і дбайливого ставлення до природи, що базується на екологічній свідомості. Екологічне виховання викликане потребою часу і є одним із провідних напрямків виховання молоді у сучасній вищій школі.

РОЛЬ КУРАТОРСКИХ ЧАСОВ В ВОСПИТАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ СТУДЕНТОВ

Муравьева И. А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Воспитание в вузе, большую роль в котором должны играть кураторы, принципиально отличаются от школьного или какого либо другого, более высоким и тонким уровнем воздействия, требует высокой педагогической квалификации и человеческой культуры куратора.

Очень важна работа куратора на 1 курсе. Приходя из школы в вуз, студенты сталкиваются с новой системой образования. По своим направлениям эта система отличается от школьной: содержательно, методически и организационно. У вчерашних абитуриентов, студентов-первокурсников, едва переступивших порог учебного заведения, зачастую к сожалению отмечается: низкий уровень школьной подготовки; отсутствие мотивации к профессионально-личностному самосовершенствованию; вредные привычки и низкая культура поведения; отсутствие активной гражданской позиции. Учитывая особенности студентов первого курса, куратору необходимо определить основные задачи для успешной реализации воспитательного процесса, он должен помочь создать в группе атмосферу доброжелательности, товарищества и взаимопомощи, регулярно проводить с группой кураторские часы, найти индивидуальный подход к каждому студенту.

В начале своей работы куратор знакомится со своей группой и знакомит студентов с особенностями обучения в высшей школе, Уставом ВУЗа, правами и обязанностями студента, что помогает на начальном этапе скорректировать обучение и поведение бывшего школьника. В журнале куратора отражаются основные этапы работы, личные данные студентов, участие студентов в общественных делах и другая важная информация. Обязательны для каждого студента данные о его родителях, так как сотрудничество куратора и родителей позволяет избежать негативных моментов при адаптации к студенческой жизни.

Анкетирование студентов позволяет полную информацию о каждом студенте: его интересах, желании заниматься в научных кружках, отделениях факультета общественных профессий, участвовать в общественной жизни кафедры, факультета и академии, с трудностями с которыми они сталкиваются с первых дней обучения, его материальное положение. Проводя анкетирование в своей группе, куратор выявляет лидера, старосту, его заместителей, ответственных за учебную, научную, культурно-массовую, спортивную работы. Обычно студенты-активисты, избранные на собрании своими товарищами,

становятся активными помощниками куратора группы и являются примером для многих студентов курса, успевают не только учиться на отлично, но и заниматься общественной работой.

С этой целью проводятся регулярные встречи со студентами курируемых мною групп. На кураторских часах помимо обсуждения учебных проблем, воспитательной работы с отдельными студентами и группой в целом проходят торжественные мероприятия (Дни рождения, праздники и т.д.). Отдельное внимание мною уделяется тематикам кураторских часов, которые включают следующие разделы: «Проблемы высшей школы», «Основы безопасности жизни», «Здоровье и спорт», а также с целью подготовки студентов к семейной жизни проводятся воспитательные часы: «Моя семья – моя крепость», «Аборт и его последствия», демонстрируются учебно-воспитательные проекты «Счастливая семья», «Брак и семья». А также проходят беседы-политинформации, где студенты знакомятся с событиями, происходящими в нашей стране и за рубежом.

Все эти темы демонстрируются студентам в виде лекций с помощью мультимедийного проектора, для более интересной подачи материала мною были подобраны видео-ролики, фильмы, литература по каждой из вышеперечисленных тем. Проводятся интересные беседы со студентами по вопросам повышения культуры, развития кругозора и личных качеств (здесь будет полезным и интересным для студентов использование широко издаваемых сегодня книг по этикету и т.д.). Активно стараюсь привлекать студентов для докладов и сообщений на кураторских часах с учетом их интересов. Многие студенты с удовольствием участвуют в обсуждении и в проведении кураторских часов и выступают с информационными сообщениями. Именно куратор может разглядеть в своих студентах, начиная с первого курса будущих специалистов, которые делают шаги в науке: публикации студенческих докладов, участие в конференциях, грантах, конкурсах и др.

Я думаю, куратор должен быть носителем высокой общечеловеческой культуры и личным примером служить студентам образцом поведения, показать высокую культуру педагогического труда. Только большое желание, подкрепленное высокой педагогической и общепрофессиональной квалификацией, подлинная культура и интеллигентность позволяют куратору студенческой группы правильно оценить свою роль в воспитательном процессе и выполнить в полной неформальной мере обязанности, с такой надеждой возлагаемые на куратора в академии.

МЕТОД ИССЛЕДОВАНИЯ ИНЖЕНЕРНОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ ПРИ РЕШЕНИИ КОМПЛЕКСНЫХ ТЕХНИЧЕСКИХ ЗАДАЧ

Небеснова Т. В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Развитие научно-технического прогресса ведет к усложнению взаимосвязей между наукой, техникой и образованием, повышает требования к качеству подготовки инженерных кадров, к их интеллектуальному уровню, к способности самостоятельно и творчески мыслить.

Практика показывает, что во многих случаях уровень развития технического интеллекта выпускников вузов не соответствует современному заказу общества и не может обеспечить их эффективную профессиональную деятельность.

В связи с этим основной задачей высшей технической школы становится не столько организация усвоения студентами научной информации, сколько выявление и развитие их творческой индивидуальности, формирование умения самостоятельно и оперативно решать поставленные технические проблемы.

Трудность практического решения такой задачи заключается в недостаточной теоретической разработке психологии технического творчества, в отсутствии общих и частных методик его развития и диагностики в условиях высшей школы, а также научно обоснованных качественных и количественных критериев его оценки.

Последние публикации в области методологии педагогической науки намечают пути и методы решения задач построения качественной модели свойств деятельности учащихся и средств их измерения.

Предлагаемый метод комплексного исследования уровня развития технического мышления студентов может быть реализован при изучении практически всех дисциплин технического цикла. Процедура разработки частных методик представлена в виде алгоритма [1].

При разработке метода исследования инженерного мышления были использованы основные принципы построения метода диагностики умственного развития учащихся.

Исследование технического интеллекта проводится в процессе решения студентами комплексной проблемной задачи, разбитой на отдельные процедуры [2], качество выполнения каждой из которых является показателем уровня сформированности определенных свойств мышления.

Комплексный характер задачи позволяет выявлять эти свойства в их естественных взаимосвязях и взаимозависимостях, ее проблемность и отсутствие «творческого потолка» - уровень творческой деятельности. Деление задачи на процедуры дает возможность анализировать весь процесс ее решения, а не только результаты.

По мере необходимости студенту оказывается дозированная помощь, позволяющая выявить уровень его ближайшего развития.

Апробация метода была проведена в условиях учебного процесса по дисциплинам «Усовершенствование систем канализации» в группах ОКУ «Магистр» и «Интенсификация сооружений водоотведения» в группах ОКУ «Бакалавр».

Составленные алгоритмы процесса исследования включали предварительный этап (подготовка студентов, выдача и объяснение задания), непосредственно решение задачи, разбитой на процедуры, и дозированную помощь. Были установлены свойства, диагностируемые при выполнении каждой из процедур.

Дальнейшее совершенствование метода и экспериментальная проверка на статистически достаточном количестве случаев позволяет рекомендовать его для широкого внедрения в учебный процесс с целью его корректировки.

Комплексные проблемные задачи могут использоваться не только для исследования и диагностики, но также для целенаправленного развития творческого инженерно-технического мышления студентов на различных этапах изучения предмета.

Учет межпредметных связей позволит обеспечить максимально возможное приближение задач к условиям реальной профессиональной деятельности.

Литература

1. Небеснова, Т.В. Исследование и развитие инженерно-технического мышления студентов в процессе решения комплексных проблемных задач/Т.В.Небеснова// Матеріали XX Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців»/ ОДАБА. – Одеса, 2015. – Ч.2. – С. 189-190.
2. Небеснова, Т.В. Система комплексных проблемных задач, способствующих развитию инженерно-технического мышления студентов/Т.В.Небеснова, В.А.Музыка//Матеріали XXI Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців»/ ОДАБА. – Одеса, 2016. – Ч.2. – С. 157-158.

ФОРМИРОВАНИЕ ГУМАНИТАРНОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ В ЭПОХУ СОВРЕМЕННЫХ ГЛОБАЛЬНЫХ ПЕРЕМЕН

Невейкина Г. И. (*Одесский государственный экологический университет,
г.Одесса, Украина*)

Эпоха глобализации и бурный рост информации способствуют становлению новой системы образования, которой необходимо будет учитывать все изменения, происходящие в мировом образовательном пространстве.

Особое значение в этом контексте приобретает задача гуманитаризации образования, как процесса трансформации общечеловеческих ценностей в образовательный процесс, способствующего становлению личности студентов как субъектов гуманитарной культуры, обладающих способностями выстраивать продуктивное взаимодействие с окружающим миром на основе личностно принятых нравственных ценностей.

Обращение общества к проблемам гуманизации и гуманитаризации образования во многом связано с личностью, которая раньше находилась в тени и выполняла те условия, которые навязывало ей общество, а сейчас она выдвигается на первый план и призвана решать важные вопросы, поставленные перед обществом. Следовательно, гуманистические образовательные цели диктуют необходимость пересмотра содержания образования, нацеливая их на обеспечение условий личностного роста всех участников образовательного процесса.

По определению И. М. Синагатуллина, «гуманитарная культура включает в себя общий уровень культуры личности, культурологические знания, умения организации гуманитарно-преобразовательной деятельности».

Исходя из вышеизложенных обозначений гуманитарной культуры, можно сделать обобщение, что гуманитарная культура – это внутреннее богатство личности, высокий уровень развития её духовных потребностей и способностей, уровень интенсивности их проявления в созидательной и практической деятельности. По своей сути гуманитарная культура призвана раскрывать гуманистические ценности личности, которые способны повлиять на мировоззренческие ориентации студентов в современном обществе.

Именно гуманитарное образование и гуманитарная культура способствуют формированию целостной картины мира и человека в нем, развитию гуманистической направленности сознания учащихся.

Поэтому учебные заведения должны ставить перед собой такие общеобразовательные и воспитательные цели, которые бы закономерно

связывались со всеми учебными дисциплинами. При этом важная роль должна отводиться гуманитарным дисциплинам, не отталкивая при этом дисциплины общественных и естественных наук, напротив, обогащая их гуманитарным духом.

Следовательно, задача всех современных учебных заведений должна состоять в том, чтобы и естественные, и гуманитарные дисциплины были направлены на формирование и развитие гуманистической личности, потому как гуманитарную культуру можно считать неким фундаментом духовной культуры учащихся, способной сформировать продуктивную личность.

Важным моментом в изучении дисциплин гуманитарного профиля является осознание учащимися ответственности за получение, сохранение и применение в жизни получаемых знаний. Так, дисциплины этого цикла являются основным источником формирования гуманистического мировоззрения, центральной ценностью которого является человек, его жизнь и его интересы.

С тем, что гуманитарные дисциплины вносят значительный вклад в формирование и развитие личности учащихся, трудно не согласиться. Особенное предпочтение нужно отдать родному языку и культуре речи, так как именно они играют огромную роль в становлении и развитии каждого современного учащегося.

Процесс обучения, построенный на основе принципов межпредметной интеграции гуманитарных дисциплин, способствует становлению языковой личности учащихся и, следовательно, повышению уровня гуманитарной культуры студентов. Используя язык в качестве интегративной основы гуманитарных дисциплин, следует особо выделять его конструктивную и аккумулятивную функции, так как первая способствует формированию мышления индивида, а вторая – накоплению и хранению информации. Теоретический курс психологии, к примеру, сможет познакомить учащихся и студентов с общими законами психической деятельности и сформировать у них мировоззренческие позиции. Данный курс может послужить нормализации климата в коллективах, благотворно способствовать развитию стремления к постоянному самосовершенствованию.

Таким образом, гуманитарная культура – это не некая статистическая данность, а система взаимосвязанных структур, находящаяся в постоянном развитии. А если она будет замкнута внутри личности, то потеряет свой ценностный смысл, поскольку прекратит выполнять важнейшую человекотворческую функцию культуры. Изучив суть гуманитарной культуры, можно с уверенностью утверждать, что от степени её сформированности зависит личностное становление учащихся, студентов и человечества в целом.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Огороднійчук І. А. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Студенти та молодь є найбільш активною рушійною силою соціальних перетворень, що проходять у нашій країні. Саме молодь буде втілювати в життя правові реформи, що розпочинаються зараз. Від участі молоді залежить майбутнє нашої держави. Тому вивчення правосвідомості цієї категорії населення заслуговує на особливу увагу.

Правова держава вимагає від суспільства рішення цілого комплексу проблем. Одним з важливих аспектів, що затримує суспільний поступ у цьому напрямку і на який варто звернути пильну увагу, є невисокий рівень правової свідомості значної частини населення України, зокрема, студентської молоді.

Необхідність знання та розуміння громадянами України правових норм, з яких складається законодавство України, не викликає сумніву. Вимоги до молоді мати знання всіх правових норм, якщо їх діяльність не пов'язана з юриспруденцією, не висуваються, однак уміння застосовувати потрібну правову норму в ході здійснення своєї професійної діяльності – необхідність для кожного працівника

Особливу форму суспільної свідомості, що являє собою сукупність поглядів про чинні та бажані правові норми, про законне і незаконне, про права і обов'язки, про правомірність чи неправомірність тієї чи іншої поведінки-це і є правосвідомість.

Одним із методів формування правосвідомості на сучасному етапі є правове виховання молоді у вищих учбових закладах. Правова компетентність студентів визначається рівнем правосвідомості студента та його правової активності. Саме це утворення й дає змогу майбутньому фахівцеві, як активному учаснику освітньої політики держави, найбільш повно й чітко реалізувати власні вміння щодо розв'язання проблемних питань освітнього процесу, які потребують компетентного супроводу.

Особливості будь-якої професійної діяльності призводить до вироблення її регулювальних правових норм. Вони стосуються й протікання виробничого, технологічного процесу та його кінцевого результату, і взаємовідносин його учасників між собою, а також із державою, співвідношення з іншими сферами виробництва, життєдіяльності суспільства. Відтак, для виконання виробничих функцій суб'єктам необхідний відповідний рівень знань і навичок правового

регулювання, тобто входження у зовсім іншу галузь. Правова компетентність містить у собі здатність мислити правовими категоріями, діалектично пов'язувати з ними розбіжні з правом галузі трудової діяльності, соціальні і духовні явища суспільного життя, орієнтуватися на їх вирішення відповідно до прогресивних тенденцій розвитку суспільства.

Правове виховання – це соціально-правова та педагогічна допомога особі, передусім молодій, у формуванні правової свідомості та правової культури, вихованні почуття людської гідності, розуміння соціальної цінності права; найгуманніший спосіб профілактики правопорушень, подолання явищ і наслідків правового нігілізму.

Правове виховання являє собою процес правової соціалізації особи, сприйняття нею вимог права, його результативного значення. У широкому розумінні цей процес є наслідком впливу на людину багатьох факторів соціально-економічного укладу життя, політичного режиму, внутрішньої політики, ідеологічних норм законодавства та юридичної практики, моральної атмосфери, традицій суспільства, а також загальної освіти та юридичного навчання. У вузькому значенні – це різновид соціальної діяльності з надання громадянам правового та педагогічного захисту (допомоги) громадськими та благодійними організаціями, правоохоронними органами, батьками щодо з'ясування прав та обов'язків, можливості реалізації їх у різних сферах життя; юридична, педагогічна та психологічна допомога; інша цілеспрямована діяльність, яка має на меті формування у громадян правових ідей, уявлень, традицій, емоцій; правових оцінок, моделей і зразків норм поведінки.

Правова свідомість звичайно розглядається, передусім, як чинник суспільної безпеки. Слід погодитися з тим, що й у нових умовах незалежної України, ці слова не втратили свого значення, а, навпаки, знання студентами – майбутніми фахівцями в різноманітних галузях, зокрема, основ правознавства, набуває ще більшої актуальності. Тому слід звернути увагу й на те, що „формування світосприйняття майбутнього спеціаліста досягається тільки за умови поєднання воедино процесу навчання із процесом виховання. Ця єдність передбачає виховну спрямованість усього процесу навчання, виховного впливу викладання як суспільних, так і загальноосвітніх й спеціальних дисциплін, а також учбових та не учбових форм роботи. Таким чином, засвоєння знань з технічних наук має бути врівноважено засвоєнням знань із суспільних наук, тільки так можна гармонійно поєднати процеси навчання та виховання.. Тільки знання з загальноосвітніх та суспільних дисциплін, засвоєння та усвідомлення гуманітарного знання, має нагоду сприяти виробленню гуманних переконань та легітимної поведінки.

ЩОДО ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ІНФОРМАТИКА»

Окара Д. В., Молчанюк І. В., Денисенко В. Ю. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна), **Шинкаренко В. М.** (Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна)

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки йдеться про відродження національної системи освіти – найважливішої ланки у вихованні свідомих громадян, формування освіченої, творчої особистості; виведення освіти України на рівень розвинених країн світу. Метою гуманітаризації освіти є формування фахівця освіченою людиною, що знає культуру й історію людства, своєї держави, свого народу і роду; людини, яка вміє працювати в трудовому колективі та може реалізувати свої творчі здібності. Одним із найважливіших завдань виховання студентів є формування людини, для якої демократичне громадянське суспільство є осередком реалізації творчих можливостей, задоволення особистих та соціальних інтересів. Громадянськість є важливою рисою морального обличчя людини і пов'язана з готовністю людини реалізувати свої права та обов'язки, поважати права і свободи інших громадян, розуміти відповідальність перед суспільством і державою за свої вчинки. Тому формування почуття громадянськості студентів є важливим завданням вишів. Однією з компонентів формування громадянськості є патріотичне виховання. Важливими моральними цінностями, які визначають патріотичну поведінку особистості, є совість, чесність, правдивість, свобода, рівність, справедливість, повага, толерантність, гідність, працьовитість, відповідальність тощо. На думку В.О. Сухомлинського, патріотичне виховання – це сфера духовного життя, що проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина. Проблема патріотичного виховання є актуальною для формування цілісних особистостей.

Одним з способів вирішення цієї проблеми є поєднання інноваційних технологій із дидактичним матеріалом, що має зміст патріотичного характеру. Так, під час вивчення курсу інформатики важливо звертати увагу студентів на внесок українських вчених у розвиток інформаційних технологій. Наприклад, на лекції за темою «Історія розвитку обчислювальної техніки» доцільно звернути увагу на те, що

- наукові праці академіка М.П. Кравчука (1892 – 1942) – вчителя конструкторів ракетної та космічної техніки С.П. Корольова, А.М. Люльки, В.М. Челомея – широко використовували у своїх дослідженнях американські розробники першого у світі комп'ютера (у тому числі Дж. В. Атанасов);

- саме у Києві під керівництвом академіка С.О. Лебедєва (1902 – 1974) уперше у СРСР і Європі у 1950 році була введена в експлуатацію МЕЛМ (мала електронна лічильна (обчислювальна) машина), а у 1953 році була створена ВЕЛМ (велика електронна лічильна машина).
- академік В.М.Глушков (1923 – 1982) є засновником інформаційних технологій, його активна діяльність зі створення обчислювальних машин дозволила до мінімуму скоротити розрив між СРСР і США в цій галузі;
- К.Л. Ющенко (1919 – 2001) є автором першої у світі мови програмування високого рівня («Адресної мови програмування»), яка випередила створення перших мов програмування Фортран, Кобол, Алгол і підготувала появу не тільки мов програмування з апаратом непрямої адресації, а й асемблерів;
- академік М.М. Амосов (1913 – 2002) в першу чергу усім відомий як один з кращих в світі хірургів, однак треба звернути увагу на те, що він також є засновником біокібернетики в Україні, зробив перший в Україні апарат штучного кровообігу, займався питанням штучного інтелекту, був настільки талановитим інженером, що навіть зміг за відсутності матеріалів викроїти тристулковий серцевий клапан з нейлонової сорочки.

Вивчаючи тему «Комп'ютерні віруси», доцільно розповісти про роботу українського антивірусу *Zillya* (перша версія – 2009 рік) та її розробників. Доречно для індивідуальних робіт запропонувати студентам написання рефератів, розробку доповідей, презентацій або під час роботи науково-технічного гуртка створення проектів за такими темами, як «Українські імена в інформатиці», «Історія розвитку інформаційних технологій в Україні» тощо.

Патріотичне виховання молоді ставить за мету формування у особистості ціннісного ставлення до навколишньої дійсності та себе самої, активної і життєвої позиції. Потрібно зробити все необхідне, щоб молодь прийшла до висновку, що такі цінності як сім'я, праця, творчість, друзі, відповідальність, чесність, вихованість – найголовніші, а моральна свідомість є найвищим вираженням розвитку людини. Навчання у виші, безумовно, сприяє формуванню громадянської позиції людини, її соціально-політичної орієнтації, але, на жаль, більшість випускників виявляються навченими, але не готовими до вирішення реальних професійних та життєвих проблем. Маючи досить великий запас знань, учорашній студент не завжди здатний використати їх у житті. Отже, доцільно вести мову про громадянську компетентність людини. Треба створити умови для набуття випускниками вишів життєвих компетентностей, які дозволять їм успішно самореалізуватись у суспільстві, сприяти подальшому розвитку громадянського суспільства на позиціях духовності, патріотизму, гуманізму, демократії, науки.

ЧИННИКИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ

Окландер Т. О. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Сучасний стан ринку освіти в Україні характеризується зростанням чисельності вищих навчальних закладів (ВНЗ) III та IV рівнів акредитації, в основному, за рахунок збільшення кількості вузів недержавної форми власності, які створили широку мережу представництв та філій не тільки в традиційних освітніх центрах держави, але і в невеликих містечках та районних центрах. При цьому кількість потенційних абітурієнтів суттєво не змінюється. Таке становище обумовлює посилення конкурентної боротьби між вищими навчальними закладами. Тому набувають актуальності заходи з підвищення якості та престижності навчання, формування мотивів щодо вступу до певного навчального закладу.

Чинниками, що є з одного боку каталізаторами розвитку вищої освіти, а з іншого її гальмують є загальні проблеми вищої освіти в Україні.

До загальних проблем вищої освіти, які обумовлюють необхідність модернізації системи підготовки економістів, слід віднести:

- 1) низький рівень народжуваності та низький рівень доходів населення, які зменшують кількість абітурієнтів;
- 2) велика кількість ВНЗ, що готують студентів за спеціальністю “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”;
- 3) недостатність державного фінансування для формування та підтримки необхідної матеріальної бази.

Тенденції розвитку вищої освіти характеризуються високим динамізмом, розширенням напрямків діяльності, збільшенням обсягів та асортименту освітніх послуг, що призводить до необхідності подальшої активізації навчального процесу з впровадженням нових технологій навчання, інформатизації, посиленням самостійної і практичної підготовки студентів.

Намагання досягти світових стандартів підготовки студентів обумовлює необхідність встановлення відповідних параметрів якості у роботі кафедри економіки підприємства. Дана обставина об’єктивно вимагає комплексного удосконалення її діяльності.

Звичайно виділяють три складові якості освіти:

- зміст викладання;
- технології навчання і виховання;
- ступінь підготовленості студента до засвоєння матеріалу.

Проявою якості навчального процесу підготовки економістів є такі ознаки:

- наявність затверджених у встановленому порядку навчальних планів, графіків навчального процесу, робочих програм з дисциплін та їх відповідність вимогам стандартів;
- відповідність елементів навчального процесу затвердженим планам і програмам;
- комплектність і достатність методичного забезпечення по дисциплінах;
- достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю якості знань студентів, їх задоволеністю якістю навчального процесу.

Більшість студентів, що навчаються за спеціальністю “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”, вчаться на контрактній основі. Тобто студенти у повному розумінні слова є покупцями освітніх послуг. Тому з позицій маркетингового підходу, сутність якого полягає в орієнтації на споживача, якість роботи викладача повинна визначатися за допомогою систематичних соціологічних досліджень.

В практиці господарювання економіст будівельного підприємства — це фахівець, який відповідає за оптимізацію економічних розрахунків, забезпечує економічну конкурентоспроможність, стійкий фінансовий стан підприємства. Саме економіст розраховує економічні показники діяльності підприємства, і в ідеалі, доводить до логічного завершення кругообіг капіталу. Економічна діяльність поєднує економічні закони і закони соціуму, її розвиток вимагає поєднання багатьох наукових дисциплін, створює ефективну систему ринкової взаємодії продавців і покупців.

В процесі підготовки економістів має існувати максимально об’єктивна система оцінки діяльності викладачів. Одна з частин цієї системи - оцінювання викладача самими студентами із дотриманням певних правил його проведення та забезпечення конфіденційності.

Крім того, важливим компонентом підвищення професійного рівня викладачів має бути використання сучасних технологій освіти. Поширення інтерактивних методів навчання із застосуванням сучасних інформаційних технологій також є необхідною умовою формування сучасного викладача.

Для підвищення кваліфікації викладачів важливими є програми стажування. Крім того, важливим компонентом підвищення професійного рівня викладачів має бути знання хоча б однієї з іноземних мов. На кафедрі розробляється програму розвитку викладацького складу. Кожен суттєвий результат діяльності викладачів, особливо коли він знаходиться за межами їх посадових обов’язків має бути морально та матеріально підкріплений.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КУРАТОРА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Олейник Н. В., Лукашенко Л. Э. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Сегодня главной целью образования становится формирование профессионально и социально компетентной личности, способной к творчеству и самоопределению в условиях меняющегося мира, обладающей развитым чувством ответственности и стремлением к созиданию. Профессиональные знания, умения и навыки сами по себе являются лишь инструментом, способным принести обществу и человечеству в целом как пользу, так и вред в зависимости от того, каковы нравственные качества профессионала.

Мы все знаем, с каким нравственным багажом приходит большая часть абитуриентов в вузы. В нашу академию в последнее время прибыло и много ребят из Восточных регионов, где остались их родные в очень непростых условиях жизни. Это накладывает тяжелый отпечаток на жизнь и учебу самих студентов. Наша реальность зачастую калечит ребят, питая их не нравственными, а безнравственными принципами.

Очевидно, что в этой усложнившейся ситуации резко возрастает роль кураторов академических групп. В столь тонком деле как воспитание вряд ли существуют готовые рецепты. Стили и формы работы преподавателей во многом зависят от их опыта, авторитета, характера. Но ясно одно: хороших результатов куратор может добиться только при каждодневной, добросовестной работе, а также при индивидуальном подходе к каждому студенту.

Сегодняшний студент представляет собой весьма противоречивую личность: с одной стороны, он под влиянием демократизации общества стал намного свободнее и независимее, а с другой – его общеобразовательная подготовка и культурный уровень резко снизились. Это чаще всего и заводит его в тупик с самого начала учебы. Еще многого не понимая, он с легкостью пропускает лекции и даже практические занятия.

Одна из самых важных и первоочередных задач куратора – убедить студента, что на сегодняшний день самое главное для него – учеба. Необходимо именно на первых курсах пробудить у студентов интерес к учебе: для этого им надо показать интересные стороны как отдельных предметов, так и будущей специальности в целом.

Решение этой кураторской задачи многогранно. Оно предполагает и личную форму воспитательных приемов (беседы, лекции, организацию встреч с

авторитетными специалистами, с лучшими преподавателями и т.д.), и иногда очень жесткие меры (наказания за прогулы, контроль за выполнением учебного графика и т.д.). Таким образом, работа куратора в большей степени направлена на обеспечение повышения качества образования.

С включением Украины в Болонский процесс повышаются требования к уровню профессиональной компетентности выпускников высших учебных заведений, которые должны будут выдерживать конкурентную борьбу на международном рынке труда.

Задачи, стоящие перед образовательными учреждениями, требуют иного подхода и подготовки творчески развивающейся, активной личности, которая сможет самостоятельно выбрать для себя жизненный путь. Только целеустремленный, уверенный, самоорганизованный студент способен успешно овладеть прочной системой научных знаний, развить в себе познавательные способности и творчески применить профессиональные навыки и умения на практике.

В связи с изменениями, которые происходят в образовании, институт кураторства становится другим. Необходимо отойти от довольно распространенного понимания куратора как классного руководителя студентов 1–2 курса, так как проблемы возникают у студентов не только младших курсов, но и старших. Если у первокурсников возникают трудности, связанные с адаптацией в вузе, выбором индивидуального образовательного маршрута, то у студентов старших курсов появляются проблемы, связанные с прохождением практики, трудоустройством. Поэтому педагогическое содействие студентам в решении проблем необходимо не только студентам младших курсов.

Позиция куратора по отношению к студентам разных курсов будет меняться. По мере развития и активизации деятельности органов студенческого самоуправления и других студенческих сообществ роль куратора будет заключаться, прежде всего, в поддержке инициатив студентов.

Также в связи с тем, что содержание проблем студентов разное, меняется форма работы куратора с сообществом. Встает вопрос о целесообразности введения многовариантного института кураторства. Меняются и требования к тем, кто непосредственно взаимодействуют со студенчеством, формирует атмосферу вузовской жизни, создает социокультурное образовательное пространство, в условиях которого решаются современные задачи воспитания.

Поэтому кураторская деятельность предполагает не только постановку цели и ее достижение, но и управление действиями через систему контроля (операционного, итогового, прогнозирующего) и систему обратной связи.

ЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФЕСІОНАЛА

Паскалова М. І. (*Військова академія, м.Одеса, Україна*)

Розум людини є продуктом сумісного проживання індивідів у соціумі. Тільки в суспільстві, в середовищі собі подібних, можлива поява розумності і її подальша еволюція. Для успішної адаптації і проживання в соціальному середовищі людина потребує гуманітарного розвитку свідомості і мислення. Гуманітарний розвиток суспільства взагалі передбачає становлення багатогранного світогляду членів суспільства, їх високий загальний розвиток (розумовий, моральний, ідейно-політичний), що приводить до росту можливостей людей, їх благополуччя та добробуту. Гуманітарний розвиток свідомості і мислення кожного конкретного члена суспільства починається із усвідомлення загальнолюдського світогляду, основ моралі, організації і суті існування цивілізованого суспільства, чіткого розуміння цінності і смислу людського буття, відчуття відповідальності за збереження власного життя та життя всього живого, готовність відповісти за власну діяльність, як у побуті, так і у професійній сфері, – все це досягається завдяки гуманітарній освіті. Гуманітарна освіта, тобто сукупність знань в області суспільних наук та пов'язаних із ними практичних навичок та вмінь, здобувається людиною в процесі всього життя, однак суттєва роль у цій освіті належить вищим навчальним закладам.

Нажаль, сьогодні спостерігається негативна тенденція, особливо у непрофільних вишах, яка полягає у скороченні навчальних годин на вивчення суспільних наук, які власне і становлять основу гуманітарної освіти. Зрозуміло, що наслідки від такого скорочення ми не відчуємо миттєво, однак, можна не сумніватися, що вони не змусять довго чекати на себе. І напевно ці наслідки будуть носити позитивний характер.

Пропонуємо розглянути важливість і необхідність вивчення у вищому військовому навчальному закладі таких дисциплін гуманітарного циклу як філософські і можливі негативні наслідки за умов скорочення навчального часу відведеного на їх засвоєння.

Дуже часто сьогодні у ВВНЗ зіштовхуємося із зверхнім ставленням до філософських дисциплін. Чиновники у сфері вищої військової освіти не бачать суттєвої користі від їх вивчення для професії військового і тому відносяться до них як до прикрої необхідності, яку треба виконати в угоду Міністерству освіти. І як наслідок, ці дисципліни скорочуються і об'єднуються таким чином, що іноді, навчального навантаження вистачає лише на те, щоб повідомити факт

існування такої дисципліни і ознайомити із колом проблем, які вона вирішує. Не маючи при цьому можливості заглибитися у матеріал і прояснити практичну цінність для військової спеціальності означеної дисципліни, а відтак, ще більше закріпити впевненість у її зайвості в освіті військового професіонала.

Однак, як писав В. Шекспір, «роза залишиться розою, хоч розою її назвеш, хоч ні», так і з філософськими дисциплінами, можна скільки завгодно обґрунтовувати їх зайвість і непотрібність для підготовки військового фахівця, а все ж таки без їх допомоги ми не зможемо підготувати особистість, яка буде старанно, сумлінно і на високому професійному рівні виконувати свій борг перед Вітчизною.

Філософія як світоглядна дисципліна створює методологічний та загальнокультурний фундамент військово-професійної підготовки, навчання та виховання курсантів, озброюючи їх готовністю та здібністю аналізувати соціально значущі проблеми та процеси, використовувати на практиці методи пізнання, розуміти рушійні сили та закономірності історичного процесу, вміти визначати місце і роль людини в історичному процесі, вільно і відповідально приймати участь у суспільно-політичному і культурному житті країни, розуміти роль духовності та моральності, культури та мистецтва. Філософське знання допомагає людині зробити висновки і про сенс власного життя, що є важливим для кожного індивіда, а для військовослужбовця так це просто необхідно, оскільки в мирний час за службовим обов'язком йому доводиться терпіти багато поневірянь, а у воєнний ще й постійно ризикувати власним життям і здоров'ям. Тільки чітке розуміння поставлених життєвих задач, впевненість у правильності зробленого вибору допоможуть воїну подолати труднощі.

Заняття філософією сприяють становленню рефлексивного мислення. Здатність до глибокого самоаналізу допомагає у виробленні адекватної самооцінки, що є однією із професійних якостей офіцера. Занижена самооцінка приводять до невіри у власні сили, переоцінці можливостей противника, невпевненості і страху при організації бойових дій, управлінні підлеглими на поле бою, збільшеній увазі до формальної сторони справи. Завищена самооцінка, навпаки, веде до самовпевненості, самовдоволення, недооцінки супротивника і прийняттю волонтаристських, авантюристських рішень. Тільки зважена оцінка власного потенціалу, глибокий аналіз власних сильних і слабких сторін, достоїнств і недоліків дає можливість офіцеру ефективно виконувати свої обов'язки, уникаючи як догматизму, так і волонтаризму.

Величезне значення для військової справи має і така філософська дисципліна як логіка. Знання логіки підвищує культуру мислення, сприяє чіткості, послідовності і доказовості міркування, посилює ефективність і переконливість

мови. Логіка сприяє становленню самосвідомості, інтелектуальному розвитку особистості, допомагає формуванню гнучкості розуму. Логічно міркувати, правильно будувати умовиводи, спростовувати доводи противника можна і не знаючи правил і законів логіки, однак, коли від твого правильного умовиводу, прийнятого рішення залежить результативність виконання важливих завдань, пов'язаних із захистом державних інтересів, життя та здоров'я людей, за яких ти відповідаєш по роду служби, то право на помилку має бути мінімізоване.

Не можливе становлення військового професіонала без таких філософських дисциплін як етика та естетика. Знання основ і принципів етики та естетики становлять фундамент військової служби. Борг, честь, відвага для військовослужбовця є підґрунтям у його професійній діяльності. Він має не тільки чітко усвідомлювати зміст цих понять, але і повсякчас реалізовувати їх у життя. Військова професія вимагає від людини повної самовіддачі, здатності до самопожертви в ім'я інтересів держави, високої духовності і чіткої життєвої позиції. Офіцер повинен бути в змозі не тільки виробляти у себе певну систему цінностей, а й формувати ціннісні установки і орієнтири своїх підлеглих. Командир навчає і виховує ввірений йому особовий склад. І чим ефективніше він буде це робити, тим більшу силу представлятиме очолюваний ним військовий колектив. Етика дозволяє формувати моральну переконаність особистості військовослужбовця, що становить основу військової честі воїна. Естетика сприяє прищепленню естетичного ставлення як до зовнішніх ознак військової служби (форми одягу, ритуалів, культури тіла тощо), так і до внутрішніх (краси вчинків, мотивів, наприклад, готовність пожертвувати життям за ради інших тощо).

Можна ще наводити багато позитивних якостей особистості, які можуть сформуватися лише під впливом гуманітарної освіти, і, тільки диву даєшся, як не розуміють чиновники в освіті того лиха, що може принести нестача такого навчання. Сильний воїн, в якого не сформовані життєві орієнтири, здатний без жалю занапастити як власне життя, так і життя своїх підлеглих. Військовослужбовець із несформованим логічним мисленням не здатний приймати вірних рішень, які сприятимуть збереженню і розвитку Збройних сил. Професіонал військової справи без моральних принципів здатний в угоду власним інтересам знехтувати інтересами держави і співвітчизників.

З військових вишів випускаються юнаки, які фізично розвинуті, знайомі з правилами ведення бою, вміють користуватися багатьма видами зброї, і, якщо ці особистості будуть мати недостатню гуманітарну освіту, це те ж саме, що за державний кошт готувати ніким і нічим некерованих професійних вбивць.

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Плакидюк О. Л., Плакидюк О. С., Журавльов Ю.І. (Одеський коледж транспортних технологій, м.Одеса, Україна)

У наш час, коли Україна знаходиться на складному шляху національного відродження та побудови демократичної держави, критичне мислення є не тільки наслідком демократичного способу життя, але й чинником його формування. Сучасна молодь є потенціалом державного розвитку. Тому від наявності чи відсутності у дитини вміння мислити критично залежить певною мірою доля суспільства. Критичне мислення піднімає людину до рівня Людини, якою не можна маніпулювати, яка не боїться мислити, оцінювати, порівнювати.

Розвиток критичного мислення є складовим етапом особистісного розвитку. Велику роль у чому відіграє вищий навчальний заклад. Методика критичного мислення дозволяє максимально підвищити ефективність навчально-виховного процесу, дає можливість створити такі умови, коли всі студенти залучаються до активної, творчої навчальної діяльності, процесу самонавчання, самореалізації, вчаться спілкуватись, співпрацювати, критично мислити, відстоювати свою позицію. За допомогою даної системи викладач має можливість активізувати мислення студентів, мотивувати та стимулювати їх діяльність, залучити їх до творчої, продуктивної діяльності, активізувати пізнавальний процес, розвивати уміння логічно та аргументовано викладати матеріал та навички колективного спілкування, почуття взаємодопомоги, формувати ключові компетентності студентів. Під критичним мисленням розуміється уміння урівноважувати у своїй свідомості різні точки зору, уміння піддавати ідею м'якого скепсису, об'єднання активного й інтерактивного процесу, перевірка окремих ідей на можливість їх використання, моделювання систем доказів на основі яких базуються різні точки зору, переоцінка та переосмислення понять та інформації, здатність знайти необхідну інформацію та використовувати її самостійно під час прийняття рішення.

Навчити студентів мислити критично – означає правильно поставити запитання, направити їх увагу в правильне русло, вчити самостійно робити висновки та знаходити рішення. У межах заняття є багато можливостей не просто надати учням можливість освоїти нові горизонти предмету, а й вступити з отриманою інформацією в безпосередній контакт, вільно демонструвати свої ідеї та оперувати отриманими знаннями в подальшому житті. Бути переконливими та впевненими в дискусії на будь-яку тему, мати власну оцінку на будь-яку подію, підкріплену реальними аргументами, формувати не лише читацьку активність, а й світоглядне переконання.

ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пономарьова Н. В. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м.Харків, Україна*)

У глобалізованому світі третього тисячоліття шанс на успіх перед Україною відкриває лише ефективна реалізація її людського потенціалу. У європейському світогляді інтелект, освіта, професійний досвід, соціальна мобільність беззаперечно визнаються головною складовою національного багатства та основним ресурсом соціально-економічного розвитку.

В умовах трансформації економіки і з підвищенням ролі новітніх технологій у виробництві освіта є необхідною умовою та основним засобом перетворення людського потенціалу в якісний людський капітал. Освіта, що відповідає потребам суспільства та ринку праці, відіграє потужну роль у гуманітарному розвитку, оскільки дозволяє сформувати у кожної людини здатність швидко адаптуватися до сучасних соціально-економічних реалій та забезпечувати собі належну якість життя. До основних завдань у цій сфері слід віднести: розширення практики формування державного замовлення на підготовку фахівців вищими учбовими закладами для представників соціально вразливих верств населення; забезпечення рівного доступу до якісної безкоштовної освіти представників різних соціальних верств населення, регіонів тощо; заохочення здійснення громадянами витрат на отримання освіти для себе та членів сім'ї шляхом створення відповідних кредитних, страхових програм, системи податкового кредиту; застосовування децентралізованого підходу до професійного навчання з метою врахування потреб регіональної економіки та задоволення освітніх потреб місцевого населення; запровадження гуманістичного характеру освіти на основі вільного розвитку особистості, вихованні соціальної активності та патріотизму; здійснення якісних змін в системі підвищення кваліфікації та підготовки кадрів, забезпечення їх відповідності тенденціям розвитку ринку праці та потребам людини удосконалювати свій освітній та кваліфікаційний рівень протягом всього життя.

Провідним напрямом гуманітарного розвитку України є цілеспрямоване формування нової якості життя громадян. Ця нова якість полягає у створенні умов для належної реалізації можливостей та здібностей кожного члена суспільства шляхом забезпечення можливостей для продуктивної зайнятості та отримання доходу, який відповідає значимості цієї праці для суспільства та спроможний гарантувати йому гідний рівень життя та задоволення фізичних та духовних потреб.

ПОВЫШЕНИЕ УМСТВЕННОЙ РАБОТОСПОСОБНОСТИ СТУДЕНТОВ

Попов Ю. Г. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

В последнее время исследователи и эксперты отмечают снижение умственной работоспособности современной молодежи. Это явление негативно сказывается на получении качественного образования. Поэтому, целесообразно проанализировать сложившуюся ситуацию и определить пути, способные ее исправить.

Еще в древние времена люди знали, что умственная активность способствует лучшему запоминанию, более глубокому проникновению в суть физических процессов и явлений. Известно, что умственная деятельность требует от человека значительных энергетических затрат, причем не меньших, чем физический труд. Получение качественного образования представляет собой тяжелый умственный труд, сопряженный со значительными энергетическими затратами. Поэтому, чтобы этот процесс имел успешные результаты, необходимо поддерживать мышление в активном работоспособном состоянии.

Современный человек находится в огромном информационном потоке. Человеческий мозг обладает таким свойством, что он принимает и перерабатывает всю информацию, с которой он сталкивается. Однако при перегрузке возникает защитная реакция, и мозг впадает в состояние утомления, в котором он не может перерабатывать и усваивать информацию. К сожалению, многие студенты не осознают, или не хотят осознавать этот факт. Для значительной части молодежи отдыхом от учебных занятий являются компьютерные игры и многочасовые пребывания в интернете, которые не дают отдыха умственной сфере. Надо еще учесть, что в любое свободное время современная молодежь занята прослушиванием популярной музыки, которая отнюдь не способствует умственному отдыху. Таким образом, молодые люди самовольно загоняют себя в состояние умственного переутомления. Пребывая в таком состоянии, невозможно перерабатывать полезную информацию, которая необходима для получения качественного образования.

Однако существуют мероприятия, во время которых мозг получает полноценный отдых. Одними из таких мероприятий являются занятия физкультурой и спортом. Физические упражнения значительно улучшают обменные процессы в организме, мозг в это время получает полноценный отдых, т.к. происходит перестройка с умственной деятельности на физическую. Заниматься спортом у нашей молодежи есть все возможности, т.к. во многих

высших учебных заведениях есть спортивные секции, которые студенты могут посещать бесплатно. Поэтому повышать умственную работоспособность можно, надо только немного поменять жизненные приоритеты.

Кроме занятий спортом, существуют другие способы, с помощью которых можно повышать активность мышления. Это мероприятия, которые возбуждают в человеке тонкие энергетические вибрации и побуждают индивидуум к творческой и созидательной деятельности. Если рассматривать учебный процесс, не как тяжелый труд, который не приносит никакого удовлетворения, а подойти к образованию творчески и найти способ получать удовольствие, то можно добиться больших успехов в этом процессе.

Классическая музыка возбуждает тонкие энергетические вибрации. Научными исследованиями доказано: для того, чтобы в стране происходил прогресс необходимо, чтобы классическую музыку слушали не менее 7% населения. В Украине этот показатель находится на уровне 2%. Таким образом, надо признать печальный факт, что наше общество сегодня идет в направлении деградации.

Однако нельзя каждого человека принуждать слушать классическую музыку. Поэтому каждый должен сам выбрать для себя возможные варианты психоэмоциональной подзарядки. Для кого-то это может быть пребывание на природе, для кого-то это занятие любимым делом: рисование, чтение художественной литературы, посещение музеев, хобби и т.д.

Кроме того, существует еще одно важное мероприятие, которое не допускает перегрузки мозга: необходимо осуществлять избирательный прием информации. Современный человек поглощает много бесполезной информации, которая приводит к переутомлению умственной сферы.

На основании изложенных фактов, можно сделать следующие выводы. Современная молодежь нерационально подходит к поддержанию умственной деятельности в активном состоянии, что негативно сказывается на получении качественного образования. Поэтому, молодые люди должны прийти к пониманию о необходимости перехода на такую форму организации учебного процесса, в которой тяжелый умственный труд чередуется с полноценным отдыхом. Такая организация учебного процесса позволит повысить умственную активность, и студенты смогут полноценно усваивать полезную информацию. Эти мероприятия приведут к получению качественного образования, которое в дальнейшем обеспечит успешную профессиональную деятельность и позволит индивидууму состояться, как личности.

ПОВЫШЕНИЕ РОЛИ ДИСЦИПЛИНЫ «БЕЗОПАСНОСТЬ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ» В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЗАЩИТЫ МОЛОДЕЖИ ОТ НЕГАТИВНОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Романюк В. П., Чекулаев Д. И., Приступлюк В. П. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

«Безопасность жизнедеятельности» является одной из дисциплин учебного плана по направлениям подготовки в высших учебных заведениях Украины. Программа обучения построена на основе методологических концепций современной науки и в частности, безопасности жизнедеятельности, а также с учетом знаний, опыта и отношений, приобретенных студентами в повседневной и образовательной практике, из информационной среды и из научной литературы. В результате изучения дисциплины у студента должны быть сформированы комплекс компетенций общекультурного и профессионального уровней, а также психологическая готовность противостоять опасностям сопровождающим человека во всех сферах его жизнедеятельности.

Социальная нестабильность в современном обществе и незащищенность человека, усиление возможностей информационных технологий, развитие манипуляционных технологий человеческим сознанием, создало почву для распространения опасных интернет-структур, негативно воздействующих на психическое здоровье молодежи. Развитие современных информационных технологий обеспечивает тайную доступность к разнообразной конфидициальной информации отдельной личности – пользователя интернета, что не позволяет защитить его от прямого психологического насилия извне. Особенно опасной является тенденция создания в социальных сетях так называемых «групп смерти», где с молодежью работают интернет – кураторы. Количество молодых людей, посещавших эти группы и ушедших в итоге из жизни показывает, что профессионалы в этой области, действительно, есть. Это взрослые люди, которые системно и планомерно шаг за шагом, подталкивают молодых людей, с восприимчивой и не устоявшейся психикой, к последней черте - суициду. Работают они со знанием их пристрастий и увлечений, используя любимую ими лексику и культуру. Работают со знанием психологии, внушая девочкам, что они «толстые», а ребятам, что они — «лузеры» для этого мира. Потому что есть иной мир, и вот там они — «избранные».

Только за шесть месяцев 2015 - 2016 года в Украине 130 молодых людей, членов одних и тех же групп в интернете, живших в благополучных семьях совершили суицид.

Наблюдается тенденция к антигуманному вовлечению молодежи и студентов в различные интернет сообщества: экстремистские и преступные организации, запрещенные религиозные секты.

С целью уменьшения негативного влияния опасных интернет-структур на психологическое состояние студентов на занятиях по дисциплине «Безопасность жизнедеятельности», необходимо:

- создание в студенческих группах атмосферы доброжелательности, взаимного уважения и понимания;
- пресекать проявления актов психологического давления на личность и её унижение;
- расширение и углубление знаний по распознаванию студентом малейших симптомов вовлечения его в опасные интернет сообщества;
- формирование у молодежи культуры поведения, обеспечивающей собственную безопасность и безопасность окружающих;
- воспитание у молодежи чувства коллективизма, высокой бдительности и дисциплинированности.
- улучшение правового воспитания студентов, направленного на обеспечение их психологической, социальной, имущественной и личной безопасности.

Администрация академии должна принять меры по усилению роли дисциплины «Безопасность жизнедеятельности» и оказывать всестороннюю помощь в разъяснительной работе с целью обеспечения психологической безопасности студентов:

- разработать и вывесить в учебных корпусах и общежитиях академии для ознакомления информацию по предотвращению втягивания студентов и молодежи в опасные интернет сообщества;
- поддерживать взаимодействие с местными органами СБУ, МВД, прокуратуры для профилактики и выявления противоправных действий лиц, пытающихся склонить студентов к противоправной деятельности;
- исключить бесконтрольное пребывание на территории академии, в учебных корпусах и общежитиях посторонних лиц.

Любые меры, принимаемые для повышения психологической защищенности студентов, обеспечивают усиление защищенности их от информационных, социальных, противоправных и криминальных угроз.

ФОРМИРОВАНИЕ КУЛЬТУРЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ У СПЕЦИАЛИСТОВ НЕГУМАНИТАРНОГО ПРОФИЛЯ

Руснак И. М. (Бендерский политехнический филиал ГОУ «Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко», Молдова), **Козубенко Ю.И.** (МОУ «Тираспольская средняя школа №11, Молдова)

Современное высшее профессиональное образование испытывает сегодня процесс реорганизации. Это связано, в первую очередь, с тем, что к выпускникам вуза, как к будущим специалистам в той или иной области, предъявляются все более жесткие требования, которые связаны не только с их будущей сферой деятельности, но и с особенностями современного общества, с разнообразным социокультурным пространством, с межпредметной мобильностью и условиями глобального общения. Все вышеперечисленные факторы определяют успешную самореализацию личности студентов.

Актуальность исследования в области развития профессиональной культуры общения становится очевидной каждый день. Современная реальность настолько мобильна и разнообразна, что к будущему специалисту предъявляется условие постоянного непрерывного профессионального самосовершенствования.

Ориентация Республики Молдова на мировые тенденции развития и вхождение в мировое образовательное пространство повлекли особые изменения в области языкового образования, в том числе и в профессиональной области общения. Образование сегодня характеризуется процессами глобализации, тенденцией к интеграции мира на определенных общих основаниях, вхождение в постиндустриальное общество.

В настоящее время проблемы языка вышли за рамки филологии и стали в один ряд с проблемами общей гуманитарной культуры. Исследование проблематики языковой и речевой деградации и реабилитации является актуальным для современного общества. На речевое поведение человека влияют разные факторы – не только субъективного, но и объективного характера: эпоха, в которую он живёт, традиции отечественной культуры, этикет, уровень жизни общества, состояние образования, особенности речевой ситуации в стране, политика государства в области языка и культуры.

Профессиональное общение представляет собой речевое взаимодействие специалиста с другими специалистами и клиентами организации в ходе осуществления профессиональной деятельности. Культура профессиональной деятельности во многом определяет ее эффективность, а также репутацию организации в целом и отдельного специалиста.

Культура общения составляет важную часть профессиональной культуры, а для таких профессий как, например, преподаватель, журналист, менеджер, юрист, – ведущую часть, поскольку для этих профессий, речь является основным орудием труда.

Профессиональная культура включает владение специальными умениями и навыками профессиональной деятельности, культуру поведения, эмоциональную культуру, общую культуру речи и культуру профессионального общения.

Однако невозможно говорить о профессиональной культуре и профессиональной культуре общения без осознания уровня владения языком студентами на современном этапе. В своем исследовании В. Тудосе, преподаватель Славянского Университета Молдовы отмечает, что русская речь молодежи Молдовы требует особого внимания [3]. Таким образом, развитие культуры речи, культуры общения студентов вуза должно стать одним из приоритетных направлений в образовании, наряду с профессиональной подготовкой.

Культура общения студентов в вузе может рассматриваться как важнейший созидательный ресурс высшего профессионального образования в целях интеллектуального роста личности. Развитие культуры общения обязывает студента высшего учебного заведения овладеть ею как универсальной характеристикой специалиста, помогающей выполнить социальные ожидания общества и выйти на высокий профессиональный и личностный уровень. Институт образования – не только сфера обучения и воспитания подрастающего поколения, но и наиболее яркий индикатор духовно-нравственного и социального здоровья общества, благополучия культуры в целом. Утверждение гуманистических ценностей в образовании выдвигает на приоритетные позиции ценность самой личности, богатство ее духовного мира [2].

Л.В. Богданова полагает, что в основе анализа профессиональной культуры лежит «осознание культуры как мощного социодуховного фактора развития общества и человека, осмысление ее влияния на все виды человеческой деятельности». Действительно, в любой деятельности ее связь с культурой является сущностной. Также, по мнению исследователя, вопрос о соотношении профессиональной культуры с культурой вообще может быть разрешен, если рассматривать ее в двух измерениях: относительно массовом, общественном и индивидуальном. При этом Л.В. Богданова считает, что при массовом измерении значимости профессиональной культуры, мы говорим о культуре, которая определяет целую общность людей, во втором же случае, мы говорим о личностном измерении культуры в профессиональном плане. Чем шире

распространена профессиональная культура в той или иной сфере, тем выше будет эффективность функционирования этой сферы [1].

Анализ литературы позволил нам прийти к выводу о том, что профессиональная культура – это определенная совокупность мировоззренческих и специальных знаний, качеств, умений, навыков, чувств, ценностных ориентаций личности, которые находят свое проявление в ее предметно-трудовой деятельности и обеспечивают ее более высокую эффективность [1].

Как известно, в деятельности человека раскрывается не только достигнутый уровень формирования умений и навыков, проявления способностей, но и степень развития творческих установок, готовности реализовать полнее профессиональную культуру. Поэтому в профессиональной культуре того или иного специалиста находит свое выражение не только связь и взаимодействие общества, личности и профессии, но и вся его индивидуальная культура.

При подходе к культуре специалиста, достаточно содержательной и разноаспектной, следует иметь в виду не только ее включение в процесс общения в соответствии с его разновидностью труда (непосредственное функциональное общение), но и влияние профессиональной культуры на общение специалиста в других сферах жизнедеятельности. Таким образом, имеет место не только влияние общей культуры специалиста на его профессиональную культуру, но и обратное воздействие последней на культуру его разнопланового общения вне производственной сферы.

Таким образом, анализируя литературу и культуру общения современных студентов, можно заключить, что в постоянно развивающемся обществе неизбежно имеют место такие явления, как общая культура человека, профессиональная культура специалиста и неразрывно связанная с ними культура делового и личностного общения в процессе разноплановой деятельности людей в целях своего собственного и общественного жизнеобеспечения.

Литература

1. Богданова Л.В. К вопросу о культуре профессионального общения <http://lib.sportedu.ru/GetText.idc?TxtID=879>
2. Смирнова Н. М. Повышение уровня культуры общения в студенческой среде // Вестник Российской академии образования. – Вып. 1. – 2007. – С. 36-42.
3. Тудосе В. О русской речи молодежи Молдовы <http://studiamsu.eu/wp-content/uploads/31.-p.175-178.pdf>

ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТІВ

Семчук П. П. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна), **Куковський А. Г.** (Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне, Україна)

Метою роботи є аналіз існуючого мовного середовища в Україні, показується необхідність і шляхи повної реконструкції української мови на території всієї української держави і роль вузів у цьому процесі. Приведені данні можуть бути використані як методологічний матеріал і бути чинником запобігання духовно-морального упадку молоді.

В духовних надрах української нації містяться неоціненні резерви, здатні вивести духовний розвиток на нові обрії. Історія доводить, що єдиний світогляд може врятувати людину і народ від духовної, а з нею і фізичної смерті.

Отже духовна сила народу має величезне значення, що також підтверджується християнськими догмами "не єдиним хлібом живе людина", "дух животворящий", "спочатку було слово", які ніколи не замирали і живуть ще й досі в українському народі.

В Україні, в українській нації, відроджується споконвічний український національний світогляд.

Генетика науково довела, що нащадки успадковують від батьків, дідів, прадідів не лише фізичні, а також і духовні властивості, отже і творчі здібності та взагалі культуру. А у спадок нам дістався комплекс "меншовартості", страх, спотворення історії. Тому важливість виховання, відродження власного українського життя набувають все більшого значення

У наш час, коли ми маємо найбільше творіння української нації – державну незалежність, для її збереження необхідно реалізувати право нації на рідну мову.

За роки незалежності України, у нас виросло нове покоління, яке стало сучасним студентством. Але поширення української мови у вузах ще й до цього часу є проблемою.

В ейфорії від здобуття незалежності, здавалось що зміни в Україні будуть мати динамічний характер. Особливо в гуманітарній сфері, не пов'язаній безпосередньо з матеріальною діяльністю, виробництвом і їх інертністю.

Це в першу чергу стосувалось виправлення пригнобленого стану української мови. Вірилось що громадяни, виросли в умовах проголошеної рівності, братерства людей всіх національностей будуть вболівати і допомагати один

одному. А в суверенній Україні сприяти відродженню в українцях притуплену рідну мову, рідну школу, рідну душу, національну пам'ять, національну гідність.

Однак, на практиці проявився агресивний спротив частини населення України цим природним процесам відродження і утвердження державності, які характерні для всіх країн, а особливо тих національних держав, які утворились в наслідок краху системи імперіалізму і колоніалізму.

Теоретично існує мораль і право нації на державне самовизначення на своїй етнічній землі, але фактично зміст історії міждержавних і міжнаціональних відносин XIX-XX століття полягає в прагненні більш сильних націй до політичного і соціального поневолення слабких націй, до асиміляції панівною нацією підкорених націй. Видно, що таке прагнення перейшло й у XX століття.

Напевно, тому противниками незалежності України збурена мовна проблема на основі штучного протиставлення мов, навіть будується ідеологія деяких партій.

Не можна протиставляти права людини, яка опинилася в національному середовищі не своєї нації, з правом цієї титульної нації.

Першим правом нації є непорушність її території.

Невід'ємним правом нації є право на рідну мову, як знаряддя всезагального спілкування в межах своєї етнічної території. Але це не лише право користування рідною мовою, але й право на власне мовне середовище. Адже воно може існувати лише в межах етнічної території нації, поза якою його немає і не може бути.

Тому для збереження свого, властивого кожній нації, мовного середовища, необхідно рішуче відкинути всякі намагання зберегти право на російськомовне середовище на території України.

Адже порушення права людини на рідну мову і на власне мовне середовище стає тотальним, тому що воно спрямоване проти цілої нації.

М.С.Грушевський ще у 1907 році підкреслював: "Поки українська мова не здобуде собі місця в вищій школі, поки вона не служить органом викладання в університетах та інших навчальних закладах, поки вона не стала знаряддям наукової праці у викладанні й літературі, доти суспільство, народність, що розмовляє цією мовою, почуватиме себе на становище нижчої, культурно неповноцінної".

Повна реконструкція української мови на території всієї української держави є чинником запобігання духовно-моральному упадку молоді. Тому роль вузів у цьому питанні дуже велика.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Слободянюк О. Р. (Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна)

Виховання студентів – один із головних родових складників педагогіки вищої школи. Гуманістична психологія визнає унікальність і неповторність кожної особистості, що становить багатство всього суспільства, і відкидає будь – які безпосередні впливи на особистість. Викладачі не мають права заздальгідь вирішувати за людину, якій їй бути, оскільки кожний повинен сам прожити своє життя, не перекладаючи на інших відповідальність за вибір, за ті рішення, які йому доведеться приймати.

Виховання – цілеспрямований та організований процес формування особистості. Як загальна абстрактна категорія виховання відображає і виражає об'єктивний конкретно-історичний процес – рух відношень, спілкування, діяльності в суспільстві, завдяки якому здійснюється наступність між поколіннями.

З виховання як родового поняття випливають видові категорії: педагогічна діяльність, цілісний педагогічний процес, освіта і навчання, саморозвиток особистості. Освіта – видова суб'єктивно-об'єктивна категорія, що інтегрує виховання як суспільне явище, педагогічну діяльність, само становлення особистості і відбудовує реальний педагогічний процес, який проектується з урахування різних освітньо-виховних концепцій і теорій, втілюється в освітніх системах і закладах.

Виховання як родова категорія в педагогіці вищої школи має свою специфіку, пов'язану з цілями та завданнями вищої освіти, віковими особливостями студентів, теоретико - методологічними засадами концепцій виховання студентів. Виховання у вищій школі – процес систематичного цілеспрямованого впливу на духовний і фізичний розвиток особистості студента з метою підготовки його до виробничої, суспільної і культурної діяльності. На сучасному етапі розвитку вищої школи виховання у широкому розумінні передбачає формування творчої особистості і водночас високоморальної, толерантної особистості, громадянина і патріота.

Ідеалом виховання є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально-активна людина, наділена громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, почуттям патріотизму, яка є носієм найкращих здобутків української і світової здатна до саморозвитку і самовдосконалення.

Мета виховання – набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, засвоєння культури міжнаціональних відносин, формування, незалежно від національної належності, рис Української держави, високої духовності, моральної художньо-естетичної, правової, екологічної культури. До головних цілей належать також формування у молодих людей національної свідомості, високої освіченості, працелюбності, соціальної активності, шанобливого ставлення до себе й до інших, відповідальності, жертвовності, шляхетності оптимістичного світогляду тощо.

Мета виховання конкретизується через систему завдань, до яких належать: забезпечення умов для само реалізації особистості, введення молодої людини у світ соціального, політичного, інтелектуального, культурного, формування мовної культури, внутрішньої потреби в суспільне, корисній праці та інших чесної, притаманних українському народу .

Здійснюючи процес виховання молоді, не можна не враховувати соціальних умов, традицій суспільства. В Україні відбуваються бурхливі соціальні зрушення: перехід до ринкових відносин, руйнування усталеної системи цінностей, зміна духовних орієнтирів та ідеалів у суспільстві. Як зазначалося, зруйнована комуністична система виховання, відійшла в минуле марксистка ідеологія. Нині утворився ідеалогічний вакуум, спостерігається розмитість моральних норм. У свідомості певної частини людей цей вакуум заповнює уседозволеність. Поширюються озлоблення, безкультур'я, кримінал, настійлива сектантська агітація різних відтінків. Водночас деталі поглиблюється майнове розшарування, погіршується матеріальне становище більшості населення, посилюється процес руйнації особистості людини .

Студенти – найінтелектуальніша частина молоді з високим творчим потенціалом, ще не реалізованим у нових умовах. Сьогодні з усією серйозністю постало завдання організувати студентську молодь, а пускати на самоплив її виховання.

Принципи виховання – це вихідні положення, що впливають із цілей, визначають вимоги до змісту, методів, організаційних форм і засобів виховання, до викладачів і всіх, хто має стосунок до виховального процесу.

Принципами виховання студентської молоді є: єдність національного і загальнолюдського, природовідповідність, культуровідповідність виховання, активність, самодіяльність і творча ініціатива, демократизація, гуманізація, гуманітаризація, безперервність і наступність виховання, єдність навчання і виховання, індивідуалізація та диференціація виховного процесу, гармонізація родинного і суспільного виховання.

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК ОЗНАКА СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ З ЕКОНОМІКИ

Спиридонова Л. К. (*Одеський національний економічний університет,
м.Одеса, Україна*)

У даний час до вищої освіти пред'являються вимоги, пов'язані з необхідністю висококваліфікованої підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності в умовах соціально-економічного реформування українського суспільства. Ці вимоги ставлять завдання формування у студентів нової системи універсальних знань, умінь і навичок, а також досвіду самостійної діяльності й особистісної відповідальності, так звані «сучасні ключові компетенції».

Дослідження показують, що в основі кожної ключової компетенції лежить психологічна компетенція, як певна система психологічних властивостей, яка містить деякий необхідний мінімум соціально-психологічних знань і умінь використовувати їх для досягнення успіху в різних формах взаємодії зі світом, іншими людьми і самим собою. Інакше кажучи, мова йде про формуванні психологічної культури, відмінною рисою якої є увага до індивідуальності людини, самостійності, відповідальності, мотивації, тобто якостям, які забезпечують цінність майбутнього фахівця, його адаптивність, здатність будувати свою професійну діяльність у формі продуктивної співпраці з урахуванням інтересів інших людей і життєстійкість у сучасному світі на ринку праці.

Поняття «психологічна культура» є достатньо новим, воно з'явилося в науковій літературі в останнє десятиліття, і, хоча активно використовується в психологічній практиці, ще не має достатньо чіткої дефініції, що свідчить про його значну складність. Фактично воно охоплює всі сфери психічної діяльності людини.

У найбільш загальній формі дане поняття визначається так: психологічна культура – це багатовимірне і системне психічне явище, яке варто розглядати передусім у діалектичній єдності загального, особливого й одиничного проявів людської психіки. Вона сполучає в собі як загальний, наприклад, загальнолюдські цінності і соціальні норми, як особливий – своєрідність етнічного менталітету і способів соціальної взаємодії, а як одиничний – індивідуально своєрідний стиль відносин, поведінки і діяльності.

Про психологічну культуру людини можна говорити в контексті різних сфер життєдіяльності (професійних, особистісних), з урахуванням низки особливостей (національних, вікових тощо). Професійна психологічна культура

визначається специфікою тієї або іншої діяльності (учителя, лікаря, економіста, менеджера тощо), особливостями тих завдань, які необхідно вирішувати. Загальна психологічна культура особистості визначається наявністю характеристик, параметрів, які визначають готовність людини ефективно вирішувати широке коло повсякденних завдань незалежно від особливостей вузьких, спеціальних видів діяльності, виконувати широкий спектр соціальних ролей безвідносно до конкретної професійної діяльності.

У структурі психологічної культури можна виділити наступні компоненти: психологічна письменність, психологічна компетентність, ціннісно-смысловий компонент і рефлексію.

Психологічна письменність розуміється як деякий мінімум психологічних знань і умінь, які забезпечують більш менш адекватну поведінку і соціальну взаємодію.

Психологічна компетентність забезпечує ефективність поведінки, діяльності або соціальної взаємодії з людьми. Психологічна компетентність відрізняється від психологічної письменності тим, що грамотна людина знає, розуміє, наприклад, як поводитися, як спілкуватися в тій або іншій ситуації, а компетентна – реально і ефективно використовує ці знання у вирішенні тих або інших проблем, тобто не тільки знає, а включає ці знання в психологічну практику життя.

Ціннісно-смысловим компонентом психологічної культури особистості є сукупність особистісно значущих і ціннісних прагнень, ідеалів, переконань, поглядів, позицій, відносин, вірувань в царині людської психіки, діяльності, взаємин з тими, що оточують тощо.

Рефлексія або самоаналіз містить уміння адекватно сприймати самого себе і інших людей, спостережливість, уважність до людей, психологічну проникливість, прогностичні здібності, здібності до ідентифікації. У цьому плані можна говорити, що психологічна культура є результатом як соціалізації й освіти, так і великої внутрішньої роботи людини щодо гармонізації власних життєвих інтересів і потреб з інтересами навколишнього світу і соціуму.

Важливість формування психологічної культури підтверджується тим фактом, що відсутність психологічної компетентності, або психологічної культури, призводить до виникнення стресів, особистісних криз і навіть катастроф у житті і діяльності, як окремих людей, так і життєдіяльності суспільства в цілому. Не менш хворобливими є наслідки психологічної безграмотності і в таких сферах, як охорона здоров'я, соціальне обслуговування, підприємництво, торгівля.

ПИТАННЯ ЩОДО КУЛЬТУРИ НАУКОВОЇ МОВИ

Старунова А. Л. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Норму літературної мови становлять узвичаєний, узаконений порядок, правило, стандарти. Особливо суворими є вимоги щодо дотримання норм стосовно мови наукових текстів, науково-навчальної літератури, що робить проблеми аналізу наукового мовлення надзвичайно актуальними за сьогоденних реалій, коли культура наукової мови перебуває в загрозовому стані.

Науковий стиль української мови має свої особливості. Його завдання – точно викласти наукову інформацію. Він обслуговує потреби науки, навчання й освіти. Його основною функцією є пізнавальна – інформативна (повідомлення, пояснення, класифікація понять, систематизація знань, аргументований доказ).

Роль науки в житті суспільства за останні десятиліття надзвичайно зросла. Вона перетворилася на повноцінний соціальний організм, невід’ємну складову професійної компетентності. У динамічному сьогоденні значнішою стала роль методологічної культури дослідників, їх здатності до критичного осмислення, наукового обґрунтування і творчого застосування певних норм і методів пізнання. Така діяльність вимагає постійної копіткої розумової праці, умінь інтерпретувати концепції і теорії, творчого осмислення аналізованого матеріалу, прагнення до саморозвитку тощо. Водночас лавиноподібний розвиток науки загострює увагу і до мовної культури дослідника.

Мовна якість наукової продукції суттєво впливає на її теоретичну і практичну цінність. Однак сучасний рівень наукової мовної культури засвідчує більше проблем, ніж позитивних процесів на цьому полі діяльності. Серед причин такого стану – недостатня мовнокомунікативна, стилістична компетентність дослідників, іноді нехтування цим аспектом дослідження. Дається взнаки і домінування в міжнародному науковому просторі англійської мови як глобальної мови науки. Це значною мірою перешкоджає розвитку національних наукових мов, деякі з яких втрачають статус мов наукового мислення: знижується використання їх епістемічної (пізнавальної), науково-мисленнєвої, когнітивно-творчої, креативної (творчої, новаторської) функцій для задоволення соціальних, когнітивних, гносеологічних, комунікативно-прагматичних потреб особистості і соціуму. Такі реалії актуалізують необхідність посилення ролі національних мов як чинника розвитку науки. Для збереження і розвитку самобутнього мовного колориту наукових досліджень

необхідні національна стратегія мовного розвитку, підвищення ціннісно-мотиваційного статусу української наукової мови, вдосконалення змісту і методів неперервної мовної наукової освіти.

Культура наукової мови – нормативне застосування наукової мови в усній і писемній, діалогічній і монологічній формах, високий рівень мовнокомунікативної культури. Термін «культура української мови» має кілька визначень. Узагальнену його характеристику подають сучасні лінгвісти Любов Мацько і Лариса Кравець: «Культура мови – мовознавча наука, яка на основі даних лексики, фонетики, граматики, стилістики формує критерії усвідомленого ставлення до мови й оцінювання мовних одиниць і явищ, виробляє механізми нормування і кодифікації (введення у словники та мовну практику)». Паралельно вживають термін культура мовлення – нормативність і доцільність викладу інформації, тобто філологічне і психолого-педагогічне обґрунтування використання граматичних структур відповідно до умов і вимог конкретної ситуації. Особливостями культури мовлення вчені вважають правильність, вправність, мовну майстерність, стилістичне чуття слова, доречність застосування варіантних мовних форм.

Одним із різновидів культури мовлення є наукове мовлення. Наукове мовлення – функціонування національної мови у сфері наукової комунікації.

Основою наукової мови є літературна мова, на її специфіці позначаються результати досліджень різних галузей науки.

Мова науки – засоби мови, що характеризують усі функціонально-стильові різновиди наукової сфери спілкування; специфічна система граматичних і семантичних засобів вираження знакових одиниць, які становлять ядро і периферію наукового стилю. Мова науки, або мова наукового стилю викладу, наукова (спеціальна) мова, виконує епістемічну, когнітивну, комунікативну функції і слугує для задоволення соціальних, гносеологічних, комунікативно-прагматичних потреб особистості і соціуму.

Лексику мови різних наук представляють загальнонаукові слова, стійкі словосполучення, терміни, невербальні знаки (символи, піктограми тощо), словотвірна підсистема, відповідні синтаксичні конструкції. Складником мови науки є науковий стиль.

Культура наукової мови охоплює нормативний, комунікативний, етичний аспекти. Нормативний аспект передбачає знання літературних норм і вміння застосовувати їх у науковому мовленні. Комунікативний – пропонує відбір мовних засобів, які якнайкраще виконують завдання наукового спілкування. Дотримання норм поведінки, повага до учасників спілкування, доброзичливість, тактовність становлять етичний аспект наукової мови.

ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Тітлов О. С., Тітлова О. О., Козонова Ю. О. (Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна)

Тестова перевірка знань та вмінь студентів має ряд переваг порівняно з традиційними формами і методами.

Вона природно вмонтована у сучасні педагогічні концепції, дозволяє більш раціонально використовувати зворотний зв'язок зі студентами і визначати результати засвоєння матеріалу, зосередити увагу на прогалинах у знаннях та внести відповідні корективи.

Термін «тест» визначається як система завдань специфічної форми, визначеного змісту, зростаючої важкості, яка дозволяє об'єктивно оцінити структуру та якісно виміряти рівень підготовленості учнів.

Основні вимоги до завдань тестів у вищій школі:

- 1) повинні належати до однієї теми чи дисципліни;
- 2) бути взаємопов'язаними між собою (послідовність у термінології);
- 3) бути взаємодоповнюючими та упорядкованими за труднощами або за логікою;
- 4) форма тесту повинна бути уніфікованою, звичною, зручною;
- 5) терміни та поняття у тестах повинні бути загальновідомі і відповідати вимогам навчальної програми;
- 6) послідовність тестових завдань повинна визначатися за принципом «від простого до складного»;
- 7) завдання повинні бути стислими.

Найбільш суттєвими недоліками тестів є:

- 1) вони не виключають випадкового вибору відповідей навздогад або методом виключення;
- 2) при тестовому контролі не задіяний мовленнєвий апарат, що унеможливорює дослідження логіки міркування студента.

Одним із суттєвих обмежень застосування тестування є обмеження на відповіді. Через цю обставину аналіз способів вирішення завдань та мисленнєвих операцій, які використовує студент, у більшості випадків є ускладненим або взагалі неможливим.

Ця обставина свідчить про те, що тестування не можна розглядати як ідеальний та єдиний метод об'єктивного діагностування знань та вмінь. Під час навчання тестування обов'язково повинно поєднуватися з іншими формами і методами контролю.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Тюлькіна К. О., Камбур О. Л. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Однією зі стратегічних цілей національної екологічної політики в Україні є підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, що можливо здійснити через освітній процес та відповідне наукове забезпечення. Фахових знань у сфері раціонального використання природних ресурсів та зменшення можливого впливу на довкілля при досягненні максимальної економічної ефективності та мінімізації можливих ризиків потребує також реалізація інвестиційних проектів в сучасних умовах.

На кафедрі економіки підприємства для магістрів за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” викладаються дві навчальні дисципліни, які в тому числі спрямовані на включення екологічної складової в навчальні програми: «Екологічні фактори в інвестиційній діяльності» та «Економічне обґрунтування діяльності з енергозбереження в будівництві». Їх засвоєння потребує попередніх знань з багатьох предметів: «Інвестування», «Управління проектами», «Економіка будівництва» та інші.

Метою вивчення дисципліни «Екологічні фактори в інвестиційній діяльності» є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок в галузі організації та фінансування інвестиційної діяльності природоохоронної спрямованості.

Основними завданнями, які вирішуються в процесі викладання дисципліни, є: розкриття особливостей прояву зовнішніх ефектів інвестиційних процесів; розгляд природоохоронних заходів в інвестиційній діяльності; вивчення законодавчих засад природоохоронної діяльності та механізму нагляду за дотриманням екологічного законодавства; аналіз існуючих економічних інструментів для виконання природоохоронних завдань; вивчення організації фінансування природоохоронних заходів; оцінка методичних підходів до урахування екологічних складових при оцінці ефективності інвестицій; застосування критеріїв оцінки ефективності інвестиційних природоохоронних проектів; урахування екологічного ризику інвестиційних проектів.

Обов'язковим елементом дисципліни є виконання курсової роботи, де магістрам необхідно здійснити порівняння двох альтернативних варіантів інвестиційного проекту (з та без впровадження природоохоронних заходів) на базі критеріїв ефективності.

Вивчення дисципліни «Економічне обґрунтування діяльності з енергозбереження в будівництві» дозволяє майбутнім фахівцям отримати знання про сучасні підходи до реалізації заходів з економії енергетичних ресурсів при здійсненні нового будівництва та реконструкції будівель та споруд. Протягом навчального процесу магістри ознайомлюються з основними принципами обґрунтування витрат на впровадження енергозберігаючих заходів у будівництві та вивчають методологію розрахунків економічної ефективності заходів з енергозбереження.

В процесі викладення дисципліни вирішуються наступні завдання: обґрунтування доцільності впровадження енергозберігаючих заходів у будівництві; визначення витрат та доходів, що пов'язані з реалізацією заходів з енергозбереження у будівництві; розрахунок економічних показників ефективності впровадження енергозберігаючих заходів; вивчення потенціалу енергозбереження; здійснення порівняльного аналізу впровадження альтернативних заходів з енергозбереження; проведення розрахунків щодо оптимізації витрат при впровадженні енергозберігаючих заходів; співставлення різних джерел фінансування заходів по підвищенню енергоефективності будинків; вивчення доцільності залучення енергосервісних компаній до впровадження проектів на об'єктах промисловості, комунальної інфраструктури, бюджетної сфери, а також у житловому секторі.

Розробка та реалізація проектів з підвищення енергоефективності будинків передбачає впровадження комплексу різнопланових заходів та вимагає залучення до їх виконання фахівців із відповідною компетенцією. А тому в якості індивідуального завдання за даною дисципліною виступає курсова робота, під час виконання якої студентам необхідно обґрунтувати економічну доцільність впровадження енергозберігаючих заходів з урахуванням сучасного законодавства та можливостей отримання державної підтримки з частковою компенсацією виплати відсотків за кредитами, а також здійснити порівняльний аналіз використання різних джерел фінансування проектів.

Отже, саме включення економічних дисциплін з екологічною складовою в навчальний процес, буде сприяти формуванню екологічної свідомості у майбутніх фахівців та в подальшому призведе до зменшення навантаження на навколишнє середовище при здійсненні різноманітних видів економічної діяльності. Отримані знання дозволять дістати компетенції, що забезпечать можливості подальшого професійного зросту випускників кафедри. В свою чергу, врахування екологічних факторів при інвестуванні та впровадженні заходів з енергозбереження дозволить підвищити ефективність приватного бізнесу та отримати економію енергоресурсів у масштабах регіонів та держави.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МОВИ

Фадєєва А. П., Кулібаба М. О. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Забезпечення академічної мобільності студентів є найважливішою метою і напрямом розвитку сучасної вищої освіти. Відмінністю вітчизняної системи освіти від більшості зарубіжних є можливість почати навчання без знання української мови. Тому в багатьох вузах існують підготовчі факультети, на яких іноземні студенти вивчають українську мову та основи майбутньої спеціальності.

На кафедрі Мовної підготовки ЦПС ОДАБА накопичений величезний досвід вивчення мови іноземними студентами:

- навчання проводиться переважно в інтернаціональних групах, щоб студенти спілкувалися один з одним українською мовою;
- використовується велика кількість підручників і методичних розробок для студентів з різних регіонів;
- велика увага приділяється формуванню соціокультурної та лінгвокультурної компетентності - студенти вивчають не тільки мову, але й культуру, історію, традиції України, розповідають один одному на заняттях про свою країну;
- здійснюється спеціально організована виховна робота (екскурсії, концерти).

Українська мова є досить складною для вивчення, при цьому учні з різних країн і регіонів можуть стикатися як із загальними, так і зі специфічними проблемами, оскільки труднощі вивчення іноземної мови пов'язані перш за все з особливостями рідної мови. Викладачами виявлено основні лінгвістичні та психологічні труднощі вивчення нової для них мови, які найбільш характерні для студентів з різних країн.

Викладачі кафедри за багато років викладання оцінили, наскільки легко й успішно студенти з різних регіонів освоюють основні аспекти мови (говоріння, аудіювання, письмо, читання); наскільки активно і вільно вони використовують українську мову в комунікації на заняттях і поза заняттями. Також викладачі врахували типові психологічні особливості іноземних студентів (темперамент, характер, здібності, міжособистісні відносини та ін.), які допомагають або заважають їм в освоєнні мови.

Існує велика різниця у підході викладача до процесу навчання мови зі студентами з різних країн. Наприклад, арабські студенти швидко починають говорити, дуже добре освоюють фонетику, не бояться граматичних помилок.

Зате їм важко дається графіка, тому пишуть вони мало, але добре читають і розуміють прочитане. Студенти з арабських країн опановують мову дуже швидко, відрізняються хорошою комунікативною компетентністю і мовною інтуїцією. Вони активно використовують українську мову на заняттях і поза заняттями, легко використовують новий для них матеріал, але їм заважає завищена самооцінка і імпульсивність.

Студенти з Китаю та В'єтнаму мають більші проблеми з фонетикою, граматику, лексику. Вони соромляться своїх помилок, погано розуміють мову на слух, але легко освоюють графіку, у них прекрасний акуратний почерк, читають механічно з фонетичними помилками. Освоєнню мови заважає їхня замкнутість. Важко встановлюють контакти з одногрупниками, не виявляють ініціативу в процесі навчання, вони очікують запитань та вказівок від викладача. Зате всі труднощі вивчення мови вони компенсують старанністю і працьовитістю за наявності мотивації до навчання.

У студентів з Латинської Америки (Еквадор, Перу) у вимові виникають проблеми з шиплячими звуками. Вони добре засвоюють граматику, розуміють мову на слух, у зв'язку з високим освітнім рівнем підготовки батьківщині. У них є складнощі з написанням деяких букв, які відрізняються в українському та латинському алфавіті. Вони мають хороші здібності до вивчення мови, але лінуються, на заняттях схоплюють матеріал швидко, але поверхнево, пропускають заняття. Їхня товарииськість, відсутність бар'єрів у спілкуванні допомагають їм в засвоєнні мови. Вони дуже люблять брати участь у громадському житті академії (концерти та ін.)

Студенти з країн Африки (Нігерія, Конго, Гвінея, Камерун) добре засвоюють фонетику, але завдання з граматики їм даються гірше. Багатьом студентам допомагає знання мови-посередника (англійської, французької, португальської). Досить легко сприймається матеріал на слух, написання букв, вираження своїх думок. Розумінню текстів за фахом заважає невисокий рівень освіти, отриманий на батьківщині, але їх старанність дає стабільні результати у вивченні мови. Їм характерна доброзичливість в спілкуванні, старанність у навчанні.

Викладачі кафедри мовної підготовки ЦПС ОДАБА постійно відслідковують психологічні моменти, пов'язані зі спілкуванням з одногрупниками та викладачем під час навчання та позаурочно.

Такі комунікативні та психологічні особливості студентів з різних країн і континентів необхідно враховувати при методичних розробках до занять з мови і у виховному процесі в багатонаціональних вузах.

ЗНАЧЕНИЕ ГУМАНИТАРНЫХ ДИСЦИПЛИН В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ

Цынцарь А. Л., Тарута Т. А. (*Бендерский политехнический филиал ГОУ
«Приднестровский государственный университет», г.Бендеры*)

В современном мире центральной задачей стоящей перед высшей технической школой, является выпуск специалиста с уровнем подготовки, позволяющим выдерживать жесткую конкуренцию на рынке труда. Достаточно ли для решения указанной задачи простого повышения качества общетехнической и специальной подготовки? Очевидно, при выборе приоритетов в этом отношении необходимо концентрировать внимание, прежде всего, на направленном формировании у студентов творческого мышления. Человек, овладевший инженерной специальностью, обладает широким набором различных видов изобретательности, которые нельзя развить без широкой общекультурной подготовки.

Примерно в конце 70-х годов в развитых странах происходило включение, в качестве обязательных компонентов программы подготовки будущих инженеров, дисциплины гуманитарного и общечеловеческого цикла.

Значение гуманитарных наук на становление современного инженера, например, в США, более десяти лет базовыми дисциплинами гуманитарной подготовки инженеров являются: социология, психология, принципы управления, политическое и государственное право, экономика. И теперь в вузах зарубежных стран доля таких дисциплин в общей учебной программе составляет 25-30% от учебного времени [1].

«Вопросы гуманитарной подготовки и воспитания стали предметом обсуждения на X съезде Российского Союза ректоров: «Без дисциплин гуманитарного цикла.... невозможно достичь высокого качества образования. Они оказывают определяющее влияние на развитие интеллектуального потенциала личности и нации в целом. Без них невозможно успешное развитие экономики знаний и устойчивое развитие общества», - так заявляется в доктрине «Новые университеты для новой России», обсуждаемой на съезде»[1].

В 90-ые годы в общественном сознании постсоветского общества наметился перелом: общество было ориентировано на сугубо технократические подходы, но обнаружилось, что человеческая проблематика является приоритетной.

Однако до сих пор в нашей стране многим из гуманитарных предметов в техническом вузе, выделяется не более одного семестра на предмет изучения.

«Общеизвестно, что инженер – это профессия социотехническая: 50% его работы приходится на технику, 50% – на взаимодействие с другими людьми».

Психологическая культура инженера включает в себя понимание закономерностей функционирования человека в социальной системе. Здесь и условия, содержание и организация труда и параметры рабочего места и пр. Поэтому уже на стадии проектно-конструкторских разработок должны закладываться улучшения эргономических показателей.

Без психологических и социальных знаний невозможно профессиональное самосовершенствование инженера, как неотъемлемый компонент подготовки специалистов. Важнейшей задачей гуманитарной подготовки инженеров является развитие мировоззрения молодых специалистов. Здесь велико значение философии на процесс нравственного воспитания будущего инженера, его социальной ответственности. «Главное – выработать у них потребность неустанного размышления над основополагающими моральными ценностями человеческого бытия».

При поступлении на новую работу молодой специалист стремится к активности, но, прежде чем проявить себя, ему необходимо практическое усвоение новых ролей. Следовательно, чтобы лучше понимать коллектив, его взгляды и убеждения уметь правильно их интерпретировать, просто необходимы знания в области психологии.

Знания социально-психологических особенностей личности (и коллектива) позволяет на практике успешнее разрешать конфликтные ситуации, и просто способствовать созданию благоприятного психологического климата в коллективе.

Каждому менеджеру важно уметь вскрывать свои внутренние психологические резервы. Мы считаем, что «менеджмент – есть не только управление, но и умение быть управляемым». Для этого важно научиться познавать себя и других людей, выявлять темперамент, характер, направленность личности, отношение к деятельности и жизни, к целям и жизненным ситуациям, ожидаемое эмоциональное поведение в напряженных ситуациях и межличностных отношениях, конфликтах свои деловые свойства.

Доказано, что успех любого предприятия на 85% зависит от желания людей трудиться, а так же их взаимоотношений и умения общаться. Эти вопросы находятся только в компетенции психологии [3].

Психология позволит молодому инженеру ориентироваться в сложной современной обстановке, будет способствовать овладению арсеналом основных исследовательских методик и практических навыков, которые окажут ему большую помощь в организации инженерной деятельности.

Любой менеджер обязан уметь различать в своих подчинённых тех, кому можно поручить однообразную и нудную работу и тех, кто способен на молниеносные рывки, командировки и опасную для жизни и психики работу. Темперамент в каждом заложен от рождения. Это некий фундамент всей личности, основанный на специфических биологических свойствах нервной системы, строения организма, характере протекания обмена веществ. Данный элемент общей психики человека определяет его стиль работы.

Но темперамент – это лишь один из множества ключей к внутреннему миру человека.

Характер также играет огромную роль в системе управления человеческими ресурсами.

Таким образом, инженерное образование на современном этапе наряду с фундаментальными знаниями по избранной специальности должно содержать также знания по так называемым «человеческим» дисциплинам.

Современным обществом все больше завладевает такая разновидность интеллектуального потенциала, как технократическое мышление. Именно оно сегодня представляет наибольшую опасность для судьбы человечества.

Поскольку средствами, которыми мы намеревались покорить мир, мы покорили, прежде всего, человеческое в себе, разрушили свою духовность.

Именно поэтому профессиональная подготовка специалистов инженерно-технического профиля, не подкреплённая гуманитарными знаниями, приводит к тому, что результаты инженерной деятельности противоречат интересам общества, вызывая массу негативных последствий социального характера. Чтобы этого не происходило, будущие инженеры должны опираться не только на узкоспециализированные знания, но и на весь спектр общечеловеческих дисциплин таких как философия, психология, социология, культурология и риторика, необходимость которых рассмотрена в данной работе.

Литература

1. Материалы X съезда Российского союза ректоров, 30 октября 2014 г. URL: <http://samsu.ru/news/node/5407>
2. Ермаков П.Н, Абакумова И.В. О месте гуманитарного образования в инновационной деятельности университета // Высшее образование в России. 2014. № 1. С. 68–74.
3. 3. «Инженер и культура» Сборник трудов научной конференции. – Минск, 1994. 168 с.
4. 4. Хаккер В. “Инженерная психология и психология труда”. – М.:Машиностроение, 1985. 345 с.

СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ МАРКЕТИНГ – ЧИННИК ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Шкрабик Й. В., Сахацький М. П. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*)

Актуальність гуманітарного розвитку суспільства, особливо в тій його частині, яка представляє підприємницький прошарок, зумовлена тим, що ринкова економіка має надзвичайно потужне силове поле. Під його впливом в товар перетворюються як уречевлені вироби, так і послуги, організації, ідеї, земля, вода, газ, повітря, особи.... Вже нікого не дивує інформація про сурогатне материнство – це лише бізнес.

Сучасне суспільство є продуктом розвитку ринкових відносин. Будучи започаткованими в людиноподібних звіриних зграях, де правомірно домінувало право сильного, використання обмінних процесів виділило людину серед інших біологічних істот й продовжило еволюцію цивілізації. За її межами залишилися народи та імперії, видатні культурні пам'ятки яких через тисячоліття демонструють велич їх культури й духовності, але які не були спроможними вивести тогочасне суспільство на якісно новий рівень ринкових відносин.

Цивілізаційний відбір триває. Нині на ринку домінують суб'єкти господарювання, які професійно займаються маркетингом. Його здійснення передбачає виявлення та формування потреб, задоволення яких через механізми ринкового обміну, забезпечує досягненню поставлених цілей. На рівні «підприємець – споживач» такий механізм спрацьовує безвідмовно. Сьогодні, за відповідні кошти, задовольняється люба потреба, навіть забаганка.

Водночас, потреби притаманні не лише окремій людині. Потреби мають міські та сільські громади, партії, громадські організації, регіони, нації, народи, країни, людство. Про наявність власних потреб, з якими необхідно рахуватися людині, заявляє катаклізмами (повеннями, глобальним потеплінням, засухами тощо) природне довкілля. Тому узгодження інтересів підприємців, споживачів, суспільства та природи виступає прерогативою соціально-етичного маркетингу, формування та розвиток якого потребує відповідного гуманітарного виховання.

Одним з найважливіших ознак гуманітарної освіти є його світоглядна спрямованість. Гуманітарна освіта, на відміну від прагматичного навчання, покликана не тільки і не стільки, передавати і інтерпретувати систему знань про світ, а формувати особисте світосприйняття людини, вибудовувати світ особистості. У гуманітарному розумінні справжня освіта – це творча діяльність по «будівництву» особистості і світу як простору для виявлення і реалізації

сенсу існування людини. Гуманітарна освіта забезпечується не тільки предметним змістом, а й способами розгортання останнього, адекватними природі самого знання і процесу освіти [1].

Гуманітарна освіта нерозривно пов'язана з проблемою розуміння і має на увазі особливий рід взаємин людини зі знанням. Проблема є те, що найчастіше запорукою гарної оцінки стає механічне заучування і переказ підручника. Оригінальні тексти розглядаються, немов вони поза часом і у слів завжди однаковий, не залежний від епохи сенс. Гуманітарна освіта тяжіє до того, щоб вивчати та аналізувати замість того, щоб прагнути виявити систему, витягуючи з творів теоретичні припущення, відокремлені від свого контексту.

Освітня установа стає своєрідним виробництвом, в якому обговорюються плани, цифри, чисельність студентів, позабюджетні доходи та інше. А що відбувається з мисленням, з соціальним і культурним становленням нових поколінь, в рамках продуктивного циклу залишається поза увагою. Тим самим утворення втрачає функцію культурного посередника і швидше виконує функцію інституту соціальної і національної оборони та інформаційного довідника, за яким готують в кращому випадку предметників-фахівців, котрі мають професійно гуманітарне орієнтоване мислення»[2].

Гуманітарна педагогіка передбачає, по-перше, допомогти людині вирішити головні проблеми його життя: сформулювати по відношенню до зовнішніх речей свій набір думок, вірувань, ліній поведінки, бо, щоб жити, людині необхідно мислити, створити автентичний світогляд. По-друге, - це множення і збереження множинних світів існування людини. Через освіту воно відтворюється. І кожна нова парадигма освіти породжує цілу нову систему світів, і завдання освіти - породити новий світ, транслювати його. По-третє, використовуючи маркетингові комунікації, здійснювати формування прийнятних для суспільства потреб споживачів. По-четверте, утвердження підприємництва на ґрунті гуманітарної освіти полягає у вихованні внутрішнього світу бізнесмена з позицій високої культури та духовності.

Література

1. Сенько Ю.В. Гуманитарное основание стандартов высшего образования //Диалог культур и цивилизаций в глобальном мире: VII Международные Лихачевские чтения, 24–25 мая 2007 года. – СПб: Изд-во СПбГУП, 2007.
2. Смирнов С.А. Практикуемые модели социально-гуманитарного образования. – Интернет-ресурс. Режим доступа: <http://www.countries.ru>

ПРОГРАМА ОЦІНКИ АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ І ПСИХОСОМАТИЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ПРИ ПРОВЕДЕНІ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Яготін Р. С. (*Одеський національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна*)

Організація занять з фізичної культури для студентів, які отримують університетську освіту в теперішній час спрямована на вдосконалення їх адаптації до фізичних і психічних навантажень, має профілактичну, реабілітаційну спрямованість та набув медико-соціального значення. Подальша розробка цього наукового напрямку передбачає:

- 1) вдосконалення теоретико-методологічних підходів до організації учбового процесу з фізичного виховання для вищезазначеній категорії молоді;
- 2) розробку комплексних програм психофізіологічного обстеження з використанням об'єктивних діагностичних критеріїв визначення адаптаційних можливостей студентів;
- 3) своєчасне впровадження в практику роботи освітніх установ орієнтованих методів медико-педагогічного супроводу студентської молоді, що буде сприяти поліпшенню стану психосоматичного здоров'я студентів та їх успішній інтеграції в соціальне середовище.

Доцільність проведення психофізіологічних досліджень полягає в тому, що надає можливість оволодіння фахівцями в галузі фізичної культури необхідним арсеналом засобів валідної психофізіологічної діагностики стану перцептивно-когнітивних і психомоторних функцій студентів, що дозволить реалізувати застосування диференційованих та індивідуалізованих заходів педагогічної роботи зі студентською молоддю при проведенні занять з фізичної культури в умовах університетської освіти.

Актуальною, але недостатньо вирішеною в педагогічній практиці залишається проблема реалізації диференційованого підходу до визначення адаптаційних резервів у студентів з різним станом психосоматичного здоров'я при проведенні занять з фізичної культури

Метою роботи стало обґрунтування доцільності реалізації при медико-педагогічному супроводі занять з фізичної культури комплексних програм психофізіологічного обстеження студентів для визначення їх адаптивних можливостей та стану психосоматичного здоров'я.

Поняття психофізіологічного стану (ПФС) на відміну від розуміння функціонального стану людини як простого комплексу (чи сукупності) показників відразу почали розглядати як єдину інтегральну систему, методологічно спираючись при цьому на теорію функціональних систем, яка була розроблена видатними науковцями двадцятого століття К.В. Судаковим, П.К. Анохіним та іншими в 50-70 роках минулого століття. Питання системної психофізіології отримали подальшу розробку у цілому ряді фундаментальних досліджень і вчення про системну організацію ПФС знайшло своє підтвердження і в подальших дослідженнях. ПФС слід розглядати як систему психофізіологічних функцій особистості, що визначають продуктивність професійної діяльності та працездатність людини в даний термін відрізок часу.

На нашу думку розгорнутим та докладним наступне визначення психофізіологічного стану: ПФС – це складна ієрархічна система, що має довершенні механізми саморегуляції та самовдосконалення; вона являє собою динамічну за складовими і своєрідно розгорнуту в часі єдність внутрішніх компонентів індивіду - біоенергетичного, нейрофізіологічного, психічного, поведінкового, особистісного та соціально-психологічного. Вищезазначені компоненти, що організовані за холархічною стратегією забезпечують досягнення бажаних цілей певної діяльності і при цьому майбутнім результатом і системно утворювальним фактором такої психофункціональної системи індивіда є досягнення суб'єктом корисного пристосувального (адаптивного) результату.

Перспективним але ще не достатньо розробленим науково-практичним, на прямом слід вважати розробку та опрацювання універсального алгоритму психофізіологічного забезпечення діяльності особистості, послідовне виконання якого надасть можливість досягнути максимально можливого ефекту при такому соціально важливому виді діяльності, як навчальна діяльність.

Запропонована нами комплексна програма психофізіологічного обстеження студентів містить наступні розділи і визначає ПФС за такими об'єктивними показниками:

- I Загальні дані: вік, стать, анамнез.
- II Властивості нервової системи.
- III Психомоторні якості.
- IV Якості уваги.
- V Активність мислення.

Завдяки об'єктивним параметрам оцінки стану перцептивно-когнітивних, інтелектуальних та психомоторних функцій відбувається фіксація, реєстрація, порівняння, класифікація всієї інформації про інтелектуальну, психомоторну та емоційну складові ПФС студентів, а відтак і отримується змога виявляти прояви зниження адаптаційних можливостей та відхилень у стані психосоматичного здоров'я студентської молоді. На підставі оцінки індивідуальних властивостей нервової системи за превалюванням процесів збудження чи гальмування, а також визначання стану психомоторики і перцептивно-когнітивних функцій у обстеженого контингенту мають розроблятися орієнтовані заходи адаптивної корекції.

Існуючі до цього часу психофізіологічні дослідження, щодо оцінки розвитку перцептивно-когнітивних функцій і стану психомоторики у студентів в основному відносилися до кола наукових інтересів валеологів та фізіологів, але в дійсний час валідні психофізіологічні методики мають реальні перспективи для впровадження в практику організаційно-виховної роботи вищих навчальних закладів. Проведення досліджень у вищезазначеному науковому напрямі спрямовано на вирішення актуальних проблем адаптації студентів до фізичних і психічних навантажень в процесі їх навчальної діяльності для досягнення високого рівня їх працездатності та творчої активності

Отже, розробка, опрацювання та впровадження в практику роботи вищих навчальних закладів комплексних програм психофізіологічного обстеження студентів з використанням авторських, інформативних та об'єктивних скринінгових методик оцінки психофізіологічного стану дозволяє визначити наявність розладів у психоемоційній сфері, порушень психомоторних та перцептивно-когнітивних функцій. Вищезазначене є вельми актуальним для оцінки адаптаційних резервів студентської молоді та вдосконалення надання ефективної психолого-педагогічної допомоги при існуючих проблемах зі станом психосоматичного здоров'я та відхиленнями у поведінці, що має соціально-психологічне значення в сучасному освітньому просторі. Доцільним слід вважати використання з цією метою об'єктивних психофізіологічних параметрів оцінки ПФС студентів при медико-педагогічному супроводі занять з фізичної культури.

Наявна програма має практичну спрямованість і в теперішній час є реальні перспективи для її використання при комплексному психофізіологічному обстеженні студентів з метою своєчасного виявлення їх адаптаційних резервів, визначення стану когнітивних функцій і психомоторних якостей, а також запровадження орієнтованих заходів фізичної реабілітації.

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ

EXPERIENCE IMPLEMENTATION OF EDUCATIONAL STAFF AND STUDENTS MOBILITY IN ERASMUS+ PROGRAM

Goran Kozina, Aniskin Aleksej (*University North, Varazdin, Croatia*), **Popov Oleg, Moskalova Christina** (*Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa, Ukraine*)

Abstract. Академічна мобільність за Програмою Еразмус+ дає можливість вищим навчальним закладам вдосконалити навички управління міжнародними проектами, покращити свій організаційний потенціал, відкрити нові горизонти для інтернаціоналізації вищої освіти як на організаційному, так і на індивідуальному рівнях для свого навчального закладу та своїх студентів, викладачів та працівників задля подальшої участі в майбутніх міжнародних проектах з партнерами з усього світу.

The largest modern program of academic exchanges of the European Union (EU), which in 2014 united such well-known programs as Erasmus and Erasmus Mundus, Youth in Action, Tempus and others is the Erasmus+ program [1], which supports projects, partnerships, activities and mobility in the field Education, vocational training, work with youth and sports. The program provides funding for the development of cooperation in all these areas, both between European countries, and between European countries and partner countries around the world.

For Ukraine, as a partner country of the program, opportunities are opened for academic mobility, cooperation projects, European studios, e-twinning, and youth. The largest program became the International Credit Mobility Program (KA1), which provides for the conclusion of partnership agreements between the European and partner countries for the training and internship of students, teachers, administrative staff in educational institutions that have received grants for mobility projects.

Teachers have the possibility to go abroad for a teaching assignment within the framework of the Erasmus+ program. The primary focus of teaching staff mobility is to foster the learning conditions of mobile as well as non-mobile students at both home and host institution, and also Erasmus experience might have an influence on the teachers' competences and on their individual career.

The impact of Erasmus mobility on students is competences which could be attributed directly to the study abroad period such as adaptability or foreign language proficiency and also their study field related knowledge and skills obtained on host institution that is a very positive effect. Student mobility also promotes job mobility in the future.

Experience in the frame of Erasmus+ between University North and Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture

From May 2016 in the frame of Erasmus+ project was held more than 10 lectures and have done renewal of the cooperation agreement for an unlimited period. Two lecturers have undergone professional training. In addition, in March 2017 in the University of North two students from OSACEA was arrived on study for one semester for the first time. Professors from the University of North actively participated in conferences organized by OSACEA.

So far were done around 30 mutual visits and won two Erasmus+ projects. As a result about 30 joint publication was published including in Croatian Journal – “Tehnički Glasnik”.

The main problems associated with the implementation of mobility of teachers and students are weak language preparation and reluctance of teachers to get involved in the preparation of the project for mobility.

The general motives for academic staff to participating on Erasmus+ should be an interest to make their own knowledge available to the host institution. Other one of the most frequently motives is acquaintance with high academic standard or innovative teaching strategies at the host institution, enhanced employability and improved career prospects.

Conclusions. Being actively involved in staff and student exchanges is a way for higher education institutions to achieve academic quality and become well-known. They can also lead to new cooperation with higher education institutions abroad. Erasmus+ will contribute to this modernisation, not only through intensified mobility, but also by giving higher education institutions the chance to reach beyond Europe and exchange their students and staff with the rest of the world.

In conclusion, it can be said that the Erasmus+ program intensified cooperation and has raised the it on higher level, resulting in a large number of published articles, development of scientific cooperation and exchange of experience in the field of methodology of lecture performance. Moreover, initiative was launched to joint publishing “Tehnički Glasnik” journal and negotiations on a joint master's and doctoral studies in the field of construction was started.

Erasmus+ project became the base for the development of other major projects such as Horizon 2020 and increased recognition of both HEI's on the international level.

References

1. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency [Electronic resource] – Mode of access to the resource: https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en.

INTERNATIONAL MOBILITY IS THE FACTOR OF SCIENTIFIC WORK

Valevskaya L. O., Dzyuba N. A. (*Odessa National Academy of Food Technologies, Odessa, Ukraine*)

Over several decades the modern Higher Education in Ukraine is in a state of continuous improvement and introduction of innovative approaches to solving complex scientific problems. One of the factors in the development of the scientific community is to strive for a renewed approach to higher education, as well as the improvement and deepening of the scientific work of students.

The main features of the modern scientific community are:

- science-based ethics;
- international mobility;
- the influence and the development of new technologies;
- the need for a purposive and ambitious young professionals;
- high quality of higher education.

The main legislative and normative-legal documents on which is based the quality of higher education are:

- the Constitution of Ukraine;
- Law of Ukraine "On Education";
- Order No. 612 dated July 13, year 2007 on Approval of the Action Plan concerning Quality Assurance in Higher Education of Ukraine and its integration into European and world educational community for the period up to 2010.

The success of modern education consists in the ability of a modern institution of higher education to carry out the international internships both for teachers and students that allows receiving of modern knowledge and innovative approaches to solving the different plans of scientific and educational problems. International recognition of the modern Ukrainian institution of higher education affects the choice of students and employers.

International mobility is one of the most important aspects of the process of integration of Ukrainian higher education institutions, and of science in general, in the international educational space. This is a quite complex and multifaceted process of promotion, exchange of scientific and cultural potential, of the resources, of learning technologies.

For the recognition of the higher education institution at the international level it is necessary to carry out the following work:

- the signing of cooperation agreements with leading foreign institutions of higher education for joint training of specialists;

- the expansion of contacts in the field of research training and publication of the results of scientific research of teachers and students;
- conducting webinars, round tables and scientific conferences.

One of the main directions of international cooperation is to increase the qualification level of academic staff;

- international scientific conferences, symposiums and workshops;
- participation of teachers and students in international programs and grants;
- collaboration with foreign partners in training of double degree programs.

Scientific work of students is one of the most important levers for improving the training of specialists with the high level education, that are able to creatively solve and use in practice the achievements of scientific and practical progress, thereby quickly adapt to modern conditions of economic development.

Modern teacher must conduct research work with students, starting from 1-2 years of study. Director of work must work closely in contact with the production and know the problems that need to be solved to a particular company at the moment. Moreover, some serious issues or problems should be solved not only by a student, but by the whole group under the guidance of the director of work. At the same time the students that held international training more deeply can solve problems using a variety of methods such as "Six Thinking Hats", "Brainstorming", "Method of garlands of accidents and associations" "Method of catalog", "Method of focal objects," methods of Pareto and Ishikawa [1].

Thus, higher education is the main generator of innovative ideas, development, the carrier of intellectual potential. It produces highly skilled scientific staff and to a greater extent in the future provides a competitive advantage and economic and social development.

Namely the educational process that gets its highest marks in the higher education system, allows to create not only a modern citizen, but also to a certain extent a modern society that is able to operate successfully in the context of globalization. That is why the phenomenon of regulatory framework of the higher education system in Ukraine is not only interesting, but also extremely important issue.

So, international experience allows teachers to improve existing and to develop new methods and technologies of teaching material, constantly to improve themselves. International mobility provides students with an access to cutting-edge developments, allows the exchange of experience and put into practice the acquired knowledge.

Reference

1. Тележенко, Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб.: [для вищ. навч. закл.] / Л. М. Тележенко, Н. А. Дзюба, М. А. Кашкано, Л. О. Валєвська. – Херсон: Грін Д.С., 2016. – 192 с.

DIFFERENT LEVELS OF DIRECTNESS BETWEEN PERSIAN AND GERMAN SPEAKERS OF ENGLISH, WHILE MAKING REQUESTS

Victoria Kalashnikova (*Military Academy, Odesa, Ukraine*),

Vahid Morterzapour, Marjan Fahramand (*Albert Ludwigs University, Freiburg, Germany*)

Being a nonnative speaker of English, people from different countries and of different cultures may show various types of speech act realization while making requests. No matter how accurate and well-formed their sentences are, lexically and syntactically, yet their native language competence may be an effective factor for them to make constructions with higher or lower level of directness. As a matter of fact, what has been assumed in the present study is that, the more dissimilar the cultures are, the more (or perhaps the less) direct the requests may be.

Speakers of different languages may variously formulate their requests in their native language, depending on the situation, their culture, background and so many other factors. However, as a nonnative speaker who might have acquired English in classroom context by instruction, the way one makes a request in English may be under the influence of several factors, such as the effect of the mother tongue, the culture, the method of instruction in the classroom, so on and so forth.

In addition to culture, gender can also be considered as an important factor to be studied. In fact the assumption has always been that females are more polite than males when it comes to placing a request. In this study, based on the strategies taken, politeness is equated with indirectness, though there has been controversies against it (Blum-Kulka 1987).

Therefore, having reviewed some studies on the above mentioned items and having witnessed some differences between different cultures, motivation came for the current study. To this end, German speakers of English were compared with Persian speakers of English in respect to the level of directness they might be having as they request something.

To investigate the subject matter the following research questions were formulated:

1. Do native tongue and culture influence the choice of direct/indirect discourse markers while speaking English?
2. Will Germans prefer direct requests more while speaking English than Persians will?
3. Will Persians prefer indirect requests more while speaking English than Germans will?

4. Will gender affect the choice between direct and indirect requests spoken in English in both cultures?

The first question implies a broader, larger-scale and qualitative investigation with looking deeper into various cultures, conducting contrastive analysis of many languages, etc.

The latter questions form a good basis for a smaller-scale contrastive quantitative survey, which can present interesting and even surprising results.

Based on the research questions the following overall hypothesis for a mixed-type investigation was created:

- People of different cultures (here: German and Persian) and of different genders might use different (in/direct) English discourse markers while making requests.

Here the following variables are considered: *culture* as an independent variable, *mother tongue* as an independent variable, and *the use of in/direct English discourse markers* as a dependent variable.

Questionnaire in the form of Discourse Completion Task (DCT) was chosen as the tool to elicit data for the survey. Discourse Completion Task is a general name for a data gathering device specifically designed in order to collect responses to problematic, contextually-specific prompts (Zuskin, 1993).

Among other various types of DCTs the Multiple-choice Discourse Completion Task (MDCT) was chosen for the present study. This kind of DCT requires informants to read a written description of a situation and select what would be best to say in that situation.

Having done the experiment, we extracted the data and compiled them in four separate tables based on the nationality and gender of our study participants. Then, in order to have an overview of their patterns of selection, first the percentages of every chosen option were calculated. As reported in table 1, the second form of request was the most popular one with both German and Persian speakers by 45.6% and 44% respectively. However, Persians chose the first answer almost two times more by 35.3% compared to 16.6% of German speakers. On the other hand, we can see an almost opposite pattern in choosing the third option toward which German speakers showed much more inclination than Persian ones by 37.6% versus 20.6%.

	Option 1	Option 2	Option 3
Germans	16.6%	45.6%	37.6%
Persians	35.3%	44%	20.6%
	26%	44.8%	29.1%

Results show that speakers of two different cultures use different requestive strategies and prefer different level of formality while demanding something in

English. A further proof of the relevant role of culture lies in the fact that the two nationalities chosen for the research are extremely different and distant not only in terms of traditions, but also from a geographical point of view.

German speakers employ a high level of formality when making requests, while Persians tend to use more direct requestive strategies. Results are statistically significant ($p=0.0002$) and prove that German speakers use a higher level of formality than Persians do. In fact they tend to prefer indirectness through the use of modal forms (‘*Would you?*’, ‘*Would you mind if ask you?*’). The evidence of the influence of cultural background on the choice of discourse markers is in accordance with the theories stated by Tatton (2008) and Ogiermann (2009).

On the contrary, findings reject the second hypothesis of an influence of gender on the use of different levels of formality. The results provided by data analysis are considered to be not statistically significant, indeed ($p=0,7417$). Confirming Shams & Afghari (2011), there is no evidence of significant patterns nor tendencies that distinguish men’s use of discourse markers from the women’s.

The findings of this study clearly contradict the CCSARP (cross cultural study of speech act realization patterns) large project which claims a universal preference for conventionally indirect requests. Indeed, this project postulates that there is a general tendency in using indirect requests to prevent the face to be threatened.

As a matter of fact, it appears that western societies prefer “negative politeness” as defined by Brown and Levinson (1978) in an attempt not to look imposing. However, it seems in the Iranian society, this goal is attained by “positive politeness” through using strategies that express sense of belonging and group membership.

Finally, when considering the results it is fundamental to remark that this study is related to the use of English as a foreign language and that the analysis confirms the influence of culture in the use of different levels of formality by non-native speakers. In relation to that, a possible influence of their mother tongue on the level of directness used in English request strategies can’t be ruled out without deeper studies.

References

1. Blum-Kulka, S. (1987). Indirectness and Politeness in requests: same or different? *Journal of Pragmatics*, 11.
2. Ogiermann, E. (2009). Politeness and in-directness across cultures: A comparison of English, German, Polish and Russian requests, *Journal of Politeness Research*, 5.
3. Shams, R., & Afghari, A. (2011). Effects of Culture and Gender in Comprehension of Speech Acts of Indirect Request.

КОНТРОЛЬ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ВУЗАХ

Богдан О. В., Тарасевич Д. В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Качество образования – это совокупность знаний, умений и навыков, а также их применение для достижения поставленных целей и задач. Качество знаний можно определить их фундаментальностью, глубиной и востребованностью в работе после окончания обучения. Качество давно уже стало не только объектом изучения, но и объектом управления. Контроль при этом является важной частью для обеспечения качества образовательного процесса. Любое учебное заведение обязано давать учащимся определенный объем знаний, но то, на сколько, они качественные весьма сложно оценить, ведь все вузы отличаются друг от друга своей деятельностью, целями, результатами, а также ресурсами, которые используют для выполнения своих функций. Но это возможно при помощи квалитетрической методики, в которой имеется алгоритм, позволяющий количественно оценивать экономические и неэкономические параметры, а также социально-экономическую деятельность вуза. Квалитетрия – это научная дисциплина о качестве. Она состоит из трех частей:

- общей квалитетрии, в которой рассматриваются проблемы и вопросы;
- специальной квалитетрии, где рассматривают группирование объектов;
- предметной квалитетрии, которая используется для отдельных видов процессов, услуг.

Для объективной оценки качества образования в вузах, необходимо охарактеризовать его свойства количественно. Большинство показателей качества образования не могут иметь количественной характеристики, однако при использовании квалитетрии возможно получение сводных показателей качества по блокам показателей и обобщающих оценок [1]. С помощью данной методики можно обосновано подойти к выбору и построению системы рейтингов. Также возможно проводить не только измерения отдельных параметров деятельности вузов, но и сравнивать показатели результатов других вузов. Кроме того, использование данного метода позволяет оценить вузы по качеству образования.

Литература

1. Шихова О. Ф., Шихов Ю. А. Квалитетрический подход в образовании // Образование и наука. 2013. №4(103). С. 40 – 57.

ТЕНДЕНЦІЇ ВВЕДЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ РОЗРОБОК ВИКЛАДАЧІВ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ

Бочарова О. В., Решта С. П. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Для якісної підготовки інженерних кадрів за напрямками «Товарознавство і торговельне підприємництво» і «Технологічна експертиза і безпека харчової продукції» необхідним є використання сучасних уявлень про основні технологічні процеси, особливості обладнання та урахування економічних аспектів спеціальності. Так, студенти вивчають технології виробництва різних груп харчових продуктів; удосконалюють свої знання в області контролю сировини і готової продукції; вивчають основи проектування сучасних підприємств галузі.

В ОНАХТ створено умови для навчання студентів по різним, у тому числі, індивідуальним освітнім програмам і програмам підготовки фахівців відповідної галузі. Одним із головних факторів підвищення та ефективності вищої освіти є науково-дослідницька робота викладацького складу, у тому числі, із залученням талановитої студентської молоді. Це пов'язано з тим, що без впливу досягнень сучасної науки технічний ВНЗ не може виконувати одну з своїх основних функцій – підготовку висококваліфікованих спеціалістів (бакалаврів, магістрів). Саме рівень наукових досліджень у галузі харчових технологій, безпечності харчових продуктів та виробництв визначає ступінь підготовки студентів ВНЗ до майбутньої професії, оскільки при залученні студентів до роботи у наукових гуртках активніше реалізуються теоретичні знання та відшліфовуються практичні навички. При підготовці лабораторного практикуму вводяться новітні принципи і методи, видаються після апробації методичні вказівки та вказівки до ведення самостійної роботи. Наукові розробки надають особливість лекційним курсам ВНЗ, відмінність рівня професорсько-викладацького складу від викладачів технікумів та коледжів. Важливо також долучати студентів до науково-дослідницької роботи викладача, що дає їм змогу навчитись аналізу та оцінці сучасного рівня розвитку нутріціології, харчової хімії; встановлювати та математично моделювати рівень фальсифікації, небезпечності тих чи інших інгредієнтів харчових продуктів і виробництв, розробляти, наприклад, охоронні заходи та нормативи використання харчових добавок. Таким чином, наукова діяльність викладача у співпраці із студентами є безперечною інноваційною складовою при наданні освітніх послуг у ВНЗ IV рівня акредитації.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ СТРОИТЕЛЬНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Бурлак Г. М., Вилинская Л. Н., Писаренко А. Н. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Инновационные образовательные технологии представляют собой процесс обучения, построенного на принципах, позволяющих достигнуть усвоение объема знаний, приобретение практических навыков и умений, развитие творческой активности и профессиональных компетенций.

Известно, что к инновационным образовательным технологиям относятся технологии проектного обучения. Отличительной особенностью используемого нами мультимедийного курса лекций «Электрооборудование и электроснабжение строительной площадки» является не только освоение предметных знаний, но и развитие проектировочно-конструкторских компетенций. На лекциях особое внимание уделяется новинкам технического обеспечения электроснабжения, раскрытию передового опыта при энергообеспечении строительных объектов, рассмотрению преимуществ тех или иных технических решений электроснабжения строительных объектов. Материал лекции сопровождается показом фото- и видеоматериалов. Подбор содержания материала лекций проходит через призму экономической обоснованности рассматриваемого технического решения. Для ухода от пассивного восприятия материала используется генерация вариантов числовых данных для расчетно-графических и лабораторных работ, что приводит к индивидуальному подходу при проведении аудиторных занятий. В качестве перспективных направлений использования новых инновационных технологий является компьютерное моделирование лабораторных работ по электротехническим дисциплинам. Вовлечение студентов в учебный процесс происходит и с помощью анонсированного на кафедре физики ОГАСА научно-технического семинара «Физические процессы в энергетике, экологии и строительстве». К примеру, в рамках подготовки к семинару студентами проводится анализ энергообеспечения автодорожных работ в отдельных областях Украины.

Таким образом, используемые современные инновационные технологии позволяют повысить заинтересованность студентов в освоении учебного материала и развить познавательные и проектировочно-конструкторские компетенции студентов при освоении учебного материала «Электрооборудование и электроснабжение строительной площадки».

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Встрогон О. В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Освіта – одна з найважливіших сфер людської гідності та визначальний фактор розвитку людства. Це зумовлює необхідність упровадження в освітню практику новітніх технологій, які передбачають навчання, виховання, формування навичок наукової роботи й управління, які ґрунтуються на модернізації дидактичної системи.

Результативність цього процесу досягається використанням сучасних високоефективних методів, засобів і прийомів, що забезпечують творче оволодіння величезним масивом наукових знань. У такому контексті інформація та інформаційні технології надають освіті нетрадиційний характер.

Значимість освіти та її роль у суспільстві вважається ключовою тенденцією розвитку сучасного суспільства. У багатьох країнах світу давно розуміють, що майбутнє за тією цивілізацією, яка максимально забезпечить розвиток інтелектуального та творчого потенціалу своїх громадян. А це можливо лише при достатньому ставленні держави до освіти.

У сучасному світі освіта є соціальною і духовною опорою життєдіяльності людей. Для сучасного суспільства впровадження інноваційних технологій в освіту має не стільки теоретичне, скільки практичне значення, оскільки в умовах глобалізації воно стосується його історичного розвитку та перспектив, які пов'язані з так званими високими технологіями. Їхніми головними аспектами є:

- технологізація всіх видів наукових досліджень;
- зміщення державного фінансування зі сфери фундаментальних досліджень у сферу технологічних імплікацій, у розвиток соціальної та інформаційної інфраструктури науки;
- упровадження сучасних комп'ютерних і мережових технологій;
- зростання та широке застосування нових інформаційно-освітніх технологій.

Необхідною умовою використання інформаційних технологій є реформування системи освіти, розробка нових дидактичних і методичних концептуальних засад освіти.

Одним із шляхів удосконалення процесу навчання у сучасному вищому навчальному закладі, реалізації принципів гуманізму та індивідуальних особливостей студентів, здійснення особистісно орієнтованого підходу у

підготовці фахівців є диференціація завдань і методики навчання залежно від можливостей студентів.

Диференційований підхід викладача передбачає використання за умов довільного навчання усіх можливостей урізноманітнення освітніх компонентів: вибір навчальних дисциплін в вибіркових предметів навчального плану, спецкурсів, спецсемінарів та факультативів; вибір тем рефератів, курсових та дипломних робіт; вибір тем науково-дослідної роботи; вибір довготривалих завдань самостійної роботи тощо.

За диференційною системою навчання кожен студент, засвоюючи мінімум загальноосвітньої підготовки, яка є значущою і забезпечує можливість адаптації в житті, має право і гарантовану можливість надавати перевагу тим напрямам, які найбільше відповідають його інтересам і потребам.

Диференціація навчання у вищому навчальному закладі є ефективним засобом забезпечення індивідуального стилю учіння студентів, який передбачає самостійний вибір ними способу засвоєння навчального матеріалу, дає змогу об'єктивно визначити рівень підготовки, а також удосконалити знання. Сутність диференціації полягає у відкритості та варіативності навчання, різноманітних методів, засобів і форм організації навчальної діяльності шляхом заходів, які забезпечують кожному студентові засвоєння знань та умінь у межах його можливостей. Успішність, результативність диференційованого навчання зумовлені конкретними завданнями кожного етапу навчання, шляхами їх розв'язання, врахуванням особливостей студентів і педагогічної майстерності викладачів.

Диференціація навчання спрямована на:

а) досягнення студентами, які мають різний початковий рівень підготовки, однакового рівня знань, умінь та навичок;

б) засвоєння студентами, що мають однаковий рівень знань і вмінь, різних рівнів знань з різних циклів навчальних дисциплін;

в) досягнення різних рівнів засвоєння знань студентами, що мають неоднаковий вихідний рівень і різні можливості.

Робота зі студентами за різнорівневими завданнями вимагає педагогічного такту викладача. Студенти мають відчувати доброзичливе ставлення до себе і бути впевненими, що викладач всіляко сприяє їхньому прагненню працювати над завданнями вищого рівня.

Диференційоване навчання забезпечує індивідуалізацію навчання, яка передбачає врахування індивідуальних особливостей кожного, визначення перспективи розумового розвитку й гармонійного вдосконалення особистості, формування індивідуального стилю діяльності майбутнього спеціаліста.

МНОГОГРАННИК-КЛАССИФИКАТОР ОСНОВ ТЕОРИИ ИНЖЕНЕРНОЙ ГРАФИКИ

Викторов А. В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Анализ литературы: отечественной (В.Е. Михайленко, Н.Л. Русскевич, А.В.Бубеннико и др.) и зарубежной (М.Берже, F.Otto, Б. Джанисевска и др) по инженерной графике показывает, что классика – это по тому и классика, что комплект информационного материала и задачи однотипны. Базовая часть курса инженерной графики это темы: точка, линия и поверхность. Практика педагогической работы показывает, что если этот базовый блок информации освоен, то изучение остальных частей курса даётся значительно легче. Сложность изучения базового курса (точка, линия и т. д.) заключается в том, что нужно не просто формально заучить эту часть курса, нужно развить пространственное мышление, в частности переход от комплексного чертежа (эпюра) к модели и наоборот от модели к комплексному чертежу. Развитие пространственного мышления – процесс непростой, а главное долгий даже при хороших способностях. Традиционные методики обучения не всегда достаточно эффективны. Следует напомнить, что черчения в школе нет. Обычно нет даже элементов инженерной графики. Практика педагогической работы в ВУЗе показывает, что получаются неплохие результаты при изучении инженерной графики, когда наряду с другими частными методиками используется метод от бытового сознания к теоретическому познанию. Например, когда изучается плоскость полезно иметь не только визуальный ряд в учебнике или на компьютере, но и геометрическую модель которую можно потрогать, тогда появляется веха в памяти и достаточно успешно развивается пространственное мышление. Успешность такого подхода подтверждается и теоретически при анализе модели деятельности интеллекта. Если рассмотреть традиционную учебную литературу по инженерной графике, то обычно темам: точка, линия, поверхность отводятся значительная часть информационного поля. Таким образом, была поставлена задача создать полезную геометрическую модель, которая позволила бы визуализировать как можно больше понятий основ инженерной графики и наиболее компактно их представить, так и появился многогранник основ теории (классификатор) автор – А.В.Викторов. О полезной модели многограннике классификаторе основ теории А.В. Викторовым было сделано сообщение на заседании кафедры Начертательной геометрии и инженерной графики ОГАСА в 2017г. Нами была проанализирована литература по инженерной графике на предмет поиска

модели охватывающей такой комплекс теоретического материала: аналогов такой комплексной модели в настоящее время пока нет. Суть модели, разработанной нами в том, что в одной геометрической модели – многограннике – каждая точка, грань, ребро иллюстрируют отдельное положение базовой теории (точка, линия, поверхность и др.). Так какие же положения теории инженерной графики иллюстрирует модель многогранник-классификатор? Например, по темам: проецирование точки на две плоскости проекций, проецирование точек на оси проекций, проецирование точек на плоскости проекций, и т.д. Применение многогранника-классификатора при изложении темы: проецирование отрезка прямой линии на плоскости проекций, делает более наглядными шесть разновидностей прямых частного положения. В частности: линии уровня (горизонтальная прямая, фронтальная прямая, профильная прямая) и проецирующие прямые (горизонтально-проецирующая, фронтально-проецирующая и профильно-проецирующая), а также наиболее характерные разновидности прямых общего положения. Из сказанного следует, что на модели показаны все шесть разновидностей прямых частного положения и прямые общего положения. На многограннике – классификаторе достаточно полно иллюстрируется тема; варианты расположения плоскостей в пространстве, в частности, представлено семь разновидностей плоскостей. Если конкретно, то плоскости уровня (горизонтальная плоскость, фронтальная плоскость, профильная плоскость), плоскости проецирующие (горизонтально-проецирующая, фронтально-проецирующая, профильно-проецирующая). То есть все плоскости частного положения и, разумеется, плоскость общего положения, которая наиболее часто встречается в практике работы. Таким образом, на одном многограннике – классификаторе удалось проиллюстрировать одновременно несколько базовых тем инженерной графики: проецирование точки на плоскости проекций, проецирование отрезка прямой линии, изображение плоскости на комплексном чертеже. Многогранник-классификатор изготовленный, например, на принтере с помощью метода 3 Д моделирования компактен и транспортабелен. Многогранник-классификатор облегчает освоение и других тем курса инженерной графики. Например, таких тем как: следы прямых линий и следы плоскостей, точка на прямой и точка на плоскости, пересечение плоскостей и прямых и т.д.

Несомненно, важно, что на модели можно не только увидеть, но и тактильно ощутить любую из точек, прямых, плоскостей которые необходимо классифицировать. Многогранник – классификатор не панацея, а полезное звено, по-нашему мнению, в процессе обучения сегодня.

НАУЧНАЯ РАБОТА ПРИ ПОДГОТОВКЕ МАГИСТРА АРХИТЕКТУРЫ ПО ВОПРОСАМ ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЯ

Витвицкая Е. В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)

В соответствии с законом Украины «О высшем образовании» второй (магистерский) уровень подготовки предусматривает получение лицом углубленных теоретических и практических знаний, умений, навыков по избранной специальности и общих основ методологии научной и профессиональной деятельности, достаточных для эффективного выполнения задач инновационного характера с целью подготовки конкурентоспособного специалиста для высокотехнологичного развития страны, самореализации личности и обеспечения потребностей общества. Эта задача должна решаться на всех этапах подготовки магистра в вузе, её содержание должно быть отражено в программах учебных дисциплин и включать в себя: научные разработки при выполнении КР и РГР по учебным дисциплинам; выступления с научными докладами на конференциях; написание научных статей; участие во Всеукраинском конкурсе научных работ, выполнение которых предполагает проведение собственного научного исследования, а результаты имеют научную новизну, теоретическое и практическое значение. Завершающий этап научной работы при подготовке магистра в вузе – разработка научно-исследовательской части выпускной работы магистра.

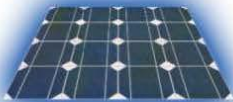
В АХИ ОГАСА под руководством профессора Витвицкой Е.В. при подготовке магистров архитектуры и градостроительства проводится научная работа по дисциплине «Строительная физика и энергосбережение в архитектуре и градостроительстве». В 2016-17 уч.г. по итогам проведения данной работы получены следующие результаты:

Подготовлена научная работа студента магистерской подготовки гр.АБС-511м Шулипа Д.В. на тему «Корректировка архитектурно-градостроительных решений проекта с целью повышения их энергоэффективности», которая заняла первое призовое место на I этапе Всеукраинского конкурса студенческих научных работ, декабрь 2016 г. (на рис.1 приведен пример энергоэффективных технологий из этой работы);- Подготовлены тринадцать докладов на студенческую научную конференцию ОГАСА по проблеме энергосбережение в архитектуре и градостроительстве: «Устройство энергосберегающих и энергоэффективных технологий в проектируемой бизнес-гостинице на 200 мест

в г.Одесса» (Багмет О., АБС-513м); «Светодиодное наружное архитектурное освещение» (Гавеля Н., МБ-502м) и др.

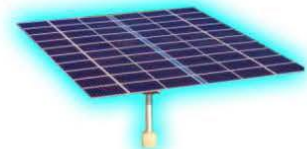
Условные обозначения

1) Трогуарная плитка из солнечных батарей

2) Парковка для велосипедов на солнечных батареях

3) Парковка для автомобилей на солнечных батареях

4) Ветровые деревья Wind Tree

5) «Умный» фонарь

6) Экологические мусорные контейнеры на солнечных батареях

7) Многофункциональная скамья на солнечных батареях

Рис. 1. Общий вид генерального плана "Музея кино в городе Одесса" с предложениями по использованию энергоэффективных технологий – из научной работы студента гр.АБС-511м Шулипа Д.В. на тему «Корректировка архитектурно-градостроительных решений проекта с целью повышения их энергоэффективности».

КАК ПОМОЧЬ СТУДЕНТАМ ПОДГОТОВИТЬ ЗАЯВКУ НА ПРЕДПОЛАГАЕМОЕ ИЗОБРЕТЕНИЕ

Воинова С. А. (Одесская национальная академия пищевых технологий, г.Одесса, Украина), **Воинов А. П.** (Одесский национальный политехнический университет, г.Одесса, Украина)

Преподаватели вуза, особенно общинженерных и профилирующих, дисциплин, располагают широкими возможностями ввести студентов в сферу изобретательской деятельности. Это является и обязанностью преподавателя, проявлением его заинтересованности в приобщении студентов к творческому поиску новых научно-технических решений.

Так выглядит общий подход к аудиторной работе со студентами всех специальностей и курсов. Более весомой является возможная последующая работа, проводимая индивидуально, позволяющая углубленно подготовить студента к изобретательству, в частности, помочь ему подготовить заявку на предполагаемое изобретение. Здесь необходим индивидуальный подход.

Особо благоприятные условия для подготовки студента к изобретательству складываются, если он участвует в проводимой на кафедре научно-исследовательской работе студентов. У этого студента, как правило, потребность больше узнать и сделать касается и области новых оригинальных (что особенно ему интересно!) научно-технических и других решений. Подобный студент часто является увлеченной личностью. При надлежащем руководстве со стороны преподавателя он в состоянии сделать много полезного, творчески насыщенного в период учебы. Подобный выпускник вуза является достойным продолжения учебы в аспирантуре. В плане изложенного, преподавателю следует оказать помощь студенту, проявившему заинтересованность и инициативу в осуществлении попытки защитить патентом предложенное им решение научно-технической задачи.

Необходимо сообщить студенту первичные сведения о цели патентования, то есть защите авторских прав изобретателя, о постановке соответствующей юридической процедуры защиты прав интеллектуальной собственности. Далее, осветить назначение и содержание элементов заявки, понятий патент, изобретение, полезная модель, аналог, прототип, формула изобретения и др.

Оказать подобную помощь нетрудно преподавателю, имеющему знание и опыт работы в сфере защиты прав интеллектуальной собственности. В этом случае он может рассказать студенту об основных этапах работы над заявкой и указать доступные информационные источники. Затем поработать со студентом

над подготовленным им материалом заявки, помочь довести его до состояния, при котором студент сможет обратиться в патентный отдел вуза для завершения работы над заявкой и отправки ее в Украинский институт интеллектуальной собственности (Укрпатент).

Перспективным является привлечение студентов-дипломников к подготовке заявок по материалам их дипломных разработок. Это в первую очередь относится к дипломникам магистрам. Руководители дипломников могут в план работы студентов включать подготовку заявки в качестве важного этапа дипломной разработки. В ряде случаев авторами заявки могут выступать студент и его руководитель. Полезность подобного сочетания творческих возможностей и сотрудничества студента и преподавателя очевидна. Она является посильным вкладом в авторитет студента, преподавателя и вуза.

Помощь в развитии изобретательской работы студентов могут оказывать преподаватели, читающие в вузе курс «Основы инженерно- изобретательской деятельности» или «Основы интеллектуальной собственности».

Студенты, работающие над подготовкой заявки, могут получить помощь в поиске аналогов и прототипа предлагаемого технического решения в патентном отделе, библиотеке вуза, городских библиотеках, Одесском инновационно-информационном центре ООО «ИНВАЦ», Интернет-источниках патентной и научно-технической информации [1, 2].

Предмет предполагаемого изобретения полезно обсудить по докладу студента-заявителя на заседании научного кружка при кафедре и на заседании студенческой научной конференции или научной конференции молодых исследователей вуза.

Подготовка студентом заявки на предполагаемое изобретение характеризует его как творческую личность и свидетельствует о современном уровне творческой атмосферы, созданном на кафедре и в вузе.

Каждый патент, полученный по заявке студента, является весомым вкладом не только в его профессиональный и гражданский авторитет, но является также вкладом в авторитет вуза и государства.

Литература

1. Муратов В. Г., Воїнова С. О. Досвід дипломного проектування з поданням студентами заявки на отримання патенту України на корисну модель / Матеріали конф. «Методологічні аспекти модернізації форм та методів навчання і проблеми запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу». Ч.1 Одеса (11-12 квітня 2007): ОНАХТ, 2007. – С. 89.
2. Воїнова С.О. Патентні вишукування в дипломній роботі магістра / Там же. – С. 90.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Гетьман Н. Б., Колотило Н. П. (*Кременецьке медичне училище імені Арсена Річинського, м.Кременець, Україна*)

Янук Корчак говорив: «Коли копаєш криницю, роботу починаєш не з глибокого дна: спочатку широко розкидаєш поверхневий шар, відкидаєш землю, лопата за лопатою, не знаючи, що там нижче, скільки переплутаного коріння, які перешкоди і невдачі, скільки забутих іншими каменів. Так і педагогічна діяльність не будується на логіці, а на постійному творчому пошуку та інноваціях».

Ці слова можна взяти за основу педагогічної діяльності, викладачів суспільних дисциплін Кременецького медичного училища імені Арсена Річинського, котрі давно відмовились від традиційного навчання і знаходяться у постійному пошуку нових педагогічних можливостей з ідеєю, що спирається на теорії загальнолюдських цінностей, гуманізації, особистісно-орієнтованого підходу, пріоритету суб'єкт–об'єктивних відносин.

Їх дослідження показали, що традиційне навчання з найпоширенішими лекційними та запитальними методами не підходять більшості студентів. Вони по-різному сприймають, обробляють, відтворюють, класифікують та застосовують знання. Кожен спосіб сприйняття знань та інформації має свої переваги і недоліки. Тому викладачі-суспільники пристосовують навчання до індивідуальних потреб студентів. Це вимагає у них різноманітних підходів до освітнього процесу: від занять, де в центрі уваги знаходиться викладач, до навчання, де самі студенти роблять висновки.

Інноваційний підхід до вивчення суспільних дисциплін дає можливість забезпечити позитивну мотивацію здобуття студентами знань, активне функціонування їх інтелектуальних і вольових сфер, сприяє розвитку творчих особистостей.

Обов'язковою і невід'ємною умовою викладання є впровадження інформаційних технологій. Важливість впровадження інформаційних технологій при вивченні суспільних дисциплін ще і в тому, що вони мають велику перспективу розвитку, адже їм властива різнонаправленість та багатогранність.

Викладачі училища застосовують інформаційні технології в таких навчальних варіантах: лекції з електронним супроводом матеріалу, методичні

розробки занять в електронному варіанті, матеріали для вирішення типових завдань, тести, відео сюжети, слайди, презентації.

Одним із напрямків роботи суспільників є компетентнісний (особистісно-орієнтований) підхід до навчання, який сприяє зростанню інтелектуального потенціалу студентів.

З цією метою вони активно впроваджують у навчальний процес ділові, рольові, імітаційні ігри, психо- та соціодрами, діловий театр, інсценізації по темах: «Розвиток культури, освіти на початку 20 століття», «Країни Латинської Америки в 30-их роках», «Післявоєнне облаштування світу».

Викладачі моделюють завдання у відтворенні умов чи подій, які визначають історичні, суспільні процеси. Імітація відбувається не в реальному, а стислому часі. Студенти отримують можливість розмірковувати і висловлюватися з приводу ситуації лише «заднім числом» вже знаючи, чим насправді завершиться «уся ця історія». Застосування викладачами рольових ігор по темах: «Громадянська війна в Росії», «Нові незалежні держави», «Мандрівка в часі. Розвиток історії грошей», «Біржі, їх види, операції», «Філософія і медицина», які менш структуровані й розраховані не на відтворення якогось історичного процесу, а на визначення ролі конкретної історичної особи, дає можливість студентам формувати свою думку про неї.

Серед ігор віддаються переваги лінгвістичним («балада», «ланцюжок слів», «хід конем», «квадрат», «лабіринт») та настільним («доміно», «лото»). Ці ігри використовуються для формування мовленнєвої культури, перевірки знань, понять, прізвищ дослідників з історичної номенклатури.

Застосовуючи інтерактивне навчання викладачі мають наметі створення комфортних умов навчання, за яких кожний студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Цікавими є форми проведення викладачами дискусій: «круглий стіл», «засідання експертної групи», «форум», «симпозіум», «дебати».

Незвичайність і захопленість змістом проведення заняття-суду дає можливість набути практичного та суспільного досвіду, створює позитивний емоційний настрій, вчить студентів мислити, креативно дискутувати, вміти доводити свою правоту та всебічно аргументувати докази.

По ряду тем викладачі проводять заняття методом кейс-стаді, створюючи проблемні ситуації на основі фактів реального життя і даючи можливість студентам займати ініціативну позицію, не просто засвоювати запропонований викладачем матеріал, але і пізнавати світ та не зупинятися на знайденому, як на останній істині.

По темах «Соціологія сім'ї», «Проблема свідомості у філософії», «Соціологія релігії» проводяться заняття-тренінги у формі «ситуація», «історичний експеримент», «задачі з невідомим». Тут викладачі виступають консультантами, тренерами, помічниками.

Досить високу ефективність мають заняття «мозковий штурм», «обмін думками», «інтерв'ю». Тут студенти отримують можливість подолати страх перед мовним бар'єром, застосовувати отриманий раніше досвід, бути незалежними, впевненими в собі. Через пошук в інтернеті вони знаходять інформацію, яку використовують у темах: «Італія, Німеччина після Першої світової війни», «Глобальні проблеми людства в 21 століття», «Розвиток культури в кінці 20-початку 21 століття» та складають проекти у формі брошур.

Викладачі використовують веб-моделі навчання у формах: «джерело інформації-електронна книга», «інтернет як вчитель», «Web-як взаємодія викладача зі студентами» «комп'ютерне навчання через CD-ROM», в проектних роботах, «PowerPoint». Мультимедійні засоби дозволяють підвищувати інформаційність лекцій, стимулювати мотивацію до навчання; організовувати увагу аудиторії; залучати студентів до створення презентацій; оптимізувати умови для їх самостійної роботи.

Одним із найбільш обладйливих методів навчання, які проводяться викладачами суспільних дисциплін є «вікторина». Це заняття: «ТБ канал», «Історичне інтерв'ю», де у студентів виховується командний рух, лідерство, організаторські здібності й інтерес до кращого розуміння предмета.

Педагоги-суспільники нашого училища йдуть в ногу з часом і пропонують різні способи навчання. Від цих змін, в кінцевому рахунку, виграють студенти і система освіти в мінливому контексті просвітницької інформації.

Викладання суспільних дисциплін є мистецтвом, а не ремеслом – у цьому корінь педагогічної діяльності. Випробовуючи десятки методів викладачі-суспільники Кременецького медичного училища імені Арсена Річинського обрали свій єдиний правильний шлях для втілення інновацій у навчальний процес.

Література

1. Верига Г.І. «Формування готовності педагога до інноваційної професійної діяльності» / Галина Верига // Організація навчально-виховного процесу. – 2015 р. – С. 167 – 243.
2. Мельник О.М. Сучасні освітні технології та їх впровадження в навчально-виховний процес» / Ольга Мельник // Організація навчально-виховного процесу. - 2008 р. – С. 41- 61.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВВНЗ НА СУЧНОМУ ЕТАПІ

Гикало Ю. В., Левченко А. О., Маміч В. В. (*Військова академія, м.Одеса, Україна*)

Наукова і науково-технічна діяльність здійснюється відповідно до вимог Конституції України, Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” та інших законів України, указів Президента України та постанов Верховної Ради України, які прийняті згідно з Конституцією та законами України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства України, а також цього Положення. Наукова і науково-технічна діяльність здійснюється за науковими програмами, науковими напрямками, науковими проблемами та науковими завданнями, які визначаються перспективою, практикою і потребами забезпечення обороноздатності держави та затверджуються відповідними наказами та директивами Міністерства оборони України (далі – Міноборони) та Генерального штабу Збройних Сил України (далі – Генеральний штаб). Суб’єктами наукової і науково-технічної діяльності є: наукові та науково-педагогічні працівники, ад’юнкти і докторанти, інші вчені, наукові установи та вищі військові навчальні заклади Збройних Сил (далі – ВВНЗ), військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів України (далі – ВВПВНЗ), музеї, інші установи (організації), що мають відповідні наукові підрозділи, а також громадські наукові організації, які безпосередньо проводять фундаментальні наукові дослідження, а це означає теоретичні та експериментальні дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв’язків. У сфері оборони фундаментальні наукові дослідження спрямовані, у тому числі, на одержання нових знань щодо закономірності війни і збройної боротьби, розвитку воєнної організації держави, сектору безпеки і оборони, концептуальних засад запобігання війнам (збройним конфліктам), теоретичних основ будівництва і розвитку Збройних Сил України, їх застосування та забезпечення розробки і удосконалення сучасного озброєння яке базується на нових технологіях, формування і реалізації військово-технічної політики держави.

Таким, чином особливостями розвитку наукової і науково-технічної діяльності є фундаментальні та прикладні наукові дослідження з воєнної проблематики суспільних, природничих та технічних наук які спрямовані на всебічне підвищення боєздатності Збройних Сил України.

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ РАБОТА СТУДЕНТОВ ВУЗА, КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Гришин А. В. (*Одесский национальный морской университет, г.Одесса, Украина*)

Совместная научно-исследовательская работа преподавателя и студента является ключевым моментом образовательного процесса и направлена на углубление теоретических знаний, совершенствование навыков в конкретной области деятельности и подготовку эрудированного специалиста, владеющего большим запасом информации, способного квалифицированно решать профессиональные задачи.

Для активизации научно-исследовательской работы студентов необходимо: увеличение практической значимости студенческих работ, предоставление возможности публикации результатов исследований в научных журналах и сборниках, установление регулярных контактов со студентами и профессорами вузов, отбор наиболее способных студентов для научной деятельности, моральное стимулирование студентов. Необходимо доказать, что научная деятельность дает возможность самореализации, способствует интеллектуальному и творческому развитию, повышает престиж студента в глазах сокурсников.

Правильно организованная НИРС приводит к следующим результатам:

- повышает эффективность учебного процесса; – способствует углубленному усвоению учебного материала; – развивает творческую деятельность студентов;
- развивает инициативу; – способствует овладению методологией научных исследований; – способствует усвоению теоретического материала; – усовершенствует навыки работы с литературой; – способствует развитию умений применять на практике результаты научно-исследовательской работы; – повышает уровень самостоятельной работы студентов; – способствует формированию профессиональных навыков.

Таким образом, вовлечение студентов в среду научно-исследовательских работ является одним из основных компонентов профессиональной подготовки будущих специалистов, позволяет в полной мере реализовать полученные знания, проявить индивидуальность, и творческие способности, готовность к самореализации личности.

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»

Дейниченко Г. В., Афукова Н. О., Попова А. В. *(Харківський державний університет харчування та торгівлі, м.Харків, Україна)*

Модернізація вищої освіти в Україні стає сьогодні одним із важливих соціально-економічних та соціально-культурних завдань. Виходячи з національної доктрини розвитку освіти України в ХХІ столітті, вища освіта в країні повинна стати невід'ємною компонентою глобального освітнього проекту, стати одночасно його рушійною силою інноваційного розвитку національної економіки. Досягнення поставлених стратегічних цілей можливе шляхом створення нової, сучасної освітньо-професійної моделі підготовки фахівця.

Інтеграція в європейські простори вищої освіти, прийняття Закону України «Про вищу освіту» покликані змінити національну вищу освіту і її ключові складники і чинники – освітні програми і відповідні кваліфікації (ступені), а через них і людину, яка передовсім має бути особистістю інноваційного типу.

Адекватне конструювання освітніх програм і кваліфікацій у вищій школі надасть можливість вирішити кілька взаємопов'язаних проблем: реально запровадити компетентнісний підхід, а через нього студентоцентризм; забезпечити зрозумілість і порівнюваність результатів навчання, набутих компетентностей і кваліфікацій для всіх зацікавлених сторін і створити надійну основу для європейської і світової інтеграції; підвищити відповідальність за створення якісних освітніх програм і кваліфікацій, що додасть національній і міжнародній репутації українській вищій школі.

Концепція студентоцентрованого навчання узагальнена в матеріалах проекту Тьюнінг. Основними напрямками роботи в проекті Тьюнінг стали такі: аналіз і визначення переліку загальних, фахових компетентностей, створення Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, вироблення рекомендацій щодо підходів до навчання, викладання та оцінювання, забезпечення якості в освітньому процесі.

Щоб досягти цієї мети, треба впроваджувати таку парадигму навчання, що орієнтована саме на студента, а не на викладача. В основі такого навчання є компетентнісна модель фахівця, створена за найактивнішої участі, поряд з викладачами, роботодавців, випускників, професійних організацій тощо. Особливий акцент робиться на тому, що необхідно максимально наблизити

профіль навчання до реальних потреб суспільства та ринку праці, збільшити у майбутнього випускника придатність до працевлаштування.

Основними категоріями студентоцентрованого навчання є компетентності та результати навчання. Результати навчання – це формулювання того, що повинен знати, розуміти, бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання за певною освітньою програмою. Результати навчання формулюються в компетентностях.

Компетентності являють собою динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей. Компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах. Відмінність між результатами навчання та компетентностями складається в тому, що перші формулюються викладачами на рівні освітньої програми, а також на рівні окремої дисципліни; компетентності набуваються студентами поступово, формуються цілою низкою навчальних дисциплін.

Освітня програма підготовки магістра зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування», спеціалізації «Обладнання переробних і харчових виробництв» включає такі розділи: загальна характеристика освітньо-професійної програми, опис програми навчання, перелік компетентностей випускника освітньої програми підготовки магістра зі спеціальності «Галузеве машинобудування», нормативний зміст підготовки, сформульований у термінах результатів навчання, форми атестації здобувачів вищої освіти, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Метою освітньої програми є формування та розвиток загальних і професійних компетентностей в галузі механічної інженерії, що направлені на здобуття студентом знань, вмінь та навичок з технологічного устаткування переробних і харчових виробництв.

Одним із важливих етапів проектування освітньої програми є визначення її профілю. Він може бути самодостатнім документом або частиною Додатку до диплому європейського зразка. Ефективний профіль програми дає чітко зрозуміти студентам, які загальні та фахові компетентності будуть розвинуті, а також потенційну здатність до працевлаштування випускника програми.

Визначені і сформульовані загальні і спеціальні компетентності для підготовки магістра зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування», спеціалізації «Обладнання переробних і харчових виробництв». Під час складання компетентностей використовували загальноприйняті напрацювання (проект Тюнінг, матеріали QAA та ін.) для полегшення міжнародного позиціонування освітньої програми.

Загальні (універсальні) компетентності: здатність до узагальнення, аналізу, критичного осмислення, систематизації, прогнозування при постановці цілей в

сфері професійної діяльності з вибором шляхів їх досягнення; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність виявляти і вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї; здатність організовувати та мотивувати роботу інших для досягнення спільної поставленої мети, вміння продуктивно працювати в команді; здатність до самовдосконалення в професійній діяльності, адаптації та дії в нових ситуаціях, креативність; здатність розробляти проекти та управляти ними; здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність до професійного спілкування іноземними мовами.

Спеціальні (фахові) компетентності: здатність застосовувати системний підхід до вирішення інженерних проблем на основі досліджень в галузі переробних і харчових виробництв; здатність досліджувати, аналізувати і вдосконалювати технологічні процеси в галузі переробних і харчових виробництв; здатність демонструвати широке розуміння проблем якості в галузевому машинобудуванні; здатність науково обґрунтовувати вибір обладнання та матеріалів та для реалізації технологій в сфері галузевого машинобудування; здатність обґрунтовувати оптимальну схему процесів і апаратів переробних і харчових виробництв з урахуванням його особливостей для подальшого визначення оптимальних режимів роботи технологічного устаткування; уміння враховувати сучасні тенденції проектування технологій в галузевому машинобудуванні; уміння вибирати і застосовувати на практиці методи дослідження, планування і проводити необхідні експерименти, інтерпретувати результати і робити висновки щодо оптимальності рішень, що приймаються; здатність аналізувати шляхи підвищення ефективності, надійності роботи технологічного устаткування переробної і харчової галузі, його удосконалення і модернізації; здатність проведення багатофакторного експерименту для планування експериментального процесу з урахуванням реальних умов експлуатації, використовуючи необхідні методи та обладнання; здатність застосовувати нові види технологічного устаткування за умови змін схем технологічних процесів переробних і харчових виробництв; здатність застосовувати ефективні методи і засоби розробки ресурсозберігаючих технологій машинобудування; здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань, методів математичного моделювання; здатність виконувати технічні завдання на розробку проектних рішень, розробляти ескізи, технічні і робочі проекти, брати участь у розробці технічної документації; здатність виконувати науково-дослідні проекти.

РАЗВИТИЕ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Дмитренко М. П., Кириленко Г. А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

В нынешнее время современный специалист должен владеть не только необходимой суммой фундаментальных и специальных знаний, но и определёнными навыками творческого решения практических задач, постоянно повышать свою квалификацию, быстро адаптироваться к меняющимся условиям. В связи с этим повышается значимость научно-исследовательской деятельности студентов.

Научная работа студентов является продолжением и углублением учебного процесса и организуется непосредственно на кафедрах и научных подразделениях ВУЗов с целью обеспечения единства учебного, научного и воспитательного процесса. К НИРС, проводимые в учебное время, можно отнести написание рефератов, курсовых и выпускных квалификационных работ. На кафедре химии и экологии не первый год привлекаются студенты к НИР.

Важной формой НИРС является внедрение элементов научных исследований в лабораторные работы. При выполнении таких работ студент самостоятельно проводит математическую обработку и анализ результатов, делает заключение. Работа в научной лаборатории – ценный опыт для дальнейшей научной и практической деятельности.

Во время выполнения курсовых работ по экологическим дисциплинам студент самостоятельно учится работать с научной литературой, приобретает навыки критического отбора и анализа необходимой информации. Написание работы превращается в творческий процесс. Это способствует развитию студента, как исследователя.

Выполнение дипломной работы с разделом «Экологического обоснования» развивает творческую и познавательную способность студента, а также закрепляет и расширяет теоретические знания.

Лучший путь привлечь студентов к НИР заключается в создании условий для свободного творческого решения проблем, свободного полета мысли, не скованного какими бы то ни было рамками. Суть всего научно-исследовательского процесса должна заключаться в том, чтобы сделать процесс не «кабалой», к которой обязывают преподаватели, а интересным процессом созидания, которым студент будет увлечен.

РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ

Докучев С. П., Волошин В. П., Риндін Ю. І. (*Військова академія,
м.Одеса, Україна*)

Для здійснення управління науковою діяльністю у військовій освіті функціонують: система управління науковою і науково-технічною діяльністю; система наукових установ; система консультативно-дорадчих органів. Система управління науковою і науково-технічною діяльністю призначена для формування потреби в науковій і науково-технічній продукції для військової освіти, організації, планування, координації, забезпечення і контролю наукової і науково-технічної діяльності, організації та підтримання взаємодії з питань досліджень в інтересах оборони держави з науковими установами інших міністерств, центральних органів виконавчої влади. Система наукових установ (НУ) призначена для виконання наукових досліджень та інших заходів наукової і науково-технічної діяльності в інтересах оборони держави і військової освіти відповідно до обсягу, рівня завдань та за підпорядкованістю, включає НУ, керівництво яких здійснюється через відповідні структурні підрозділи Міноборони і Генерального штабу та командувань видів Збройних Сил, а також НУ у складі ВВНЗ, ВВПВНЗ. Систему НУ Збройних Сил доповнюють ВВНЗ Збройних Сил, ВВПВНЗ, на які поширюються права, передбачені законодавством для НУ. Для проведення спільних наукових досліджень та інших заходів наукової і науково-технічної діяльності НУ, ВВНЗ, ВВПВНЗ відповідно до чинного законодавства можуть створювати навчально-наукові, науково-випробувальні та інші комплекси. Система консультативно-дорадчих органів призначена для підвищення рівня обґрунтованості та узгодженості рішень з питань функціонування і розвитку воєнної науки, забезпечення колегіальності під час підготовки таких рішень. Головним консультативно-дорадчим органом Міноборони з проблем розвитку воєнної науки, з питань планування, фінансування та координації наукової і науково-технічної діяльності, наукового обґрунтування найважливіших рішень щодо діяльності Збройних Сил, реалізації заходів державних програм розвитку Збройних Сил та розвитку озброєння і військової техніки є Воєнно-наукова рада Міноборони. Головою Воєнно-наукової ради Міноборони є перший заступник Міністра оборони України.

Таким чином, НУ у складі ВВНЗ забезпечують проведення спільних наукових досліджень та інших заходів наукової діяльності.

ЗНАЧЕНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ СИСТЕМНОГО АНАЛИЗА В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ ТЕПЛОЭНЕРГЕТИКОВ

Дорошенко Ж. Ф. (Одесский национальный политехнический университет, г.Одесса, Украина), **Потапов М. Д.** (Одесская национальная академия пищевых технологий, г.Одесса, Украина)

Широко используемый термин «СИСТЕМА» очень часто не соответствует смысловому содержанию этого термина. Особенно это ощутимо в тех случаях, когда основой реализации важнейших задач является использование систем, т.е. сложных технических комплексов все элементы которых участвуют в решении целевой задачи и совокупно должны обеспечивать эффективность решения. Главным условием созданием, в том числе теплоэнергетических, является формулирование целевой задачи, для решения которой и создается конкретная система. Теплоэнергетика как промышленная, так и муниципальная использует сложные системы, элементы которой сами, фактически, являются системами. Современные специалисты в области теплоэнергетики должны иметь навыки грамотного проектирования и эксплуатации соответствующих систем. Так решение целевой задачи эффективного и надежного теплоснабжения муниципальных потребителей обеспечивается системами, которые генерируют теплоноситель заданных параметров в необходимом количестве и транспортируют его потребителю. Решение указанной целевой задачи для масштабных муниципальных образований обеспечивается системами централизованного теплоснабжения (ЦТС), которые должны быть энергетически эффективными и надежными. Решение таких задач находятся в области компетенций, которые формируются в процессе подготовки магистров в области теплоэнергетики.

Формирование структуры таких систем должны проводиться на основе использования принципов системного подхода, что определяет наличие теплогенерирующего звена, звена для транспортировки теплоносителя и самого потребителя. Элементы структуры призваны эффективно осуществлять необходимые процессы в рамках целевой задачи, под которую создана система. Организация режима работы теплогенерирующего оборудования, с учетом особенностей тепловых нагрузок и установленных норм, обеспечивается соответствующим регулированием, как правило, качественным (в Украине регулирование чаще всего соответствует графику 150/70). Изучению таких систем, их преимуществ, недостатков и проблем, уделяется значительное

внимание в процессе профессиональной подготовки студентов-теплоэнергетиков. Одной из таких проблем являются поиски решений снижения затрат топлива. В настоящее время, в порядке местной инициативы, в существующих ЦТС график регулирования изменен в сторону меньших значений расчетных температур сетевого теплоносителя. Такое решение, фактически, приводит к нарушению сбалансированности элементов системы, которая обеспечивалась условиями формирования и эксплуатации ЦТС. Т.е. в систему, созданную с учетом действующих критериев эффективности и надежности, вносятся изменения, которые не гарантируют повышения энергетической эффективности за счет снижения расходов топлива при сохранении существующего уровня надежности для всех систем ЦТС в Украине. Уровень компетенций магистров в области теплоэнергетики должен гарантировать умение ими самостоятельно, грамотно и аргументировано решить поставленную задачу на основе владения навыками системного анализа, энергетического аудита и менеджмента.

Подтверждением полезности рассмотрения такой задачи в рамках курсового проектирования, квалификационных работ магистров, является выполнение осмысленного детального сравнительного анализа основных показателей эффективности систем ЦТС для разных регионов Украины. Проведение такого исследования основано на получении результатов для всех элементов системы в «модернизированном» варианте и сравнении этих результатов с соответствующими данными «проектных» решений существующих систем.

Полученные результаты позволяют студенту делать аргументированные выводы на базе рассмотрения целостности системы, т.е. на основе анализа взаимодействия всех элементов теплоэнергетической системы. Сделанные выводы свидетельствуют о том, что предлагаемые изменения будут безусловно эффективны только в случае проектирования новых систем с учетом измененных критериев эффективности. Распространение предлагаемых «модернизаций» на существующие «проектные» системы должно обосновываться в каждом конкретном случае результатами анализа, в котором необходимо учитывать состояние теплогенерирующего оборудования, тепловых сетей, а также теплотехнических характеристик потребителя т.е. всех элементов системы.

Приобретение подобного опыта принятия ответственных решений, основанных на достоверных результатах, полученных самостоятельно с полным пониманием логики, является необходимым в процессе подготовки к самостоятельной работе молодого специалиста с учетом современных требований.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ У ОСВІТУ

Доценко Н. В., Палвашова Г. І., Афанасьєва Т. М. (Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)

Освіта є стратегічною основою розвитку суспільства та особистості і запорукою успішного майбутнього держави в цілому. Навколишній світ швидко змінюється під впливом глобалізації та розвитку інформаційних технологій. В результаті чого до системи освіти в сучасних умовах висувуються досить високі вимоги: вона повинна готувати фахівців до життя і діяльності в широкому, динамічному, мінливому світі, де перед людиною постійно виникають нестандартні завдання, вирішення яких передбачає наявність умінь і навичок прогнозувати та аналізувати власні дії.

Сьогодні роботодавці шукають співробітника, який демонструє не тільки професійні знання, а й певні цінності, компетенції, риси характеру, які дозволяють йому ефективно і гармонійно взаємодіяти з іншими людьми, бути ефективним, швидким в оцінках ситуації, мотивованим та організованим.

За даними досліджень, проведених в Гарвардському та Стенфордському університетах, тільки 15% кар'єрного успіху забезпечується рівнем професійних навичок, в той час як інші 85% - це так звані «м'які навички» (Soft Skills). [1]

Концепцією розвитку освіти України на період 2015-2025рр. пропонується опанування вітчизняними викладачами новітніми інтерактивними, індивідуалізованими, командними та проектними навчальними технологіями. [2] Для досягнення поставленої мети в цільовій програмі розвитку освіти особливий акцент був зроблений на забезпечення інноваційного характеру системи освіти відповідно до соціально-економічних викликів в державі.

У сучасній науковій літературі, присвяченій проблемам управління інноваційними процесами в сфері освітньої діяльності, відзначається складність і багатоаспектність даного процесу. Особливу увагу зосереджено на тому, що інноваційний підхід до навчання студентів повинен бути системним і охоплювати всі аспекти навчально-виховної роботи при підготовці майбутніх фахівців, при цьому повинні бути переглянуті теоретичні та практичні підходи до змісту освіти, професійно-педагогічної підготовки викладачів, розробки нових технологій і методів навчання. [1]

Однак більшість досліджень направлено на загальноосвітні навчальні заклади, а вища школа незаслужено залишається поза увагою вітчизняних науковців.

Основу інноваційних освітніх технологій, що застосовуються в навчальному процесі, повинні становити: соціальне замовлення, професійні інтереси майбутніх фахівців, врахування індивідуальних та особистих характеристик студентів. Інноваційні методи створюють умови для формування та закріплення професійних знань, умінь і навичок у студентів, сприяють розвитку професійних якостей майбутнього фахівця. Використання таких прийомів в процесі навчання сприяє подоланню стереотипів у викладанні різних дисциплін, вироблення нових підходів до професійних ситуацій, розвитку творчих, креативних здібностей студентів.

Ефективними формами навчальної роботи з впровадження інновацій в освітній процес і формування ключової професійної компетенції майбутніх фахівців є застосування різних активних форм і методів навчання: створення проектів, підготовка публічних виступів, дискусійне обговорення професійно важливих проблем, навчання у колективній співпраці, створення проблемних ситуацій, підготовка професійно спрямованих відеофільмів і презентацій.

Перехід від інформаційно-пояснювального навчання до інноваційно-дієвого пов'язаний із застосуванням в навчальному процесі нових комп'ютерних і різних інформаційних технологій, електронних підручників, відеоматеріалів, які забезпечують вільну пошукову діяльність, а також передбачає розвиток і особисту участь у навчанні студента. Виходячи з цього, можна відзначити різні інноваційні методи навчання студентів, зокрема, це проблемна та ігрова технології, технології колективної і групової діяльності, імітаційні методи активного навчання, методи аналізу конкретних ситуацій, метод проектів, навчання у співпраці, креативне навчання, інноваційна освітня проектна діяльність, лекція-конференція, лекція-бесіда, лекція-візуалізація, лекція-диспут і т. д.

В ігровому імітаційному моделюванні широко представлені різні ігри: ділові, атестаційні, організаційно-діяльні, інноваційні. Для навчальних ігор характерні багатоваріантність і альтернативність рішень, з яких потрібно зробити вибір найбільш раціонального. Ділові ігри в навчальних цілях отримали в даний час досить широке поширення в вузах і застосовуються, в основному, на старших курсах при вивченні спеціальних дисциплін.

Інноваційна освітня проектна діяльність є ефективною формою організації навчального процесу, які спрямовані на індивідуальний розвиток пізнавальних інтересів і творчих здібностей студентів. Даний метод передбачає оволодіння технологією презентації різних творчих робіт (звітів, оглядів, рефератів, доповідей на професійно орієнтовані теми). Мета педагогічних інновацій полягає в здійсненні нового бачення методології навчання, залучення нових

технологій, мультимедійних засобів навчання в інтересах розвитку особистості майбутнього фахівця.

В основі методу проектів, який відноситься до дослідницьких, лежить розвиток пізнавальних навичок студентів, вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення та творчих здібностей. Метод проектів орієнтований на самостійну діяльність студентів – індивідуальну чи групову. Цей підхід органічно поєднується з груповим підходом до навчання.

Інноваційне навчання більш сміливо впроваджує нове, невідоме, не прийняте ще загалом. Воно може виходити за межі тих навчальних програм, які існують. Таке навчання порушує статичну досконалість традиційної системи навчання, вводить нові активатори, що зумовлюють порушення стійкості, звичності, прогнозованості, типовості ситуацій. Тому інновації пов'язані з певним ризиком, непрогнозованістю результатів навчання, нетиповістю ситуацій, що перешкоджає їх швидкому впровадженню у навчальний процес.

Креативне навчання передбачає вільний доступ кожного студента до ресурсів мережі Інтернет і базується на освітньому продукті, що створений за активної участі студента і де інтерактивність занять, здійснюється за допомогою телекомунікацій.

Необхідними кроками в зміні підходів до навчання є формування креативного середовища та культивування якості вищої освіти в українському суспільстві. Проведення відповідних тренінгів, навчальних поїздок до провідних ЗВО тощо. Застосування компетентного підходу під час планування освітніх програм ЗВО.

Таким чином, в основі інноваційних методів навчання студентів лежать активні методи, які допомагають формувати творчий, інноваційний підхід до розуміння професійної діяльності, розвивати самостійність мислення, вміння приймати оптимальні в умовах певної ситуації рішення. Використання інноваційних методів в професійно орієнтованому навчанні є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих сучасних фахівців.

Література

1. Макаренко О. Нова українська школа: реформа заради майбутнього //Інформаційний бюллетень МОН України. – 2016. - №11-12.
2. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [Електронний ресурс] режим доступу: mon.gov.ua/.../18-strategiya-reformuvannya-vishhoi-osviti

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВВНЗ

Дроздов М. О., Верламов О. М., Чкалов А. П. *(Військова академія, м.Одеса, Україна)*

Розвиток та забезпечення наукової діяльності спрямоване на створення умов ефективного її ведення за всіма напрямками. Організація забезпечення наукової діяльності здійснюється з метою ефективного використання наявних фінансових, кадрових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів для розвитку воєнної науки у ВВНЗ. Зміст організації забезпечення наукової діяльності полягає в узгодженій діяльності суб'єктів наукової діяльності та органів постачання щодо планування, одержання, розподілу, зберігання та використання усіх видів ресурсів. До основних видів забезпечення наукової і науково-технічної діяльності належать правове, фінансове, матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та методичне забезпечення. Порядок забезпечення наукової і науково-технічної діяльності різними видами ресурсів регламентується чинним законодавством України, відповідними нормативно-правовими актами Міноборони. Правове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності здійснюється з урахуванням вимог чинного законодавства України. Керівництво організацією правового забезпечення наукової і науково-технічної діяльності здійснюється шляхом доведення нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів до відома суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності, контролю за їхнім виконанням, а також супроводження розроблення і прийняття нових нормативно-правових актів. Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та фізичних осіб. Міноборони здійснює фінансування створення наукової (науково-технічної) продукції у межах асигнувань, передбачених кошторисом Міноборони на забезпечення наукової і науково-технічної діяльності за відповідними кодами економічної класифікації видатків. НУ, ВВНЗ і ВВПВНЗ можуть укладати договори (угоди) на створення (передачу) наукової (науково-технічної) продукції, у тому числі спеціального призначення, з установами, організаціями та підприємствами Міноборони, інших центральних органів виконавчої влади.

Таким чином, ВВНЗ і ВВПВНЗ можуть укладати договори зі створення наукової продукції, у тому числі спеціального призначення, з установами, організаціями та підприємствами Міноборони. Фінансування залучених до виконання наукових досліджень сторонніх організацій здійснюється головними виконавцями за окремими договорами.

THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITY IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Дубініна Н. В., Сторожук С. С. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

The characteristic feature of modern world economic development is the transmission of leading countries to the new stage of forming innovative society - building of economy, based mainly on generation, distributing, and using knowledge. Unique skills and abilities, the skill of their adaptation to constantly changing activity conditions, high qualification become the leading productive resource, the main factor of well-being and social status of personality and organization. World experience shows, that social-economical development of a state and its competitive ability on the foreign market are provided, first, by the essence of the developed environment "knowledge generation", based on the significant sector of fundamental research together with the effective educational system, well-developed national innovative system, holistic state politics and legal support in the sphere of innovative activity.

The innovations in educational process is everything, connected with the introduction of the advanced pedagogical experience into practice. Educational process, taking the leading place in the modern science is directed to the transmission of knowledge and skills, forming of personality and responsibility. The changes are dictated by the time, changing of attitude to studying, upbringing and development.

Innovative technologies in education allow to regulate education, direct it to the right channel. The reason of wrong introduction of innovative changes into modern education is hidden in the negative attitude to any changes, concerned with the typical lifestyle – to learn theory anew, to pass exams, to change your consciousness, to spend your own time and money for it.

Innovative behavior doesn't imply the adaptability, it implies personal individuality forming, self-development. The teacher should understand that innovative education is the way of harmonious personality upbringing. "Ready patterns" are not suitable for it, it is important to increase your own intellectual level, having avoided complexes and psychological barriers.

One of important components of educational technology is the use of modern electronic means. Traditional education means overloading of educational disciplines with excess information. By innovative education the management of educational process is organized so that the teacher becomes a consultant. Besides the classical variant, a student can choose distant education, saving time and money. Students'

position, concerning the variant of studying changes, they often choose non-traditional ways of getting knowledge. The prioritative task of innovative education becomes mastering of analytical thinking, self-development and self-improvement. For the assessment of innovative results in the highest link, the following blocks are taken into account: educational-methodic, organization-technical. Experts-specialists, who can appreciate innovative programs, are involved into this work.

Among the factors, slowing introduction of innovations into educational process, the leading positions take: Not enough provision of educational establishments by computer techniques and electronic devices (there is no reliable internet, not enough quantity of electronic books); Low qualification of a stuff in the sphere of innovative technologies; Low attention of educational establishment's leadership to the use of innovative technologies in educational process.

For such problems' solution the additional preparation of teachers, seminars, videoconferences, webinars, the creation of multimedia rooms, educational work among students on modern computer technologies use should be held. The optimal variant of innovations' introduction into the system of higher education is distant education by means of global and local world networks, which have been used in Europe for a long time. For many inhabitants of villages it's the only way to get higher education. Apart from passing entrance exams they can communicate with teachers by skype, listen to lectures, take part in seminars and videoconferences.

The innovations in educational sphere not only «bring science to people», but also reduce expenses for getting education, that is actual enough taking into account world economical crises, and lead to the competitive ability of our higher educational establishments with modern world high schools.

Innovations itself don't occur, they are the result of scientific searching, advanced pedagogical experience of individual teachers and whole collectives, and in all educational spheres. Favourable conditions' creation for education is their quantity and different approach to education (different regime of staying, individual approach, etc).

Modern pedagogical techniques can be realized not only in a developing innovative school, that conditions the essence of author's ideas, correspondence of school's purposes to social order, results, reflecting the reality and efficiency of an author's school.

To sum it up, pedagogical innovations help to realize social order: to develop the feeling of civil responsibility, love for a native city, respect for folk traditions. Today it is necessary to provide every educational establishment with new modern devices, to hold classes with their use and to increase teachers' qualification in work with them.

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ВИДІВ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВВНЗ

Душкін Ю. Г., Максименко Ю. А. *(Військова академія, м.Одеса, Україна),*
Левченко Д. А. *(Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова,*
м.Одеса, Україна)

Основними видами наукової (науково-технічної) діяльності у вищих військових навчальних закладах є: виконання оперативних завдань, інші види діяльності, які пов'язані з отриманням нових наукових результатів їхнє наукове супроводження та практичну реалізацію у Збройних Силах; винахідницька та раціоналізаторська робота; випробування (попередні, визначальні, державні та інші) нових (модернізованих) зразків (комплексів, систем) озброєння і військової техніки; дослідження на навчаннях та інших заходах оперативної, мобілізаційної і бойової підготовки та повсякденної діяльності військ (штабів); наукова і науково-технічна експертиза; наукова робота слухачів (курсантів) у ВВНЗ, ВНПВНЗ; наукове та науково-технічне супроводження; науково-дослідні (дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, дослідно-технологічні, технологічні, пошукові та проектно-пошукові) роботи; науково-технічні (експериментальні) розробки; наукові та науково-практичні конференції, семінари; підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів; розроблення наукових видань (монографій, енциклопедій і словників, порадників, підручників, методичних посібників, дисертацій, статей, доповідей, звітів про результати досліджень на навчаннях, рецензій, відзивів, висновків); розроблення проектів статутів, нормативно-правових актів і нормативно-технічних документів, методичних рекомендацій; узагальнення і розповсюдження передового досвіду підготовки та застосування військ (сил) Збройних Сил.

Проведення досліджень на навчаннях та інших заходах оперативної, мобілізаційної і бойової підготовки та повсякденної діяльності військ (штабів) спрямоване на перевірку практикою та впровадження отриманих наукових і науково-прикладних результатів з питань будівництва Збройних Сил, форм і способів їх застосування, удосконалення системи управління ними в умовах, наближених до реальних, перевірку відповідності характеристик зразків (комплексів, систем) озброєння і військової техніки оперативно-тактичним та тактико-технічним вимогам, виявлення проблемних питань воєнної теорії і практики, пошук і обґрунтування шляхів їх вирішення.

Таким чином, аналіз розвитку видів наукової діяльності у ВВНЗ показав, що вона охоплює великий спектр роботи наукових та науково-педагогічних працівників ВВНЗ.

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЯК МОТИВАЦІЯ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Захлевська Т. В., Волкова Т. В. (Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна)

Постановка проблеми. Одними із завдань курсу фізичного виховання в системі вищих навчальних закладів України, з одного боку, виступають збереження й зміцнення здоров'я студентів, сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, підтримка фізичної і розумової працездатності, вдосконалення спортивної майстерності студентів, які активно займаються спортом; з іншого - виховання у студентів мотивації до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

Як показала практика, традиційний підхід до використання професійних засобів і методів в системі фізичного виховання студентів ВНЗ через свою недосконалість втратив актуальність і виявився певною мірою неефективним. Тому модернізація і вдосконалення процесу фізичного виховання студентів ВНЗ є необхідною умовою для його популяризації. Отримання бажаного результату можливе через впровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних технологій фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження науковців в галузі фізичного виховання, реабілітації, рекреації та валеології дозволяють стверджувати, що використання інноваційних технологій фізичного виховання в умовах сучасного вищого навчального закладу - це невід'ємна частина процесу еволюції суспільної науки. Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що формування потреби в здоровому способі життя відбувається завдяки використанню різноманітних засобів фізичної культури і спорту за умови активної участі особистості в фізкультурній діяльності, що викликає позитивні емоційні переживання.

Сучасні вітчизняні вчені розглядають інновацію як процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих проблем, які досі вирішувалися по-іншому; результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем.

Отримані відомості спеціальної наукової літератури переконливо свідчать про те, що формування здорових звичок відбувається як наслідок цілеспрямованої виховної роботи не є автоматичним результатом тієї чи іншої діяльності.

Мета роботи полягає у вивченні і узагальненні представлених у спеціальній науковій літературі відомостей щодо можливостей і ефективності використання

інноваційних технологій, які сприяють формуванню здорового способу життя, в процесі фізичного виховання студентської молоді.

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано аналіз джерел науково-методичної та спеціальної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати досліджень, проведених доктором наук з фізичного виховання і спорту Л.П. Пилипей, засвідчили, що фізична культура і спорт займають значне місце поряд з іншими видами дозвілля студентів. Автор вказує, що 22 % з числа опитаних юнаків та дівчат виявили бажання займатись плаванням; сучасними видами спорту - 20 %; аеробікою - 17 %; прикладними видами і футболом - по 12 %; волейболом - 9 %; баскетболом - 7 %; настільним тенісом - 5 %; легкою атлетикою - 3 %; карате - 2 %; дзю-до - 2 %; рештою видів спорту -1 %. Однак, серед всіх респондентів фізкультурою і спортом займаються тільки 38,4 %. Науковцями також встановлено ряд причин такої невідповідності, серед яких відсутність умов та інвентарю за місцем проживання становить 69,1 %; відсутність знань з методики самостійних занять - 81,3 %; відсутність вільного часу - 64 %. За даними автора, не сприяє формуванню мотивації до занять і система фізичної культури і спорту у школах - 36,1 %. З урахуванням існуючих програм і побажань студентів розроблено реальну гнучку програму професійно-прикладної фізичної підготовки, впровадження якої сприяло покращенню мотивації до занять, внаслідок чого тижневий руховий режим у студентів збільшився з 4 години в 1997 р. до 8 годин на тиждень у 2015 р.

Результати досліджень, проведених вітчизняними науковцями Ю.М. Фурманом та В.О. Оніщук, свідчать про успішне застосування методики ендогенно-гіпоксичного дихання в комплексі з фізичними вправами, що позначилося на покращенні функціонального стану хворих на бронхіальну астму студентів. О.Ю. Фанигіной розроблено новітній комплекс організаційно-педагогічних умов фізичного виховання студенток з використанням засобів аквааеробіки в навчальному процесі вищих навчальних закладів, який включає; мотиваційні чинники, засоби і методи контролю, нормативи фізичної підготовленості, відповідні «стабільному» рівню здоров'я, алгоритми розробки програм занять. Самохою Р.А. розроблено зміст інноваційних технологій фізичного виховання, які передбачали застосування під час занять форм, методів і засобів відроджених національних видів фізичного гартування. Ефективність такого нововведення забезпечувалася впровадженням у виховну діяльність інноваційних технологій фізичного виховання студентів із застосуванням народних традицій; застосуванням у навчально-виховному процесі засобів фізичного виховання з козацької системи підготовки, близької до менталітету нашого народу; формуванням у студентів системи знань про

здоров'я, здоровий спосіб життя та рухову активність у процесі обов'язкових, секційних та самостійних занять за місцем їхнього проживання.

У своїй роботі А.Т. Литвиним систематизовано засоби рухової активності, проаналізовано їх ефективність, представлені оптимальні моделі рухової активності для різних груп населення. Основною ідеєю розроблених моделей є оптимальне поєднання різних видів рухової активності (побутовою, оздоровчою та рекреаційно-оздоровчого спорту), що сприяє формуванню здорового способу життя різних груп населення. На думку автора, оптимальний режим рухової активності повинен включати вправи аеробної спрямованості, що сприяють підвищенню і підтримці високого рівня функціональних можливостей серцево-судинної і дихальної систем; вправи силової спрямованості, які сприяють зміцненню рухового апарату; а також вправи, спрямовані на розвиток гнучкості, які сприяють поліпшенню стану м'язової, сполучної і кісткової тканин, профілактиці захворювань опорно-рухового апарату.

Одним з напрямків сучасної системи освіти є мотивація студентів до самостійної творчої діяльності. У фізичному вихованні такою формою діяльності є фізичне самовиховання. Залучення студентської молоді до самостійних занять фізичною культурою передбачає спільну активну діяльність педагога і студента.

Теоретичний аналіз спеціальної літератури, а також проведені анкетування студентів дозволили А.І. Підлісному розробити організаційно-методичні умови реалізації самоконтролю фізичної підготовленості студентів, як фактора підвищення мотивації до фізичного самовдосконалення. С.А. Романченко розроблено спеціальну програму по корекції статури студенток, що включає засоби і методи тренування з урахуванням соматотипу на основі використання комп'ютерних технологій. Н. Московченко розроблена, науково і експериментально обґрунтована концепція оптимізації фізичного навантаження на основі індивідуальної діагностики адаптивного стану осіб, що займаються фізичною культурою із застосуванням комп'ютерних технологій, яка включає методологію автоматизованого моніторингу, спроектовану і реалізовану на принципово новій технології інтегральної системи, що може стати основою для створення нової галузі знання по автоматизації наукових досліджень у фізкультурно-оздоровчих центрах, фітнес-клубах.

Висновок. Отже, цілеспрямоване впровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних технологій фізичного виховання сприяють всебічному розвитку студентської молоді, формуванню здорового способу життя через виховання у студентів мотивації до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПРОФІЛЮ В КОНТЕКСТІ ПРИНЦИПІВ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Зінченко Т. Є. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

В сучасних умовах функціонування національного господарства і поглиблення екологічної кризи проблема раціонального (з точки зору економіки, екології і суспільства) використання земельних ресурсів з позицій концепції сталого розвитку є однією із головних задач сучасності і відзначається надзвичайною актуальністю. Основи концепції сталого розвитку закладені на міжнародних самітах в 1972 році (Стокгольм), 1992 році (Ріо-де-Жанейро), 2002 році (Йоганнесбург), 2012 році (Ріо-де-Жанейро), 2015 році - конференції ООН по клімату (Париж). Перешкодою на шляху до реалізації концепції сталого розвитку є те, що довгий час панувала стратегія хижацького ставлення до природи та використання природних ресурсів.

В контексті загострення конкуренції за простір, для розвитку економічної діяльності, втрачається ґрунтовий покрив, наземні екосистеми, населення позбавляється здорового природного оточення, ускладнюється організація раціонального землекористування. Тому, в стратегічних програмах та планах розвитку територій країни, все більше на порядку денному виступають пріоритети концепції сталого розвитку, що, в тому числі, стосуються вирішення проблеми раціонального використання земельно-ресурсного потенціалу, екологізації землекористування, зниження техногенного та антропогенного навантаження на довкілля.

Сталому розвитку немає розумної альтернативи. Для переходу до сталого розвитку необхідні, в першу чергу екологізація економіки та екологізація суспільної свідомості (формування нового світогляду, високого рівня духовності, зміна пріоритету базових цінностей). Погодимось з Ю.Ю. Туницею, який зазначає, що на сучасному етапі необхідна нова модель системи освіти – освіта для сталого розвитку. Освіта для сталого розвитку повинна сприяти засвоєнню знань, умінь та переконань, які дають змогу ухвалювати та впроваджувати рішення на місцевому та глобальному рівнях, спрямовані на підвищення якості рівня життя, що не загрожують можливостям наступних поколінь задовольняти свої потреби.

Для збереження середовища свого існування людська спільнота має мати екологічну культуру та екологічну свідомість. А це, по суті, запорука існування та розвитку суспільства в цілому. Екологічна освіта збагачує людину знанням

про закони, принципи і правила безпечного співіснування з природним середовищем, збереження природних, в т.ч. земельних ресурсів та агроландшафтів, їх біорізноманіття, підвищення якості ґрунтів та ощадливе використання вичерпних природних ресурсів.

Саме майбутні фахівці із землеустрою повинні професійно володіти знаннями щодо сукупності соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил. Тому, комплексне планування, проектування та раціональне використання земельних ресурсів, безумовно, неможливе без належного кадрового забезпечення, необхідної кількості спеціалістів, які володіють відповідною сукупністю знань, вмінь, навичок, що можуть бути використані для гармонійного, збалансованого та екологічнобезпечного розвитку землекористування.

Наразі, сучасні фахівці із землеустрою повинні професійно володіти не лише знаннями і практичним досвідом зі спеціальних землевпорядних, кадастрових, земельно-правових, геодезичних дисциплін, але й розуміти необхідність впровадження екологічних векторів, формувати екологічну культуру та свідомість на шляху переходу до сталого розвитку. Розуміння важливості екологічного імперативу та необхідності його імплементації у соціально-економічні відносини, виховання бережливого ставлення як до природних ресурсів загалом, так і земельних зокрема, неможливе без формування відповідної екологічної культури, сучасне значення та актуальність якої, для вироблення напрямків та пріоритетів реалізації ефективної екологічної політики, не викликають жодних сумнівів і підтверджуються складністю, глобальністю та широтою сучасних екологічних проблем.

Сучасні моделі та методи формування екологічно освітньої землевпорядної діяльності супроводжується системним баченням еколого-економічних проблем в землекористуванні та можливість їх уникнення у практичній діяльності, приймати компетентні рішення щодо відвернення еколого-економічних збитків.

Саме принцип міждисциплінарності дає можливість формувати у студентів розуміння цінності, через вивчення навчальних дисциплін, що мають матеріал екологічного, природничого та еколого-економічного змісту, оскільки сучасні екологічні проблеми мають багатоаспектний характер та вимагають інтеграції підходів та поглядів різних наук, розробки просторових концепцій та гіпотез щодо розвитку, регулювання та управління земельними ресурсами.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Кац А. К., Станкевич Г. М., Дмитренко Л. Д. (*Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна*)

У навчальному процесі українських вищих навчальних закладів дедалі треба активніше застосовувати різні види освітніх інновацій (інноваційні методики, технології, педагогічні прийоми, технічні засоби тощо). Розвиток методологічного, науково-методичного і науково-технічного забезпечення навчального процесу у вищій школі сприятиме підвищенню якості української вищої освіти, а, відтак, і привабливості її як для українських, так і зарубіжних споживачів освітніх послуг.

Інноваційні технології, з нашої точки зору, здатні значно прискорити процеси оновлення системи освіти загалом. Тому вивчення та реалізація інноваційних процесів широко використовується у навчальному процесі. У дослідженні німецького психолога Х. Майхнера відзначається, що людина у процесі пасивного сприйняття запам'ятовує 10 % того, що прочитала, 20 % – того, що почула, 30 % – того, що побачила, 50 % побаченого та почутого, а при активному сприйнятті у пам'яті зберігається 70 % того, що говорять самі, і 90 % того, що роблять або створюють самі. Таким чином, більшу частину інформаційного потоку студенти сприймають та усвідомлюють на теоретичних та практичних (лабораторних) заняттях, семінарах і т.п.

Розкрити основні положення теми, ознайомити з досягненнями науки, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях, дозволяє така форма проведення занять, як лекція. Але традиційні лекції не задовольняють попит студентів. На їх місце приходять мультимедійні лекції, які забезпечують активну участь студентів в навчальному процесі.

Організація мультимедійних лекцій потребує наявності спеціальних аудиторій, де є комп'ютер, проектор, сумісний з наявним програмним забезпеченням, екран, можливість затемнення аудиторії, доступ до Інтернету тощо. Мультимедійні лекції сьогодні в переважній більшості організовуються завдяки особистому ентузіазму викладачів та їх творчості. Студенти, які швидше вивчають сучасні комп'ютерні технології, можуть також приймати участь у підготовці мультимедійних презентацій на задану тему як творчі роботи. Це сприятиме взаємозбагаченню, взаємному навчанню студента і викладача, зростанню інтелектуального рівня, побудові партнерських стосунків, академічної єдності.

НИРС И УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС

Клименко Е. В., Мишутин А. В., Гнып О. П. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Знакомство студентов академии с научно-исследовательской работой осуществляется с первого курса при изучении дисциплины «Введение в специальность». Затем с НИРС подключаются студенческое научное общество и «Совет Молодых ученых Академии».

Совет молодых ученых – осуществляет деятельность по установлению тесного взаимодействия между предприятиями, учреждениями, организациями и творчески активной частью наших студентов, аспирантов и молодежи в целях эффективного использования научно-технического потенциала и ускорения внедрения передовых достижений науки и техники в практику.

Основными задачами СМУ являются:

- вовлечение студентов, аспирантов, инженеров в активную работу для внедрение передовых, нестандартных решений, в научную работу и производство;
- укрепление и развитие материально-технической базы научно-технического творчества молодых ученых;
- пропаганда достижений научно-технического творчества, осуществление информационно-методической работы.

Первый этап научно исследовательской работы студентов состоит с обзора научно-технической литературы под руководством преподавателя по выбранной теме. Её анализ и свои предложения молодой исследователь представляет на студенческой научно-технической конференции в виде доклада, а также представляет статью в сборник студенческих научно-исследовательских работ, которые публикуются Советом молодых ученых ежегодно.

Следующий этап НИРС – это участие в студенческих олимпиадах и конкурсах. Молодые ученые участвуют в конкурсе научно-исследовательских, конструкторских, технологических и проектных работ, участвуют в выполнении заданий региональных и отраслевых научно-технических программ и планов, в том числе по конкурсу.

Конкурс НИРС проходит по специальностям в два тура:

I тур - это внутриакадемический, когда по теме предложенной преподавателем, студент или группа студентов готовят реферат объемом 20-25 страниц с анализом и своими предложениями и разработками по теме.

Рефераты представляются под девизом и комиссия оценивает их непредвзято. Победители I тура награждаются Дипломами и три лучших работы по каждой специальности направляются в Министерство образования науки Украины для участия во II туре конкурса.

II тур – Всеукраинского конкурса НИРС проходит в базовом (назначенном МОНУ) учебном заведении по специальностям. Победители конкурса (1, 2 и 3 места) по специальностям награждаются Дипломами МОНУ, а студенты получают рекомендации в аспирантуру, на практику в зарубежный ВУЗ.

В процессе научно-исследовательской работы студенты используют читальные залы, библиотеки, в т.ч. научную библиотеку им. М. Горького, учебные научные лаборатории, где под руководством преподавателя они углубляют свои научные знания. Лучшие из бакалавров после защиты направляются в научную магистратуру, а затем в аспирантуру, участвуют в конкурсе на выполнение научно-исследовательских, конструкторских, технологических и проектных работ.

Одновременно с зачислением в аспирантуру приказом ректора назначается научный руководитель из числа докторов наук, в исключительных случаях кандидатов наук. В течении двух месяцев после зачисления в аспирантуру Ученый Совет академии утверждает тему диссертации и индивидуальный план работы аспиранта. Аспирант должен проявить инициативу и выполнять задания научного руководителя.

Аспиранты первого года обучения должны:

- подобрать соответствующую литературу и написать аналитический раздел диссертации;
- сформулировать цели и задачи исследования, выбрать и изучить методы исследования и решения поставленных перед ним заданий;
- провести научные исследования и апробацию полученных результатов исследований представить на заседании кафедры, подготовить одну статью в специализированном научном издании и одни тезисы на научной конференции;
- участвовать в научных конференциях (не меньше двух) в качестве слушателей.

Аспиранты второго года обучения:

- проводят экспериментальные исследования, определенные индивидуальным планом работы аспиранта;
- результаты исследований периодически докладывают на научных семинарах и заседаниях кафедры и проводят апробацию не меньше чем на двух научных конференциях по данной специальности;

- по полученным результатам исследований готовят не меньше двух статей в специализированных изданиях, тезисы 1-2 и заканчивают первый раздел диссертационной работы;

Аспиранты третьего года обучения:

- завершают сбор материалов для завершения диссертационного исследования;

- аспиранты пишут и подают на проверку научному руководителю или ведущим научным специалистам по данной специальности второй и третий (четвертый) разделы диссертации;

- по полученным результатам исследований готовят и печатают не меньше двух статей в специализированных изданиях, одну статью в зарубежных или изданиях, входящих в индексируемые международные наукометрические базы.

- четко формулируют этапы завершения диссертационного исследования.

Аспиранты четвертого года обучения:

- публикуют основные результаты диссертационного исследования в специализированных изданиях и проводят их апробацию на научных конференциях;

- четко формулируют выводы диссертации и показывают личный вклад аспиранта в выполнении поставленного научного исследования во время проведения данного научного исследования;

- завершают выполнение четвертого и (пятого) раздела диссертационной работы;

- по полученным результатам исследований готовят не меньше двух статей в специализированных изданиях, одну статью в зарубежных или изданиях, входящих в индексируемые международные наукометрические базы и одни тезисы;

- по завершении работы над диссертацией аспиранты докладывают диссертационную работу на заседании кафедры, где кафедра оценивает полученные результаты научной работы аспиранта и дает рекомендацию к представлению диссертационной работы на межкафедральный специализированный научный семинар;

- аспирант готовит автореферат по теме диссертационной работы;

- межкафедральный специализированный научный семинар рассматривает научную работу, оценивает и дает рекомендацию к защите в Специализованном научном совете.

В соответствии с Законом Украины «О высшем образовании» обучение в аспирантуре проходит четыре года. Обучение в аспирантуре завершается защитой диссертации.

АКТУАЛЬНІСТЬ ЕЛЕКТРОННОГО ВИДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Крутий Ю. С., Педько І. А. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Останні десятиріччя характеризуються швидким удосконаленням і розвитком інформаційних технологій. Електронні засоби (нематеріальні носії) тривалого збереження інформації набувають все більшої актуальності. Однак для того, щоб електронні науково-методичні видання дійсно могли конкурувати зі своїми друкованими аналогами, необхідно запровадити заходи щодо їх легітимізації (можливості вносити в перелік друкованих робіт, робити посилання тощо).

Сучасний процес підготовки методичних видань в Одеській державній академії будівництва та архітектури ґрунтується на використанні «паперових» технологій. Автор готує рукопис, який розглядається на засіданнях кафедри, науково-методичної комісії таради факультету, в остаточному роздрукованому вигляді матеріал використовується як оригінал-макет для типографського друку.

Науково-методичні матеріали відносяться до типу продукції, що динамічно змінюється та має за необхідності якісно вдосконалюватися. Інтеграція поліграфічної продукції з електронними документами приносить практичні вигоди. Принциповою відмінністю друкованих від електронних видань є можливість інтерактивної реалізації останніх, при якій студент може не тільки переміщатися по вбудованим у текст гіперпосиланням, але й активно втручатися в хід подій, моделювати процеси, у тому числі виробничі.

Більшість електронних матеріалів, що циркулюють у мережі Інтернет, оформлені в HTML-форматі. Формат досить компактний і, поряд з текстом, дозволяє включати у видання ілюстрації і мультимедійні фрагменти. Іншим основним форматом для електронних документів є PDF (Portable Document Format), перевагою якої є можливість перегляду широким колом програм та пристроїв.

Коло користувачів електронних науково-методичних розробок досить широке. До них можна віднести студентів, що використовують електронні підручники та методичні матеріали, фахівців, що використовують довідкові й інші видання зі своєї спеціальності, науковців та викладачів.

Науково-методична література саме у електронному вигляді стає усе більш популярною завдяки випереджальній, у порівнянні з друкованими виданнями, можливості ознайомлення з ними, а також у зв'язку з більшою простотою і

практичністю одержання інформації, можливістю контекстного перегляду авторських посилань і супутніх матеріалів.

За тематичною галуззю коло електронних видань досить широке. Так, на нематеріальних носіях поширюються: навчальні посібники; конспекти лекцій; методичні вказівки до виконання практичних і лабораторних робіт, тексти рефератів і доповідей і ін.; довідково-картографічні системи. Навіть звичайні фотографії і картини втрачають з часом свої якості. Збереження їхніх електронних копій дозволяє донести до наступних поколінь унікальні культурні шедеври. Нарешті, збереження документів і видань в електронній формі дозволяє організовувати електронні бази даних, чітка структура і розвигті засоби навігації в яких полегшують процес пошуку потрібних матеріалів і їхніх фрагментів.

Для надання освіти на сучасному рівні необхідно розпочати роботу з видання електронних науково-методичних матеріалів викладачами ОДАБА не тільки окремих методичних вказівок та навчальних посібників, але і цілих навчальних циклів для дистанційного навчання і самостійного вивчення дисциплін.

Безсумнівна більш висока споживча цінність навчальних електронних видань, тому що підвищується інтерес до досліджуваного матеріалу і забезпечується можливість застосування нових, більш ефективних, технологій не тільки в навчанні, але і поступового залучення студентів до плідної праці в сучасній формі. Ці методики випробувані в багатьох країнах і довели свою ефективність.

Довідкові і наукові видання дозволяють більш простими засобами й у більш короткий термін одержати необхідну інформацію (або короткі дані, що дозволяють оцінити її необхідність користувачеві і замовити її, у тому числі й у друкованому виді). Природно, що цінність таких видань у порівнянні з друкованими істотно зростає. Ступінь збільшення цінності таких видань і роль визначених факторів може бути встановлена в процесі проведення відповідних досліджень. У багатьох випадках виправданий частковий або повний перехід до електронних підручників і комп'ютерних освітніх технологій.

Отже, в зв'язку з тим що електронні видання мають безсумнівні переваги в частині поширення перед будь-якими друкованими пропонуємо в ОДАБА:

1. Розробити проект та впровадити Положення про електронне науково-методичне видання;
2. Створити організаційну структуру при бібліотеці ОДАБА, у повноваження якої надати реєстрацію та розміщення науково-методичного матеріалу на офіційному електронному ресурсі.

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ СЕМІНАРИ ЯК ЧАСТИНА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ПОШИРЕННЯ КРУГОЗОРУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Кудашкіна Л. С. (*Одеський національний морський університет, м. Одеса, Україна*)

Астрономія, як навчальна дисципліна, грає величезну роль у формуванні світогляду людини. Знання основ астрономії необхідно для правильного уявлення навколишнього середовища. Особливо це стосується викладачів природничих дисциплін. [1].

Пропонується впровадження між кафедральних (загально факультетських або загально університетських) науково-популярних семінарів за тематикою природничо-наукових дисциплін. Конкретно пропонується декілька астрономічних тем, доповіді за якими оформлені у вигляді презентацій PowerPoint. Поданий їх скорочений зміст.

«Всесвіт навколо нас». Як ми бачимо навколишній світ – видимий рух світил по небесній сфері. Зодіак, екліптика. Системи світу від давнини до сучасності. Сонячна система. Галактика, міжзоряне середовище. Виникнення Всесвіту і утворення галактик.

«Таємниці зоряних надр». Історичний огляд на проблему джерел зоряної енергії. Гіпотези про енергію Сонця і зорь від метеорної до термоядерної. Рівновага зорь. Основи теорії пульсацій та зоряна еволюція.

«Чи є «життя» на Місяці?». Мова йде про короткочасні явища на Місяці, про які є багато спогадів в історії спостережень. За характером явища можна розділити на чотири групи: 1-зміна зовнішнього вигляду об'єкта (його обрисів, контурів, тіні, виду центральної гірки і т.д.); 2-зміна яскравості об'єкта чи прояв різного виду світлих плям і крапок; 3-зміна кольору ділянок місячної поверхні; 4-випадки появи темних плям. Розглянуті усі ці явища та поданий їх детальний аналіз.

«Кругообіг води в природі». Це явище розглянуто для Землі і Марса. Але на поверхні Марса немає рідкої води, причина цього – занадто низький тиск марсіанського повітря. Вода на Марсі міститься у ґрунті у вигляді вічної мерзлоти, на поверхні у вигляді льоду і снігу, в атмосфері у невеличкій кількості.

«Проблема позаземних цивілізацій». Історичний огляд розвитку проблеми СЕТІ та SETI. Гіпотези виникнення життя на Землі. Поширення життя у космосі. Ймовірність виникнення розуму на інших планетах. Формула Дрейка.

Можливість виявлення ознак іншого життя на великих відстанях. Астроінженерна діяльність цивілізацій.

«Життя у космосі». Історичні аспекти – ідеї Бруно, Гершеля, Фламариона. Пошуки життя на планетах сонячної системи та їх супутниках. Можливість існування органічних з'єднань на астероїдах і кометах, а також у міжзоряних хмарах.

«Космічні мазери». Відкриття мазерного ефекту у космосі і на Землі. Основні характеристики мазерного випромінювання. Основи квантової механіки (як випромінює атом). Два типа джерел космічних мазерів – області зоряноутворення і старі холодні зорі-велетні.

«Вплив космосу на біосферу Землі». Земля в першу чергу є космічне тіло. Вплив сонячного вітру, приливна дія Місяця, падіння метеоритів, космічні вибухи близьких наднових зорь, перетинання диску Галактики..., як все це відображується на біосфері. Великі вимирання в історії Землі.

«Катастрофи в історії Землі». Що ми вважаємо катастрофами – землетруси, потопи, посухи, потепління та льодовикові періоди, сонячні вибухи – для Землі це є просто життя! Еволюція земної орбіти і вплив Місяця, як стабілізатора нахилу осі Землі. Чи може людство виникло завдяки вибуху надрової зорі, та ін.

«Планети у інших зорь». З 1995 року почалася нова епоха – відкриття планет у інших зорь. До сьогодні відкрито понад 2000 позасонячних планет. У багатьох зорь відкрито по декілька планет. Характеристики планетних систем дуже відрізняються від сонячної. Але є і схожі. Система зорі епсілон Ерідана має не тільки планети, а також пояси, подібні сонячним поясу астероїдів, Койпера та Оорта.

«Вчення академіка Вернадського». У 2013 році академіку Вернадському виповнилося б 150 років. Вчений природознавець, мислитель і громадський діяч кінця XIX століття і першої половини XX століття. Академік Санкт-Петербурзької академії наук, Російської академії наук, Академії наук СРСР, один із засновників і перший президент Української академії наук. Творець наукових шкіл, головним образом міжгалузевих. У коло його інтересів входили такі науки, як геологія, ґрунтознавство, кристалографія, мінералогія, геохімія, радіогеологія, біологія, палеонтологія, біогеохімія, метеоритика, філософія та історія. Але головною працею його життя було вчення про ноосферу. Серед корифеїв природознавства він виділяється не тільки новаторством і глибиною ідей, але і їх вражаючою сучасністю.

1. Андрієвський С.М., Климишин І.А. Курс загальної астрономії: Навч. посібник. – Одеса: Астропринт, 2007. – 480 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У НІМЕЧЧИНІ

Магомєдова Л. П. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*)

Вивчення досвіду впровадження дистанційної форми навчання в системі освіти різних країн дозволило виділити 10 основних мотиваційних причин, що використовуються навчальними закладами для організації системи дистанційного навчання (ДН). Перерахуємо їх в міру убутання значущості:

1. Поліпшення якості навчання.
2. Потреба учнів у вдосконаленні знань/умінь.
3. Переваги нових педагогічних технологій.
4. Зростаючий попит на нову форму навчання.
5. Отримання доходів.
6. Можливість постійної взаємодії педагогів і учнів.
7. Необхідність виживання в інформаційному суспільстві.
8. Можливість скорочення витрат на реорганізацію освіти.
9. Наказ міністерства.
10. Зменшення штату адміністративного персоналу.

Ще в 1999 р. уряд ФРН прийняв програму «Інновації і робочі місця в інформаційному суспільстві 21 століття», яка переслідувала честолубну мету - до 2005 р. бачити Німеччину лідером в області комп'ютерних освітніх програм. Вже зараз німецькі університети і вищі технічні школи пропонують 1500 семінарів та лекцій в режимі online.

Для дистанційного навчання використовують також сучасні комп'ютерні технології. Стрімко розвивається система електронного навчання. У передових країнах більше 90% студентів залучені в навчальний процес за допомогою E-learning. Більше 80% вузів надають послуги з дистанційної освіти.

У Німеччині Virtuelle Hochschule Oberrhein об'єднала інтерактивні програми університетів Фрайбурга, Карлсруе, Мангейма, Гейдельберга. Повноцінний курс навчання через Інтернет пропонує Віртуальний університет прикладних наук (Virtuelle Fachhochschule) - об'єднання 15 німецьких і чотирьох шведських вузів.

За даними федерального міністерства освіти і науки Німеччини, за освітній рік у віртуальному інституті (Virtuelle Fachhochschule — VFH) значно зросла кількість учнів. У зимовому семестрі 2007/2008 року в ньому навчалося 170 студентів, зараз більше 600 чоловік навчаються на онлайнових курсах інститутів Любека, Брауншвейга / Вольфенбюттеля, Бранденбурга, Берліна,

Бременхафена і Вільгельмсхафена.

Міністерство освіти за останні п'ять років виділив на потреби віртуального інституту близько 22 мільйонів євро. Інститут пропонує зацікавленим особам, незалежно від місця їх проживання, можливість навчання за гнучким графіком через Інтернет. Найбільшою популярністю серед студентів користується курс з інформатики ЗМІ.

Європейський Союз спонсує великий проект "Cuber". Він стартував у квітні 2000 року і був розрахований на 30 місяців. Базовим центром став Університет дистанційного навчання м. Хаген (Німеччина).

Дистанційне навчання, як нова форма навчання, все упевніше входить в систему освіти багатьох країн світу. Внаслідок цього розвиток технологій дистанційного навчання через глобальні комп'ютерні комунікації в країнах СНД і Заходу відбувався диференційовано.

Дистанційна освіта в Німеччині має свої особливості. Вона починалася з централізовано планованої дистанційної підготовки фахівців з вищою професійною освітою. Приєднання східних земель дало можливість розширити ринок дистанційної освіти. Прикладом вищого професійного навчального закладу, що здійснює дистанційну підготовку фахівців, є Заочний університет міста Хаген (земля Північний Рейн- Вестфалія), який був заснований у 1974 р. Університет надає освітні послуги більше 50 000 студентам в рік. Однак диплом про вищу професійну освіту отримують не більше 20% від контингенту учнів в результаті великого відсіву студентів, що не витримують високих освітніх вимог.

Єдиний німецький заочний університет в Хагені у відповідності з волею його засновників перш за все повинен був служити двом цілям: по-перше, для того, щоб працюючі, які за матеріальних чи сімейних міркувань не можуть вчитися або далі продовжувати навчання в очному університеті, змогли б отримати можливість далі підвищувати свою професійну кваліфікацію. Крім того, було бажання розвантажити традиційні університети, оскільки постійно зростало число студентів. Таким чином, основне завдання заочного університету - забезпечити можливість одержання вищої освіти дорослими працюючими громадянами.

Сьогодні у Хагенському заочному університеті навчаються майже 56 тис. студентів, з них 2700 з нових Федеральних Земель. Кількість факультетів збільшилася. На нових факультетах вивчаються юридичні науки, електротехніка та інформатика.

Для навчання пропонуються більше 1500 різних курсів у формі навчальних матеріалів. Для виконання функції видання та розповсюдження навчальних

матеріалів в 1993 р. в Хагені було створено сучасний Центр логістики, який може забезпечити підручниками до 80 тис. студентів.

Розсилка навчальних матеріалів доповнена сучасними засобами зв'язку. Передача знань з навчального закладу студенту та контроль його роботи за допомогою CD-Rom або доступ до університетської бібліотеки в режимі On-line постійно досліджуються, оцінюються, вдосконалюються. Заочний університет в Хагені виконує таким чином пілотну (дослідну) функцію як університет засобів інформації.

Звичайно, заочний університет повинен надавати своїм студентам і викладачам можливість особистих контактів для інтенсивних консультацій і діалогу. Для цього створені, так звані, центри навчання, в яких позаштатні співробітники, що мають високу кваліфікацію у своїй професійній галузі, допомагають студентам радою. 65 таких центрів організовані в Німеччині, Австралії, Швейцарії. З 1993 р. Міністерство закордонних справ Німеччини фінансує студентські центри університетів у Хагені, Литві, Росії, України та Чехії.

Студенти повинні мати відмінні мовні знання для засвоєння навчального матеріалу, і вони здають університетські іспити тільки німецькою мовою. Політика університету Хагена взагалі спрямована не на залучення великої кількості іноземних студентів, а на створення партнерської кооперації з аналогічними заочними вищими навчальними закладами в усьому світі. Тому розвиваються тісні зв'язки з аналогічними інститутами в Англії (відкриті університети), Франції, Швеції, Канаді, Південній Африці, Австралії, США та інших країнах. Навчальний матеріал університету в Хагені адаптується і перекладається.

Узагальнюючи 20-річний досвід роботи заочного університету в Хагені, можна відзначити такі досягнення:

- навчання і передача знань мають більш низькі витрати, ніж при традиційній формі навчання;
- друкований навчальний матеріал дозволяє провести відкриту критичну перевірку змісту і методів;
- взаємопроникнення професійної практики і наукової освіти дає чудові результати;
- рівні шанси в отриманні освіти у міських і сільських жителів.

СОЗДАВАТЬ НОВОЕ – ЭТО И ЕСТЬ ИННОВАЦИЯ

Муравьева И. А. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Инновационная деятельность в сфере образования осуществляется в целях обеспечения модернизации и развития системы образования с учетом основных направлений социально-экономического развития, реализации приоритетных направлений государственной политики Украины в сфере образования. Инновационная деятельность ориентирована на совершенствование научно-педагогического, учебно-методического, организационного, правового, финансово-экономического, кадрового, материально-технического обеспечения системы образования и должна осуществляться в форме реализации инновационных проектов и программ организациями, осуществляющими образовательную деятельность, и иными действующими в сфере образования организациями. При реализации инновационного проекта предоставление и получение образования, уровень и качество которого не могут быть ниже требований, установленных государственным образовательным стандартом. *Создавать новое – это и есть инновация.* Образование по своей сути уже является инновацией. Инновации в системе образования связаны с внесением изменений: в цели, содержание, методы и технологии, формы организации и систему управления; в стили педагогической деятельности и организацию учебного процесса; в систему контроля знаний; в систему финансирования; в учебно-методическое обеспечение; в деятельность преподавателя и студента. Современные исследования и инновационная деятельность в вузах – это не только возможность привлечения дополнительных бюджетных и внебюджетных средств, но и важнейшая самостоятельная задача высшей школы, а также необходимая составляющая качественного образовательного процесса. Приоритет текущего десятилетия – требует не только подготовки кадров с новыми компетенциями, но и формирования мощного источника инновационных идей и технологий в системе образования. Необходимо делать шаги не по усилению специализации и фрагментации вуза, а по укрупнению организационных единиц, что должно способствовать развитию междисциплинарных исследований и разработок. В основе программ развития вузов и их коррекции должна лежать внешняя экспертиза научно-исследовательской работы и образовательных программ, участие в системе международной стандартизации и сертификации качества управления. Инновационная активность является ключевым фактором динамичного развития и конкурентоспособности современной экономики.

СОВРЕМЕННЫЕ ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ

Недашковский И. П., Василюк А. В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Инновации в сфере образования — все, что связано с внедрением в практику передового педагогического опыта. Учебно-воспитательный процесс, занимающий в современной науке ведущее место, направлен на передачу учащимся знаний, умений, навыков, на формирование личности, гражданственности. Изменения продиктованы временем, изменением отношения к обучению, воспитанию, развитию.

Инновации в высшем образовании подразумевают систему, состоящую из нескольких компонентов:

- целей обучения;
- содержания образования;
- мотивации и средств преподавания;
- участников процесса (студентов, преподавателей);
- результатов деятельности.

В технологии подразумеваются два компонента, связанные друг с другом:

- организация деятельности обучаемого (студента);
- контроль образовательного процесса.

При анализе технологий обучения важно выделить применение современных электронных средств. Традиционное образование предполагает перегрузку учебных дисциплин избыточной информацией. При инновационном образовании так организовано управление учебно-воспитательным процессом, что преподаватель выполняет роль наставника. Помимо классического варианта, студент может выбирать дистанционное обучение, экономя время, средства. Позиция студентов относительно варианта обучения меняется, они все чаще выбирают нетрадиционные виды получения знаний. Приоритетной задачей инновационного образования становится освоение аналитического мышления, саморазвитие, самосовершенствование. Для оценки результативности инновации в высшем звене учитывают следующие блоки: учебно-методический, организационно-технический. Привлекаются к работе эксперты — специалисты, которые могут оценить инновационные программы.

Современные исследования и инновационная деятельность в вузах — это не только возможность привлечения дополнительных бюджетных и внебюджетных средств, но и важнейшая самостоятельная задача высшей школы, а также необходимая составляющая качественного образовательного процесса.

Движение к модели глобального научно-исследовательского университета происходит не только в странах, где университеты традиционно служили основой национальной научно-исследовательской и инновационной системы (США, Великобритания, Канада), но и там, где исследовательская работа была сосредоточена в академических и отраслевых институтах (Германия, Франция, Финляндия).

Существует множество национальных образовательных систем разного типа и уровня, значительно различающихся по философским и культурным традициям, уровню целей и задач, своему качественному состоянию.

Например, к настоящему времени в мире сложились следующие образовательные модели:

1. **Американская модель:** младшая средняя школа – средняя школа – старшая средняя школа – колледж двухгодичный – колледж четырехгодичный в структуре университета, а далее магистратура, аспирантура.

2. **Французская модель:** единый колледж – технологический, профессиональный и общеобразовательный лицей – университет, магистратура, аспирантура.

3. **Немецкая модель:** общая школа – реальное училище, гимназия и основная школа – институт и университет, аспирантура.

4. **Английская модель:** объединенная школа – грамматическая и современная школа – колледж – университет, магистратура, аспирантура.

5. **Украинская модель:** общеобразовательная школа – полная средняя школа, гимназия и лицей – колледж – институт, университет и академия – аспирантура – докторантура.

Стратегической целью реализации настоящей Концепции является повышение вклада вузов в технологическую модернизацию реального сектора экономики Украины через развитие их научно-исследовательской и инновационной деятельности. Приоритет текущего десятилетия – требует не только подготовки кадров с новыми компетенциями, но и формирования мощного источника инновационных идей и технологий в системе высшего профессионального образования.

Необходимо делать шаги не по усилению специализации и фрагментации вуза, а по укрупнению организационных единиц, что должно способствовать развитию междисциплинарных исследований и разработок. В основе программ развития вузов и их коррекции должна лежать внешняя (в том числе международная) экспертиза научно-исследовательской работы и образовательных программ, участие в системе международной стандартизации и сертификации качества управления.

Проектное обучение – вид обучения, базирующегося на последовательном выполнении комплексных учебных проектов с информационными паузами для усвоения базовых теоретических знаний. Обучение на основе проектного подхода имеет целый ряд преимуществ, как для студентов, так и для преподавателей.

В основу метода проектов положена направленность на результат, который можно получить при решении той или иной практически или теоретически значимой проблемы. Чтобы добиться такого результата, необходимо, чтобы студенты самостоятельно находили и решали проблемы, привлекая для этой цели имеющиеся знания, или добывали их самостоятельно, могли прогнозировать результаты и возможные варианты решения.

Среди факторов, тормозящих внедрение в образовательный процесс инноваций, лидирующие позиции занимают:

- недостаточное оснащение компьютерной техникой и электронными средствами учебных заведений (в некоторых вузах нет стабильного интернета, не хватает электронных пособий, методических рекомендаций для выполнения практических и лабораторных работ);
- недостаточная квалификация в области современных электронных средств, преподавательского состава;
- невнимание руководства некоторых учебных заведений к применению в образовательном процессе инновационных технологий.

Для решения подобных проблем должна проводиться переподготовка преподавателей, семинары, видеоконференции, вебинары, создание мультимедийных кабинетов, просветительская работа среди студентов по применению современных компьютерных технологий. Оптимальным вариантом внедрения инноваций в систему высшего образования является дистанционное обучение путем использования глобальных и локальных мировых сетей. В европейских странах подобный способ обучения давно применяется повсеместно. У многих жителей сел и деревень, удаленных от крупных городов, это единственный способ получить диплом о специальном среднем либо высшем образовании. Помимо дистанционной сдачи вступительных экзаменов, через «Скайп» можно общаться с преподавателями, слушать лекции, участвовать в семинарах.

Инновации в образовании, примеры которых мы привели, не просто «доносят науку в массы», но и снижают материальные расходы на получение образования, что достаточно актуально с учетом мирового экономического кризиса.

ПРОФЕСІЙНА СВІДОМІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ОСВІТИ

Осьмук Н. Г. (*Сумський державний педагогічний університет імені
А. С. Макаренка, м. Суми, Україна*)

Кардинальні зміни сучасної освіти, що зумовлені розвитком інноваційного суспільства, значно посилюють інтерес до нових концептуальних орієнтирів щодо підготовки кадрів, у тому числі, й педагогічних. Аналіз наукових досліджень з обраної тематики дозволяє стверджувати, що сучасним орієнтиром професійної підготовки майбутнього фахівця, під якою розуміють єдність цілей, змісту, структури навчання й виховання та способів реалізації набутих знань, навичок і вмінь, є компетентісний підхід.

Важливою складовою підготовки вчителів за компетентісним підходом є визначення методологічних орієнтирів забезпечення якості професійної освіти, сутність якої разом із компетентностями складає і професійна свідомість. Їх взаємодовнююча сукупність визначає здатність фахівця здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог певного етапу розвитку економіки на визначеному рівні ефективності та професійного успіху із розумінням соціальної відповідальності за результати своєї діяльності в професійній сфері.

Полікретеріальність підходів науковців, предметом дослідження яких стала професійна підготовка майбутніх учителів, зумовлює і різноманітність точок зору щодо тлумачення педагогічної свідомості. Проте, спільним залишається аксіологічний компонент, що передбачає наявність сукупності визначених цінностей, смислів, значень і перспектив майбутньої педагогічної діяльності (за С. Дніпровим). Педагогічна свідомість як певне культурно-історичне утворення, в якому відображена сукупність педагогічних ідей, поглядів, почуттів, цінностей, помилок в галузі виховання й освіти (за І. Лернером), обумовлює й відповідну педагогічну діяльність.

Особливість педагогічної професії зумовлює подвійне значення педагогічної свідомості: як результату розвитку особистості самого вчителя, так і засобу виховання, розвитку й формування своїх учнів. Саме тому педагогічна свідомість як сукупність цінностей і переконань, під кутом зору яких майбутній учитель сприймає, осмислює, оцінює будь-яку інформацію й здійснює свою діяльність, виступає ознакою його професіоналізму, а значить, і показником певного рівня якості професійної освіти.

Формування у майбутніх педагогів уявлень про цінності й смисли професії, оволодіння технологіями й методиками, набуття досвіду вироблення й прийняття педагогічних рішень можливе лише в педагогічно орієнтованому середовищі, що в свою чергу виступає умовою набуття професіоналізму.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Петров І. Л. (*Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, м.Одеса, Україна*)

На сучасному етапі розвитку світової спільноти в умовах глобалізації з'являються якісно нові вимоги до системи освіти. Основним завданням вищої освіти сьогодні є підвищення якості підготовки спеціалістів. Все більше зростає попит на висококваліфікованих дипломованих фахівців у різних галузях, здатних самотійно, без допомоги перекладача, швидко і компетентно вирішувати професійні проблеми і вільно володіти мовою міжнародного спілкування. Графа в анкеті «рівень володіння англійською мовою» вже не є формальністю. У багатьох міжнародних компаніях співбесіди проводяться англійською мовою.

Навчання англійській мові – це складний процес взаємодії двох основних учасників: викладач – студент. Однією з головних проблем, що виникають перед викладачем є відсутність у більшості студентів мотивації, тому що англійська мова сприймається студентами неспеціальних факультетів як другорядний предмет. Саме тому важливим є формування у студентів мотивації до вивчення англійської мови. Основною метою навчання англійській мові, є оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності: говорінням, аудіюванням, читанням, граматику. Для оволодіння цими мовними навичками необхідне знання наступних розділів: лексики, граматики, фонетики.

Сьогодні існує безліч методик викладання англійської мови, але однією з основних методик у навчанні іноземної мови стає використання інформаційних технологій. Використання комп'ютерних технологій: Інтернет-сайтів, Скайпу, електронної пошти, блогів та інших ресурсів розкриває величезні можливості комп'ютера як засобу навчання. Комп'ютерні навчальні програми мають багато переваг перед традиційними методами навчання. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і поєднувати їх у різних комбінаціях, допомагають усвідомити мовні явища, сформулювати лінгвістичні здібності, створювати комунікативні ситуації, а також забезпечують реалізацію індивідуального підходу й інтенсифікацію самотійної роботи студента.

Правильно дозоване використання Інтернет-ресурсів є необхідним елементом навчання, а викладач виступає в ролі помічника. Інтернет-сайти розширюють кругозір студентів, підвищують мотивацію до навчання англійської мови, сприяють розвитку навичок читання, перекладу, розширенню словникового запасу. Плюси даного виду діяльності ще й в тому, що студент отримує

можливість її самостійної організації в зручний для себе час. Контроль з боку викладача проводиться у вигляді усного обговорення різних тем. Відзначимо, що на самостійну роботу студентів зараз відводиться понад 50 % від загальної кількості годин.

Одним з варіантів самостійної роботи студентів є пошук додаткової інформації в газетах і журналах; використання відео-лекцій від носіїв англійської мови як на заняттях, так і самостійно; спілкування з носіями англійської мови он-лайн.

Інтегрування інформаційних технологій в методику викладання англійської мови доцільно на заняттях з використанням наступних видів роботи: «мультимедійна колекція» (Multimedia Scrapbook) з вивченням підібраної викладачем колекції мультимедійних посилань (фотографії, карти, факти, цитати, звукові записи, відеофрагменти); робота з аудіо- та відеоматеріалами, які створюють іншомовну середу в процесі навчання; робота з комп'ютерними словниками та енциклопедіями (наприклад, пошук інформації про значення слова, частотності / вживання, етимології, синонімах тощо); пояснення навчального матеріалу з демонстрацією і за допомогою будь-якого програмного засобу; «колекція прикладів» (Subject Sampler) – студенти вивчають колекцію підібраних викладачем посилань; «пошук скарбів» (Treasure Hunt) – пошук інформації дозволяє відповісти на питання по темі, що вивчається; проведення різних етапів телекомунікаційних проектів (Web-Quest) із використанням Інтернету; навчання різним видам читання з використанням автентичних матеріалів; пошук матеріалу з певної теми і підготовка презентації із використанням Інтернету; тестування за допомогою комп'ютера.

Прерогативами інформаційних технологій у навчанні англійській мові є доступ до світових інформаційних джерел; можливість участі в реальному міжкультурному спілкуванні; можливість участі в різних міжнародних проектах; створення навчального середовища з наглядним показом інформації; активна позиція студента в процесі засвоєння знань, вироблення умінь і навичок; можливість зберігання результатів навчальної діяльності студентів.

Слід зазначити, що нові інформаційні технології допомагають у навчанні не лише студентам, але і викладачам. Завдяки інформаційним технологіям викладачі швидко можуть обмінюватися досвідом між собою, підвищувати свою кваліфікацію і пізнавати нові методики навчання і застосування інформаційних технологій. Отже, можна зробити висновок, що використання інформаційних технологій у навчанні англійській мові не данина моді, а об'єктивна реальність, яку необхідно враховувати педагогам при плануванні і організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі.

ВЫБОР НАПРАВЛЕНИЙ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИЙ И СОВРЕМЕННЫХ НАНОТЕХНОЛОГИЙ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Пивонос В. М., Логинова Л. А. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Обзор базовых данных последних исследований мирового уровня в строительной отрасли показывает, что наиболее значимые показатели достигнуты в результате использования инновационных решений с ориентацией на нанотехнологии.

В связи с резким падением уровня экономического развития в результате ликвидации отдельных промышленных предприятий и целых направлений научных исследований, а также исследований прикладного плана, до критического уровня снизились объемы и темпы внедрения современных разработок.

Задача наших ученых поднять на более высокий уровень показатели внедрения инноваций, которые на сегодняшний день в Украине не превышают 5%, что ничтожно мало.

Активно занимаясь продвижением новых идей, привлекая к работе над ними молодое поколение на стадии образовательного процесса, нужно значительно повышать научный и экономический потенциал страны.

Рассмотрим некоторые из направлений нанотехнологий, сопрягаемые со строительной отраслью.

Для начала поясним, что нанотехнологии - это процессы, определяемые наноструктурой, которая характеризуется составляющими из упорядоченных фрагментов с очень малыми размерами, соизмеримыми с размерами атомов и молекул. Для сравнения - нанометр (нм) - миллионная доля миллиметра.

На основе нанотехнологий можно создать наноструктурированные материалы, используемые в строительстве. Такие материалы можно получить, используя фуллерены, фуллериты, нанотрубки и композиты на их основе (они базируются на разнообразии форм углерода).

Так, например, *фуллерен* - форма углерода, представляемая материальной частицей размером около трети нанометра (трети миллионной доли миллиметра).

Фуллерит – это молекулярный кристалл, в узлах решётки которого находятся молекулы фуллерена. Плотность фуллерита составляет $1,7 \text{ г/см}^3$, что значительно меньше плотности графита ($2,3 \text{ г/см}^3$), и, тем более, алмаза ($3,5$

г/см³). Это связано с тем, что молекулы фуллерена, расположенные в узлах решётки фуллерита, полые.

Нанотрубки - протяженные (до нескольких микрон) цилиндрические структуры, сформированные из свернутых графитовых плоскостей диаметром от одного до нескольких десятков нанометров.

Графен - тонкий и прочный углеродистый наноматериал в виде двухмерной аллотропной модификации углерода, толщиной в один атом, организованный в гексагональную кристаллическую решетку, похожую по структуре на пчелиные соты.

Некоторые из предлагаемых направлений исследований:

- создание тонких защитных пленок, защищающих от испаряемости жидкие теплоносители;
- создание современных минеральных и синтетических вяжущих для бетонов, растворов, красителей и т.п.;
- создание конструкций из бетонов, по прочности и эксплуатационным качествам конкурирующих с металлами;
- создание высокопроницаемых жидких и газообразных защитных и гидроизолирующих материалов;
- создание высокопрочных металлов и их соединений по заданным физико-механическим и технологическим параметрам;
- улучшение строительных свойств грунтов оснований сооружений;
- создание новых материалов и технологий по устройству полов и кровельных покрытий;
- повышение эксплуатационных характеристик конструкций в гидротехническом и транспортном строительстве;
- создание рулонных материалов и технологий их применения с целью создания надежной гидроизоляции;
- разработка новых принципов и технологий обогащения природного минерального сырья;
- создание основ современного компьютерного моделирования на базе нанонаправленности.

Композитные материалы на основе графенов и нанотрубок отличаются малой удельной плотностью, высокой механической прочностью, химической стойкостью и рядом других положительных качеств, отличающих их от традиционно используемых конструкционных материалов.

Выбор направлений исследований в конкретных случаях зависит от востребованности отдельных видов строительной отрасли.

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ ПРОДУКЦІЇ В НАВЧАЛЬНІ КУРСИ ТА НАУКОВУ РОБОТУ СТУДЕНТІВ

Пилипенко Л. М., Данилова О. І. *(Одеська національна академія харчових технологій, м.Одеса, Україна)*

Глобальне погіршення екологічного стану сучасного світу, антропогенний вплив та інші негативні фактори призвели до усвідомленої необхідності контролю безпеки основних видів харчових ресурсів (сировини, продуктів її переробки, води тощо). У зв'язку з цим на перший план, як у закордонних споживачів, так і в Україні виступають не стільки органолептичні показники, , навіть, не асортимент продукції, дизайн та зовнішня привабливість її оформлення, а визначені за сучасними методиками показники її безпечності та якості.

В навчальних курсах дисциплін при підготовці бакалаврів ряду технологічних спеціальностей напряму «Харчові технології і інженерія» немає спеціальної дисципліни, яка б давала в повному обсязі відомості про сучасні методи та методологію визначення безпечності їжі, але окремі знання щодо цих питань наявні в різних курсах. Більш детально студенти, які виявляють зацікавленість у цих питаннях, можуть вивчати їх під час виконання наукової роботи у спеціальних гуртках. Більш широке та поглиблене ознайомлення з сучасною літературою, пов'язаною з забезпеченням якісного контролю харчової продукції відбувається і під час підготовки до олімпіад, семінарів, круглих столів, а також усних та стендових доповідей на наукових студентських конференціях.

Досвід та надбані під час наукової студентської роботи знання стають у нагоді при подальшому на більш високому ступені навчання – у магістратурі та при виконанні курсових, дипломних, магістерських робіт та при підготовці кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру. На кафедрі «Біохімії, мікробіології та фізіології харчування» ОНАХТ під час наукової роботи студентів використовуються класичні та сучасні методи досліджень, широко впроваджуються розробки фахівців кафедри, зокрема, методи біотестування. Така робота має систематичний характер і здійснюється у відповідності до напрямків розвитку наукової діяльності ВНЗ в єдиному освітньому просторі країни з урахуванням сучасних тенденцій впровадження превентивних методів контролю у відповідності до систем якості HACCP, ISO та вимог Codex Alimentarius.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМУ ОСВІТИ

Полякова М. Л. (*Ізмаїльський технікум механізації та електрифікації сільського господарства, м.Ізмаїл, Україна*)

Інновації в сфері освіти - це все те, що пов'язано з впровадженням в практику навчання передового педагогічного досвіду. Навчально-виховний процес, який займає в сучасній науці важливе місце, повинен бути направлений на отримання студентами знань, вмінь, навичок, на формування особистості. Використання інновацій в процесі навчання є результатом змін від інтеграційних процесів, відношенням до навчання та розвитку.

Відповідно до законодавства України, «інновації - це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери»[1].

Інноваційні технології в освіті є важливою складовою регулювання навчально-виховного процесу. В поняття інновації в освіті вкладається зміст використання нових методик викладання, нових способів організації занять, реорганізація змісту освіти, оновлення методів оцінювання освітніх результатів («ситуаційне» навчання, рейтингова система оцінювання, використання інформаційних систем в навчальному процесі). Інновації у вихованні слід розуміти як систему, основна концепція якої заснована та направлена на використання нових виховних засобів, що сприяють акліматизації та соціалізації студентів і дозволяє елімінувати негативний зовнішній вплив (створення систем мотивації до суспільно – корисної діяльності та/або додаткової освіти в середині навчального закладу, тощо).

Кожна інновація має свій життєвий цикл. Що стосується освітніх інновацій, то процес їх впровадження складається з п'ятиосновних етапів. Перший етап – розробка ідеї нововведення, її ініціація, та прийняття рішення про необхідність впровадження такого типу інновації.

На другому етапі – теоретичному – обґрунтовується й опрацьовується сутність інновації на основі педагогічно-психологічного аналізу, моделюється та прогнозується розвиток всього інноваційного процесу, розглядається позитивні та негативні наслідки (економічні, юридичні, тощо) [2].

На третьому етапі – організаційно-практичному – створюються нові структури, які будуть забезпечувати освоєння нововведення: лабораторії,

експериментальні групи тощо. Головною особливістю таких груп повинна бути їх мобільність, самостійність і незалежність.

На четвертому етапі – аналітичному – це узагальнюється та аналізується отримана модель. Цей етап передбачає усвідомлення рівня здійснення інноваційного процесу: порівнюється стан навчального закладу вцілому (або стан викладання конкретного предмета) із станом, який прогнозується досягти після інноваційного процесу.

На п'ятому етапі проходить безпосередня діяльність впровадження інновації, яка може бути пробною, а потім і повною. Головними чинниками успіху цього етапує: стан матеріально-технічної бази закладу, де здійснюється нововведення; кваліфікація педагогів та адміністрації, від їх ставлення до інновацій загалом, від їх творчої активності; морально–психологічний клімат в організації (ступінь конфліктності, ступінь згуртованості співробітників, плинність кадрів, тощо) [2].

Отже, процес впровадження інновації необхідно розглядати як діяльність доведення наукової ідеї до стадії практичного використання і реалізація пов'язаних з цим змін у соціально-педагогічному середовищі. Таким чином, головними причинами повільного впровадження інноваційних технологій в систему освіти є:

- бар'єр творчості (частина педагогів, які працюють за старими програмами, не мають бажання змінюватися, розвиватися, вдосконалюватися);
- небажання бути «білою вороною» (скептицизм до нестандартних педагогічних рішень, особиста тривожність, невпевненість в собі та своїх силах);
- низька кваліфікація педагогічного складу та існуючі непорозуміння в системах «викладач-студент», «викладач-адміністрація»
- слабка матеріально-технічна база навчальних закладів.

Для вирішення цих питань необхідно проводити семінари, вебінари та перепідготовку викладачів, створювати мультимедійні класи, удосконалювати систему мотивації, використовувати систему дистанційного навчання шляхом використання локальних та глобальних світових систем.

Література

1. Про інноваційну діяльність. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV.
2. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць/ за заг. ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014.

ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ – ЕКОНОМІСТІВ

Ракицька С. О., Жусь О. М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Вивчення процесів, що відбуваються, реальних тенденцій розвитку народного господарства зумовлює необхідність розширення і поглиблення економічної теорії, застосування сучасних технологій і технічних засобів, максимального врахування досягнень науки і передової практики, а також регіональних особливостей виробництва і реалізації продуктів господарства. Зростає важливість усунення одностороннього підходу до оцінки соціально-економічних процесів, комплексного наукового забезпечення економіки, послідовного врахування впливу економічних законів на сучасний розвиток суспільства.

Студент-випускник за спеціальністю «Економіка підприємства» повинен бути підготовлений до організаційно - управлінської, планово-економічної, проектно-економічної, фінансово-економічної, аналітичної, зовнішньоекономічної, підприємницької, науково-дослідницької діяльності, вміти проводити дослідження зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства; аналіз основних чинників, що формують динаміку споживчого попиту на продукцію підприємства; розгляд наукових засад організації виробництва і праці.

Навчальні заняття проводяться як у вигляді лекцій, семінарів, практичних занять, консультацій, так і у вигляді науково-дослідницької роботи, курсового та дипломного проектування. Опрацювання та публікація наукової праці є обов'язковою умовою при підготовці та захисті магістерської роботи. У зв'язку з цим студенти економічних спеціальностей повинні мати достатній рівень теоретичних знань про методи наукових досліджень, закономірності та особливості науково-дослідного процесу, а також практичних навичок проведення наукових розробок економічних процесів і написання наукових тез та статей.

Відповідність вищезазначеним вимогам передбачає вміння:

- формулювати наукові проблеми, тему дослідження, мету, завдання та робочі гіпотези;
- застосовувати принципи і підходи до проведення наукових досліджень,
- визначати відповідні методи наукового дослідження з метою вирішення дослідницьких завдань;

- оформляти результати експериментальних розробок у наукових публікаціях.

Тобто сучасний економіст повинен володіти не тільки необхідною сумою професійних знань, а й певними навичками творчого вирішення практичних завдань. Ці вміння набуваються у вищому навчальному закладі шляхом активної участі студентів у науково-дослідній роботі.

Рівень підготовки студентів до проведення наукових досліджень визначається двома складовими:

1) засвоєння студентами теоретичних засад дослідницької праці, яке значною мірою здійснюється в процесі вивчення дисципліни «Методика наукових досліджень»;

2) власне наукові дослідження, що проводяться студентами під керівництвом викладачів.

Науково-дослідницька робота студентів (НДРС) є продовженням і поглибленням навчального процесу, одним з важливих і ефективних засобів підвищення якості підготовки економістів з вищою освітою. Цілями наукової роботи студентів виступають перехід від засвоєння готових знань до оволодіння методами отримання нових знань, набуття навичок самостійного аналізу соціально-економічних явищ і процесів із використанням новітніх методик.

Основні завдання наукової роботи студентів полягають у розвитку творчого та аналітичного мислення, розширенні наукового кругозору; оволодінні досвідом самостійної науково-дослідницької роботи; підвищенні якості засвоєння дисциплін та вмінні застосовувати теоретичні знання і сучасні методи наукових досліджень в економічній діяльності.

Результатами наукової роботи можуть бути підготовка рефератів, курсових робіт, що мають елементи новизни; виступи з доповідями на науково-практичних та науково-теоретичних конференціях; участь у міжвузівських, регіональних та всеукраїнських конкурсах на найкращу наукову студентську роботу; підготовка публікацій у періодичних фахових виданнях; використання результатів досліджень в період практики та стажування, а також при виконанні дипломних і магістерських робіт.

За умови якісного викладання дисципліни «Методика наукових досліджень» та повноцінної неформальної організації науково-дослідної роботи студентів вони набувають здатність обґрунтовано визначати методи вирішення експериментальних завдань, яким придатний високий ступінь невизначеності, здійснювати наукові розробки та формулювати їх результати при написанні випускних кваліфікаційних робіт.

КОНЦЕПЦИЯ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ БИБЛИОТЕК ВУЗа

Румилец Т. С. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Пришло время переосмыслить пространства вузовских библиотек и вдохнуть в них новую жизнь. На смену традиционным книжным хранилищам должны прийти современные общественные пространства, где студенты и преподаватели смогут комфортно обучаться, отдыхать и работать.

Пора приступить к масштабной программе модернизации библиотек ВУЗа. В связи с этим предложена концепция проекта преобразования библиотек. Для этого разработаны универсальные визуальные и планировочные решения с возможностью их типового применения для библиотечной сети.

Основные требования к новой библиотеке подразумевают открытость, доступность среды, акцент на человеке, событийное программирование и многофункциональность использования ее пространства. Обязательным в разработке концепции преобразования является «безбарьерный» характер среды для маломобильных групп и лиц с ограничениями по здоровью при использовании как помещений, так и сервисов библиотек, наличие всей необходимой для этого инфраструктуры.

В концепции проекта преобразования библиотек приводятся эскизы планировочных элементов – функциональных зон библиотек: зоны оперативного обслуживания пользователей, пространства для чтения и обучения, мультимедийных зон, зоны культурно-досуговых мероприятий, площадки для групповых занятий, зоны отдыха, компьютеризированных мест.

Концепция должна предусматривать возможность модульного комбинирования и вариативного сочетания планировочных элементов интерьера (зон) под различные мероприятия.

Типология использования библиотеки:

- Библиотека Класс – для внеклассных занятий и кружков по интересам;
- Библиотека События – для проведения выставок, лекций и презентаций;
- Библиотека Мастерская – коворкинг ;
- Библиотека для абитуриентов – профессиональная ориентация, выставки;
- Библиотека Архив- современная система хранения которая помогает оптимизировать пространство хранения;

- Обмен библиотека – зона или стелаж буккросинга ;
- Медиа библиотека – зона оборудованная аналоговыми и цифровыми сервисами.

Концепция реконструкции библиотек также подразумевает наличие сайта библиотеки с возможностью доступа по номеру студенческого билета и календарем событий. Также необходимо что бы библиотека была представлена в социальных сетях.

Освещение библиотек должно отвечать современным требованиям энергосбережения, что подразумевает наличие соответствующих датчиков и новых настольных ламп.

Отдельное внимание следует уделить инфографике и ориентированию в пространстве библиотеки. Посетители библиотеки не должны испытывать трудностей с навигацией по всем доступным зонам, а именно по пространству книжной культуры, залам с периодикой, зоне обмена книгами, входной зоне, рецепции.

Читальный зал должен быть спроектирован таким образом, чтобы в нем находились как индивидуальные, так и групповые рабочие места с соответствующей градацией по звуку. Важным является наличие лектория-коворкинга, где присутствуют оборудованные места для работы за компьютерами и пространство для проведения лекций, встреч, презентаций, и мастер-классов.

В зонах обслуживания клиентов мебель библиотеки должна отвечать требованиям модульности и многофункциональности. Наличие летней террасы может способствовать формированию дополнительного пространства для чтения.

Основным принципом планирования пространства является восприятие пространства как конструктора. Планировочные элементы (функциональные зоны, мебель) должны носить многофункциональное назначение.

Пространства библиотеки должны иметь решения, подчеркивающие общедоступный, открытый характер, привлекательный для посетителей. Необходимо отсутствие зонирования с «глухими» стенами, создающими непроницаемость пространства в целом, за исключением отдельных помещений, требующих ограниченного доступа.

Ключевой задачей является удовлетворение потребностей учащихся в комфортном пространстве, возможностях проведения досуга и площадки для реализации собственных инициатив.

ОСОБЕННОСТИ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ ХИМИИ И ЭКОЛОГИИ

Семенова С. В., Шарыгин В. Н. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Одной из задач образования студентов в ОГАСА при подготовке инженеро-строителей является развитие навыков работы в области экспериментального материаловедения. Важными компонентами таких навыков является способность проводить эксперимент, анализировать, сопоставлять и обобщать экспериментальные данные, а также умение их интерпретировать.

На кафедре химии и экологии студенты специальности 192 специализации «Технологии строительных конструкций, изделий и материалов» последовательно изучают дисциплины физико-химической направленности. Темы лабораторных занятий по данным курсам позволяют сделать сквозной эксперимент с применением соответствующих материалов и методов. Например, в рамках курса «Физическая химия и химия силикатов» можно определить пластическую прочность твердеющего гипса, в рамках курса «Физико-химические методы исследования строительных материалов» - определить изменение электропроводности твердеющего гипсового теста, в рамках курса «Химия вяжущих веществ» - определить динамику тепловыделения при твердении гипсовых растворов. Анализ полученных в результате таких исследований данных позволит студентам сделать выводы о связи структуры и свойств вяжущих материалов, а также изучить возможности управления процессами структурообразования в вяжущих композициях.

Таким образом, к концу 4 курса у студентов уже будет выполнен и проанализирован сквозной научный эксперимент. По результатам такого эксперимента они могут опубликовать научную статью, а в дальнейшем с некоторыми доработками выполнить конкурсную студенческую научную работу.

При такой организации научно-исследовательской работы у студентов формируются способности выполнять экспериментальные исследования, интерпретировать их результаты, анализировать и определять причинно-следственные связи, т.е. у студентов формируется научное мышление, что будет, несомненно, полезным и при работе над дипломными проектами и в дальнейшей их производственной деятельности.

МЕТОДИ НАУКОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Слободянюк О. Р. (Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна)

Існує три рівні підходу до проблеми розуміння єдності педагогічної теорії і практики, відносин педагогічної науки і практичного досвіду виховання й навчання. Перший рівень – емпіричний. Його вихідна позиція складається відповідно до вимог організації педагогічною наукою активних пошуків кращого педагогічного досвіду, в описі і широкому поширенні цього досвіду через друк, державні органи освіти, науково-практичні конференції та інші форми спілкування науковців, діячів освіти і педагогів.

Інший рівень підходу до проблеми співвідношення педагогічної науки практики полягає в ідеї випередження педагогічною теорією практики, перспективного розвитку педагогічного досвіду на основі широкого впровадження інновацій та нових даних, здобутих педагогічною наукою. Тут підкреслюється провідна роль педагогічної науки щодо практики навчання та виховання підростаючого покоління. До педагогічних працівників ставиться вимога творчого засвоєння новітніх досягнень педагогічної науки. Це дає можливість самій теорії розвиватися, рухатися вперед на базі передового педагогічного досвіду, упровадження наукових рекомендацій.

Вищий рівень взаємодії педагогічної теорії і практики можна констатувати тоді, коли педагог, внутрішньо прийнявши ту чи іншу педагогічну ідею, гіпотезу, глибоко свідомо, творчо реалізовує її, створює якісно нову ситуацію ефективного навчання чи виховання. Такий педагог, творчо використовуючи педагогічні ідеї, перетворює їх із абстрактного узагальнення, загальної теорії в конкретну педагогічну реальність. Цей рівень взаємодії можливий на базі систематичного засвоєння педагогом-дослідником висновків педагогічної науки, їх упровадження і перетворення в індивідуальному педагогічному досвіді.

Випередження педагогічною теорією практики та їх рівноправна творча взаємодія являє собою сторони єдиного процесу науково-педагогічного пізнання, що здійснюється за допомогою методів педагогічного дослідження.

Система методів науково-педагогічного дослідження складається з власне педагогічних, традиційних, а також методів, запозичених педагогікою з інших наук. Метод науково педагогічного пізнання є спосіб добування, виявлення достовірних, переконливих фактів про реальну педагогічну діяльність, знань існуючі між її явищами зв'язки і залежності, про закономірні тенденції їхнього

розвитку, узагальнення здобутих знань і їхньої оцінки. Науково-дослідна методика є сукупність методів, їхня цілеспрямована організація і застосування в пізнавальному процесі для підтвердження чи спростування висунутої гіпотези дослідження.

Науково-педагогічні дослідження можуть бути дослідно-експериментальними і теоретичними. Вихідний шлях пізнання – від конкретного до абсолютного, від живого споглядання до абстрактного мислення і від нього – до практики. Похідний шлях, закладений у цій же формулі, тобто зворотний рух, передбачає аналіз явищ педагогічної дійсності за допомогою накопичених узагальнень, від абстрактного до конкретного. Педагогіка нагромадила свій власний досвід вивчення практики виховання й навчання, розробила систему методів дослідження і методи суміжних наук : філософії, соціології, історії, психології, фізіології та ін. Різноманітність методів педагогічного дослідження можна поділити на три основні групи: методи емпіричного дослідження (пізнання педагогічного досвіду), методу теоретичного дослідження і метод математичної статистики.

Спостереження – цілеспрямоване сприйняття будь-якого педагогічного явища, у процесі якого дослідник одержує конкретний фактичний матеріал. При цьому ведуться записи (протоколи) спостереження. Спостереження проводиться звичайно за заздалегідь наміченим планом з виділенням конкретних об'єктів спостереження. Можна виділити такі етапи спостереження.

Важливим способом дослідницької роботи є соціології методи – опитування. Методи опитування – це бесіда, інтерв'ю, анкетування. Вони можуть бути усними і письмовими. Усні опитування – це і довільна бесіда, і цілеспрямована співбесіда з респондентами (педагогами, студентами, їхніми друзями чи батьками за спеціально підготовленими запитаннями (чи програмами) - інтерв'ю. Бесіда – самостійний чи додатковий метод дослідження, застосовуваний з метою одержування необхідної інформації для роз'яснення того, що не було досить ясным при спостереженні. Бесіда проводиться по заздалегідь наміченому плану з виділенням питань, що вимагають з'ясування. Вона ведеться у вільній формі і без запису відповідей співрозмовника.

Різновидом бесіди є інтерв'ювання, привнесене в педагогіку із соціології. При інтерв'юванні дослідник дотримується заздалегідь намічених питань, що ставляться у визначеній послідовності. Під час інтерв'ю відповіді записуються відкрито. Для одержання більш достовірної інформації необхідно створити атмосферу довіри між тими особами, які розмовляють, дотримуватися почуття міри в тривалості опитування.

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО – ТРЕНІНГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Танасюк І. М. (*Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна*)

Найважливішою метою викладання кожної дисципліни є надання студентам можливості активного критичного розуміння та обміркування отриманої інформації. Унаслідок цього відбувається трансформація отриманих знань, їх систематизація та розвиток. Саме такий процес з великою результативністю відбувається під час навчально-економічної практики студентів Одеського національного економічного університету в умовах навчально – тренінгового підприємства.

Навчально-тренінгове підприємство – це особлива структура, яка моделює діяльність підприємства у реальному часі, у сучасних умовах. Виконання функціональних обов'язків на робочому місці фахівця економічної спеціальності надає можливість сформувати фахові компетентності при вирішенні проблем, з якими стикається сучасний працівник. Виконання практичних функцій та аналіз виконаних процедур, знайомство з існуючою системою правил дозволяє студенту відчувати себе в умовах підприємства, а викладачу – результативність усього процесу навчання.

Розвиток інформаційного суспільства змінює парадигму навчання: воно стає зорієнтованим на студента, який перестає бути пасивним реципієнтом інформації, а набуває, розвиває, практикує та вдосконалює широкий спектр навичок і вмінь при моделюванні реальних економічних ситуацій. Ефективність навчання збільшується внаслідок урахування потреб ринку праці. У такій ситуації викладач акцентує увагу студентів на конкретних проблемах підприємства та, використовуючи існуючі протиріччя щодо розуміння майбутнього розвитку підприємства та дискусії, стимулює розуміння теоретичної інформації, сприяє отриманню практичних навичок.

Результативність такої практичної діяльності забезпечується роботою в умовах навчально-тренінгового підприємства в малих групах. Завдяки колективній співпраці студенти не тільки вирішують поставлені завдання, а й пропонують рекомендації щодо покращення роботи підприємства. Надання обмеженої інформації про діяльність підприємства стимулює її пошук за допомогою програмного забезпечення та сприяє проведенню додаткових розрахунків для розуміння поставлених проблем, пошуку нових варіантів розвитку підприємства. У якості вхідної та вихідної інформації

використовуються форми фінансової, бухгалтерської звітності, що дозволяє сформувати навички роботи з документами. При виконанні завдань обов'язковим є використання Інтернету (для маркетингової оцінки ситуації на ринку), програми 1С Підприємство: 8.2, програм Ms Word, Ms Excel та ін.

Ситуація ускладнюється за рахунок того, що студенти розпочинають роботу на підприємстві в однакових умовах, проте, виконуючи однакові завдання викладача, опиняються в різних ситуаціях. Тому дуже важним є обговорення результатів між різними групами. Такий процес розвиває комунікативні навички та надає досвід щодо колективної співпраці не тільки в одному підрозділу, підприємстві, а й між різними підприємствами. Набутий практичний досвід дозволяє в подальшому активно працювати межах виробничих союзів та асоціацій.

Існують певні особливості дискусійного обговорення результатів. Викладачі традиційно запитують студентів про зміст виконаної роботи й змушують оцінити результати та продемонструвати свої знання матеріалу. Але не менш важливим стає спостереження над питаннями, з якими студенти одної групи звертаються до студентів іншої групи, та оцінювання результатів обговорення. У підсумку викладач отримує інформацію щодо результативності попереднього навчання на лекційних та практичних заняттях.

При організації колективної роботи студентів необхідно враховувати рівень участі студентів у вирішенні колективних питань, розподіл праці за взаємною згодою, рівноправність відносин в групах. На жаль, студенти мають різний рівень знань. Деякі з них розуміють і можуть виконати завдання у повному обсязі, деякі лише частково.

Саме тому колективна робота в умовах навчально-тренінгового підприємства мусить змінюватися на індивідуальну роботу, яка передбачає виконання індивідуальних завдань. Це необхідна умова для розвитку особистої відповідальності за виконану роботу і розуміння, що саме індивідуальна робота студента буде оцінюватися викладачем. З цією метою кожен студент має робочий зошит для виконання завдань у кожному відділі, де керівник відділу відзначає рівень виконання особистих завдань.

Розвиток науки, технологічні та інноваційні трансфери, автоматизація процесу виробництва змінює ставлення до конкурентних переваг, виводячи на перше місце фахівця, здатного адаптувати підприємство до змін зовнішнього середовища. Широта знань, уміння аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, та робити висновки й визначати стратегію подальшого розвитку – це компетентності фахівця, які формуються в умовах навчально-тренінгового підприємства відповідно до нових вимог щодо забезпечення якості підготовки.

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВВНЗ

Ткач О. В. (*Військова академія, м. Одеса, Україна*)

На даному етапі розвитку нашої держави українська армія потребує військовослужбовців з поглибленими знаннями іноземної мови. Проте, кількість годин, відведених на вивчення іноземної мови у ВВНЗ, з часом скорочується. Тому сучасний процес вивчення іноземної мови вирізняється інтенсивністю.

Основна мета інтенсивного навчання полягає в активізації мислення курсантів, що сприяє їх пізнавальній діяльності. Мислення активізується, коли особа відчуває труднощі у виконанні того чи іншого завдання, які викладач створює за допомогою проблемних ситуацій.

Як зазначає О. Оконь: «Проблемне викладання ґрунтується не на передаванні готової інформації, а на отриманні учнями певних знань та вмінь шляхом вирішення теоретичних та практичних проблем. Суттєвою характеристикою цього викладання є дослідницька діяльність учня, яка з'являється в певній ситуації і змушує його ставити питання-проблеми, формулювати гіпотези та перевіряти їх під час розумових і практичних дій».

Вирішення проблемної ситуації здійснюється в декілька етапів:

- відчуття курсантом труднощів в процесі діяльності; - виникнення пізнавальної потреби в оволодінні навчальним матеріалом; - аналіз і формування проблеми; - обґрунтування гіпотез щодо їх розв'язання; - логічна і практична перевірка гіпотез (спостереження і експеримент).

Для якісної реалізації цих етапів викладач змушений притримуватись матеріалу, який вже частково відомий курсанту. Він повинен мати певні знання у цій галузі, але усвідомлювати, що його знань не достатньо для подолання проблеми. Після чого у суб'єкта виникає бажання вирішити проблемну ситуацію шляхом знаходження необхідної інформації. Основною перевагою проблемного навчання є те, що воно розвиває розумові здібності курсантів як суб'єктів навчання. Таким чином, під час проблемного навчання педагог не дає готових знань, а організовує їх пошук курсантами шляхом спостереження, аналізу фактів, активної розумової діяльності.

Вирішуючи проблемні ситуації, курсанти вчаться мислити критично, долають пізнавальні труднощі, чим розширюють свої знання. Отже, навчання з використанням проблемних ситуацій сприяє виробленню мотивів, пробуджує творчі нахили, формує всебічно розвинену особистість.

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ

Троц В. М., Шаповал М. М., Шахова Я. В. *(Куп'янський медичний коледж ім. Марії Шкарлетової, м.Куп'янськ, Україна)*

Сучасна освіта спрямована на підготовку молодих людей до життя, а це передбачає: здатність випускника вищого навчального закладу використовувати набуті знання, певні стратегії та творчий досвід для розв'язання поставлених завдань у різноманітних ситуаціях; самостійно та грамотно робити вибір; усвідомлено оцінювати й коригувати свою діяльність. Цьому сприяє модернізація системи вищої освіти України, яка характеризується поєднанням традицій, що склалися у вітчизняній вищій школі, з новими ідеями щодо форм організації навчально-виховного процесу; розробки та впровадження освітніх інноваційних технологій [3].

На сьогодні значна кількість українських науковців та методистів досліджують питання впровадження інноваційних технологій в навчальний процес вищої школи. Більшість дослідників розуміють під інноваційним навчанням процес і результат такої навчальної діяльності, що стимулює інноваційні зміни в культурі та соціальному середовищі [4].

У науково-методичних роботах Л. Ващенко, Л. Даниленко, Л. Калініної, О.Козлової, Є. Павлютенкова, В. Крижка, О. Мармази, В. Пуцова, В.Сухомлинського, А.Третьякова, Л. Чудакової розглядаються проблеми управління інноваційними процесами в освіті. Як галузь педагогіки педагогічна інноватика є молодою наукою. У зарубіжній педагогіці дослідження інновацій започатковані у 60-х роках ХХ ст. і мають яскраво виражений прикладний характер. Здебільшого вони зосереджені на теоретичному обґрунтуванні, аналізі різноманітних аспектів інноваційних процесів у системі навчання і виховання, виробленні практичних рекомендацій щодо освоєння, впровадження новацій, забезпечення оптимального режиму функціонування інноваційних проєктів і програм.

Розвиток педагогічної інноватики в Україні пов'язаний із масовим громадсько-педагогічним рухом, спричиненим суперечностями між суспільними потребами щодо розвитку і функціонування навчально-виховних закладів іреальним буттям навчально-виховної справи.

Звернемося до історії виникнення самої дефініції «інноваційне навчання». У 1979 році Дж. Боткін, М. Ельманджра, М. Маліца сформулювали ідею двох типів навчання. Перший тип – підтримуюче, відтворювальне навчання. Цей тип спрямований на підтримку й відтворення існуючої культури, соціального

досвіду; традиційно й широко втілювався на практиці з метою підготовки й перепідготовки фахівців.

Другий тип – інноваційне навчання, що спрямоване не тільки на створення й упровадження нововведень, а й на реформування системи освіти, зміни у способах діяльності педагогів та студентів, стилі їх мислення, життя й відносин, які із цими нововведеннями пов'язані. Інноваційне навчання – зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна діяльність, яка ґрунтується на оригінальних методиках розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості [2]. Його покликання готувати не лише «людину, що пізнає», але і «людини, що діє». Причому усі елементи традиційного навчання мають місце в інноваційному, питання полягає лише у визначенні співвідношення репродуктивного і продуктивного, діяльного і творчого.

Враховуючи досягнення сучасної зарубіжної педагогіки, можна виокремити два основні типи інноваційних підходів до навчального процесу у вищій школі. До першого, дослідники відносять так звані інновації – модернізації, спрямовані на досягнення гарантованих результатів в межах його традиційної репродуктивної орієнтації. Покладений в їх основу технологічний підхід до навчання передбачає, насамперед, передавання студентам знань та формування способів дій за зразком, він зорієнтований на високоефективне репродуктивне навчання.

В якості другого інноваційного підходу до навчання педагоги розглядають інновації – трансформації, які покликані забезпечити якісне перетворення навчального процесу, спрямовані на забезпечення його дослідницького характеру, орієнтацію пошукової навчально-пізнавальної діяльності. Відповідний пошуковий підхід до навчання передбачає формування у студентів досвіду самостійного пошуку нових знань, їх застосування в нових умовах, формування творчої діяльності з виробленням ціннісних орієнтацій [4].

Результати інноваційного навчання полягають у значно глибшому й більш усвідомленому розумінні студентами сутності вивченого, сформованістю умінь самостійно аналізувати і оцінювати навчальну й іншу інформацію, формулювати висновки, аргументовано відстоювати свою точку зору, слухати інших, поважати альтернативну думку, працювати в групі. Крім того, така модель навчання дає змогу реалізувати ідею співробітництва всіх учасників освітнього процесу, вчить їх конструктивній взаємодії, сприяє забезпеченню атмосфери психологічного комфорту [1].

Зміна змісту, структури і принципів освіти виявила недостатньо ефективними традиційні методи підготовки сьгодні медичних спеціалістів

середньої ланки. Викладачами нашого коледжу постійно проводиться пошук оптимальних шляхів підвищення якості навчання медичних сестер, фельдшерів та акушерок. Ключовим моментом у реалізації інноваційного навчання є принципова зміна функцій викладача, який перестає бути транслятором знань, жорстким організатором змісту і спрямованості навчальної діяльності студентів. Найбільш поширеними інноваційними моделями у сучасній вищій школі є контекстне навчання, імітаційне навчання, проблемне навчання, дистанційне навчання.

Отже, інноваційне навчання у вищій школі сприяє істотному підвищенню теоретичної і практичної підготовки студентів, врахуванню їх здібностей, інтересів і нахилів, типових й індивідуальних відмінностей, досвіду взаємодії з навколишнім світом. Таке навчання забезпечує варіативність та особистісно-орієнтовану спрямованість навчально-виховного процесу, внаслідок чого знання, уміння й навички студентів перетворюються в засіб розвитку їх пізнавальних і особистісних якостей, забезпечують їх здатність бути суб'єктом інноваційної професійної діяльності.

Стосовно педагогічного процесу розвиток інновацій сприятиме введенню нових форм і методів навчання та виховання, в організацію спільної діяльності викладача і студента. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових та методичних пошуків, передового педагогічного досвіду як окремих педагогів так і цілих колективів.

Література

1. Біла книга національної освіти України / Т.Ф. Алексеєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Дубасенюк О. А. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред.П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
4. Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. - №6 (990). - С.3-8.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕТОДА ГРИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Троян А. О., Кантаржи Н. І. (Одеський державний екологічний
університет, м.Одеса, Україна)

Орієнтація вищої школи на активне навчання студентів-головне завдання сучасної системи української освіти. Активне навчання -це нові форми, методи, та засоби навчання. Головне в навчанні - це активність студента. Слово «інтерактив» от англійського слова «interakt», «inter»-це взаємний, «akt»-це діяти.

Інтерактивний означає спосібність взаємодіяти або знаходитися в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь(з комп'ютером), або ким-небудь(людиною). Інтерактивне навчання-це, перш за все, діалогове навчання, в якому відбувається взаємодія викладача та студента. Сутність інтерактивного навчання складається в тому, що навчальний процес відбувається таким чином, що всі студенти навчальної групи залучені в процес пізнання,але мають можливість зрозуміти та рефлексувати з приводу того,що вони знають та гадають.Таким чином, до методів інтерактивного навчання відносяться: евристична бесіда, метод дискусії, мозковий штурм, метод круглого столу, конкурси практичних робіт.[1]

В Одеському державному екологічному університеті на практичних заняттях з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» при вивченні тем: «Ділова бесіда», «Службова бесіда», «Співбесіда», «Ділова нарада» використовуються ролеві ігри, які моделюють ситуації майбутньої діяльності студентів.

При рольовій грі: «Ділова нарада» студенти беруть на себе ролі керівника та підлеглих, навчаються слухати судження іншої людини, створювати у партнера почуття причетності до вироблення рішень, а також позбутися поганих звичок головуючих на нарадах, таких ,як наприклад, чухати голову,пригладжувати волосся,застібати або розстібати гудзики на піджаку,тримати руки в кишенях, поправлять окуляри,хмуриться, оглядатися довкола, кусати губи, нігті.[2]

Особливу зацікавленість та емоційність у студентів викликає рольова гра з теми:«співбесіда» при працевлаштуванні. Вона не тільки сприяє підвищенню їх грамотному діалогічному мовленню, а й виховує у них правильну манеру поведінки при бесіді з керівником установи або роботодавцем; навчає їх контролювати свою мову, дотримуватися правил мовного етикету, засвідчувати

свою вихованість, шану і уважність до співрозмовника, а також пунктуальність, делікатність, приязнь, привітність, доброзичливість.

Рольова гра здійснюється дуже емоційно при вивченні теми: «ділова телефонна розмова».

Ділову гру в вигляді «круглого столу» можна використовувати при закріпленні тем, пов'язаних з вивченням термінології за фахом. Студентам пропонується актуальна тема зі спеціальності, потім за ролями починається обговорення цієї теми в процесі дискусії

При вивченні теми: «мовний етикет» студенти за допомогою ситуативних ігор (наприклад: «Зустріч студента та викладача», «Зустріч чоловіка та жінки», «Прощання студента з викладачем або з товаришем», «Зустріч чоловіка та жінки») не тільки запам'ятовують мовні етикетні фрази, закріплені за певними комунікативними ситуаціями, але навчаються «ввічливому контакту» в процесі спілкування.

Варто відзначити, що форма роботи, яка охоплює рольову або ділову гру, висуває високі вимоги до викладача як ключової фігури навчального процесу. Перш за все, він повинен виконувати свої контролюючі функції ненав'язливо для студента, тобто проявляти терпіння. Це дає студентам можливість відчути самостійність, прикладати зусилля для вирішення як мовних, так і ситуативних завдань, проявити свої комунікативні здібності. Тому в рольових або ділових іграх особливу увагу відводиться мові викладача, його вмінню використовувати з метою пояснення міміку, голос, педагогічне спілкування в цілому. [3]

Ролеві ігри, дискусії, засідання круглих столів, у яких відбувається принцип імітаційного моделювання змісту майбутньої професійної діяльності, гарантують мотивацію навчання студентам. Вони не тільки сприяють удосконаленню діалогічного мовлення, а також розвивають комунікативні, творчі здібності майбутніх фахівців та спонукають їх до пізнавально-активної діяльності.

Література

1. Шамис В.А. Активные методы обучения в вузе. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/aktivnye-metody-obucheniya-v-vuze#ixzz4akbot7h6>.
2. Т.Б. Гриценко. Українська мова та культура мовлення. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. С. 206-207.
3. Єфімова О.М. Рольові ігри в методиці викладання англійської мови. URL.: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1140>.

МЕТОД ПОРТФОЛІО ЯК ПРІОРИТЕТНА ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Цубенко В. Л., Осадчий В. С. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Основним завданням модернізації вищої освіти України є забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців на світовому ринку. Сучасна вища освіта в Україні вимагає від науково-педагогічних працівників освоєння і впровадження інноваційних методів навчання. На сьогоднішній день актуальними інноваційним методом вважають портфоліо (Performance Portfolio or Portfolioc Assessment).

У перекладі з італійської «портфоліо» – портфель. Ідея використання портфоліо у сфері освіти виникла в Сполучених Штатах Америки в середині 80-х років XX ст. Метод портфоліо виник з проблемного навчання. Портфоліо – це сучасна інноваційна освітня технологія, в основі якої використовується метод автентичного оцінювання результатів освітньої, наукової та професійної діяльності. В основі цього методу – технологія збору і аналізу інформації про процес навчання і результати навчальної діяльності.

Портфоліо студента є важливим елементом практико-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходу до професійної освіти.

Портфоліо допомагає вирішувати важливі педагогічні завдання: підтримка високої навчальної мотивації студентів; підвищення активності і самостійності студентів; розширення можливості навчання та самонавчання; розвиток навичок рефлексивної діяльності студентів; простежити індивідуальний прогрес студента в процесі отримання освіти.

Залежно від цілей і завдань існує кілька класифікацій портфоліо. Так портфоліо може бути наступних профілів: робочим, комунікаційним, презентаційним, навчальним, науковим, методичним, тематичним, комплексним. Профілі портфоліо можуть бути наступні:

1) «папка досягнень», спрямована на підвищення власної значущості студента, що відображає його навчальні, дослідні та творчі успіхи (наприклад, роботи за курс або за всі роки навчання);

2) рефлексивне портфоліо, що розкриває динаміку особистісного розвитку студента і збирає всі науково-освітні та творчі роботи (публікації, есе, реферати, залікові та курсові роботи протягом певного терміну);

3) проблемно-дослідне портфоліо, пов'язане з проведенням науково-дослідної роботи, написанням наукової статті, дослідженням, підготовкою виступу на конференції, семінарі тощо;

4) тематичне портфоліо, що створюється у процесі вивчення великої теми, розділу, навчального курсу.

Можна також класифікувати різні профілі портфоліо за часом створення на: тижневі, семестрові, курсові і за весь період навчання.

За способом обробки і презентації інформації портфоліо буває двох типів: паперове і електронне.

Виділимо етапи створення портфоліо: 1) визначення змісту і цілей створення портфоліо; 2) накопичення, збір артефактів (підтвердження компетентності); 3) відбір інформації; 4) рефлексія; 5) оформлення портфоліо; 6) перспективна оцінка; 7) презентація; 8) наслідки.

Виділимо стратегічні цілі портфоліо:

1) показати все, на що студент здатний, продемонструвати його найбільш сильні сторони, максимально розкрити його професійний, творчий потенціал;

2) прищепити студенту навички аналізу власної діяльності, самоорганізації, самоконтролю, самооцінки, а також позитивному і конструктивному відношенню до сторонньої критики;

3) сформувати у студента навички самосвідомості і адекватної самооцінки своїх результатів, розуміння їх динаміки.

Виділимо функції портфоліо в освітньому процесі: 1) діагностична – показує аспекти соціокультурного, психологічного і професійного розвитку студента, які необхідно формувати; 2) мотиваційна – сприяє підтримці інтересу до досліджуваного предмета за рахунок включення різноманітних навчальних завдань; 3) інформаційна – допомагає узагальнити і систематизувати навчальну і професійну інформацію по темі дослідження; 4) оцінювання – отримання зворотного зв'язку на основі досягнутого результату; 5) контролююча – дозволяє відстежувати етапи і якість оволодіння студентами навчальним матеріалом.

Отже, можна зробити висновок про те, що метод портфоліо є популярною і затребуваною інноваційною педагогічною технологією у вищому навчальному закладі, що постійно розвивається. Моделі портфоліо різноманітні, гнучкі і функціональні. Портфоліо дозволяє студенту професійно підійти до оцінки власних досягнень, вибудувати особистісно-творчу траєкторію успішності, що стане важливою складовою рейтингу майбутнього фахівця на ринку праці. Технологія портфоліо послідовно розширює простір і форми своєї реалізації, оскільки відповідає різноманітним запитам сучасного життя.

РОЗВИТОК ІНОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ

Чечурін Ю. О. (*Кременецьке медичне училище імені А. Річинського, м.Кременець, Україна*)

Поняття якісної освіти є результатом економічного розвитку країни і залежить від того, чи конкурентноспроможний випускник навчального закладу на ринку праці як України так і європейському.

Якщо освіта відповідає сучасним потребам нашого суспільства, виступає могутнім потенціалом на сучасному ринку праці, тоді вона є успішним і стійким фундаментом для розвитку країни.

Оновлення законодавчо-нормативної бази системи освіти є першочерговою проблемою сучасної освіти і подальшого розвитку в цій галузі.

Стимул впровадження іноваційних технологій в сфері освіти повинен надихати і змушувати кожного освітянина працювати в цій сфері діяльності віддаючи свій потенціал як вчителя, як наставника.

Нові форми організації праці впроваджувати в тісній сукупності з новими видами технологій, які охоплюють як окремі установи й організації, а й різні сфери діяльності. Максимум практичних занять допоможе освітянинові розкритися в своїй сфері діяльності, розгорнути співпрацю як з колегами так і студентами.

Надати кожному можливість реалізуватись як педагогові, як наставнику, як винахіднику. Стимулювати процес відродження сучасної науки, освіти в образі сучасного педагога, який відобразить в результатах своєї діяльності науковий та іноваційний потенціал діяльності.

Бажання працювати над новим і сучасним приведе до збагачення і розширення потенціалу кожного освітянина. Допоможе донести до свідомості молодого підростаючого покоління бажання працювати, шукати в собі потенціал, розширити можливості своєї особистості, вміти використати свої можливості.

Результат наукової та іноваційної діяльності в сфері освіти залежить не тільки від особистісного і якісного складу, а й від матеріально-технічного забезпечення кожної організації. Можливість працювати в повну силу надихає на нові звершення і потенційно збільшує ресурс майбутнього освітянина.

Дати можливість ініціювати іноваційні зміни на будь-якому рівні освітньої системи (державними і місцевими органами управління освіти, керівництвом окремої освітньої установи, педагогам, учням).

Іноваційні зміни повинні здійснюватись не тільки в діяльності кожного освітянина, а й всіх учасників освітнього процесу. Процес змін діяльності успішно пройде тільки при умові іноваційних змін в мисленні всіх причетних до цього процесу.

Правильне перетворення теоретичних знань у виробничий процес, уміння ефективного використання набутих знань приведе до розкриття потенціалу нашого освітянина, вираження особистості.

Рівень розвитку іноваційної діяльності тісно пов'язаний з розробкою та запровадженням системи стимулювання якісної праці педагога з урахуванням об'єктивної оцінки його діяльності.

Індивідуальний підхід до проблеми сучасної освіти займає не останє місце в подальшому впровадженні новітніх технологій, дозволяє висвітлити власне бачення і особистий підхід в сфері освіти.

Сучасна освіта повинна готувати людину, котра здатна жити і творити в надзвичайно глобалізованому світі, сприймати будь-які зміни як складову власного способу життя.

Основна увага у педагогічних колективах має приділятися питанням подолання консерватизму в підходах до навчально-виховної діяльності і існуючих стереотипів педагогічної праці та процесу мислення в учасників процесу навчання і виховання.

Кожен керівник навчального закладу повин проводити цілеспрямований відбір, оцінку й застосування на практиці досвіду колег, нових ідей, методик, запропонованих наукою.

Поведінка педагога повинна відповідати іноваціям освіти. Кожен освітянин, розкриваючи своє внутрішнє «Я» (світогляд, особистісні особливості) має можливість спрямувати свої погляди на зміну складових сучасної освіти.

Тільки інноваційна освіта може виховати людину, яка живе за сучасними інноваційними законами глобалізації, є всебічно розвиненою, самостійною, самодостатньою особистістю, яка керується в житті власними знаннями і переконаннями.

Подих освіти майбутнього надихає на утворення нового культурного суспільства, яке буде конкурентноспроможним на рівні світового масштабу, за яким буде стояти рівень високих освітніх послуг.

Тільки вдихнувши на повні груди повітря, яке повністю насичене духом значимості освіти, її доступності для кожного, хто потребує, взаємозв'язком з оточуючим середовищем, можна відчувати що освіта в нашій країні є міцним фундаментом для побудови суспільства.

РЕАЛІЗАЦІЯ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Швець О. Г. (Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна)

Серед основних завдань української вищої школи провідна роль відводиться підготовці конкурентоспроможного фахівця.

Питання про те, що повинні знати й уміти випускники після закінчення вузу піднімається не лише в педагогічній літературі, але й серед роботодавців. Так, на сайті журналу «Аграрний тиждень. Україна» зазначається, що аграрна освіта повинна забезпечити галузь господарства «... висококваліфікованими, конкурентоспроможними і мобільними на ринку праці фахівцями різних кваліфікаційних рівнів, які б могли працювати в нових соціально-економічних умовах, самостійно діяти і приймати оптимальні рішення в нестандартних ситуаціях, досконало володіти сучасними технологіями виробництва».

В умовах реформування вищої освіти України пріоритетним завданням стає пошук ефективних шляхів інтенсифікації навчання та розвитку творчих здібностей студентів. Все більше педагогів крім традиційних форм навчання використовують у своїй діяльності активні та інтерактивні методи.

На сайті Википедія наводиться визначення активного навчання, запропоноване В.М. Кругликовим «організація та ведення навчального процесу, яка спрямована на всебічну активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів за допомогою широкого, бажано комплексного, використання як педагогічних (дидактичних), так і організаційно-управлінських засобів».

Серед переваг активного навчання виділимо наступні:

1. Студент змушений бути активним незалежно від того, бажає він цього чи ні.
2. Активність студента не тимчасова, вона триває упродовж всього навчання.
3. Студент знаходиться у постійній взаємодії з викладачем та іншими студентами.
4. Передбачається творча діяльність студентів при підвищеній мотивації до вивчення дисципліни.

Активізація навчання неможлива без цілеспрямованої самостійної роботи студентів, яка, крім засвоєння навчальної інформації, повинна сприяти розвитку пізнавального інтересу, креативності, самостійності в своїх діях тощо.

Згідно Критеріїв оцінки знань студентів у СНАУ за самостійну роботу студенти можуть отримати до 15 балів. У Робочій програмі з дисципліни

«Фізична і колоїдна хімія» передбачено можливість виконання самостійної роботи або у вигляді письмової роботи за варіантом, або роботи над індивідуальною темою.

Вважаємо, що індивідуальна робота студентів над запропонованою темою, пов'язаною з їх спеціалізацією, та проведення публічного виступу з одержаними результатами відповідає вищенаведеним вимогам. При вивченні дисципліни «Фізична і колоїдна хімія» студентам другого курсу факультету харчових технологій пропонуємо орієнтовний список тем для самостійної роботи. Наприклад, до розділу фізична хімія: «Застосування явища осмосу в харчових виробництвах», «Електрохімічна та біологічна корозія промислового обладнання у харчовій промисловості», «Процеси дистиляції та ректифікації в харчових виробництвах», «Застосування плазмолізу для консервування овочів, риби, фруктів», «Антиоксиданти в харчових виробництвах»; до розділу колоїдна хімія: «Іонообмінна адсорбція та її застосування в харчових виробництвах», «Застосування сорбентів для зміни сольового і кислотного складу молока», «Харчові аерозолі», «Колоїдна система: йогурту, вершків», «Зв'язана та вільна вода. Методи визначення зв'язаної води, її роль у черствінні виробів», «Способи підвищення колоїдної стійкості напоїв», «Мембранні методи розділу молока і молочних продуктів», «Структурно-механічні властивості харчових мас (м'ясних фаршів, творогу)», «Драглі і гелі в харчовій промисловості, їх характеристики» та інші.

При підготовці до захисту студенти вчаться викладати суть поставленої проблеми та розкривати її зміст, робити висновки, набувають навичок роботи з літературою та internet-джерелами, розвивають такі інтелектуальні вміння, як аналіз і синтез, порівняння, встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Під час виступу з доповіддю майбутні фахівці набувають комунікативних умінь, пов'язаних із науковим та діловим стилем мовлення, веденням аргументованої дискусії.

Викладач в якості консультанта допомагає студентам на підготовчому етапі збору інформації та підготовки доповіді, дає поради щодо оформлення слайдів презентації, а під час виступів керує обговоренням, коректує питання, розставляє логічні акценти і підводить студентів до формулювання загальних висновків.

Вважаємо, що організація самостійної роботи у форми розробки індивідуальних тем допомагає пристосувати навчальний процес до індивідуальних можливостей та інтересів студентів, створити психологічно комфортні умови, які забезпечують самореалізацію кожної особистості в навчанні.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ У ВВНЗ

Шумков І. О., Семчак О. М., Маміч В. В. *(Військова академія, м.Одеса, Україна)*

Наукова робота слухачів (курсантів) є видом наукової і науково-технічної діяльності, яка проводиться у ВВНЗ, ВНПВНЗ під керівництвом науково-педагогічних (наукових) працівників. Метою наукової роботи слухачів (курсантів) ВВНЗ, ВНПВНЗ є підвищення методичної підготовки, розвиток наукового мислення, набуття навичок дослідницької, винахідницької та раціоналізаторської роботи, вироблення творчого підходу до бойового застосування і експлуатації озброєння і військової техніки, вивчення основ організації та проведення наукових досліджень. Наукова робота слухачів (курсантів) кожного ВВНЗ, ВНПВНЗ регламентується положенням, яке затверджується начальником ВВНЗ, ВНПВНЗ і містить такі розділи: мета і завдання наукової роботи слухачів (курсантів); напрями і основні форми наукової роботи слухачів (курсантів); керівництво науковою роботою слухачів (курсантів); обов'язки і права членів воєнно-наукового товариства; форми заохочення членів воєнно-наукового товариства за активну участь у науковій роботі; фінансування наукової роботи слухачів (курсантів).

Винахідницька та раціоналізаторська робота курсантів спрямована на удосконалення існуючих і створення нових зразків (або їх елементів) озброєння та військової техніки, підвищення ефективності їх використання, пошук шляхів удосконалення законодавства воєнної сфери, пошук нових технологічних (технічних) рішень, підвищення якості науково-дослідних робіт (далі – НДР), дослідно-конструкторських робіт (далі – ДКР) та випробувальних робіт, охорону прав інтелектуальної власності.

Проведення патентно-ліцензійної, раціоналізаторської та винахідницької роботи у Збройних Силах здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

Таким чином, задачею розвитку наукової роботи курсантів є підвищення методичної підготовки, розвиток наукового мислення, набуття навичок дослідницької, винахідницької та раціоналізаторської роботи, вироблення творчого підходу до бойового застосування і експлуатації озброєння і військової техніки, вивчення основ організації та проведення наукових досліджень, що значно покращить якість їх наукових робіт, дозволить своєчасно патентувати раціоналізаторські та винахідницькі дослідження впроваджувати їх промислове виробництво.

ЗМІСТ**МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ОСВІТИ**

Беспалова А. В., Файзулина О. А. Ветох А.М. Обеспечение качества обучения студентов на кафедре организации строительства и охраны труда	4
Білега О. В. Аналіз систем організації навчального процесу та вибір найбільш прийнятної для вітчизняної вищої освіти	6
Біляковська О. О. Змістові аспекти природничо-математичної освіти	8
Бубнов І. В. До проблеми формування постіндустріальної освіти в сучасній Україні	9
Будянський Д. В. Система розвитку риторичної культури викладача вищої школи в процесі професійної діяльності	11
Войтенко И. В. О введении дистанционного обучения	14
Выровой В. М., Суханов В. Г., Виноградский В. М. Сосуществование систем знаний в системе образования	17
Герасимов О. І., Андріанова І. С., Курятников В. В. Роль фізики в фундаментальній підготовці фахівців із захисту навколишнього середовища	20
Головань В. Г., Верламов О. М., Дроздов М. О. Щодо оновлення змісту освіти ВВНЗ з урахуванням досвіду бойового застосування ОВТ	21
Горліченко М. Г., Дроздов М. О., Маміч В. В. Метод упереджувального навчання в розв'язуванні проблем освітнього процесу військового ВНЗ	22
Данилова О. І., Решта С. П. Інноваційні нюанси модульної системи при підготовці фахівців у технічних ВНЗ	23
Димитрієва Н. А., Іванюта Г. А. Вимоги до сучасного процесу навчання	25

Довгань О. Д., Хлицов М. В., Яворська Л. В. Аналіз навчальних планів з підготовки фахівців першого рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання	27
Зуб В. М. Модернізація змісту професійної освіти на засадах компетентнісного підходу	30
Каранфилова Е. В. Творческая деятельность в современном образовательном процессе	32
Касьянова О. М., Посохова І. С., Долгопол О. О., Наумова І. І., Андрейко Я. В., Зюзько В. В. Модель формування та розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів у післядипломній медичній освіті	33
Кисельова О. І. Андрагогічні принципи та критерії навчання у ВНЗ	35
Кіт Н. В. Про стримуючі аспекти розвитку освіти в сучасних умовах	38
Ковров А. В., Височан Н. К. Компетентнісний підхід в розробці освітніх програм	39
Ковров А. В., Закорчемний Ю. О. Основні засади забезпечення якості освіти в Одеській державній академії будівництва та архітектури	41
Ковцур Е. Г., Любый Е. В. Инновационные потоки в современной высшей школе	42
Косач Н. І., Павленко В. М. Ризики підготовки фахівців за новими спеціальностями	43
Краснянська Н. Д., Михальчук К. В. До проблеми реформування сучасної української вищої освіти	45
Красюк І. А. Теорія формування навчальної самостійності студентів	48
Маміч В. В., Оленєв М. В., Цапріка Д. С. Модернізація структури та змісту військової освіти	49
Марцева Л. А., Митинський В. М. Компоненти професійної компетентності майбутнього фахівця	50

Мосьпан Н. В. Використання ігрових освітніх технологій у навчальному процесі	52
Пейчева Н. Н., Чернега С. Н., Чернега Л. Г. Применение компьютерных тренажеров в дистанционном обучении	53
Полякова М. Л. Поняття та особливості дуальної системи професійної освіти	54
Попов Ю. Г. Роль аналитического мышления в повышении качества высшего образования	56
Рудевіч Н. В. Каузальне навчання як основа модернізації професійної підготовки майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем	58
Сергєєва Т. П., Халайджі С. В. Підвищення мотивації студентів до здоров'язбереження шляхом визначення суб'єктивних показників стану їх здоров'я	60
Токмиленко Т. Т. Використання принципів неформальної освіти в процесі навчання студентів	63
Хоменко А. А. Фундаментализация системы высшего образования в условиях современных требований к специалистам	66
Хоменко О. И., Гераскина Э. А., Даниченко Н. В. Особенности профессионального обучения студентов в ВУЗах инженерно-технического профиля	69
Хорсева Л. Ю., Чумак Л. А. Компетентностный подход к математическому образованию в техническом ВУЗе	72
Чабаненко П. Н., Дзюба С. В. Особенности подготовки руководителей и специалистов объединений совладельцев многоквартирных домов	75
Чернєва О. С. Вибір дисциплін для вивчення згідно освітніх програм або за власним бажанням?	78
Шевченко Т. В. Механізми впровадження особистісно орієнтованого підходу до визначення змісту освіти та його роль у гуманітарному розвитку суспільства	79

Шевченко Т. І. Формування компетентностей на заняттях з вищої математики	80
Шишкалова Н. Ю. Проблеми модернізації вищої освіти в Україні	81

ЗАВДАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Anatolii Kovrov, Marin Milković A brief history of cooperation development between Odessa State Academy Of Civil Engineering And Architecture (Ukraine) and University North (Croatia)	84
Syvokin H., Maryanko Y., Kartel T. Dialogical form of communication in practical learning material	86
Агафонова И. П., Иовская Т. В. Кураторская работа – как неотъемлемый процесс развития личности студента	88
Антонюк С. А. Толерантность как условие реализации общечеловеческих ценностей	91
Артьоменко В. В., Берлінська Л. І., Зайцев А. С., Первак М. П. Менеджмент якості тьюторства в медичній освіті	94
Бажора Ю. И., Гончарук С.Ф., Гончарук Л.В. Оценка социально-гуманитарных аспектов будущей профессиональной деятельности выпускниками медицинского ВУЗа	95
Бикова С. В. Емоційний інтелект як чинник професійного становлення студента	96
Бикова С. В., Каминская Н. А. До питання адаптації студентів молодших курсів	98
Богач О. В. Особливості уявлень про зрадництво у юнацькому віці	100
Бредньова В. П., Смичковська О. М. Про гуманітарну мотивацію у навчанні студентів архітектурних та художніх спеціальностей	103
Бычек Л. В. Современные особенности и требования к институту кураторства в ВУЗах	104

Глушкова Н. М. Роль психологічних знань в контексті гуманітаризації вищої освіти	105
Глушкова Н. М. Країнознавство як засіб оптимізації навчальної діяльності іноземних студентів	107
Гончарук В. В., Павлюк О. В. Інформаційне забезпечення формування здорового способу життя	109
Горб-Гаврильченко І. В. Роль педагога у формуванні професійних компетенцій студентів-стоматологів	112
Дмитрієва Н. В., Попов О. А. Мотивация участия студентов в общественной и культурно-массовой жизни академии	114
Иванова И. Н. Подготовка специалистов в области реконструкции и реставрации - путь гуманизации городской среды	117
Кадієвська І. А., Сазонов В. В. Вплив філософії на формування когнітивних компетентностей майбутніх фахівців будівельного комплексу	120
Каранфилова Е. В., Леоненко А. Перформанс как объект исследования философии творчества	122
Каранфилова Е. В., Самаркина А. Философское осмысление проблем книжной графики	124
Кругий Ю. С., Серьогіна Н. В. Систематизація виховної роботи в академії	126
Куковський О. Г., Діодоренко Л. Д., Семчук П. П. Використання творчості Т. Г. Шевченка для виховання студентів	128
Машарова Я. В., Шевчук О. В. Якісне володіння фаховим мовленням – запорука кар'єрного зростання майбутнього фахівця	130
Михальчук К. В., Краснянська Н. Д. Екологічне виховання студентської молоді	132
Муравьева И. А. Роль кураторских часов в воспитательном процессе студентов	134

Небеснова Т. В. Метод исследования инженерного мышления студентов при решении комплексных технических задач	136
Невейкина Г. И. Формирование гуманитарной культуры студентов в эпоху современных глобальных перемен	138
Огороднійчук І. А. Особливості правового виховання студентської молоді	140
Окара Д. В., Молчанюк І. В., Денисенко В. Ю., Шинкаренко В. М. Щодо патріотичного виховання при вивченні курсу «Інформатика»	142
Окландер Т. О. Чинники якісної підготовки економістів	144
Олейник Н. В., Лукашенко Л. Э. Деятельность куратора в современных условиях	146
Паскалова М. І. Значення філософських дисциплін у підготовці військового професіонала	148
Плакидюк О. Л., Плакидюк О. С., Журавльов Ю. І. Розвиток критичного мислення у студентів вищих навчальних закладів	151
Пономарьова Н. В. Гуманітаризація вищої освіти	152
Попов Ю. Г. Повышение умственной работоспособности студентов	153
Романюк В. П., Чекулаев Д. И., Приступлюк В. П. Повышение роли дисциплины «Безопасность жизнедеятельности» в обеспечении защиты молодежи от негативного воздействия современных информационных технологий	155
Руснак И. М., Козубенко Ю. И. Формирование культуры профессионального общения у специалистов негуманитарного профиля	157
Семчук П. П., Куковський О. Г. Виховання українського національного світогляду студентів	160
Слободянюк О. Р. Теоретико-методичні засади сучасної концепції виховання студентів	162

Спиридонова Л. К. Психологічна культура як ознака сучасного фахівця з економіки	164
Старунова А. Л. Питання щодо культури наукової мови	166
Тітлов О. С., Тітлова О. О., Козонова Ю. О. Тестування як засіб оцінки знань та вмінь студентів	168
Тюлькіна К. О., Камбур О. Л. Формування екологічної свідомості майбутніх фахівців під час освітнього процесу	169
Фадєєва А. П., Кулібаба М. О. Психологічні та лінгвістичні особливості іноземних студентів під час вивчення мови	171
Цынцарь А. Л., Тарута Т. А. Значение гуманитарных дисциплин в технических ВУЗах	173
Шкрабик Й. В., Сахацький М. П. Соціально-етичний маркетинг – чинник гуманітарного розвитку суспільства	176
Яготін Р. С. Програма оцінки адаптаційних можливостей і психосоматичного здоров'я студентів при проведенні занять з фізичної культури	178

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ

Goran Kozina, Aniskin Aleksej, Popov Oleg, Moskalova Christina Experience implementation of educational staff and students mobility in Erasmus+ program	182
Valevskaya L. O., Dzyuba N. A. International mobility is the factor of scientific work	184
Victoria Kalashnikova, Vahid Morterzapour, Marjan Fahramand Different levels of directness between persian and german speakers of english, while making requests	186
Богдан О. В., Тарасевич Д. В. Контроль качества образования в ВУЗах	189
Бочарова О. В., Решта С. П. Тенденції введення результатів наукових розробок викладачів як складова розвитку наукової та інноваційної діяльності в освіті	190

Бурлак Г. М., Вилинская Л. Н., Писаренко А. Н. Инновационные технологии при подготовке студентов строительных специальностей	191
Ветрогон О. В. Сучасні технології навчання	192
Викторов А. В. Многогранник - классификатор основ теории инженерной графики	194
Витвицкая Е. В. Научная работа при подготовке магистра архитектуры по вопросам энергосбережения	196
Воинова С. А., Воинов А. П. Как помочь студентам подготовить заявку на предполагаемое изобретение	198
Гетьман Н. Б., Колотило Н. П. Інноваційні технології при вивченні суспільних дисциплін	200
Гикало Ю. В., Левченко А. О., Маміч В. В. Особенности развития научовой і науково-технічної діяльності у ВВНЗ на сучасному етапі	203
Гришин А. В. Научно-исследовательская работа студентов ВУЗа как важный фактор в профессиональной подготовке будущих специалистов	204
Дейниченко Г. В., Афукова Н. О., Попова А. В. До питання реалізації компетентнісного підходу у контексті підготовки магістрів спеціальності 133 «Галузеве машинобудування»	205
Дмитренко М. П., Кириленко Г. А. Развитие научно-исследовательской деятельности студентов при изучении экологических дисциплин	208
Докучев С. П., Волошин В. П., Риндін Ю. І. Розвиток системи управління наукової діяльності у військовій освіті	209
Дорошенко Ж. Ф., Потапов М. Д. Значение формирования практических навыков системного анализа в процессе подготовки теплоэнергетиков	210
Доценко Н. В., Палвашова Г. І., Афанасьєва Т. М. Впровадження інноваційних методів у освіту	212

Дроздов М. О., Верламов О. М., Чкалов А. П. Забезпечення наукової діяльності у ВВНЗ	215
Дубініна Н. В., Сторожук С. С. The development of innovative activity in the educational process	216
Душкін Ю. Г., Максименко Ю. А., Левченко Д. А. Аналіз розвитку видів наукової діяльності уВВНЗ	218
Захлевська Т. В., Волкова Т. В. Впровадження в навчальний процес інноваційних технологій фізичного виховання як мотивація до формування здорового способу життя	219
Зінченко Т. Є. Підготовка фахівців землепорядного профілю в контексті принципів концепції сталого розвитку	222
Кац А. К., Станкевич Г. М., Дмитренко Л. Д. Інноваційні технології в навчальному процесі вищого навчального закладу	224
Клименко Е. В., Мишутин А. В., Гнып О. П. НИРС и учебный процесс	225
Крутий Ю. С., Педько І. А. Актуальність електронного видання науково-методичної літератури	228
Кудашкіна Л. С. Науково-популярні семінари як частина підвищення кваліфікації та поширення кругозору педагогічного працівника	203
Магомєдова Л. П. Організація дистанційного навчання у Німеччині	232
Муравьева И. А. Создавать новое – это и есть инновация	235
Недашковский И. П., Василюк А. В. Современные инновации в образовании	236
Осьмук Н. Г. Професійна свідомість майбутнього вчителя як складова якості освіти	239
Петров І. Л. Інформаційні технології у навчанні англійській мові	240
Пивонос В. М., Логинова Л. А. Выбор направлений исследований на основе инноваций и современных нанотехнологий в строительстве	242

Пилипенко Л. М., Данилова О. І. Впровадження сучасних методів визначення безпечності продукції в навчальні курси та наукову роботу студентів	244
Полякова М. Л. Особливості впровадження інновацій в систему освіти	245
Ракицька С. О., Жусь О. М. Викладання методики наукових досліджень у підготовці студентів – економістів	247
Румилец Т.С. Концепція преобранования библиотек ВУЗа	249
Семенова С. В., Шарыгин В. Н. Особенности научно-исследовательской работы студентов на кафедре химии и экологии	251
Слободянюк О. Р. Методи наукового педагогічного дослідження	252
Танасюк І. М. Моделювання фінансово – економічної діяльності в умовах навчально – тренінгового підприємства	254
Ткач О. В. Проблемні ситуації на практичних заняттях з іноземної мови у ВВНЗ	256
Троц В. М., Шаповал М. М., Шахова Я. В. Розвиток інноваційної діяльності в освіті	257
Троян А. О., Кантаржи Н. І. Використання інноваційного метода гри при викладанні дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»	260
Цубенко В. Л., Осадчий В. С. Метод портфоліо як пріоритетна інноваційна технологія у вищій школі	262
Чечурін Ю. О. Розвиток іноваційної діяльності в освіті	264
Швець О. Г. Реалізація активного навчання при вивченні хімічних дисциплін	266
Шумков І. О., Семчак О. М., Маміч В. В. Особливості розвитку наукової роботи курсантів у ВВНЗ	268